Merak ve heyecan dolu bir detektif romanı...

Hayat
KİTAPLARI

TİYATRODA CİNAYET

829

NGAIO MARSH

TİYATRODA CİNAYET

Çeviren
H. NİVEN

Hayat
KİTAPLARI

HAYAT KİTAPLARI 21

MACERA VE DETEKTİF ROMANLARI 10

Bu romanın
İngilizce orijinal adı
"Enter A Murderer"dir.

Bu kitap, HAYAT KİTAPLARI A. Ş. adına Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Matbaası'nda, 1963 yılında basılmıştır.

I

Piyes Başlarken

25 MAYIS günü Arthur Surbon, amcası Jacob Saint'i görmeye gitti. Arthur Surbon aktördü, Jacob Saint ise meşhur ve zengin bir tiyatro menejeri. Asıl soyadları başkaydı tabiî. Jacob Amca zengin olmaya başlayınca kendisine Saint ismini daha münasip görmüş, fakat yeğeni Arthur'un aynı adı almasına müsaade etmemişti. "Tiyatro âleminde bir Saint kâfi," diye haykırmıştı. "Kendine ne isim uydurursan uydur Arthur, fakat benim adımı almaya kalkma! Sana Unicorn tiyatrosunda oynanacak piyeste de küçük bir rol vereceğim. Evet, bu iyiliği yapacağım, Arthur. Yalnız şunu unutma: Eğer kabiliyetin yoksa seni orada bir gün bile tutmam!"

Arthur Surbon uşağın peşi sıra amcasının kütüphanesine doğru giderken o konuşmayı düşünüyordu. Fena bir aktör değildi. Bilâkis hakikaten kabiliyetli bir sanatkârdı. Kendi kendine, "Fevkalâde bir oyuncuyum," dedi. "Şahsiyet sahibi, mükemmel bir aktörüm... Amcamı da tesirim altına alacağım... Ve eğer lüzumu olursa o silâhı kullanacağım... Amcamı alt edecek o müthiş silâhı. O benim hiçbir şeyi bilmediğimi zannediyor." Kıravatını düzelterek dikleşti.

Uşak kapıyı açarak, "Bay Surbon geldi, efendim," diye haber verdi.

Arthur Surbon omuzlarını dikleştirerek içeri girdi. Oyuna başlıyacaktı artık.

Jacob Saint ultra-modern masasının başında, ultra-modern bir sandalyeye oturmuştu. Kübik bir lâmba yağlı, kat kat ensesini aydınlatmaktaydı. Sırtının adaleleri, gri-beyaz kareli ceketinin altından bile belli oluyordu. Odaya puro ve Jacob Saint'in kullandığı hususi losyonun kokusu sinmişti. Hafif, hoş bir koku... Adam losyonunu ısmarlama yaptırır, başka kimsenin bunu kullanmasına da müsaade etmezdi. Hattâ metreslerinin bile... Son sevgilisi Janet Emerald'ın bü-

tün ısrarlarına rağmen, kadına küçük bir şişe dahi vermeye yanaşmamıştı.

Jacob Saint, "Otur Arthur, otur," diye mırıldandı. "Bir puro iç... Bir iki dakikalık bir işim var, sonra konuşuruz."

Arthur Surbon bir sandalye çekerek oturdu, amcasının uzattığı puroyu reddederek kendi tabakasını çıkardı. Bir sigara yaktı. Jacob Saint tekrar önündeki kâğıtlara dalmıştı. Aktör amcasına bakıyor ve oturduğu yerde de rahatsız rahatsız kımıldıyordu.

Bir iki dakika sonra Jacob Saint ona doğru döndü. Karikatürlerdeki yeni zengin tiplerine çok benziyen, iri yarı, kırmızı yanaklı, kalın dudaklı ve kaba sesli bir adamdı.

— "Ne istiyorsun, Arthur?" dedi. Gayet sakindi.

— "Nasılsın Jacob Amca? Romatizman iyileşti mi?"

— "Romatizma değil nikris... Halim berbat... Sen ne istiyorsun onu söyle?"

— "Unicorn'da oynanacak yeni piyes hakkında konuşmak istiyorum." Arthur Surbon müteredditbir tavırla amcasının yüzüne baktı. Adam gene sükûnetle beklemekteydi. "Şey... Amca... Bilmem rollerdeki değişikliklerden haberin var mı?"

— "Evet."

— "Ya!..." Surbon neşeli görünmeye çalışarak, "Peki bu değişikliği tasvip ediyor musun, amca?" diye sordu.

— "Ediyorum tabiî."

— "Ama ben etmiyorum."

Jacob Saint, "İster et, ister etme," diye homurdandı. Arthur Surbon'un çehresi bembeyaz kesilmişti. Fakat buna rağmen vaziyete hâkim olmaya çalışıyordu. Aklından amcasına karşı kullanacağı o müthiş silâhı geçirdi. Sonra doğrularak, "Evvelâ," dedi, " 'Carruthers' rolü bana verilmişti. Ben o karakteri harikulâde bir şekilde canlandıracaktım. Fakat her nedense bundan birdenbire vazgeçildi ve 'Carruthers' rolü Gardener'e verildi. Herkesin sevgilisi Felix Gardener'e..."

— "Stephanie Vaughan'ın sevgilisi Felix Gardener'e..."

Arthur Surbon mosmor oldu. "O cihet mevzumuzun haricinde..." Dudakları titriyordu. Acı, yakıcı bir sevinçle hiddet ve kinin kalbinde dalga dalga kabardığını hissetti.

Jacob Saint kaba kaba, "Çocukluk etme," dedi. "Bana koşup vızıldanmanın da hiç faydası yok... 'Carruthers' rolünü Felix Gardener oynıyacak, çünki o senden daha kabiliyetli... Fevkalâde bir aktör o... Stephanie Vaughan'ı da gene aynı sebepten elde edecek her halde. Gardener'in cinsî cazibesi var... Evet, 'Carruthers' yani 'Yılan' rolü ona verildi. Sen

de 'Fare'yi oynayacaksın. O da oldukça büyük bir rol. Üstelik bunu zavallı Barclay Crammer'in elinden aldık. Halbuki o bu rolü bal gibi kıvırırdı."

— "Amca, 'Carruthers' rolünü ben istiyorum... Onu ben oynayacağım."

— "Bunu aklından çıkar! Sana ta işin başında mühim rolleri sırf yeğenim olduğun için alamıyacağını, kabiliyetin sayesinde yükseleceğini söylemiştim... Sana ilk fırsatı ben verdim... Ben olmasaydım o rolü de alamazdın... Haydi, git artık!" Bir an yeğenini sözdü ve sonra da kâğıtlarına doğru döndü.

Derin bir sessizlik oldu...

Surbon ayağa kalkarak amcasına yaklaştı. Durmadan da, kuruyan dudaklarını yalıyordu. "Bütün hayatım boyunca beni ezdin, amca," dedi. "Vakıa beni okuttun, ama bunu gururunu okşadığı için yaptın."

Saint bir rejisör edasıyla, "Kelimelerin üstüne basarak konuş ve sahnenin önüne doğru git," dedi. "Amma da aktörsün Arthur."

— "Felix Gardener'den o rolü alın!"

Jacob Saint ilk defa yeğenine dikkatle baktı. Sonra gözlerini açarak başını öne doğru uzattı. Bu, karşısındakini şaşırtan, hattâ korkutan bir hareketti. Saint de bu sayede Arthur Surbon'dan daha kuvvetli şahsiyetleri alt etmişti. Aktör hafifçe titredi. Jacob Amca, "Git artık," dedi. "Bu şekilde konuşmaya devam edersen seni tiyatromdan atarım. Haydi, haydi, git başımdan!"

— "Hayır, gitmiyeceğim." Surbon iki eliyle yazıhaneye dayanarak boğazını temizlemek için hafiçe öksürdü. Sonra ara ağır ağır, "Senin hakkında çok şey biliyorum," dedi. "Bundan haberin yok... Meselâ senin... Senin Mortlake'ye neden iki bin sterlin verdiğini biliyorum." Bir an iki erkek dik dik birbirlerini süzdüler.

Sonra Jacob Saint purosunun dumanını Arthur Surbon'a doğru üfleyerek, "Ya," dedi. Hiddetlendiği, çok hiddetlendiği halde kendini tuttuğu belliydi. Sesi bir hayli boğuklaşmıştı. "Demek bana şantaj yapmaya karar verdin? Burnunu benim işlerime nasıl soktuğunu—"

— "Onun şubatta yazdığı mektubun neden eline geçmediğini hiç merak etmedin mi? Ben o sırada sende—"

— "Misafirdin Arthur! Sana sarfettiğim paranın boşa gitmediğini anlıyorum."

— "İşte mektubun bir kopyesi..." Surbon elini cebine sokarak bir kâğıt çıkardı. Parmakları titriyor, gözlerini am-

casından alamıyordu. Bir robot gibi hareket ediyordu âdeta. Saint mektuba şöyle bir baktıktan sonra masanın üstüne fırlatıp attı.

— "Bu mevzuu bir daha açarsan, seni şantajdan dolayı tevkif ettiririm!" Ciyak ciyak bağırmaya başlamıştı. "Seni mahvederim! Londra'da hiçbir tiyatroda iş bulamazsın! Anladın mı?"

— "Felix Gardener'den o rolü al!" Sonra, sanki amcasının üstüne hücum etmesinden korkuyormuş gibi, bir tavırla geri geri gitti. "Yoksa ben seni mahvedeceğim!" Elini kapının tokmağına atmıştı. Jacob Saint ayağa kalktı. Uzun boylu, güçlü kuvvetli bir adamdı. Bu yüzden vaziyete de onun hâkim olması lâzımdı. Çünki onun yanında sıhhatsiz, tombul ve korkak Surbon bir çocuk gibi kalıyordu. Fakat bütün bunlara rağmen aktörde, sinsi bir üstünlük hissediliyordu.

— "Ben gidiyorum," dedi.

Jacob Saint, "Hayır," diye homurdandı. "Gitme. Gel otur... Gel otur da konuşalım..."

. . . . . .

7 haziran gecesi aktör Felix Gardener "Yılan ve Fare" piyesinin açılışı dolayısiyle Sloane sokağındaki apartımanında bir parti verdi. Bu toplantıya piyeste rol alan her oyuncuyu çağırmıştı. Hattâ ihtiyar Susan Max'ı bile. Kadıncağız şampanyayı fazla kaçırıp vaktiyle turnede yaptıklarını anlatmaya başladı. Piyeste 'fena kadın' rolüne çıkan Janet Emerald ise onu somurtkan bir ciddiyetle dinliyordu. Stephanie Vaughan'a gelince... O tam mânasiyle bir 'baş aktris'di. Kibar, sevimli, mültefit... Herkesle ayrı ayrı meşgul oluyor, fakat ısrarlı bakışlariyle de Felix Gardener'e karşı duyduğu aşkı meydana koyuyordu. Partide bir tek gazeteci vardı: Nigel Bathgate. O da zaten Felix Gardener'in Cambridge Üniversitesinden arkadaşı olduğu için davet edilmişti. Genç gazeteci Stephanie Vaughan'la aktörün hallerine bakıyor ve onların yakında nişanlarını ilân edip etmiyeceklerini düşünüyordu. Arthur Surbon da oradaydı. Ondan hiç hoşlanmayan Nigel Bathgate kendi kendine, "Herkesle de haddinden fazla samimî," diye düşündü. Aktörden iyice nefret eden Barclay Crammer ise onu istihkarla süzmekteydi. Piyeste mâsum genç kız rolünü canlandıran Dulcie Deamer ile onun sevgilisi rolünü oynayan Howard Melville, piyesteki aşklarına, Partide de devam ettiler. Her ikisi de iç bayıltacak kadar neşeli, mahcup ve mâsumdular. Jacob Saint de toplantıya gel-

mişti tabiî. Durmadan, "Benim tiyatrom, benim piyesim, benim oyuncularım," diye gürlüyordu. Bir kenarda sessiz sedasız oturan piyesin muharririnden de, "Benim yazarım," diye bahsetmekteydi. Sahne Müdürü George Simpson da davetliler arasındaydı. Ve Nigel Bathgate'nin sonradan hatırlayıp arkadaşı Polis Müfettişi Alleyn'e anlatacağı o mühim mevzuu da o açtı.

George Simpson, "Neyse, tabanca işi mükemmel oldu, Felix," dedi. "Fakat çok endişelendiğimi itiraf edeyim."

Arthur Surbon, Nigel Bathgate'ye dönerek, "Bu ön sıralarda nasıl bir tesir bıraktı?" diye sordu.

Gazeteci, "Anlamadım," dedi. "Neden bahsediyorsunuz? Ne tabancası?"

Felix Gardener içini çekti. "Yarabbi! Hatırlamıyor bile... Dostum, üçüncü perdede 'Fare'yi, yani Arthur Surbon'u vuruyorum, o da yere yıkılıyor."

Nigel Bathgate bayağı kızmıştı. "Malûm! Unutmuş da değilim. Tabanca da pek güzel patladı..."

Dulcie Deamer gülmeye başladı. "Tabanca patlamış! Duydun mu, Felix?"

Sahne Müdürü George Simpson, "Tabanca patlamadı ki," dedi. Felix tetiğini çekerken ben de suflör yerinde boş kurşunla ateş ettim. Bildiğiniz gibi, Carruthers yani 'Yılan', 'Fare'yi çok yakından vuruyor. Tabancayı onun yeleğine dayayıp tetiği çekiyor. Bu halde boş kurşun kullanmamız bile maddeten imkânsız... Zira o zaman 'Fare'nin, yani Arthur Surbon'un elbiseleri yanabilir... Onun için 'Yılan' tabancasını sadece boş kovanlarla dolduruyor."

Arthur Surbon başını salladı. "Öyle olduğu da isabet... Tabancadan nefret ederim, o sahnede de korkudan ter döküyorum." Sonra göz ucuyla amcası Jacob Saint'e bakarak ilâve etti. "Aktörler de nelere katlanmıyorlar ki..."

Barclay Crammar acı bir istihkarla Arthur Surbon'a baktı. Felix Gardener'e, "Gene rol kesiyor," diye fısıldadı. Sonra da yüksek sesle sordu. "Tabanca senin değil mi, Felix?"

Felix Gardener, "Evet," diye cevap verdi. "Ağabeyimindi tabanca. Harbde yanından hiç ayırmamıştı..." Sesi derinleşti. "Onun için tabancayı tiyatroda bırakmıyorum... Benim için çok kıymetli bir hâtıra o... İşte burada..." Cebinden tabancayı çıkarıp masaya koydu. Odayı derin bir sessizlik kaplamıştı şimdi.

Sonra piyesin muharriri, "Buna bakınca," diye mırıldandı. "Piyesimin ne kadar mânasız olduğunu anlıyorum."

Ondan sonra da tabancadan bahsetmediler.

14 haziran günü Felix Gardener, Nigel Bathgate'ye bir haftadan beri oynanan ve çok da beğenilen "Yılan ve Fare" piyesi için iki koltuk bileti gönderdi. Genç gazeteci bir an tiyatroya kimi davet edeceğini düşündü. Sevgilisi tatildeydi. Sonra birdenbire arkadaşı Polis Müfettişi Roderick Alleyn'i hatırlıyarak hemen Scotland Yard'a telefon etti.

— "Bu akşam bir şey yapıyor musun?" diye sordu.

Müfettiş güldü. "Ne o? Ne yapmamı istiyorsun?"

— "Amma da ihtiyatlısın ha!... Seni tiyatroya davet edecektim. Felix Gardener 'Unicorn'da oynanan piyes için iki bilet göndermiş de..."

— "Sen de hep mühim kimseleri tanıyorsun, Nigel... Memnuniyetle gelirim. Bu akşam izinliyim zaten..."

Tabiî Scotland Yard Cinayet Masası Baş Müfettişi Roderick Alleyn'in bu iznin neye benzeyeceğinden hiç haberi yoktu...

. . . . . .

Nigel Bathgate ile Roderick Alleyn telefonla konuşurlarken, baş aktris Stephanie Vaughan'ın evinde de enteresan hâdiseler cereyan etmekteydi. Arthur Surbon genç kadına gelmiş ve ona belki de yüzüncü defa evlenme teklif etmişti. Aktör bir hayli sinirliydi... Kadın ise artık bu meseleyi dikkatle halletmesi lâzım geldiğini anlıyordu.

— "Şekerim," diyerek bir sigara yaktı ve pek de farkında olmadan sahnedeymiş gibi bir poz aldı. "Şekerim... Bu mesele beni çok... Fevkalâde çok üzüyor... Kendimi kabahatli buluyorum... Kabahatliyim zaten..."

Arthur Surbon hiç sesini çıkarmadı. Bu sırada Stephanie Vaughan da pozunu değiştirmişti. Aktör, uzun tecrübeleri dolayısiyle genç kadının ondan sonra nasıl bir tavır takınacağını da biliyordu. Üstelik o yeni pozun da kendisini sanki ilk defa görüyormuşçasına büyülediğinin de farkındaydı. Evet, Stephanie Vaughan sesini alçaltacak ve inler gibi konuşacaktı. Netekim öyle oldu...

Genç kadın, "Arthur, şekerim," diye inledi. "Çok sinirliyim. Bu son piyes beni çok yoruyor. Ne yaptığımı, ne yapacağımı bilmiyorum. Biraz sabırlı olmalısın. Şu anda kimseyi sevecek halde değilim... Kolları yanına düştü, sonra elini ağır ağır kaldırarak zarif bir tavırla elbisesinin bir hayli dekolte olan yakasına koydu. İçini çekerek ilâve etti. "Evet, kimseyi sevecek halde değilim."

Aktör, "Felix Gardener'i de mi?" diye sordu.

— "Ah... Felix!..." Stephanie Vaughan o meşhur, 'çarpık' tebessümüyle Arthur Surbon'a baktı. Omuzlarını kaldırdı. Yüzünde düşünceli ve kadere boyun eğmiş gibi bir ifade belirmişti. Genç kadın bazı şeylerin elinde olmadığını belirtmeye çalışıyordu.

Arthur Surbon, "Açık konuşalım," dedi. "Felix Gardener..." Bir an susarak başını çevirdi. Genç kadına bakamıyordu artık. "Felix Gardener seni benim elimden aldı mı?"

— "Şekerim... Ne garip şeyler söylüyorsun... Tam mânasiyle eski usul konuşuyorsun, Arthur... Halbuki Felix... Biz onunla aynı lisanı konuşuyoruz, şekerim."

— "Ben de onun gibi konuşabilirim, Stephanie. Seni seviyorum, seni istiyorum. Bu lisanı anlıyor musun bari?" Aktör süratle bir iki adım atarak Stephanie Vaughan'ı kollarına aldı. "Seni istiyorum..."

Genç kadının yüzünde garip, âdeta sevinçle karışık bir tiksinti ifadesi belirmişti. Arthur Surbon'u itti. "Rica ederim! Benim yakamı bırak artık! Bu meseleden, bütün bu sözlerden ne kadar bıktığımı görmüyor musun?"

Arthur Surbon oynadığı bütün 'fena adam' rollerinin hiç birinde bu derecede korkunç bir hal almamıştı. "Yakanı bırakmıyacağım! Beni kovamazsın! İstersen benden nefret et! Seni seviyorum! Seni istiyorum! Ve... Sen benim olacaksın!"

Stephanie Vaughan'ı bileklerinden yakaladı ve tam o sırada kapı açılarak içeriye Felix Gardener girdi.

2

Uvertür ve Birinci perde

TİYATRONUN yaşlı kapıcısı saate şöyle bir göz attı. Yediyi on geçiyordu. Bütün artistler giyinme odalarındaydılar. Susan Max hariç tabiî. Onun sadece son perdede küçük bir rolü vardı, bir hayli de yaşlı olduğu için Sahne Müdürü geç gelmesine izin vermişti. Kapıcı içini çekti ve tam o sırada dışarıdan ayak sesleri aksetti. Sonra eşikte smokinli iki erkek belirdi.

Bunlardan kısa boylucası, "Merhaba," dedi. "Bay Felix Gardener'i görebilir miyiz? Bizi bekliyordu. İsmim Nigel

Bathgate." Cebinden bir kart çıkararak yaşlı kapıcıya uzattı. Adamın dikkatle arkadaşını süzdüğünü görünce de, "Bay Roderick Alleyn de benimle beraberdir," diye ilâve etti.

Kapıcı, "Bir dakika bekler misiniz, efendim?" dedi. Sonra da kartı sanki kirli bir şeymiş gibi bir köşesinden tutarak arkadaki dar koridordan uzaklaştı.

Nigel Bathgate, "Kapıcı seni iyice süzdü," diye mırıldandı.

Polis Müfettişi Roderick Alleyn alay etti. "Belki de beni tanımıştır. Biliyorsun, ben çok meşhurum."

— "Sahi mi? Belki de böyle şeylerden hoşlanmıyacak kadar meşhursun." Genç gazeteci eliyle karanlık koridoru işaret ediyordu.

— "Bilâkis... Ben zeki olduğum kadar da basit zevkleri olan bir insanım. Onun için de çok sevimliyim ya! Bir aktörü giyinme odasında ziyaret etmek beni zevkten bayıltacak. Merak etme, bir kenara oturup, ağzımı bir karış açacak ve senin Felix Gardener'ine hayran hayran bakacağım."

— "Bana kalırsa asıl Felix sana hayran hayran bakacak! Biletleri gönderdiği zaman kendisine telefon edip, seni getireceğimi söyledim. Senin gibi mühim birini tanımama bayağı şaştı."

— "Tabiî şaşar! Aferin Felix Gardener'e... Hem iyi bir aktör ve hem de akıllı bir adam... Ben de polisli, hırsızlı piyeslere bayılırım zaten..."

Nigel Bathgate, "Bak bu hiç aklıma gelmemişti," dedi. "Sahi, piyes öyle... Sen bütün gün katillerle uğraştıktan sonra böyle bir oyunu seyredebilecek misin? Hoşuna gidecek mi dersin?"

— "Tabiî. Katil başından belli olmuyor ya?"

— "Hayır. Eğer piyesteki katili tahmin edemezsen, senin için tuhaf olur, Alleyn."

— "Sus bakayım..." Başiyle onlara doğru gelmekte olan kapıcıyı işaret etti. "Eğer katili tahmin güçse ben de ihtiyara rüşvet verir, her şeyi öğrenirim."

Adam biraz ileride durarak, "Buyurun efendim," dedi.

Roderick Alleyn'le Nigel Bathgate içeri girdiler. Artık burunlarında kulisin o tarif edilmesi, anlatılması imkânsız kokusu vardı. Koridordan doğrudan doğruya sahneye çıkılıyordu. Etrafa, duran dekor panoları dayanmıştı. Panoların önünde de bir itfaiyeci duruyordu. Sahnede ise mükellef, zevkli bir kütüphane vardı. Perdenin arkasından seyircilerin gürültüsü ve akort edilen bir kemanın sesi aksetmekteydi.

Suflör mevkiinde bir adam, "Hay Allah kahretsin!" diye haykırıyordu. "O mavilerle ne yapıyorsun?"

Yukarıdan biri ona cevap verdi ve birdenbire sahne ışığa boğuldu. Nigel Bathgate'nin gözlerinin önünde iki ayak sallanıyordu. Genç gazeteci telâşla başını kaldırdı. Tam üstüne gelen yerde elektrikçilerin, bir balkon şeklindeki platformu vardı. Bir adam muhtelif düğmelerin önünde ayakta durmaktaydı. Bir diğeri ise yere oturmuş ve ayaklarını da aşağıya doğru sallandırmıştı.

Gazeteci ile Müfettiş kapıcının peşi sıra ikinci bir koridora girdiler. Artist odaları buradaydı. En baştakinin üstünde de paslıca bir yıldız vardı.

Nigel Bathgate başiyle yanlarından geçen endişeli çehreli bir adamı işaret ederek, "George Simpson," dedi. Ve hemen ilâve etti. "Sahne Müdürü."

Bu sırada kapıcı da durmuş onları bekliyordu. Adam baştan ikinci kapıya hafifçe vurdu. Kısa bir sessizlik oldu. Sonra kalınca bir erkek sesi duyuldu. "Evet? Ne var?"

Kapıcı başını içeri uzatarak, "Misafirlerinizi getirdim, Bay Gardener?" dedi.

— "Ne? A, evet, evet... Bir dakika..." Sonra içeride birine, "Tabii sen haklısın, dostum," dedi. "Fakat elden ne gelir? Hayır, hayır, gitme..." Bir sandalye arkaya itildi ve kapı açıldı. "Buyurun, buyurun!"

İçeri girdiler ve... Müfettiş Alleyn kendini ömründe ilk defa bir aktörün giyinme odasında buldu. Felix Gardener'in elini sıkarken de aktöre şöyle bir baktı. Adam, erkek seyircileri kızdıracak kadar yakışıklı değildi. Fakat hoş, nazarı dikkati celbeden bir adamdı. Sarı saçları hafifçe dalgalı, gözleri koyu maviydi. Uzun boyu, geniş omuzlariyle sahneyi hakikaten mükemmel bir şekilde doldurmasını bilirdi. Kadınlar onu çok cazibeli bulur, erkekler çok iyi bir insan olduğundan bahseder, kritikler ise sanatını methede methede göklere çıkarırlardı.

Felix Gardener, Müfettiş Alleyn'e, "Geldiğinize çok memnun oldum," diye tebessüm etti. "Rica ederim oturun... Sizi Bay Barclay Crammer'le tanıştırayım. Bay Roderick Alleyn... Nigel Bathgate'yi tanıyorsun tabii, Barclay."

Barclay Crammer oldukça tanınmış bir karakter artistiydi. Onunla parti gecesi tanışmış olan Nigel, "Adam bir şeye kızmış galiba," diye düşündü.

Felix Gardener aynanın önündeki yerine geçti, Alleyn'le Nigel de birer sandalye çektiler. Oda boya kokuyordu. Aynanın hemen yanında bir pipo ve bir de tabanca vardı. Duvardaki çivilere ise ceket vesaire asılmıştı. Yandaki, kapısı yıldızlı odadan da kadın sesleri aksediyordu.

Felix Gardener, "İkinizin de geldiğine çok memnun oldum, Nigel," dedi. "Siz gazetecileri ele geçirmek de pek güç artık."

— "Ya siz aktörleri... Hoş polisleri de ele geçirmek kolay değil ya. Alleyn'i bu akşam buraya getirebilmem büyük bir şans eseri..."

— "Biliyorum..." Felix Gardener aynaya dönerek yüzüne kahve rengi pudra sürmeye başladı. "Onun burada olması beni korkutuyor..." Dönerek Barclay Crammer'e baktı. "Biliyor musun, Barclay, Bay Alleyn Scotland Yard Cinayet Masası Baş Müfettişi..."

— "Sahi mi? Eyvah, ben de korkmaya başladım. Zira piyesteki fena adamlardan biri de benim." Sonra bariz bir kinle ilâve etti. "Ama benim rolüm pek ufak..."

Müfettiş Alleyn, "Katil siz misiniz yoksa?" diye sordu. Sakın söylemeyin, sonra bütün keyfim kaçar."

Barclay Crammer acı acı, "Hiç öyle mühim rolü bana verirler mi?" diye mırıldandı.

O sırada koridordan bir ses duyuldu. "Perdenin açılmasına yarım saat var!... Perdenin açılmasına yarım saat var!"

Barclay içini çekerek doğruldu. "Gitmeli... Daha makiyajımı bile yapmadım... Halbuki bu pis piyese ben başlıyorum." Ağır ağır ayağa kalktı ve bir hükümdar edasıyla odadan çıktı.

Felix Gardener yavaşça, "Zavallı Barclay," dedi. "Evvelâ 'Fare'yi o oynayacaktı. Fakat sonra o rolü Arthur Surbon'a verdiler." Birdenbire tebessüm etti. "İçyüzümüz pek fenadır bizim, Nigel!"

Gazeteci, "Yani onlar fena insanlar mı demek istiyorsun, Felix?" diye sordu.

— "Evet... Bir dereceye kadar öyle... Bir bakıma çocuk gibiler... Bir bakıma da aktör gibi... Aktör gibi... Korkunç bir şey bu."

— "Cambridge'deyken böyle düşünmezdin, Felix"

— "Bana mâsum gençliğimi hatırlatma, dostum."

Genç gazeteci ısrar etti. "İşinden, mesleğinden hoşlanmadığına beni inandıramazsın, Felix."

Aktör, "O mesele başka," diye cevap verdi.

Kapı hafifçe vuruldu ve eşikte çirkin suratlı, tombulca bir adam belirdi. Başında kareli bir kasket vardı, boynunda da benekli, kırmızı bir eşarp. Adamın gözükmesiyle odaya müthiş bir içki kokusu da yayılmıştı.

Felix Gardener kibar bir tavırla, "Ooo, merhaba Arthur," dedi. "Gelsene." Fakat adamın gelip oturmasını da pek istemediği belliydi.

Arthur Surbon oldukça sert bir tavırla, "Kusura bakma," diye cevap verdi. "Misafirlerin olduğunu bilmiyordum... Yoksa seni rahatsız etmezdim."

Felix Gardener omzunu silkti. "Mühim değil... Gel otur. Kapı açık kalınca cereyan yapıyor."

— "Hayır, oturmıyacağım. Seninle sadece ufak bir mesele hakkında konuşacaktım. Neyse sonra görüşürüz..." Geri çekilerek kapıyı kapadı.

Felix Gardener, Roderick Alleyn'e, "Bu da Arthur Surbon," diye izahat verdi. "Barclay Crammer'in rolünü elinden aldı... Benim de onun rolünü elinden aldığımı zannediyor. Bu yüzden Barclay ondan nefret ediyor, o da benden. İşte aktörlerin fenalığından bahsederken böyle şeyleri kastediyordum."

Nigel nihayet her şeyi anlamış gibi bir tavırla başını salladı. "Ya... Kıskançlık ha?"

Alleyn neşeli bir tavırla, "Peki siz kimden nefret ediyorsunuz, Bay Gardener?" diye sordu.

Gardener, "Ben mi?" dedi. "Ben şöhret dağının zirvesindeyim. Onun için daha cömertçe davranabiliyorum. Tabiî günün birinde ben de onlara benziyeceğim."

Nigel Bathgate, "Arthur Surbon iyi bir aktör müdür?" diye sordu.

Felix Gardener omzunu kaldırdı. "O mu? Jacob Saint'in yeğeni."

— "Anlıyorum..."

— "Jacob Saint'in altı tiyatrosu var. Unicorn da bunlardan biri. Surbon'a iyi roller verdiriyor. Fakat Jacob Saint hiçbir zaman fena aktör tutmaz. O halde Surbon'un da iyi bir sanatkâr olması lâzım. İşte benim dedikoduculuğum da bu kadar." Sonra Müfettiş Alleyn'e döndü. "Piyes hakkında bir şeyler biliyor musunuz?"

Müfettiş, "Hayır," diye cevap verdi. "Hiçbir şey bilmiyorum. Deminden beri makiyajınıza bakıp hangi karakteri canlandırdığınızı anlamaya çalışıyorum. Bir kahraman mı, bir gangster mi, yoksa bir polis misiniz? Masadaki pipo kahraman olduğunuzu gösteriyor. Fakat tabancadan da gangster olduğunuz anlaşılıyor. Giyeceğiniz ceketin şıklığına bakınca da sizin bizlerden, yani polis olduğunuzu düşünüyorum." Roderick Alleyn'in esmer, yakışıklı çehresini muzip bir tebessüm aydınlatıvermişti. "Biz polisler çok zevk sahibiyizdir." Arkadaşı Nigel Bathgate'ye baktı. "Dostum, bütün bu delillerden Bay Gardener'in, gangster kılığına girmiş bir kahra-

man ve aynı zamanda Scotland Yard müfettişlerinden olduğu anlaşılıyor."

Genç gazeteci gururla Felix Gardener'i süzdü. "Gördün mü?" Alleyn'in böyle dostça ve neşeli bir tarzda konuşması hoşuna gitmişti.

Aktör, "Fevkalâde!" diye haykırdı.

Alleyn hayretle siyah kaşlarını kaldırdı. "Yani tahminlerim doğru mu?"

— "Eh, hemen hemen... Fakat tabancayı polis, pipoyu da gangster olarak kullanıyorum. Cekete gelince... Onu piyeste giydiğim yok."

Aleyn gülmeye başladı. "Bundan da, içgüdüsünün böyle vaziyetlerde hiç işe yaramadığı anlaşılıyor." Birer sigara yaktıktan sonra Nigel'le Felix Gardener Cambridge Üniversitesi'nde geçirdikleri günlerden bahsetmeye başladılar.

Bu sırada kapı açılarak içeriye ufak tefek, yaşlıca bir adam girdi. Diğerlerine bakmadan, "Hazır mısınız, Bay Gardener?" diye sordu.

— "Hazırım, Baba Bill."

— "Yüzünüze biraz daha pudra sürseniz iyi olur. Zira bu akşam hava bir hayli sıcak."

Aktör aynaya dönerek, "Tabanca meselesi tamam mı?" dedi.

— "Evet... Bobo öyle söyledi."

Nigel Alleyn'e fısıldadı. "Bobo sahnedeki eşyalara bakan aksesuarcının adı... Daha doğrusu herkes onu öyle çağırıyor."

Adam, Felix Gardener'in cebine beyaz bir mendil koydu, üstünü süpürdü. "Tamam mı?"

Aktör başını salladı. "Tamam... Tamam..."

— "Tabancayı Bay Surbon'a götüreyim mi?"

— "Evet. Hem tabancayı ona ver, hem de bu gece tiyatrodan sonra kendisini yemeğe davet ettiğimi söyle. Bu beyler de benimle beraber gelecekler."

Gardırop memuru, "Peki efendim," diye mırıldanarak dışarı çıktı.

Felix Gardener de Alleyn'le Nigel'e dönmüştü. "Benimle yemek yersiniz değil mi? Arthur Surbon'u da mahsus çağırdım. Küçük toplantımız neşeli geçsin diye... Zira anlattığım gibi, o bana tahammül edemiyor."

Dışarıdan gene bir ses aksetti. "On beş dakika var!... Perdenin açılmasına on beş dakika var... Lûtfen hazır olunuz!..."

Nigel, "Biz de artık yerimize gitsek," dedi.

Felix Gardener, "Daha vakit var," diye cevap verdi. "Bay Alleyn, sizi Stephanie Vaughan'la tanıştırmak istiyorum. Ken-

disi kriminolojiye pek meraklıdır. Sizi tanıştırmadığım takdirde beni katiyen afetmez." Müfettiş'in yüzünde kibar bir ifade belirmişti. Aktör haykırdı. "Stephanie! Stephanie!"

Duvarın arkasından biri cevap verdi. "E-fen-dim!"

— "Seni birisiyle tanıştırabilir miyim?"

Stephanie'nin sesi büsbütün tatlılaştı. "Ta-biî... şeke-rim!"

Aktör, "Harikulâde bir kadın," diye mırıldandı. "Gelin gidelim. O paslı yaldızlı kapının arkasında Stephanie Vaughan'ı buldular. Aktrisin odası daha büyük, yerdeki hah daha tüylü, o koltuklar da daha rahattı. Genç kadın onları neşeyle karşıladı. Felix Gardener'e tatlı tatlı tebessüm etti. Aktöre âşık olduğu belliydi. Fakat Nigel, aktrisin, Alleyn'e karşı meydan okurmuş gibi garip bir tavır takındığını sezdi ve buna da bir mâna veremedi. Stephanie Vaughan burun kanatlarındaki kırmızı ve göz kapaklarındaki mavi boyaya rağmen gene de harikulâde güzeldi. İri gözlü, parlak gür saçlı, biçimli vücutlu bir kadındı. Hemen Alleyn'e kriminolojiden bahsetmeye başladı.

— "H. B. İrving'in kitabını okudunuz mu?"

— "Evet okudum. Çok güzel."

— "Ya Freud'u ve Ernest Jones'i?"

— "Evet, okudum. Çok güzel."

Bayan Stephanie Vaughan, "Kriminolojik eserlerin hepsini âdeta yutarcasına okudum," dedi. "Katillerin psikolojisini anlamaya çalışıyorum. Daha başka eserler de okumak istiyorum. Bana birkaç kitap tavsiye etsenize, Bay Alleyn."

Alleyn, "Edgar Wallace'nin eserlerini okudunuz mu?" diye sordu. "Romandır, ama hepsi de çok güzeldir."

Âni, sıkıcı bir sessizlik oldu. Sonra aktris bunu bir şaka kabul etmeye karar vererek, kahkahalarla gülmeye başladı. Felix Gardener'le Nigel Bathgate de ona iştirak ettiler. Tabiî gazeteci yalandan gülüyordu, başka çare bulamamıştı. Aktör ise elini Stephanie'nin omuzuna koymuş, başını arkaya atmış, gülmekten katılıyordu.

Birdenbire kapı açıldı ve Arthur Surbon eşikte belirdi. Adam boğuk boğuk, "Eğlendiğinize memnun oldum," dedi. Kalın, etli dudakları titriyordu. Stephanie Vaughan'la Felix Gardener donmuş gibi kaldılar. Aktörün bir eli hâlâ genç kadının güzel omuzundaydı.

Odaya müthiş, elektrikli bir sessizlik çöktü. Hiç kımıldamayan genç kadınla Felix Gardener'in resim çektirirmiş gibi bir halleri vardı.

Arthur Surbon, "Ne hoş bir tablo," dedi. "İnsanın bakınca içi açılıyor. Şu nükteyi biz de duysak."

Alleyn çabucak, "Nükteyi ben yaptım," diye atıldı. "Fakat maalesef pek de o kadar komik bir şey değildi."

Arthur Surbon başını salladı. "Asıl komik olan benim halim. Stephanie bunu size anlatsın. Siz polissiniz değil mi?"

Felix Gardener'le Nigel Bathgate aynı anda konuşmaya başladılar. Gazeteci, Alleyn'i takdim etti. Gardener piyesten sonraki yemekten bahsediyordu. Ayağa fırlamış olan Müfettiş ise Stephanie Vaughan'a sigara ikram etmekle meşguldü. Genç kadın bunu, gözlerini Arthur Surbon'dan ayırmadan aldı. Alleyn sigarayı yaktıktan sonra arkadaşına, "Artık biz yerimize gitsek," dedi. "İlk perdeyi kaçırmayı istemem doğrusu, Nigel."

Gazeteciyi kolundan tuttu, aktrise nazik bir şeyler mırıldandı, Gardener'in elini sıktı ve sonra Nigel'le beraber kapıya doğru yürüdü.

Arthur Surbon onlara yol vermek için yana çekilmedi bile. "Kaçmayın, canım! Ben de eğlenceyi görmek istedim. Daha doğrusu Felix Gardener'i görmeye geldim. Bir de baktım ki, o hayatından memnun, gülüp duruyor."

— "Arthur!" Stephanie Vaughan aktör odaya gireli ilk defa ağzını açıyordu. "Arthur!"

Surbon birden sesini yükseltiverdi. "Ben de bu eğlenceye katılmak kararındayım, anladınız mı? Bu benim de hakkım!" Hafifçe Nigel'e doğru döndü. "Siz gazetecisiniz, değil mi? Yani edebiyatla meşgulsünüz... Size şaşılacak bir şey söyliyeyim mi? Felix Gardener de edebiyatla meşgul..."

Gardener, "Arthur, sen sarhoşsun," diyerek aktöre doğru bir adım attı. Arthur Surbon da ona doğru yavaşça ilerledi. Müfettiş Alleyn'le Nigel de fırsattan istifade ederek kapıdan dışarı fırladılar. "Şimdilik Allaha ısmarladık! Sonra görüşürüz!"

Bir iki dakika sonra sahnedeydiler. Bir an durarak birbirlerine baktılar.

Nigel, "Çirkin bir hâdise çıkmak üzereydi," dedi.

— "Öyle... Gel, yerimize gidelim."

Gazeteci homurdandı. "O hayvan herif fitil gibi sarhoştu."

— "Evet... Gel, şu taraftan..."

Koridordan ilerlerken birinin, "Oyun başlıyor," diye bağırdığını duydular. "Oyun başlıyor... Birinci perdede olanlar yerlerini alsınlar!"

3

Fare'nin Ölümü

PERDE ARASINDA Nigel, Alleyn'e, "Hayret," dedi. "Surbon sarhoş olmasına rağmen, rolünü gayet iyi oynuyor. Fitil gibi olduğu hiç de belli değil..."

Alleyn, "Bilâkis," diye cevap verdi. "Oturduğum yerden gözlerinin cam gibi olduğu öyle iyi gözüküyor ki..."

Nigel başını salladı. "Fakat adam rolünü harikulâde canlandırıyor."

Müfettiş mırıldandı. "Evet... Nigel, sen bu piyesi evvelce de görmüş müydün?"

Gazeteci gururla cevap verdi. "Tenkidini ben yazdım."

— "Peki... Arthur Surbon'un rolünü oynayışında belli bir değişiklik var mı?"

Nigel dönerek hayretle arkadaşına baktı. Sonra ağır ağır, "Hakikaten, sen söyleyince aklıma geldi," dedi. "Evet... Kelimeler aynı tabiî... Fakat bunları şimdi daha büyük bir kin ve ateşle söylüyor..."

Alleyn'in düşünceli bir hali vardı. Nigel bir an onu merakla süzdükten sonra, "Nen var?" diye sordu.

— "Bilmem... Sinirlerim gergin... Gel bir içki içelim..."

Büfeye geçtiler. Müfettiş hiç konuşmuyor, içkisini içerken bir taraftan da programı dikkatle okuyordu. Gazeteci ise merakla onu süzmekteydi. Nigel, giyinme odasındaki hâdise dolayısiyle üzülüyor, Alleyn'den özür dileyip dilememesi lâzım geldiğini düşünüyordu. Acaba Stephanie Vaughan, Felix Gardener ve Arthur Surbon arasında ne vardı?

Nigel kendi kendine konuşur gibi, "Her halde bizim Felix, Stephanie'yi Arthur'un elinden aldı," diye mırıldandı.

Müfettiş Alleyn başını salladı. "Öyle gözüküyor..." Zil çalmaya başlamıştı, bardan ayrılarak salona girdiler ve yerlerini aldılar. Perde ağır ağır açıldı. Tiyatroda öyle derin bir sessizlik vardı ki, perdeleri işleten makaraların gıcırtısı bile duyuluyordu. "Yılan ve Fare" piyesinin son perdesi başlamak üzereydi.

Sahnede 'Fare' (Arthur Surbon), eski metresi (Janet

Emerald) ve kızın annesi (Susan Max) vardı. Üçü de esrar kaçakçılığı yapmakdaydılar. Çeteden biri öldürülmüştü. Öldürülen adamın, Carruthers'in, yani 'Yılan'ın (Felix Gardener) casusu olmasından şüphe edilmekteydi. Janet Emerald tehditler savuruyor, Susan Max ağlıyor, Arthur Surbon ise homurdanıyordu. Sonra adam cebinden bir tabanca çıkararak doldurdu. İki kadın onu seyrediyor ve mânalı mânalı bakışıyorlardı.

Janet Emerald, "Ne yapacaksın?" diye fısıldadı.

— "Sevgili Bay Carruthers'i ziyaret edeceğim!"

Sahne hemen karardı.

Tekrar aydınlandığı zaman Carruthers yani 'Yılan' (Felix Gardener) kütüphanesindeydi. Seyircilerden hiç kimse onun ne olduğunu henüz anlıyamamıştı. Esrar çetesinin iğrenç reisi miydi? Demir perde gerisinden gelen bir ajan mıydı? Yoksa polis miydi?

Genç adam yazıhanesinin başına oturmuş, daktilo makinasında bir mektup yazıyordu.

Tiyatro hilelerini iyice öğrenmeye başlamış olan Nigel, Müfettiş Alleyn'e, "Sadece 'O' harfine basıyor," diye fısıldadı.

Sonra içeriye Carruthers'in sevgilisi Jenny (Stephanie Vaughan) girdi. Rol icabı, adamın içyüzünü bilmemesine rağmen ona âşıktı. Carruthers'e ilânı aşk ederken adamın uşağı (Barclay Crammer) kendisini tabancayla tehdit ederek aldı götürdü. Bu hâdise olurken de Carruthers (Felix Gardener), lâkayt bir tavırla piposunu yakmış ve içmeye başlamıştı.

Nigel'in arkasında oturan bir kadın derin derin içini çekerek, "Ne harikulâde adam, değil mi?" diye mırıldandı. Nigel hafifçe tebessüm ederek Alleyn'e baktı. Fakat Müfettiş koyu renkli gözlerini sahneye dikmiş, heykel gibi oturuyordu.

Gazeteci, "Bizim Müfettiş'in sinirleri iyice bozuk," diye düşündü. Alleyn'in kaşlarını kaldırıp, dudağını ısırdığını görerek sahneye döndü ve irkildi.

Kütüphanenin kapısında kareli kasketi ve benekli kırmızı eşarbıyla Arthur Surbon duruyordu. Sahne, giyinmeodasındakine o kadar benziyor ki, bir an Nigel aktörün orada olduğu gibi, "Eğlendiğinize memnun oldum," diye homurdanacağını bile zannetti. Onun için Arthur Surbon'un "Nihayet 'Yılan'ı deliğinde kıstırdım," dediğini duyunca bayağı şaşaladı.

Felix Gardener, "Fare!" diye fısıldadı. Belki bunu başka bir aktör müstehzi bir tavırla söyler ve seyircileri güldürürdü. Zaten o kelimeyi değişik bir tonla söylemek, seyircinin

üzerinde bambaşka bir tesir bırakmak son derecede zordu. Fakat Felix Gardener bunda muvaffak oldu. Fısıldadığı tek kelime seyircilerin tüylerini diken diken etti.

Fare öne doğru yürüdü, elinde bir tabanca vardı. "Sen insan öldürmekten hoşlanmıyorsun, Yılan! Ama ben hoşlanıyorum!" diye bağırdı. "Eller yukarı!"

Felix Gardener ellerini ağır ağır kaldırdı. Surbon ona yaklaşarak üzerini aradı. Sonra tekrar geriledi... Bir an durdu... Tekrar konuşmaya, başladığı zaman sesinde öyle bir kin vardı ki, Nigel titredi. Surbon'un kendisine güçlükle hâkim olduğu anlaşılıyordu. Seyirciler nefeslerini tutmuşlardı, âdeta, gözlerini sahneden alamıyor dikkatle dinliyorlardı. Nigel ise bir hayli rahatsız olmuştu. Ona göre bu 'Fare' ile 'Yılan' arasında oynanan bir sahne değildi... Hayır, bu iki erkek arasındaki düşmanlığın halkın önünde iğrenç bir şekilde teşhir edilmesiydi. 'Yılan' Carruthers, kendisinin Cambridge Üniversitesi'nden arkadaşı Felix Gardener'di. 'Fare' ise ondan delice nefret eden Arthur Surbon... Vaziyet o kadar korkunçtu ki, Nigel sahneye bakmamak için başını çevirmek istiyor, fakat bunu da bir türlü yapamıyordu.

Şimdi Arthur Surbon, "Her köşede beni bekledin, Yılan," diyordu. "Yapmak istediğim her işe mâni oldun! Yılan! Yılan! Sevgilimi elimden aldın!" Sesi birdenbire yükseldi. "Fakat kâfi artık! Kâfi! Kâfi! Bu işin sonuna geldik. Senin de sonun geldi, Yılan!"

— "Bu akşam olmaz, Farecik! Evet, plânın pek mükemmel, ama bunu bu gece yapamıyacaksın! Zira Fare'cik, yalnız değiliz!" Felix Gardener beyaz dişlerini göstere göstere güldü.

Arthur Surbon ağır ağır döndü... İlerideki kapıda Stephanie Vaughan duruyordu. Onun da elinde bir tabanca vardı.

Surbon, "Jenny," diye fısıldadı. Kolu yanına düştü. Gardener'in eğilip tabancayı elinden almasına da itiraz etmedi.

Gardener, "Teşekkür ederim, Jenny," dedi. Stephanie Vaughan da hafifçe gülerek tabancasını indirdi. Sonra Arthur Surbon'u süzerek, "Senin hiç de şansın yok değil mi, Fare'cik?" diye alay etti.

Arthur Surbon garip, boğuk bir inilti çıkardı. Dönerek Felix Gardener'in üstüne atıldı. Adamın boğazını sıkmaya çalışıyordu. Gardener'in eli oynadı... Tabancanın sesi, bunu beklemelerine rağmen seyircileri irkiltti. Yüzünde müthiş bir hayret ifadesi belirmiş olan Arthur Surbon yere yığıldı. O ana kadar sanat bakımından iki aktör birbirlerine müsaviydiler. Fakat o andan sonra Felix Gardener, Arthur Surbon'u geçti. Yüzünde âdeta Surbon'un hayretinin akisleri belirdi.

Evvelâ aptal aptal elindeki tabancaya baktı. Sonra silâhı birden yere fırlattı. Şaşkın şaşkın seyircilere döndü. Sanki onlara bir şeyler sormak istiyordu. Sonra kaçmak istiyormuş gibi kapıya gitti. En sonunda da gözleri Stephanie Vaughan'ı buldu. Genç kadın bir ona, bir Arthur Surbon'a bakıyordu. Felix Gardener dudaklarını oynattı. Evvelâ sesi çıkmadı. Sonra sayıklar gibi konuşmaya başladı. Stephanie Vaughan da aynı şekilde cevap veriyordu. Bir ara Felix Gardener tabancayı tekrar almak istermiş gibi eğildi, fakat sonra vazgeçerek korkuyla doğruldu.

Seyircilerden biri, "İşte sanat buna denir," dedi. "Adam harikulâde oynuyor!"

Nigel, Müfettiş Alleyn'in dizine dokunması üzerine kendine geldi.

Alleyn, "Piyesin sonu mu bu?" diye sordu.

— "Evet. Bir dakika sonra perde inecek!"

— "O halde, gel gidelim!"

— "Ne? Nereye?"

Alleyn sabırsız sabırsız tekrarladı. "Gel, çıkalım..." sonra başını çevirerek daha değişik bir sesle, "Beni mi arıyordunuz?" diye sordu.

Nigel de başını kaldırınca, Müfettiş'in yanında birinin durduğunu gördü. Bu, tiyatronun gişe memuruydu. Adam, "Siz Polis Müfettişi Alleyn misiniz, efendim?" dedi.

— "Evet. Şimdi geliyorum. Kalk, Nigel."

Ne olduğunu anlıyamıyan gazeteci yerinden fırlayarak Alleyn'in peşinden gitti. Müfettiş'i çağıran adam sadece, "Felâket," diyor, başka bir şey demiyordu. "Felâket, müthiş bir felâket!"

Müfettiş soğuk soğuk, "Evet," diye cevap verdi. "Biliyorum!"

— "Demek işi anladınız? Peki diğer seyirciler de farketti mi acaba?"

— "Zannetmiyorum! Doktor isteyecek misiniz? Hoş, onun da bir faydası olmıyacak ya!"

— "Aman Yarabbi! Yani... öldü mü, efendim?"

— "Tabiî öldü!"

Sahne kapısına yaklaşırken yaşlı kapıcı ellerini oğuşturarak dışarı fırladı. O da, "Felâket! Felâket!" diye dövünüyordu. Alleyn onun yanından geçti, Nigel de Müfettiş'in peşindeydi. Smokinli, yüzü bembeyaz kesilmiş bir adam koridorda karşılarına çıktı. "Müfettiş Alleyn siz misiniz?"

— "Evet... Perde kapandı mı?"

— "Zannetmiyorum. Sahneye çıkıp seyirciler arasında

Doktor olup olmadığını sorayım mı? Ne olduğunu farkedemedik... Onun için ben de piyesi durdurmadım. Her halde işin farkında değiller." Adam iyice sersemlemişti, durmadan konuşuyordu. "İnşallah seyirciler bir şeyin farkında değillerdir! Evet... Bana sizi çağırmamı söylediler!"

Perde inerken onlar da kulistelerdi. Stephanie Vaughan' la Felix Gardener hâlâ sahnedeydiler... Seyircilerin alkışı Nigel'in kulaklarında bir gök gürültüsü tesiri yaptı. Sahne Müdürü George Simpson, suflör yerinden fırladı. Perdenin saçakları yere değer değmez, Stephanie Vaughan acı acı bağırarak, Felix Gardener'in boynuna sarıldı. George Simpson dehşetle ayağının dibinde yatan Arthur Surbon'a bakıyordu. Onları ilk karşılayan smokinli adam tiyatronun müdürüydü anlaşılan. Perdenin arasından dışarı süzüldü. Tam o sırada, orkestra da Millî Marş'ı çalmaya başlamıştı. Tiyatro Müdürü elini kaldırmış olacak ki, orkestra birdenbire susuverdi.

Tiyatro Müdürü'nün sesi kulisten duyuluyordu. "İçinizde doktor varsa lûtfen sahneye kadar gelsin. Teşekkür ederim!"

Orkestra tekrar Millî Marş'ı çalmaya başladı. Alleyn, Sahne Müdürü George Simpson'a döndü. "Kapıya gidin!" diye emir verdi. "Kimse tiyatrodan ayrılmayacak! Anladınız mı?... Nigel, sen de bir telefon bul ve Scotland Yard'a haber ver. Ne olduğunu anlat, hemen adam göndermelerini istediğimi söyle." O sırada perdenin arasından geçerek tekrar sahneye girmiş olan Tiyatro Müdürü'ne, "Bay Nigel Bathgate'yi telefona götürün," dedi. Sonra da Arthur Surbon'un yanma diz çöktü.

Tiyatro Müdürü aptal aptal bakınıp duruyordu.

Nigel, "Telefon nerede?" diye sordu.

— "Evet... Evet... Telefon..." Adam cebinden bir anahtar çıkararak yandaki küçük kapıyı açtı. Oradan geçerek seyircilerin arasına indiler. O sırada fraklı bir adam da o tarafa doğru telâşlı telâşlı gelmekteydi. "Ben doktorum," dedi. "Ne var? Ne oldu?"

Nigel, "Sahneye gidin, lûtfen," diye cevap verdi. "Şu kapıdan."

Doktor bir an gazeteciye baktıktan sonra gösterilen kapıya yürüdü.

Tiyatro Müdürü, "İsmim Stavely," dedi. "Siz kimsiniz?"

— "Gazeteci Nigel Bathgate!"

— "Evet, evet. Bu bir felâket, Bay Nigel Bathgate."

Nigel, "Herkes de yalnız bunu söylüyor," diye düşündü.

Bekleme salonundan geçerek bir odaya girdiler. Telefona koşan Nigel bütün telâşına rağmen Scotland Yard'ın nu-

marasını hatırlayabildi. "Baş Müfettiş Roderick Alleyn namına telefon ediyorum. Unicorn tiyatrosunda bir kaza oldu! Hemen adamlarınızı gönderin!"

Karşıdaki ses, "Peki," dedi. "Bir kaza mı oldu dediniz?"

Nigel, "Evet," diye cevap verdi. "Zannederim... Ve—" Durdu, yutkundu, sonra kendi kulaklarına bile yabancı gelen bir sesle ilâve etti. "Bir cinayet oldu galiba."

4

Alleyn İş Başında

NİGEL tekrar sahneye döndüğü zaman hiçbir şeyin değişmemiş olduğunu görerek hayret etti. Oradan ayrılalı sadece bir iki dakika geçmiş olduğundan haberi yoktu. Doktor, Arthur Surbon'un cesedini muayene etmişti, şimdi yanında ayakta duruyordu.

Stephanie Vaughan hâlâ sahnedeydi. Susan Max'a sarılmış hüngür hüngür ağlıyordu. Felix Gardener de genç kadının yanında duruyordu. Fakat gözü Alleyn'le doktordan başkasını görmüyordu. Sanki bir yeri ağrıyormuş gibi başını sallıyor, bir Müfettiş'e, bir Doktor'a bakıyordu. Nigel'i farkedince hemen onun yanına koştu. Gazeteci, Felix'in kolunu tutarak dostane bir tavırla sıktı.

Doktor, "Onu yerinden kımıldatmadım," dedi. "Şöyle bir muayene ettim. Fakat bu da vaziyeti görmeme kâfi geldi. Kurşun kalbine girmiş ve derhal ölmüş."

Felix Gardener birdenbire, "Onu ben vurdum," diye haykırdı. "Onu ben öldürdüm. Arthur'u ben öldürdüm!"

Doktor endişeyle başını kaldırdı.

Nigel, "Sus, Felix," diye mırıldandı. Gözleriyle Alleyn'i aradı. Müfettiş bu defa da Sahne Müdürü George Simpson'la konuşmaktaydı. Birlikte suflör mevkiine gittiler. Sahne müdürü, Alleyn'e bir şey gösteriyordu. Silâh sesi için suflör mevkiinden kullanılan tabancaydı bu.

Sahne Müdürü tekrar tekrar, "Farkında bile değildim," diyordu. "Tabancalar aynı anda patladı. Hiç farkında olmadım... Tabiî bunda sadece barut dolu kovanlar vardı... Sonra

tabancayı aktörlere doğru da tutmadım. Zaten boş kurşun bir şey yapmaz, değil mi?"

Alleyn dönüp sahnenin ortasında durdu. "Rica ederim, hepiniz gardırop odasına gider misiniz? Sizlerle daha sonra konuşacağım. Tabiî makiyajınızı çıkarmak, elbiselerinizi değiştirmek istiyorsunuz. Her yerin iyice aranması lâzım. Onun için odalarınıza girmenize müsaade edemiyeceğim. Fakat gardırop odasında musluk ve ayna olduğunu öğrendim. Makiyajınızı orada çıkarabilirsiniz. Elbiselerinizi de oraya göndereceğim. Bir dakika! Durun, hemen gitmeyin!"

Altı kişi sahneye doğru geliyordu. Bunlardan üçü üniformalı polis'ti diğerleri ise sivil memur.

Sivillerden biri Müfettiş'e, "Ne oldu, Şef?" diye sordu.

Alleyn cesede doğru döndü. "Görüyorsun işte..." Memurlar hemen şapkalarını çıkardılar. İlk konuşan Sivil Komiser, Scotland Yard'ın parmak izi mütehassıslarındandı. Eğilerek Arthur Surbon'a şöyle bir baktı.

Alleyn ise üniformalı memurlarla konuşmaya başlamıştı. "Siz herkesi alıp gardırop odasına götürün. Biriniz dışarıda, biriniz de sahne kapısında dursun. Kimse ne dışarı çıkacak, ne de içeri girecek! Bay George Simpson size yolu gösterir. Kendisi de gardırop odasında bekliyecek."

Sahne Müdürü ileri doğru bir adım atarak etrafına bakındı. Sonra sanki herkesi provaya davet ediyormuş gibi, "Lûtfen herkes gardırop odasına," dedi. Polise döndü. "Şu taraftan gideceğiz."

Akıllı, mâkul bir kadın olan ihtiyar Susan Max, Stephanie Vaughan'a, "Haydi gel yavrum," diye fısıldadı. Genç kadın hiç sesini çıkarmadan ellerini Felix Gardener'e doğru uzattı. Fakat aktör ona bakmıyordu bile. Stephanie içini çekerek kendisini merakla süzmekte olan Müfettiş Alleyn'e döndü. Sonra da insanda merhamet uyandıran bir vakarla, Susan Max'ın kendisini sahneden çıkarmasına razı oldu.

Müfettiş, "Mükemmel, artistik bir çıkış oldu," diye homurdandı.

Nigel şaşırmıştı. "Alleyn!" diye homurdandı.

Piyeste "fena kadın" rolüne çıkan Janet Emerald'ın sesi birdenbire dekorların arkasından aksetti. Birisine, "Ahlâksız!" diye bağırıyordu.

Barclay Crammer, "Haydi, gidelim," diye homurdandı. "Nasıl olsa bu adamların elindeyiz." Sonra sahneye girerek Felix Gardener'in kolunu tuttu. "Gel dostum... Benimle gel... Beraber gidelim!"

Müfettiş Alleyn büyük bir sabırsızlıkla, "Haydi, haydi, gi-

din artık," diye bağırdı. Barclay Crammer ona hiddetten ziyade üzüntüyle baktıktan sonra sahneden çıktı. Felix Gardener dikleşti, hafif bir tebessümle, "Bay Alleyn," dedi. "Sizin de aktörler hakkında benim gibi düşündüğünüz anlaşılıyor."

Alleyn hemen cevap verdi. "Evet. Tahammül edilecek insanlar değil!"

Felix Gardener içini çekti. "Bir şey söylemek istiyorum, Müfettiş bey! Evet, onu ben öldürdüm! Fakat yemin ederim ki, silâha hakiki mermileri ben doldurmadım! İçinde sadece boş kovanlar var zannediyordum!"

Nigel, "Bırak şimdi bunları," diye atıldı. "Onlar nasıl olsa işin içyüzünü meydana çıkaracak, senin mâsum olduğunu da ortaya koyacaklar. Fazla üzülme!"

Felix Gardener durakladı. Yavaş yavaş ayılmaya ve feci bir durumda olduğunu anlamaya başlayan bir adam hali vardı.

Birdenbire, "Beni dinleyin," dedi. "Biri—" Sustu. Gözlerinde dehşet dolu bir ifade belirmişti. Nigel tekrar onun kolunu tutarak, kendisini yürütmeye çalıştı. Aktör titrek bir sesle mırıldandı. "Çok iyi insansın, Nigel... Yani..." İlerliyerek dışarı çıktı.

Alleyn rahat bir nefes aldı. "Oh, neyse. Bunu atlattık."

Cinayet şubesinden olan iki sivil polisten daha yaşlıcası, "Ne oldu?" diye sordu.

— "Anlatayım. Bu—"

Fakat devam edemedi. İçeriden bir kadının feryadı aksetti. "Beni bırakın! Bırakın beni!"

Alleyn içini çekti. "Al, birini daha..." Başiyle parmak izi mütehassısına işaret etti. "Gidip bakıver, Bailey!"

Biraz sonra Bailey'in sesi duyuldu. "Olmaz, olmaz! İçeri girin lûtfen!"

Gürültü hafifledi. Bir kapı çarpılarak kapandı ve Bailey geri geldi. Bir hayli kızmış olduğu belliydi. "Kadın artistlerden biri, giyinme odasına girmeye çalışıyordu."

Alleyn hemen sordu. "Girdi mi?"

— "Evet, girmiş! Fakat bizimki kendisini görüp hemen dışarı çıkarmış."

— "Kadının ismi ne?"

Bailey hiddetle, "Janet Emerald," diye homurdandı.

— "Ya..." Alleyn kaşlarını çatmıştı. "Neyse... Şimdi diğerleriyle beraber ya?... Oturun, hepiniz oturun. Nigel istersen sen de kalabilirsin. Siz de öyle doktor."

Tiyatronun müdürü, "Ben de kalayım mı?" diye sordu.

— "Lûtfen, Bay Stavely. Belki lâzım olursunuz." Herkes büyük maroken koltuklara yerleşti.

Nigel, "Sanki perdenin kalkmasını bekliyormuşuz gibi bir halimiz var," diye düşünüyordu.

Alleyn, "Vaziyet kısaca şu," dedi. "Bu ceset Arthur Surbon'un. Son perde de Felix Gardener, Stephanie Vaughan ile bir sahnesi vardı. Şuradaki tabancayla Surbon, Gardener'i tehdit etti. Gardener silâhı onun elinden aldı. Sonra Surbon'un kendisini boğmaya kalkması üzerine de onu vurdu... Tabanca sahnesi daima şu şekilde hazırlanıyordu. Tabancaya Surbon'un elbiselerini yakmaması için sadece barutla doldurulmuş kurşun bile konmuyor, sadece boş kovanlarla dolduruluyordu. O öldürme sahnesinde Gardener tetiği çekerken Sahne Müdürü George Simpson da içi yalnız barut dolu diğer bir tabancayla ateş ediyordu. Sade barut dolu kovanlar bilirsiniz bir hayli ses çıkarır... Bu akşam da sahnede kullanılan tabanca her zamanki gibi doldurulmuştu, ama... Boş kovanlarla değil... Şimdi, evvelâ cesedin ve sonra da sahnenin fotoğrafını çekin."

Sivillerden biri koridora kadar gitti ve biraz sonra da elinde bir fotoğraf makinesiyle döndü. Bir hayli resim çekildi. Fotoğrafçı pek öyle konuşkan bir adam değildi. İşini bitirir bitirmez de oradan ayrıldı. Bu sırada içeriye siyah çantalı, kısa boylu bir adam girmişti. Alleyn onu fraklı doktora tanıştırdı. "Bizim Adlî Tabibimiz," dedi.

İki doktor da aynı zamanda, "Memnun oldum, efendim," diye mırıldandılar. Adlî Tabip cesedi şöyle bir muayene ettikten sonra, diğer doktorla bir kenara çekilip konuşmaya başladılar.

Alleyn oradaki sivil polise, "Cesedin etrafına tebeşirle bir çizgi çek, sonra da onu çevir," dedi.

Bailey eğilerek istenileni yaptı. Arthur Surbon yan yatmıştı. Onu arkası üstü çevirdikleri zaman Nigel evvelâ cesede bakmamaya çalıştı, sonra da elinde olmadan gözleri kaydı. Arthur Surbon'un yüzünde hâlâ o müthiş hayret ifadesi vardı. Gözleri açıktı.

— "Elbisesindeki yanıkları görüyor musunuz? Silâh çok yakından atıldı tabiî... Derhal de öldü."

Doktor, "Kurşun kalbe isabet etmiş," dedi.

Tiyatro Müdürü birdenbire "Allahım! Ne feci şey bu!" diye inledi.

Alleyn, "Bu kadarı kâfi," diye Adlî Tabip'e döndü. Adam cesede yaklaştı ve Arthur Surbon'un gözlerini kapadı. Bir ara sahneden çıkmış olan Bailey elinde sırmalı bir kumaşla dön-

dü ve bunu cesedin üstüne örttü. Parlak kırmızı, göz alıcı bir şeydi bu örtü...

Alleyn, "Tabiî," dedi. "Tabancada Felix Gardener'in parmak izleri var. Fakat başka izler olup olmadığını da anlamalıyız, Bailey. Tabancayı Gardener'in giyinme odasında gördüm... Saat yediyi yirmi geçe..." Bailey hayretle Müfettiş'e baktı. "Aksesuar memuru Baba Bill silâhı alıp Arthur Surbon'a götürdü. Yedi buçukla, yedi kırk beş arası zannederim. O zaman tabanca boştu. Surbon silâhını sahnede doldurdu zaten. Tabiî piyestekilerin hepsi ne olacağını biliyorlardı. Yani Gardener'in tabancayı Surbon'un kalbine dayayıp tetiği çekeceğini. Surbon'un silâha dolduracağı boş kovanların yerine yanlışlıkla hakiki kurşunlar konmuş olabilir. Fakat buna pek ihtimal vermiyorum. Eğer kurşunlar bilhassa değiştirildiyse... Bunu yapan kimse Surbon'un, Gardener tarafından vurulup öldürüleceğini de biliyordu. Tabancada hakiki kurşun olduğu daha önceden ortaya çıkmazdı. Zira Surbon tetiği katiyen çekmiyordu. Aktör silâhı doldurduktan sonra bunu dışarıda muayene edip, hakikati anlayamazdı. Zira son perdede ancak ışıklar kararıp, sahne döndüğü ve bu, kütüphane öne geldiği sırada, Surbon kuliste ancak bir dakika kalıyordu. Bu kadar kısa zaman içinde karanlıkta bir şey görmesi ve anlaması imkânsızdı... Evet, tetik ancak en son sahnede Gardener tarafından halkın gözleri önünde çekiliyordu." Tiyatro Müdürü'ne dönüp sordu. "Öyle değil mi, Bay Stavely?"

Tiyatro Müdürü, "Evet, zannederim," dedi. "Fakat ben daha çok malî işlere bakarım. Bu sorduğunuz sualleri Sahne Müdürü daha iyi cevaplandırabilir. Tabiatiyle Bay Gardener de iyi bilir."

— "Tabiî, tabiî... Bay Stavely, lûtfen bana Bay Simpson'u gönderir misiniz?... Bir de Bailey'e giyinme odalarını gösterin lûtfen. Bailey, Bayan Susan Max'ın odasına gir. Oradan havlu, sabun ve krem al, gardıroba götür... Onlar makiyajlarını kremle çıkarıyorlar değil mi? Evet, bunları gardırop odasına götür... Diğer bütün kapıları da kitle. Sen de Fox..." Diğer sivil memura döndü. "Hemen morga telefon et, arabayı göndersinler. Bay Stavely sana telefonu gösterir. Sizden pek çok şey istiyorum, ama kusuruma bakmayın, Bay Stavely. Ancak böylelikle zaman kazanmış oluruz." Dostça bir tebessümle Tiyatro Müdürü'ne, sonra da fraklı doktora baktı. "Çok teşekkür ederiz, Doktor Milnar. Gidebilirsiniz. Adresinizi aldık. Bir an evvel buradan ayrılmaya can attığınızın da farkındaydım."

Doktorun her halinden bilâkis orada kalmayı pek istedi-

ği anlaşılıyordu. Fakat Adli Tabip'in yanında sessiz sedasız sahneyi terketti.

Tiyatro iyice sessizleşmişti artık. Önde bir kapı çarpılarak kapandı ve arkasından bir saat çalmaya başladı. On bir... Yirmi dakika önce şimdi sırmalı kırmızı örtünün altında yatan bu adam canlıydı... Sesinin aksi sedaları bile ölmemişti daha. Fakat Nigel'e sanki aradan iki saat geçmiş gibi geliyordu.

Gazeteci birdenbire, "Alleyn," dedi. "Katilin Felix olduğunu zannetmiyorsun ya?"

— "Hay Allah! Oğlum, ben falcı mıyım? Katilin kim olduğunu bilmiyorum tabii... Tabancayı o doldurmadı. Evet, tetiği o çekti, ama bu da pek mühim değil galiba... Ama 'galiba' dedim... İşin hukuki cihetine karışmam. Belki kendisini katil suçuyla itham ederler."

— "Ha? Ama saçma olur bu..."

— "Bana, 'ha, saçma,' da deme oğlum. Nigel, sen steno bilir misin?"

— "Evet."

— "O halde şu not defterini al... Dekorların arkasına geç ve duyacaklarını yaz. Yalnız sesini çıkarayım deme. Anlaşıldı mı?"

— "Senin not defterini istemem. Benim defterim var."

— "Nasıl istersen... Hah, işte George Simpson da geliyor. Haydi, uç bakalım..." Nigel sahnedeki dekor kapılarının birinden çıktı. Biraz ileride büyükçe bir puf vardı. Bunu kapıya doğru çekerek, üzerine oturdu. Kalemini, defterini çıkardı. Sahneden ayak sesleri aksetti. Sonra Müfettiş Alleyn, "Geldiğiniz için teşekkür ederim, Bay Simson," dedi. "Lûtfen oturun."

Hafif bir hışırtı oldu. Sonra George Simpson, "Elimden gelen yardıma hazırım," diye cevap verdi. "Neyi öğrenmek istiyordunuz?"

— "Lûtfen bana şu kurşun işini anlatın. Her gece bu hususta neler yapılırdı?... Ve bilhassa bu gece ne gibi şeyler oldu? Hatırladığıma göre Arthur Surbon son perdenin birinci sahnesinde kurşunları küçük bir yazı masasının çekmesinden aldı. O kurşunları oraya kim koymuştu?"

— "Katil tabiî."

Alleyn güldü. "Sizin de benimle aynı fikirde olduğunuz anlaşılıyor. Suali şu şekilde sormalıydım: O boş kurşun kovanlarını çekmeye kim koyar?"

Gegorge Simpson kısaca, "Ben," dedi.

5

Sahne Müdürünün Sözleri

NİGEL, Simpson'un bu sözlerini yazarken bir hayli heyecanlanmıştı. Fakat boş kurşunların çekmeye konmasının katili yakalamaya pek yarayacağını da sanmıyordu.

Alleyn, "Demek kovanları siz koyardınız?" diye mırıldandı. "Âlâ... Peki ne zaman yaparsınız bunu?"

— "Perde arasında... İkinciyle üçüncü perde arasında."

— "Peki o zaman o küçük yazı masası sahnede mi olur?"

— "Evet... Öne doğru..."

— "Peki bu gece kovanları çekmeye koyduğunuz zaman sahnede kimler vardı?"

— "Bayan Susan Max, Bayan Janet Emerald ve... Bay Arthur Surbon."

— "Peki onlar sizin kovanları çekmeye koyduğunuzu gördüler mi?"

— "Evet. Hattâ Janet Emerald, 'Bazan onları oraya koymayı unutacaksın diye korkuyorum, George,' dedi. 'Bu işi son dakikaya bırakıyorsun!...' "

— "Çekmeyi açtığınız zaman içi boş muydu?"

— "Zannederim... Tabiî bu hususta yemin edemem. Fakat boştu sanıyorum."

— "Peki daha sonra diğerleri yazı masasının yanına gittiler mi? Yoksa perde açılıncaya kadar yerlerinde mi beklediler?"

George Simpson müthiş bir telâşla, "Hatırlamıyorum," dedi.

— "Bay Simpson, lûtfen hatırlamaya çalışın."

Kısa bir sessizlik oldu, sonra Sahne Müdürü aksi aksi homurdandı. "Hatırlıyamıyorum."

— "O halde size yardım edeyim, Bay Simpson. Sahnedekilerle konuştunuz mu?"

— "Evet, evet, Bayan Susan Max'la konuştum. Bana kapının önündeki halının iyi yerde olmadığını söyledi. 'Bu halı kapının açılmasına mâni olacak,' dedi. Onun üzerine ben de

halıyı öne doğru çektim. Sonra o şuradaki koltuğa oturarak örgüsünü çıkardı. Piyeste örgü örmesi lâzımdı da."

— "Evet. Örgüsünü kırmızı bir çantaya koyuyordu."

— "Tamam..." George Simpson çabuk çabuk konuşmaya başlamıştı. "Perde açılıncaya kadar da yerinden kalkmadı. Bunu gayet iyi hatırlıyorum, zira örgüsünü piyes esnasında örmek ve bunu üç haftada da bitirmek niyetinde olduğunu söyledi. Bir eşarp örüyordu zannederim. Örgüsünü benim boynumda ölçtü."

— "Perde açıldıktan sonra da o koltukta oturmaya devam etti, değil mi? Surbon tabancayı doldurduğu zaman da gene oturuyordu..."

Nigel aralıktan baktı. George Simpson hayretle Müfettiş'i süzüyordu.

Sonra ağır ağır, "Hâfızanız fevkalâde," dedi. "Hakikaten de öyle oldu."

Alleyn, "Hâfızam pek o kadar fevkalâde değildir," diye cevap verdi. "Fakat nedense o sahne bana çok tesir etti... Peki, halıyı düzelttikten ve Bayan Susan Max da atkıyı boynunuzda ölçtükten sonra ne yaptınız?"

— "Her şeyin yerinde olup olmadığını anlamak için etrafıma bakındım."

— "Sonra?"

— "Sonra da suflör yerine gittim. Şimdi hatırıma geldi. Surbonla Janet Emerald şu pencerenin önünde duruyorlardı ve—" Birdenbire sustu.

— "Evet?"

— "Söyleyeceklerim bu kadar."

— "Zannetmiyorum, Bay Simpson. Evet, ne söyleyecektiniz?"

— "Hiç."

Alleyn, "Sizi konuşmaya zorlayamam, tabiî," dedi. "Fakat vaziyetin ciddiyetini unutmamanızı tavsiye ederim, Bay Simpson. Neticede kurşunları çekmeye koyan sizsiniz. Artık bunlar boş kovan mıydı, değil miydi, bunu ispat da size düşüyor."

Simpson hiddetle, "Ben kendimi düşünmüyordum," diye cevap verdi.

— "O halde budalalık edip de başka birini himayeye kalkmayın, Bay Simpson. Böyle bir hareket başınızın büsbütün derde girmesine sebep olur."

Simpson ayağa kalkmış dolaşıyordu. "Haklısınız," diye mırıldandı. "Boş kovanlar meselesine gelince... Onun ispatı kolay."

— "Güzel. Şimdi Janet Emerald hakkında ne söyleyecektiniz, onu açıklayıverin lûtfen."

— "Emin olun, bu pek mühim bir şey değil. Arthur Surbon bir hayli sinirliydi. O... şey, her şeye dikkat etmek benim vazifemdir... O bu akşam biraz kendinde değildi."

— "Yani sarhoştu demek istiyorsunuz. Öyle olduğunu biliyorum."

— "Oh! Şey... Evet... Fakat onun sarhoşluğunda tehlikeli bir hal vardı. Ben suflör yerine giderken, Janet Emerald da peşimden gelip, 'Arthur fitil gibi, George,' dedi. 'Ben de çok sinirliyim.' 'Fakat bu gece fevkalâde rol yapıyor,' diye cevap verdim. Hakikaten de öyleydi, değil mi Müfettiş bey? Neyse... Onun üzerine Janet Emerald, 'Olabilir,' dedi. 'Fakat bence o bir hayvan! İğrenç bir hayvan!' Sonra kadının kendi kendine mırıldandığını duydum... Ama bunu lâf olsun diye söyledi tabiî..."

— "Olabilir, ne dedi?"

— "Kendi kendine, 'Onu öldürebilirim,' diye fısıldadı. Sonra bana arkasını dönerek ellerini yazı masasına dayadı. Fakat bu söylediği o kadar mühim değil. Zira Janet Emerald hep böyle konuşur... Ondan sonra ben bir daha onunla meşgul olmadım. Sadece deftere bakıp, 'Lûtfen herkes yerini alsın,' dedim. Onlar da bunu yaptılar."

— "Sonra?"

— "Sonra, 'Salonun elektrikleri,' dedim... Elektrikçi düğmeye bastı. Orkestraya işaret verdim. Sahne karardı. Biliyorsunuz perdenin başında birkaç dakika karanlıkta oynuyorlar, sonra Arthur Surbon elektriği yakıyordu."

— "Peki kuliste kimler vardı?"

— "Bobo... Yani aksesuara bakan memur... Diğerleri... Bobo suflör mevkiinde, benim yanımda duruyordu."

— "Peki Arthur Surbon'un tabancasına doldurduğu boş kovanları nereden aldınız?"

— "Bobo hazırladı onları. Boş kovanları alıp kumla doldurdu. Hakiki kurşuna benzettiği için de gururlanıyordu... Zavallı... O biraz acayiptir. Harbde yaralanmış, o zamandan beri de kendine gelememiş."

— "Peki temsilden sonra o kovanlar nerede dururdu?"

— "Piyesten sonra Bobo hemen tabancayı boşaltır ve bunu götürüp Felix Gardener'e teslim ederdi. Tabanca Felix'in ağabeysinin, onun için de kendisi için son derecede kıymetliydi... Her gece Felix tabancayı alır, kaybolmasın diye evine götürürdü. Bobo da her gece piyes başlamadan kovanları gardıroba koyar, sonra da bana getirirdi."

— "Bu akşam da öyle mi oldu?"

— "Evet."

— "Peki kovanları çekmeye koymadan evvel tetkik ettiniz mi?"

— "Zannetmiyorum... Bi-bilmem tabiî..."

— "Tetkik etseydiniz, hakiki kurşun olduklarını bir bakışta anlar mıydınız?"

— "Bilmiyorum... Ama evet, bir bakışta pekâlâ anlardım zannediyorum."

— "Bobo'nun bütün sanatkârlığına rağmen mi?"

Sahne Müdürü sinirli bir tavırla, "Pek katî bir şey söyliyemiyeceğim," dedi.

Alleyn mırıldandı. "Pekâlâ, pekâlâ. Hemen kızmayın canım."

George Simpson haykırdı. "Şimdi aklıma geldi. Suflör yerinde dururken Bobo da yanımdaydı demiştim. Bana kurşunlardan birinin daha doğrusu kovanlardan birinin gevşemiş olduğunu, Surbon tabancayı doldururken ayrılmasından korktuğunu fısıldayıp duruyordu... O halde kurşunlar hakiki değil, sahteydi... Yani Bobo'nun yaptığı kovanlardı bunlar."

— "Evet... Öyle olması lâzım... Bu gecelik bu kadar Bay Simpson. Bakın Detektif Fox orada bekliyor, kendisine adresinizi verin lûtfen. Giyinme odanızdan almak istediğiniz bir şey varsa o size verir." Sonra Detektif'e seslendi.

— "Fox!"

— "Efendim!"

— "Morg arabası geldi mi?"

— "Evet, Dışarıda bekliyorlar."

— "Pekâlâ... Bak bakalım Bay Simpson'un odasından almak istediği bir şey var mı?... Bay Simpson, Detektif Fox'un üzerinizi aramasına müsaade eder misiniz? Sadece bir formalite bu. İstemezseniz aramayız tabiî."

Simpson buna karşılık bir şeyler mırıldandı.

Nigel kapıyı aralıyarak sahneye baktı. Detektif Fox, Sahne Müdürü'nün ceplerini sistematik bir şekilde, fakat seri el hareketleriyle yoklamaktaydı. "Tabaka... Para... Cüzdan... Mendil... Kibrit... Yazılı hiçbir şey yok." Sonra neşeli neşeli sordu. "Görmek istediğiniz bir şey var mıydı, Şef?"

— "Hayır. Bay Simpson'a son bir sual sorayım: Gardener, gûya 'Fare'yi vuracağı zaman tetiği muhakkak çeker miydi?"

— "Evet, muhakkak çekerdi. Provalarda bu noktaya bilhassa ehemmiyet verildi. Tetiği çekmeden bir iki saniye evvel de muhakkak sol elini yumruk yaparak bana işaret verir-

di. Ben elimdeki sadece barut dolu mermilerle doldurulmuş tabancanın tetiğini aynı anda çekeyim diye..."

— "Evet, anlıyorum... Çok teşekkür ederim, Bay Simpson. Güle güle!"

Fox'la Sahne Müdürü uzaklaştılar. Nigel, Alleyn'le konuşup konuşamıyacağını düşünürken, kapının aralığında Müfettiş'in muntazam hatlı çehresi belirdi. Alleyn elini burnuna götürerek, gözünü kırptı. Genç gazeteci buna bayağı şaşmıştı. Müfettiş kapıyı açarak Nigel'in yanına geldi. Genç gazeteci hafifçe eğildi ve sahneye sedyeli adamların girdiğini görünce de kapıyı telâşla kapadı. Alleyn merakla arkadaşını şöyle bir süzdü. Sonra bir tiyatro tâbirini mırıldandı. "Ve aktör çıkar," dedi.

Nigel homurdandı. "Senin kalbin nasırlaşmış artık!"

— "Sen konuştuklarımızı yazdın mı, ona bak!"

— "Evet."

— "Aferin sana..." Bir an durup kulak kabarttıktan sonra, "Bu da nesi?" diye mırıldandı. "Sen burada otur ve söylenilenleri kaydetmeye devam et!"

Sahne kapısından bazı sesler aksetmekteydi. Birilerinin hiddetli hiddetli münakaşa ettikleri anlaşılıyordu.

Bir adam, "Ne demek istiyorsunuz?" diye kükredi. "Bu tiyatro benim! Önümden çekilin bakayım!"

Nigel gene kapıyı aralıyarak sahneyi seyretmeye koyuldu. Arthur Surbon'un cesedi kaldırılmıştı artık. İçeriye frakli, dev gibi bir adam girdi. Müfettiş Fox yakasına kamelya takmış olan bu hiddetli ziyaretçiyi durdurmaya çalışıyordu. Adam kükreyerek Alleyn'in üstüne yürüdü.

Polis Müfettişi nazik bir tavırla, "Zannedersem Bay Jacob Saint siz olacaksınız," dedi.

— "Sen kimsin?"

— "Ben Scotland Yard'danım, Bay Saint. Bu üzücü hâdiseyi tahkik ediyorum. Feci haberi duyduğunuz için müteessirim. Halinizden yeğeninizin başına gelenleri öğrendiğiniz anlaşılıyor... Size baş sağlığı dileyebilir miyim?"

— "Onu hangi köpek öldürdü?"

— "Şu anda bunu bilmiyoruz."

— "Arthur sarhoştu değil mi?"

— "Madem sordunuz, söyliyeyim. Sarhoştu, Bay Saint."

Jacob Saint bir an Müfettiş'i süzdükten sonra bir koltuğa çöktü. Nigel hemen defterini açmış ve not almaya başlamıştı.

Jacob Saint, "Bu gece ben de tiyatrodaydım," dedi. "Locadaydım."

Alleyn öğretmenine cevap veren zeki bir çocuk edasiyle, "Evet," diye cevap verdi. "Sizi gördüm."

— "Onun öldüğünü anlamadım tabiî, fakat fitil gibi olduğunun farkındaydım. Arthur intihar etti her halde."

Alleyn bu habere hiç şaşmamıştı. "Öyle mi düşünüyorsunuz?"

— "Stavely telefon edip hâdiseyi bana haber verdi... Bu akşam, temsil başlamadan evvel de Arthur'le giyinme odasında konuştum. Daha o zamandan fitil gibiydi. Ona bu haftanın sonunda işine son verileceğini söyledim. Bu hoşuna gitmedi tabiî ve kendini öldürdü."

Alleyn sakin bir tavırla, "Bir tabancayı hakiki kurşunla doldurmak, rolünü yapmaya devam etmek ve karşındakinin kendisini öldürmesini beklemek, bir hayli cesaret ister."

— "Arthur sarhoştu!"

— "Evet, bakın bu hususta anlaşıyoruz. Tabiî hakiki kurşunları sarhoş olmadan evvel temin etti... Öyle olması lâzım."

— "Ne demek istiyorsun? Ha... Öyle yaptıysa hiç şaşmam. Janet nerede?"

— "Kim nerede?"

— "Janet... Bayan Janet Emerald."

— "Herkes gardırop odasında."

— "Gidip onu göreyim."

— "Lûtfen yerinizden kımıldamayın, Bay Saint. Ben şimdi Bayan Janet Emerald'a haber gönderirim. Fox!"

Detektif Fox hemen sahneden çıktı. Jacob Saint ateş saçan gözlerle onun arkasından bakıyordu. Sonra müteredditbir tavırla dönerek cebinden bir puro tabakası çıkardı. "Puro içer misiniz?" diye sordu.

Alleyn, "Teşekkür ederim," dedi. "Ben pipo içmeyi tercih ederim."

Saint bir puro yaktı. Birdenbire nazikleşivermişti. "Şunu izah etmek istiyorum," diye başladı. "Ben iki yüzlü değilim. Arthur'un ölümüne de fazla üzülmedim. O bir muvaffakiyetsizlik timsaliydi! Piyeslerimden biri tutunmayıp, kapandı mı, ben de onu hemen unutuveririm. 'Paramı yanlış işe yatırmışım,' der geçerim. Arthur için de aynı şeyi söyliyeceğim... Ahlâksız ve korkak herifin biriydi. Fakat rol yapmasını biliyordu. En sonunda da büyük rollerden birine çıkmaya muvaffak oldu... Bunu iyi de başardı doğrusu. Fakat o 'Fare'den daha da büyük bir rol oynamak istiyordu. Baş rolü... Carruthers yani 'Yılan' rolünü kendisine vermeyince de beni tehdit etti."

— "Demek kendisini bu gece gördünüz."

— "Evet. Tiyatro Müdürü Stavely ile işim vardı. Sonra da kulise geçtim."

— "Neler olduğunu bana anlatır mısınız lûtfen."

— "Anlattım ya! Sarhoştu ben de onu kovdum. Bu hafta sonunda tiyatrodan ayrılmasını söyledim."

— "Peki o ne dedi?"

— "Dinlemedim bile. Dönüp odadan çıktım... Janet!" Jacob Saint'in sesinin tonu birdenbire değişivermişti. Hemen ayağa fırladı. Nigel de eğilip aralıktan baktı. Janet Emerald sahnede belirmişti. Kadın acı acı feryat ettikten sonra koştu ve kendini Jacob Saint'in kollarına attı.

— "Jacob! Jacob!" diye ağlıyordu.

Saint, "Zavallı yavrum," diye mırıldandı. "Zavallı yavrum!" İri yarı bir kadın olan Janet Emerald'ı teselliye çalışırken sesinde beliren şefkat, Nigel'i bir hayli şaşırttı.

Janet Emerald birdenbire, "Katil sen değilsin," dedi. "Sen olamazsın!" Başını arkaya attı. Makiyajını temizlemişti. Boyasız yüzü hiç de hoş durmuyordu. Saint'in arkası Nigel'e dönüktü. Fakat kadının sözlerinin adamı çok şaşırttığını ve kızdırdığını, birdenbire irkilip sonra da hareketsiz kalıvermesinden anladı. Tekrar konuşmaya başladığı zaman sesi gayet sakindi, fakat o şefkatten eser kalmamıştı artık.

Tam bir 'Tiyatro Kıralı'na yakışacak bir tavırla, "Zavallı yavrum," dedi. "Bu feci hâdise senin sinirlerini bozmuş! Ben? Bende katil hali var mı, yavrum?"

— "Hayır... Hayır... Ben saçmalıyorum, Jacob! Ah, ne feci bir hâdiseydi o, Jacob'cuğum!"

Saint onu yatıştırmak için, "Hımm..." diye homurdandı. "Hımm... Hımmm... Öhö..."

Alleyn söze karıştı. "Evet, hakikaten feci bir hâdiseydi. Sizin de bir an evvel tiyatrodan ayrılmayı istediğinize eminim Bayan Emerald!"

Jacob Saint, "Ben seni eve götürürüm, yavrum," dedi. Artık Janet Emerald'la yan yana duruyorlardı. Nigel her ikisinin de sapsarı olduklarını farketti.

Müfettiş Alleyn, "Fevkalâde," diye mırıldandı. "İyi bir fikir bu... Yalnız, gitmeden evvel Bayan Emerald'a birkaç sual sorabilir miyim?"

Jacob Saint homurdandı. "Soramazsınız! Eğer onunla konuşmak istiyorsanız, yarın gelin. Anlaşıldı mı?"

— "Anlaşıldı... Hem de gayet iyi anlaşıldı. Fakat korkarım ki, istediğinizi yapamıyacağız... Bir cinayet işlendi, Bay Saint... Katili bulmamız lâzım. Yani, Bay Saint bu akşam bir piyes temsil edildi. Bunda sizin de rolünüz vardı...

Ama bu rol mühim miydi, yoksa değil miydi bunu daha sonra anlıyacağız... Daha açıkçası Bay Saint, bu akşamki trajedinin prodüktörü, rejisörü, sahne müdürü ve kritiği 'Kanun' adlı bir ihtiyar. Ve ben, Bay Saint, o ihtiyar 'Kanun'un temsilcisiyim. İsterseniz oturun, fakat işime karışmayın!... Şimdi, biz sorgumuza başlıyalım Bayan Emerald."

6

Gece Yarısından Sonra

NİGEL, Alleyn'in kısa nutkunu büyük bir neşeyle kaydetti. Bunun sonuna da parantez içinde, "Gürültüler duyulur," diye ilâve etti. "Bu gürültülerden anlaşıldığına göre 'Tiyatro Kıralı' bir koltuğa yerleşmektedir!"

Bir iki saniye sonra da genç gazeteci tekrar not almaya devam etti. Alleyn, Janet Emerald'la meşguldü artık.

— "Pipomu içmeme müsaade eder misiniz, Bayan Emerald? Teşekkür ederim... Sigara ister misiniz?"

— "Hayır, teşekkür ederim." Janet Emerald'ın sesi bir hayli boğuklaşmıştı.

— "Şimdi bana tabancanın nasıl doldurulduğunu... bildiğiniz kadar... anlatır mısınız?"

Nigel kendi kendine, "Fakat bunu öğrendi ya," diye düşündü.

Janet Emerald, "Bu-bu hususta bir şey bil-bilmiyorum," dedi. "Be-benim bununla hiçbir alâkam yok."

— "Tabiî yok. Fakat belki boş kovanları, kurşunları çekmeye kimin koyduğunu ve bu işi ne zaman yaptığını biliyorsunuzdur."

— "Bu-bunun farkında bile değilim."

— "Yani onların çekmeye konulduğunu da görmediniz mi?"

— "Görmedim!"

— "Sahi mi? Yani onların oraya konması sizi alâkadar etmiyordu ve Sahne Müdürü Bay Simpson'a da kurşunları çekmeye koymayı unutacağından korktuğunuzu da söylemediniz..."

— "Ne-den söyliyeyim? Bu da nereden aklınıza geldi?

Jacob! Ne söylediğimi bilmiyorum! Yalvarırım, buradan gidelim artık!"

— "Kımıldamayın lûtfen, Bay Saint! Suallerim biraz sonra bitecek! Lûtfen kabil olduğu kadar doğru cevaplar verin Bayan Emerald, Mâsum bir insanın böyle suallerden korkmaması lâzım! Zaten siz ufacık tefecik, ne yapacağını bilmez, şaşkın bir bebek rolü yapmanıza rağmen hiç de öyle değilsiniz. Bilâkis, boylu boslu, zeki bir kadınsınız!"

Janet Emerald tekrar. "Jacob!" diye haykırdı.

— "Bu sebeple, o şekilde hareket etmeye de çalışın!" Alleyn gayet sakin ve lâkayt bir tavırla konuşmasına devam ediyordu. "Şimdi lûtfen söyleyin bana... George Simpson'un bu gece taklit kurşunları çekmeye koyduğunu gördünüz mü? Ona bunları koymasını unutacağından korktuğunuzu, kendisine söylediniz mi?"

— "Hayır! Hayır! Hayır! Bunların hepsi yalan!"

— "Sonra da gidip ellerinizi yazıhaneye dayayarak durdunuz mu?"

— "Asla! Ben Arthur'le konuşuyordum! George Simpson'un ne yaptığının farkında bile değildim! Yalan söylüyor o! Eğer size böyle bir şey söylediyse... Uy-uydurmuş!"

— "Peki Bay Arthur Surbon'a ne söylüyordunuz? Etrafa dikkat edemiyecek kadar daldığınıza göre, görüştüğünüz şey bir hayli mühim olmalı."

— "Hatırlamıyorum."

— "Sahi mi?"

— "Hatırlamıyorum, diyorum size!... Hatırlamıyorum!"

— "Pekâlâ... Teşekkür ederim, Bayan Emerald! Fox, lûtfen Bayan Susan Max'ı buraya getirir misin?"

— "O halde biz gidebiliriz artık." Nigel, Jacob Saint'in sesini duyunca bir karış havaya zıpladı. Unicorn tiyatrosunun sahibinin orada olduğunu unutmuştu.

Alleyn, "Bir iki dakika sonra gidersiniz," dedi. "Gece henüz başladı... Ne kadar da sabırsızsınız."

Birdenbire Jacob Saint kabalaşıverdi. "Sen nesin, Allah aşkına? Centilmen detektif mi? Yoksa Scotland Yard'ın meşhur komiği mi?"

— "Azizim, Bay Saint, beni mahçup ediyorsunuz."

Jacob Saint bir sokak çocuğunun insanı kızdıran o alayıyla Müfettiş'in kültürlü, tatlı sesini taklit etti. "Fan... Fin... Fon..." Sonra da hiddet ve âdeta kinle ilâve etti. "Oxford ve Cambridge üniversitelerinin tesiri..."

Alleyn, özür diler gibi, "Sadece Oxford," dedi. "Bildiğiniz gibi o da mühim bir şey değil. Zira artık herkes Cambridge

ve Oxford'a gidebiliyor... Buyurun, Bayan Susan Max... Müfettişin sesi birdenbire müşfikleşivermişti. "Sizi rahatsız ettiğim için hakikaten çok üzülüyorum."

Yalpalaya yalpalaya yürüyen Susan Max'ı artık Nigel de görebiliyordu. Kadın, "Aldırmayın canım," dedi. "Siz de vazifenizi yapmaya çalışıyorsunuz!"

— "Bayan Max, eğer herkes sizin gibi düşünseydi, işlerimiz çok kolaylaşırdı... İçinden çıkamadığımız bir şey var. Bunu aydınlatabilmemiz için yardımınızı rica edeceğiz."

— "Hay hay, buyurun."

— "Bize son perde başlamadan önce, neler olduğunu anlatır mısınız"

Janet Emerald telâşla atıldı. "Susan, hatırlıyorsun ya—"

— "Rica ederim, siz karışmayın! Alleyn'in sesi Nigel'in tekrar bir karış havaya sıçramasına sebep oldu. Müfettiş'in sesi bir kamçı gibi şaklamıştı. Sonra tekrar Susan Max'a döndü. "Buyurun, sizi dinliyorum," dedi.

— "Durun, bir düşüneyim... Koltuğa oturmuş, yünümü örüyor ve halı için de George Simpson'a çatıyordum. Ona, 'George,' dedim. 'Kapıyı açarken düşüp boynumu kırmamı mı istiyorsun?' Onun üzerine o da halının yerini değiştirdi. Kaç akşamdır o halı yüzünden çıkışım berbat oluyordu..."

— "Rolünüzü çok güzel yaptınız, Bayan Max. Bu gece size hayran oldum."

— "Teşekkür ederim, Müfettiş bey."

Saint, "Onu sorguya mı çekiyorsunuz. Yoksa vakit geçsin diye gevezelik mi ediyorsunuz?" diye homurdandı.

Alleyn, "Sadece konuşuyoruz, Bay Saint," dedi. "Şimdi Bayan Max, George Simpson halıyı düzelttikten sonra neler olduğunu hatırlıyor musunuz?"

Susan Max, "Durun bakayım," diye mırıldandı. "Bir düşüneyim." Derin bir sessizlik oldu. Sonra Janet Emerald hıçkırmaya başladı.

Birdenbire Susan Max, "Evet," dedi. "Janet bir hayli sinirliydi. Zavallı Arthur'la konuşuyordu. Arthur ise biraz—"

— "Evet?"

— "Athur ise içkiyi biraz fazla kaçırmıştı. Yazık... Neyse... Bir müddet Janet'le fısıldaştılar. Sonra Arthur, Janet'e... Hayır, hayır Janet, Arthur'e, 'Nasılsın?' diye sordu. 'Kendini iyi hissediyor musun?' Arthur de, 'Yok,' dedi. 'Berbat haldeyim...' Ondan sonraki sözlerini duymadım. Sonra Arthur çirkin bir tavırla, 'Bana nüfuzdan bahsetme Janet,' diye homurdandı. 'İltimassız sen de bu mevkie gelemezdin!' Ondan sonra tekrar fısıldaştılar. Ben de dinlemedim. Zaten o sırada at-

kıyı George Simpson'un boynunda prova ediyordum. Ondan sonra George suflör mevkiine doğru gitti... Durun, durun bir yer atladım. George Simpson sahte kurşunları çekmeye koyduğu zaman, Janet Emerald ona bunları unutacağından daima korktuğunu söyledi... Sonra Arthur'le o konuşma oldu... Daha sonra Janet, George Simpson'un peşinden suflör köşesine gitti. Orada da onunla fısıldaştı. İşte bu kadar."

Alleyn, "Bravo," diye haykırdı. "Fevkalâde! Sizi de Scotland Yard'a almalıyız!"

— "Hiç fena olmaz. Eee... İşte hepsi bu kadar. Ben artık gidebilir miyim?"

— "Sizden ayrılacağım için üzülüyorum..."

Nigel, Susan Max'ın sözlerinden sonra Janet Emerald'ın haykıracağını, bağırıp itiraz edeceğini zannetmişti. Halbuki kadının hiç sesi çıkmıyordu. Genç gazeteci, "Janet Emerald' la Jacob Saint'in yüzünü şu anda görmeyi isterdim," diye düşündü.

Susan Max birdenbire, "Üzülecek bir şey bu," dedi. "Bir insanın, Arthur Surbon gibi ölmesi hakikaten korkunç! O bu akşam hiç kendinde değildi. Çok hiddetliydi. Çok, çok hiddetliydi."

— "Neye kızmıştı acaba?"

— "Birçok şeylere. Rolü kendisini tatmin etmiyordu. Onu üzen başka meseleler de vardı... Arthur bir cinayete kurban gitti değil mi?"

— "Öyle gözüküyor."

— "Zavallı Felix Gardener. İnşallah katilin o olduğunu zannetmiyorsunuzdur? Zavallı... Tetiği çeken o da..."

Janet Emerald birdenbire, "Katil pekâlâ da Felix Gardener olabilir," dedi. "Arthur'u Felix vurdu... Tabanca kendisinindi. Neden herkes onun bu cinayetle hiçbir alâkası olmadığını sanıyor? Stephanie kahraman bir kadın rolü yapmakla meşgul... Diğerleri de sanki Felix hastalıktan yeni kalkmış bir zavallıymış gibi davranıyorlar. Ama bana... Evet bana bir katil muamelesi ediyorsunuz! Rezalet bu!"

Alleyn, sanki kadın hiç konuşmamış gibi, "Bir şey daha var, Bayan Susan Max," diye mırıldandı. "Bu gece tiyatroda olan herkesin aranmasını istiyorum. Tabiî ısrar edemem, fakat buna razı olursanız bizim işimizi de kolaylaştırırsınız. Ne aradığımızı biliyorsunuz tabiî."

— "Hakikaten bilmiyorum."

— "Sahte kurşunları arıyoruz. Biliyorsunuz tabancaya onların yerine hakikileri doldurduldu."

— "Evet, doğru."

— "Tabiî onların bir hayli yer tutması lâzım... Bayan Emerald, siz de lûtfen pardesünüzü çıkarır mısınız?"

Jacob Saint, "Hey," diye bağırdı, "ne oluyor?"

Janet Emerald mırıldandı. "Sus Allah aşkına, Jacob!"

Bir hışırtı oldu. Öne doğru eğilen Nigel, Janet Emerald'ın Alleyn'in önünde durduğunu gördü. Kadının sırtında, vücudunu tamamiyle saran, daracık, pullu bir elbise vardı. İri, fakat biçimli vücudunun bütün hatları iyice ortaya çıkmıştı.

— "Bayan Emerald, sizi, benim aramama müsaade eder misiniz? Yoksa Emniyet Müdürlüğü'ne gitmeyi mi tercih edersiniz? Orada kadın memurlar var da..."

Jacob Saint kükredi. "Onun sana dokunmasına müsaade etme, Janet!"

— "Jacob, budalalık etme!" Janet'in sesinde korku yoktu artık. Bunun yerini hareket, küçük görme almıştı. Alleyn'i süzerek, "İstediğinizi yapın," dedi. Sonra o harikulâde, biçimli kollarını havaya kaldırarak, gözlerini kapadı. Alleyn, ince uzun parmaklı ellerini kadının elbisesi üzerinde dolaştırdı. O da gözlerini kapamıştı. Sanki beyni parmaklarının ucundaymış gibi bir hali vardı. Son derecede ciddîydi. Parmaklarını Janet Emerald'ın üzerinde dolaştırdıktan sonra lâkayt bir tavırla geri çekildi, kadının pardesüsünü şöyle bir salladı sonra da giymesi için kibarca tuttu. "Her halde bunu tekrar omuzlarınıza almayı istersiniz."

Janet Emerald'ın bembeyaz kesilen dudaklarında garip bir tebessüm vardı. Kesik kesik nefes alıyordu.

Müfettiş Alleyn, "Ya siz, Bayan Max? Aramama müsaade edecek misiniz?" diye sordu.

Susan Max güldü. "Ben şişmanım, onun için beni daha sıkı muayene etmeniz lâzım." Paltosunu çıkararak bekledi. Eteği, düz blûzuyla yusyuvarlak fakat aynı zamanda insanda merhamet uyandıran bir kadındı.

Alleyn ciddî ciddî, "Çok naziksiniz," diye mırıldandı. "Aynı zamanda da çok akıllısınız."

Müfettiş onu, sonra da hiç itiraz etmeden ayağa kalkan Jacob Saint'i aradı. Alleyn adamın cebindeki kâğıtlara da dikkatle baktı fakat yüzündeki ifadeden kendisini alâkadar edecek bir şey bulmadığı da belli oluyordu.

— "Hepsi bu kadar... Sizleri daha fazla tutacak değilim. Bayan Max, siz evinize nasıl gideceksiniz?"

— "Galiba son otobüsü kaçırdım..."

— "O halde bizim davetlimiz olun, Bayan Max." Detektif'e döndü. "Fox, kapıdaki memura söyle, bir taksi bulsun."

Susan Max, "Çok naziksiniz," dedi.

— "Güle güle, Bayan Max. Güle güle Bayan Emerald... Bay Saint. Detektif Fox adreslerinizi alacak."

Jacob Saint birdenbire, "Bir dakika," diye atıldı. "Belki size biraz aksi muamele ettim. Fakat bu hâdise benim âsabımı bozdu da ondan. Yoksa sizin vazifenizi yaptığınızı biliyorum. Buna hürmet de ediyorum. Sizi yarın görmek isterim."

— "Eğer anlatmak istediğiniz bir şey varsa, yarın saat on birde Scotland Yard'da olacağım. Bay Saint."

— "Allah kahretsin! Anlatmak istediğim bir şey yok benim... Şey demek istedim."

— "Anladım... Güle güle efendim."

Ayak sesleri uzaklaştı. Sonra bir sessizlik oldu.

Alleyn kapının arkasına başını uzattı. "Hâlâ uyumadın mı, Nigel?" diye sordu.

— "Uyumak üzereyim... Oraya gelebilir miyim biraz? Burada oturmaktan bacaklarım uyuştu."

— "Gel bakalım... Janet Emerald hakkında ne düşünüyorsun? Ya Jacob Amca hakkında?"

— "Pek fazla bir şey düşünmüyorum..." Nigel sahneye girerek iyice gerindi. "Kadın bir hayli yalan söyledi.

— "Öyle."

— "Alleyn... Yoksa sen—"

— "Bilmem ki... Her şey çok karışık!"

Nigel homurdandı. "Böyle konuştuğun zamanlarda senden şüphelenmeye başlıyorum."

— "Haydi sen artık yerine git bakalım. Şimdi kimi sorguya çekelim dersin?"

— "Bana mı soruyorsun? Üfff... Burası da amma soğuk."

Alleyn güldü. "Giyinme odalarından birine gidelim mi?"

— "İyi olur... Kimin odasına gideceğiz?"

— "Sen yerinde sessiz sedasız otururken, Bailey de odaları aramaya başladı. Bence Arthur Surbon'un odasına gitmemiz iyi olur."

— "Amma da soğukkanlısın! Alleyn, buraya bak... Sen bütün kadınları aramak niyetinde misin?"

— "Evet... Bunu doğru bulmuyor musun?"

Nigel homurdandı. "Hayır bulmuyorum..."

— "Belki de sen haklısın." O sırada sahneye giren parmak izi mütehassısına, "E, Bailey ne haber?" diye sordu.

Bailey sıkılmış gibi bir tavırla, "Bütün odaları aradım," dedi. "Sahte kurşunları bulamadım. Hepsinin parmak izlerini de aldım."

— "Sahi mi? Nasıl yaptın bunu?"

Bailey alaycı alaycı gülüyordu. "Parmak izlerinizi alacağım, dedim, oldu bitti."

— "Pekâlâ..." Alleyn parmak izlerinin açıktan açığa alınmasını sevmez, bunların kimsenin haberi olmadan gizlice elde edilmesini isterdi. "Pekâlâ... İşimize devam edelim."

Bailey, "Şu sahte kurşunları bulsaydık, iyi olurdu," diye mırıldandı. "Detektif Fox da erkeklerin üzerini arıyor, Şef. Böylece işi daha çabuk bitireceğimizi düşündü.

— "Aferin Fox'a... Fakat onun sahte kurşunları bulacağını zannetmiyorum... Tabiî katil çok kindar bir adamsa o başka!"

Nigel şüpheyle, "Ne?" diye haykırdı. "Ne demek istiyorsun? Katiller aten aslında kindar insanlar değil midir?"

Alleyn merhametle, "Sen anlamazsın," diyerek tekrar Bailey'e döndü. "Zannedersem, sahte kurşunların nerede olduğunu biliyorum ben," diye mırıldandı. "Belli bir şey bu..."

Bailey, "Belli mi, Şef?" diye sordu. "Sahte kurşunlar belli bir yerde demek?... Ama ben bu işin içinde çıkamadım."

— "Sen hiçbir zaman iyi bir katil olamazsın, Bailey. Gitmeden evvel o mahut yazıhaneye bakalım. Kuliste bir yerde olacak... Gel, Bailey."

Nigel sahnenin tam ortasında duruyordu. Kenara doğru bir iki adım atarken yukarıdan bir ses, "Dikkat!" diye haykırdı. "Dikkat!"

Aynı anda Müfettiş Alleyn gazeteciye doğru atılarak onu olanca kuvvetiyle geriye itti. Nigel arka arka gidip bir koltuğa çöktü. Aynı anda yukarıdan düşen bir şey sahnede büyük bir gürültüyle kırıldı.

Nigel şaşkın şaşkın kalktı. Titriyordu... Alleyn ise onun yanında durmuş, yukarıya doğru bakıyordu.

— "Aşağı in," diye gürledi. "Çabuk aşağı in!"

— "Evet efendim, iniyorum efendim."

Bailey birdenbire bağırdı. "Kimsin sen?"

— "Ben mi? Ben Bobo'yum efendim. Burada aksesuara bakarım... Şimdi iniyorum, efendim."

Beklemeye başladılar. Bu sırada gürültüyü duyan Detektif Fox da koşarak gardırop odasından gelmişti. Yan tarafta bir demir merdiven gölgelere karışarak yukarıya doğru yükselmekteydi. Karanlıkta, bu merdivenden hafif ayak sesleri duyuldu. Biri iniyordu yukarıdan.

7

Bobo

BİR GÖLGE merdivenlerden ağır ağır indi. Sessiz sedasız bekleyen Nigel, Alleyn ve Fox gerilediler. Biraz evvel avizenin altında ölmesine ramak kalmış olan genç gazeteci hâlâ kendini toplıyamamıştı. Ne düşüneceğini, ne yapacağını bilemiyordu. Merdivende eski lâstik pabuçlar giymiş bir çift ayak gözüktü. Sonra adam ağır ağır inmesine devam etti. Arkası onlara dönüktü. Ancak ayakları yere değdikten sonra başını çevirip, küçük gurupa baktı.

Bailey hemen onu kolundan yakaladı. "Buraya bak! Sen—"

Adam homurdandı. "Beni korkutmaya kalkmayın!"

Alleyn, "Bailey, dur bir dakika!" dedi.

Bailey hiddetle döndü.

Müfettiş tiyatrodakilerin Bobo diye çağırdığı bu bir hayli acayip adamı süzüyordu. "Demek buradaki eşyalara sen bakıyorsun?"

Bobo topuklarını birleştirmiş, kollarını yana sarkıtmıştı, "Hazır ol" vaziyetinde duruyordu. Bembeyaz yüzü uzun ve zayıftı. Kaşları ise sivrice burnunun üstünde birleşiyodu. Zavallı bir hali vardı. Doğrudan doğruya Alleyn'e bakmıyordu. Gözlerini ileride bir noktaya dikmiş, öylece kımıldamadan duruyordu. "Müfettişin sualine hemen cevap verdi. "Evet efendim."

— "Bu işe gireli çok oldu mu?"

— "On sene var, efendim."

— "Bu piyes için sahte kurşunları sen yaptın, değil mi?"

— "Evet efendim."

— "Nerede onlar?"

— "Sahte kurşunlar mı? Onları, Bay George Simpson'a verdim, efendim."

— "Emin misin? Bay Simpson'a hakiki kurşun da vermiş olabilirsin!"

Bobo yutkundu. "Hayır, vermedim efendim. Kovanlardan biri gevşemişti efendim. Onun için Bay Simpson'a bunları

verirken bir hayli de endişeliydim... Bu yüzden Sahne Müdürü'ne hakiki kurşun vermediğimi biliyorum."

— "Sahte kurşunlar nerede şimdi?"

— "Bilmiyorum efendim."

— "Peki o avize aşağı nasıl düştü?"

Bir sessizlik oldu.

— "O avize yukarıda neye takılıdır?"

Bobo yutkundu. "Makaralı bir ipe efendim."

— "Tabiî ipin ucu da bir yere bağlıdır... Peki demin ip mi koptu?" Alleyn dikkatle adamı süzüyordu. "Yoksa ipin ucunu mu çözdün?"

— "Bu hususta bir şey söyliyemiyeceğim efendim."

— Pekâlâ... Bailey, yukarı çıkıp ipe bakıver. Bobo sen de elektrikleri yak da şu sahnenin arkası aydınlansın."

Bobo topuklarının üzerinde döndü ve süratle istenileni yerine getirdi. Biraz sonra sahnenin arkası ışığa boğulmuştu. Bobo da muti bir emirber edasiyle elektrikcilerin platformundan aşağı iniyordu.

— "Bobo, buraya gel."

Adam hemen Alleyn'in karşısına dikildi. Müfettiş biraz yanda duran küçük yazı masasının yanında beklemekteydi. Nigel'le Fox da hemen oraya doğru yürüdüler. Alleyn cebinden bir çakı çıkararak, sağdaki çekmenin üstüne soktu ve çekti.

— "Arthur Surbon piyeste kurşunları buradan aldı," dedi. "Fakat çekme boş. Bailey bunun üzerinde çalışsın. Hoş Surbon'la dekorculardan başkasının parmak izlerini bulacağını pek zannetmiyorum ya... Şimdi..." Masaya dokunmamaya çalışarak, bu defa da sol çekmeyi açtı ve gülerek, "İşte," diye işaret etti.

Diğerleri eğildiler. Çekmede altı kurşun vardı!...

Fox, "Sahte kurşunlar," dedi. "Ne çabuk buldunuz Şef?"

Gazeteci, sonra da Fox hemen dönüp Bobo'ya baktılar. O gene gülünç bir tavırla, hazır ol vaziyetinde bekliyor ve başlarının üzerindeki bir noktaya bakıyordu. Hâlâ çekmenin üzerine eğilmiş vaziyette olan Alleyn, sakin bir tavırla ona, "Şuraya bak, Bobo," dedi. "Fakat bir tarafa dokunma... Senin yaptığın sahte kurşunlar bunlar mı?"

Bobo uzun boynunu uzatarak, ağır ağır öne doğru eğildi.

— "Evet, efendim. Bunlar benim yaptığım kurşunlar."

— "İşte bak gevşek olanı da şurada... Peki benim onları bulmamı neden istemedin, Bobo?"

Adam gene hazır ol vaziyeti olarak karşıya bakmaya başladı.

Alleyn sakin sakin, "Canımı sıkıyorsun," diye mırıldandı. "Üstelik aptallık da ediyorsun... Sahte kurşunların çekmede olduğunu biliyordun... Benim onları arıyacağımı duydun... Yukarıda durmuş, karanlıkta bizi dinliyordun... Sonra canın bir şaka yapmak istedi, yarım tonluk avizeyi tepemize indirdin. Fakat evvelâ bize haber vermeyi de unutmadın. Anlaşılan bu gece bir cinayet daha işlenmesini istemiyorsun... Her halde avize yere düşer düşmez ortalığın karışacağını umuyordun... Sen de fırsattan istifade ederek bu sahte kurşunları çekmeden alacaktın... Budalaca bir hileydi bu... Bundan da o sahte kurşunları çekmeye sakladığın mânası çıkıyor."

Bobo, "Öyle," dedi. Nigel'le Fox şaşalamışlardı. Adam, "Vaziyete bakılırsa öyle gözüküyor," diye devam etti. "Ama ben böyle bir şey yapmadım."

— "Demin de söylediğim gibi budalanın birisin, Bobo. Şimdi seni şu veya bu suçtan dolayı tevkif etsem mi diye düşünüyorum."

— "Aman Allahım! Ben hiçbir şey yapmadım ki, efendim!"

— "İşte buna çok, pek çok memnun oldum, Bobo. O halde neden katili korumaya kalktın? Pekâlâ... Demek cevap vermek istemiyorsun? Verme öyleyse... Sen bilirsin. Seni Emniyet Müdürlüğü'ne göndermekten başka çare kalmadı, Bobo."

Adam titremeye başlamıştı. Gözleri yerinden uğrayacakmış gibi açılmış, yüzü sapsarı kesilmişti. Nigel ona sıkıntılı bir merakla bakıyor, Alleyn ise gözlerini Bobo'dan ayırmıyordu. "Sonra, "Eeee... Bobo, ne dersin?" diye sordu.

Adam boğulur gibi, "Ben bir şey yapmadım," diye fısıldadı. "Ben bir şey yapmadım... Belki suflör köşesinde dururken bir erkeğin karanlıkta yazı masasına doğru gittiğini gördüm... Hoş belki de o bir kadındı... "Birdenbire sustu.

Alleyn başını salladı. "Şu işi açıkça anlatsan iyi olacak."

— "Kimseyi yakalamanızı istemiyorum... Arthur Surbon ahlâksız, namussuz köpeğin biriydi... Katil onu öldürmekle bir fenalık değil, bilâkis büyük bir iyilik etti!"

— "Demek sen Bay Surbon'u pek sevmezdin, Bobo?"

Bobo sunturlu birkaç küfürle ölen aktör hakkındaki fikirlerini belirtti.

Alleyn, "Niye öyle küfrediyorsun?" diye sordu. "Bay Surbon sana ne fenalık etti?"

Bobo konuşacakmış gibi ağzım açtı, bir an tereddüt etti ve sonra birdenbire hüngür hüngür ağlamaya başladı. Nigel

hem utanmış ve hem de zavallıya acımıştı. Başını hemen önüne eğdi.

Alleyn, "Fox," dedi. "Tiyatroda çalışan diğer kimseleri bir yere topla ve onlardan malûmat almaya çalış... Aktör ve aktrisleri kastetmiyorum... Diğerlerini, teknisyenleri demek istiyorum. Neyi öğrenmek istediğimizi sen de biliyorsun. Mühim bir şey olmazsa, onları evlerine gönder. Ben de burada işim bitince sana seslenirim! Nigel, sen de Detektif Fox'la git!"

Nigel rahat bir nefes aldı. Âdeta sevinçle Fox'un peşine takıldı. Detektif, Felix Gardener'in giyinme odasının kapısını açtı, içeri girdiler.

Fox, "Bana kalırsa katil Bobo," dedi.

— "Sahi mi? Zavallı..."

— "Tipik cani o! Sinirli, telâşlı!"

Nigel itiraz etti. "Fakat Sahne Müdürü piyes esnasında onun yanında olduğunu söyledi."

— "Evet. Fakat George Simpson'a sahte kurşunlar yerini hakikilerini vermişse ne olacak?"

Gazeteci başını salladı. "Ama sahte kurşunlardan birinin bozuk olduğunu söylemiş... Hakikaten de öyleydi."

Fox, "Belki sahte kurşunları daha piyes başlamadan sol çekmeye koydu," dedi. "Adamın vaziyetinin biraz tuhaf olduğunu siz de gördünüz: Biz herkesi toplarken o yukarı çıkıp saklanmış... Sonra Müfettiş Alleyn yazı masasını arıyacağını söyler söylemez de koca avizeyi aşağı bırakıverdi... Aklı sıra kargaşalıkta sahte kurşunları alacaktı!"

Nigel, "Evet," diye mırıldandı. "O avize hâdisesi hakikaten korkunçtu... Ancak bir budalanın yapacağı bir şeydi bu. Katile gelince... Onun budala olduğunu pek zannetmiyorum, Bay Detektif."

Detektif Fox neşeli neşeli cevap verdi. "Sizi de Scotland Yard'a alalım bari... Mamafih, ben gene katilin Bobo olduğundan eminim. Neyse. Şef her halde onun ağzından lâf alır. Biz kendi işimize bakalım..."

Unicorn tiyatrosunda çalışanlar hiç de öyle alâka çekici bir şey söylemediler. Anlattıklarına göre üçüncü perde başladığı zaman hepsi de gardırop odasına gitmişlerdi. Bir kısmı orada poker oynuyordu.

Bobo hakkında sorguya çekilince de, içlerinden biri, "Zavallı," dedi. "O biraz tuhaftır... Çok sinirlidir... Kimseye sokulmaz."

Detektif Fox, "Evli mi?" diye sordu.

— "Hayır, evli değil... Bayan Stephanie Vaughan'ın işle-

rine bakan Trixi'ye âşık. Arada sırada onunla dolaşıyor. Trixi, Bay Felix Gardener'in gardıropçusu Baba Bill'in kızıdır."

— "Peki Arthur Surbon'u kim giydirirdi?"

— "Onu da Baba Bil..."

Bir başkası birdenbire, "Ondan nefret ederdi," dedi.

— "Kim kimden nefret ederdi?"

— "Baba Bill, Arthur Surbon'dan nefret ederdi. Neden mi? Arthur Surbon Baba Bill'in kızı Trixi'nin peşinde koşuyor, ona sulanıyordu da ondan!"

Fox sakin bir tavırla, "Peki Arthur Surbon'un, Trixi'nin peşinden koşmasına Bobo ne diyordu? Bu onun hoşuna gidiyor muydu?"

— "Gider mi hiç? Bobo da bu sebepten Arthur Surbon'dan nefret ederdi!"

Fox, "Bak hele!" diye mırıldandı.

Ondan sonra sıkıntılı sıkıntılı bekleyen gurupa, evlerine gidebileceklerini söyledi. Hepsinin teker teker adreslerini de almayı unutmadı. Onlar odadan çıkar çıkmaz da memnun memnun ellerini oğuşturmaya başladı.

— "Gördünüz mü? Arthur Surbon, Bobo'nun sevgilisine sulanıyormuş! Bobo âni bir hiddete kapılıp, cinayet işleyebilecek bir tip! Bunu hemen gidip Şef'e haber vereyim!"

Odadan çıkarak sahnenin arkasına gittiler. Orada ne Alleyn'i, ne de Bobo'yu buldular.

Detektif Fox, "Allah Allah," dedi. "Bizim Şef de nereye kayboldu?"

Alleyn'in sesi duyuldu. "Buradayım!"

Nigel'le Fox hafifçe irkildiler. Sonra da suflörün köşesine doğru yürmeye başladılar. Alleyn'le Bailey yere doğru eğilmişlerdi. Baş Müfettiş pertavsızla döşemeyi tetkik ediyor, Bailey bir şeyler arıyordu. Yanlarında açık duran çantanın içinde makaslar, mezuralar, pertavsızlar, sabun, havlu, bir el feneri, lâstik eldiven ve bir de kelepçe vardı.

Nigel, "Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

Alleyn cevap verdi. "Görmüyor musun? Detektifçilik oynuyorum."

— "Peki, ama ne arıyorsun?"

— "Ayak izleri... Kum..."

— "Kum mu?"

— "Evet... Bobo sahte kurşunların içine kum doldurmuş. Fox, aziz dostum, benim küçük fırça çantadan çıkmadı. Onun için Bayan Stephanie Vaughan'ın odasına koş. Ora-

da göreceğin büyükannemin kurşuni tavşanının ayağını bana getir ...Çabuk ol! Bir kuş gibi uç!"

Detektif Fox, Allaha yalvarırmış gibi bir an başını yukarı kaldırdı, sonra da Alleyn'in isteğini yerine getirdi. Bir dakika sonra elinde ruja bulanmış bir tavşan ayağiyle Müfettiş'in yanındaydı.

— "Teşekkür ederim... Burada çalışanlardan bir şeyler öğrendiniz mi bari?"

— "Evet... Surbon, Bobo'nun sevgilisine musallatmış. Kız, Stephanie Vaughan'ın gardıropçusu. Babası ise Felix Gardener'in işlerine bakıyor."

— "Ha, şu mesele..."

Fox kaşlarını kaldırdı. "Ne demek istiyorsunuz?"

— "O sulanma işini biliyorum."

— "Biliyor musunuz? Nereden öğrendiniz?"

— "Bobo'dan... Sen şimdi Stephanie Vaughan ve Gardener hariç, diğer sanatkârlarla konuş. Üçüncü perdenin başında elektrikler söndüğü zaman nerede olduklarını öğrenmeye çalış."

Fox, resmî bir tavırla, "Peki efendim," dedi.

— "Haydi, haydi, gene kızma Fox, İşini güzel, doğrusu pek güzel yapıyorsun!"

Fox uzaklaşırken, Nigel, "Ben burada kalabilir miyim?" diye sordu.

— "İstiyorsan kal." Alleyn çantasından küçük bir şişe ve bir bez çıkardı, tavşan ayağını iyice temizledi. Sonra da tekrar eğilerek tavşan ayağıyla yeri süpürmeye ve bulduklarını da gene çantasından aldığı bir kavanoza doldurmaya başladı. "Bailey, sende ne var ne yok bakalım?"

Bailey, "Bobo'nun lâstik ayakkabısının izleri görülüyor," dedi. "George Simpson'un rugan ayakkabılarınınki de... Suflör yerinde onlardan başka kimse durmamış."

— "Ben de kum buldum... Söylediklerinin doğru olduğu anlaşılıyor. Öfff, vakit de bir hayli geç oldu."

Nigel, "Peki burada kum bulursanız ne olacak?" diye sordu.

Alleyn ona şöyle bir baktı. "Düşün küçücüm, iyi düşün," diye alay etti.

— "A, anladım! Eğer kum sahte kurşunların içindekine uyuyorsa o zaman Bobo onları buraya getirmiş demektir... Bundan da hakiki kurşunların sahtelerin yerine üçüncü perdenin başında ışıklar karartıldığı zaman konduğu anlaşılır."

Müfettiş, görünmeyen bir seyirci kitlesine hitap eder gibi, "Gülmeyin, gülmeyin!" dedi. "Küçük haklı!... Bailey ma-

sanın üstündeki tabancadaki parmak izlerini aldın değil mi? Bir de kurşunlara baksak!"

Bailey, "Tabancada Felix Gardener, Arthur Surbon ve bir de onların işlerine bakan Baba Bill'in parmak izleri var," dedi.

Alleyn tabancadaki kurşunlara şöyle bir baktı. Sonra, "Bunlar da nesi?" diye mırıldandı.

Nigel heyecanla atıldı. "Ne var?"

Alleyn pertavsızı gazeteciye uzattı ve genç adam kurşunları tetkik ederken de sabırla bekledi.

Nigel müteredditi bir tavırla, "Kurşunların üstünde beyaz bir şey var," diye mırıldandı. "Boyaya benziyor?"

— "Bir kokla bakalım."

— "Bir şey koktuğu yok."

— "Sigaranın söndür ondan sonra kokla..."

— "Evet... Hafif bir koku var... Bana bir şeyi hatırlatıyor bu koku... Bu beyaz madde nedir, Allah aşkına?"

— "Görünüşte birini, koku bakımından ise ikinci bir şahsı hatıra getiriyor bu."

— "Ne demek istiyorsun, Alleyn?"

— "Bu beyaz boya makiyaj için kullandıkları nesnelere benziyor... Fakat koku ise Jacob Saint'in kokusu..."

8

Felix Gardener

ALLEYN esneyerek, "Saat kaç?" diye sordu.

— "İkiye geliyor."

— "Hay Allah! Geç yatmaktan da öyle nefret ederim ki!"

Nigel, "Daha geç değil," dedi.

— "Gazeteciler için değil belki, fakat polisler için çok geç... Ah, işte bizim sanatkârlar da geliyor."

Koridordan ayak sesleri aksetti ve biraz sonra küçük grup göründü. Piyeste genç sevdalılar rolüne çıkan Dulcie Deamer ile Howard Melville... Barclay Crammer ve Detektif Fox. Dulcie Deamer sokağa çıkmak için makiyaj yapmıştı. Daha doğrusu heyecanla makiyaj yaptığını zannederek, yanaklarını ruja bulamış, tam burnunun altına da dudak boyası sürmüş-

tü. Fakat bu haline rağmen gene şirin, hoş bir genç kızdı. Barclay Crammer'in gözlerinin etrafında boya kalmış ve biraz da sakalı uzamıştı. İnsanda merhamet uyandıran bir hali vardı. Boynuna kareli bir atkı sarmış ve bunun bir ucunu da omzundan arkaya atmıştı. Howard Melville'nin ise rengi iyice uçmuştu. Bir hayli endişeli olduğu da anlaşılıyordu. Somurtkan somurtkan, "Dulcie," dedi. "Eve nasıl gideceksin?"

Kız içini çekti. "Taksiyle tabii."

Barclay Crammer homurdandı. "Ben de bir hayli uzakta oturuyorum."

Alleyn, "Sizi geç bıraktığımız için cidden müteessiriz," diye başladı. "Onun için sizi evlerinize biz göndereceğiz. Fox, onlara yardım ediver, lûtfen! Hepinize iyi geceler dilerim!"

Barclay Crammer acı bir sesle Müfettiş'in taklidini yaptı. "Hepinize iyi geceler dilerim, efendim."

Dulcie Deamer mahçup bir tavırla Alleyn'e baktı ve yakışıklı Müfettiş eğilerek genç kızı selâmladı. Howard Melville, "Şey..." diye mırıldandı. "Şey..." Alleyn bir an genç aktöre baktı, sonra aklına bir şey gelmiş gibi, "Bir dakika Bay Howard Melville," diye konuştu.

Genç aktörün çehresi hemen yemyeşil kesiliverdi.

Müfettiş Alleyn, "Sizi sadece bir dakika tutacağım, Bay Melville," dedi. "Fakat diğerleri gidebilirler. Siz beni lûtfen gardırop odasında bekleyin."

Barclay Crammer'le Dulcie Deamer endişeyle Howard Melville'ye bir göz attılar, sonra dönüp koridora doğru yürüdüler. Onların arkasından bakan genç aktör ise içini çekerek gardırop odasına yürüdü.

Alleyn, "Fox," dedi. "Onların üstleri arandı mıydı?"

— "Erkeklerinki iyice arandı... Kızı ise hafifçe yoklıyabildim. Zaten üstüne de pek fazla bir şey giymemiş."

— "Acaba üzerinde bir eldiven gizli miydi dersin?"

— "Eldiven ha? O zaman iş değişiyor tabiî."

Alleyn, "Öyle," dedi. "Ben de ikisini fazla aramadan gönderdim. Mamafih Susan Max'ın bu işle alâkası olduğunu zannetmiyordum... Janet Emerald'a gelince... O pullu elbisenin altında Emerald'dan başka bir şey yoktu. Allah nazardan saklasın, Kadın korse filân giymiyor."

Fox, "Bayan Dulcie Deamer de öyle," diye homurdandı.

— "Fox, eğer emin değilsen, Bayan Dulcie Deamer'i Emniyet Müdürlüğü'ne gitmeye ikna et. Oradaki kadın memurlardan biri kendisini iyice arasın! Eğer eminsen o zaman onları taksiye bindirip evlerine gönder, yol parasını da öde."

— "Olur Şef."

— "Bay Gardener nerede?"

— "Arthur Surbon'un odasında sizi bekliyor."

— "Teşekkür ederim, Fox." Alleyn, Nigel Bathgate'ye döndü. "Benimle geliyor musun, dostum? Yoksa eve dönmeyi mi tercih edersin?"

Nigel hemen, "Seninle geliyorum," dedi.

Felix Gardener elleri ceplerinde, odanın ortasında duruyordu. Onları görünce acı acı güldü. "Beni tevkif mi edeceksiniz?" diye sordu.

Alleyn neşeyle, "Yoo," dedi. "Tabiî beni şaşırtır ve cinayeti işlediğinizi itiraf ederseniz, o başka... Oturalım mı?"

— "İtiraf mı?" Felix Gardener dudaklarını kemiriyordu. "Buna lüzum var mı? Onu ben vurdum! Bu korkunç hâdiseyi kim plânlamış olursa olsun, tetiği çeken benim. Bunu ölünceye kadar unutamıyacağım!"

Müfettiş, "Bay Gardener," dedi. "Mâsumsanız, tamamiyle mâsumsunuz demektir. Çekmeye sahte kurşunları ve hattâ belki de yanlışlıkla hakikilerini koyan Bay George Simpson'u ne kadar kabahatli bulamazsak, sizi de o kadar kabahatli bulamayız. Evet, siz tetiği çektiniz. Fakat tabancayı da Arthur Surbon doldurdu."

Aktör içini çekti. "Bütün bunları ben de kendi kendime tekrarlayıp duruyorum, ama bir faydası olmuyor. Nigel, onun yüzüme nasıl baktığını bir görseydin... Sanki son saniyede ne olduğunu anlamıştı... Üstelik bunu benim yaptığımı da zannediyordu... Çehresinde öyle hayret dolu bir ifade vardı ki... Evvelâ ne olduğunu ben de anlamadım. Tabanca alışmadığım bir sesle patladı... O zaman o kadar şaşaladım ki... Sonra Arthur her zaman olduğu gibi ağır ağır yere yıkıldı. Arthur rolünü bu akşam iyi yaptı. Öyle değil mi? Ben ondan hiç hoşlanmazdım... Bunu size de söyledim..."

Alleyn sakin bir tavırla, "Bay Gardener," dedi. "Bu şekilde düşünmekle elinize hiçbir şey geçmez! Bilirsiniz eski bir söz vardır, 'Zaman her acıyı unutturur,' derler. Ben onu şu şekilde değiştirmeyi isterdim. 'Zaman her esrarı çözer!' Ama maalesef bu da kabil değil. Zaman durup dururken her esrarı çözmüyor. Onu biz çözeceğiz. Size bazı sualler sormak niyetindeyim!"

Felix Gardener içini çekti. "Yani Arthur'u mahsus vurup vurmadığımı mı öğrenmek istiyorsunuz?"

— "Bilâkis... Onu mahsus vurmadığınızı ispat etmek istiyorum. Son perde başladığı zaman siz neredeydiniz?"

— "Yani son perdenin birinci sahnesinde mi? Arthur tabancayı doldurduğu zaman mı?"

Alleyn, "Evet," dedi. "Siz o zaman neredeydiniz?"

— "Ben... Neredeydim ben?... Giyinme odamdaydım."

— "Odanızdan ne zaman çıktınız?"

Aktör evvelâ elleriyle yüzünü kapadı, bir an öyle hareketsiz durdu. Sonra da başını kaldırıp ne yapacağını bilmezmiş gibi Müfettiş'e baktı.

— "Bilmiyorum... Her halde odamdan çağırıldıktan sonra çıktım. Düşüneyim... Daha doğrusu düşünmeye çalışayım. Evet, beni sahneye çağırdılar, ben de koridora çıktım."

— "Sonra ne oldu? Etraf karanlık mıydı?"

Felix Gardener birdenbire, "Biri ayağıma bastı," diye haykırdı.

Alleyn başını salladı. "Biri ayağınıza bastı demek... Peki ortalık karanlık mıydı?"

— "Evet... Ayağıma basan da bir erkekti zannederim."

— "Peki bu hâdise nerede oldu?"

— "Kuliste... Ama tam nerede olduğunu bilmiyorum. Etraf zifiri karanlıktı. Her halde perde açılmış ve oyun başlamıştı. Biliyorsunuz, birinci sahnenin başında her taraf kapkaranlık oluyor."

— "Peki o adam kimdi?"

Felix Gardener çabucak Nigel'e baktı. "Bu suale cevap verirsem birinin başını belâya sokmuş olur muyum?"

Nigel, "Allah aşkına, Felix," diye haykırdı. "Ne biliyorsan söyle!"

Aktör bir an düşündü. Sonra, "Hayır," dedi. Benimki sadece bir tahmin, fakat söylersem buna ehemmiyet verirsiniz. Birinin de başı boş yere derde girmiş olur. Zaten bu akşam bir hayli fenalık ettim." Meydan okur gibi Müfettiş'i süzmeye başladı.

Alleyn gülerek, "Ben," diye mırıldandı. "Öyle kolay kolay tesir altında kalmam. Tahmininizi söylediğiniz takdirde de hemen gidip o şahsın yakasına yapışmam."

Felix Gardener inatla başını salladı. "Olmaz... Zaten ben de karanlıktaki şahsın kim olduğundan pek emin değilim. Düşündükçe de yanılmış olabileceğimi daha iyi anlıyorum."

— "Adamı daha çok bir kokudan dolayı mı tanımıştınız?"

Felix Gardener, "Aman Yarabbi!" diye haykırdı.

Alleyn, "Teşekkür ederim, anlaşıldı," dedi.

Aktörle gazeteci ona hayretle bakmaktaydılar. Sonra Gardener deli gibi gülmeye başladı. "Ne de usta detektif!"

Müfettiş biraz da sert bir sesle, "Susun rica ederim," dedi. "Böyle sahnelerden bıktım artık. Bu akşam herkes kabiliyetini gösterdi!"

— "Affedersiniz!"

— "Neyse.. Biz şimdi tabancaya gelelim. Silâh ağabeyinizinmiş galiba."

— "Evet."

— "Âlâ... Peki tabanca ne zamandan beri sizde?"

— "Ağebeyim öleliden beri..."

— "Kurşunu da var mıydı?"

Felix Gardener başını salladı. "Evet... Fakat ben bunları Bobo'ya verdim. O da kovanları çıkarıp sahte kurşunları yaptı."

— "Peki evde başka kurşun var mı?"

— "Hayır... Bobo'ya verdiklerim de tabancanın içinde olanlardı zaten, başka da yoktu."

Alleyn, "Peki," dedi. "Adam karanlıkta ayağınıza bastıktan sonra ne yaptınız?"

— "Küfredip ayağımı oğuşturdum tabiî..." Aktör gülmeye çalışıyordu. "Işıklar yandığı zaman parmaklarım hâlâ acıyordu."

— "Sahnede, kulise yakın bir yerde duran küçük yazı masasının yanına gittiniz mi?"

Felix Gardener düşündü. "Bilmem ki... Her halde... Çekmesine sahte kurşunlar konulan yazı masasını söylüyorsunuz, değil mi? Her halde onun yakınında bir yerde duruyordum."

Alleyn, "Peki şimdi de," diye başladı. "Bayan Stephanie Vaughan'ın odasında şahit olduğumuz sahneye gelelim. Arthur Surbon neden o şekilde hareket etti?"

Aktör omuzunu silkti. "Sarhoştu da ondan."

— "Bunun başka bir sebebi yok muydu?"

— "Benden hiç hoşlanmazdı. Bunu zaten size söyledim."

Alleyn, "Evet, söylediniz," dedi. "Fakat bana o sizden sadece rol yüzünden nefret ediyormuş gibi gelmedi."

— "Öyle... Vaziyeti siz de anladınız her halde."

Müfettiş yavaşça sordu. "Bayan Stephanie Vaughan yüzünden değil mi?"

— "Hiç olmazsa Stephanie'yi bu işe karıştırmayalım."

Alleyn, "Maalesef bu işe karıştı bile," dedi. "O da bu bilmecedeki yerini alacak. Özür dilerim, fakat cinayet tahkikatında hanımlara fazla nezaket göstermek imkânsızdır. Anladığıma göre siz Bayan Stephanie Vaughan'la nişanlandınız ve Arthur Surbon da açıkta kaldı.

Felix Gardener içini çekti. "Resmen nişanlı değildik... Nişanımızı bu gece yemekte ilân edecektik... En mühim rakibimi öldürmekle, Stephanie ile evlenme şansımı da öldürmüş oldum..."

— "Anlıyorum..." Alleyn bir an sustu, sonra, "Bay Gardener," dedi. "Eldiveniniz var mı?"

Aktör bembeyaz oldu. "Evet... Var..."

— "Nerede?"

— "Bilmem... Her halde pardesümün cebindedir. Sahnede giymiyordum."

Müfettiş duvardaki bir çiviye asılı olan pardesünün ceplerini araştırdı. Beyaz yumuşak deriden bir çift eldiven buldu. Onları kokladı, ışığa doğru tuttu, her parmağı ayrı ayrı muayene etti ve sonra da gülerek aktöre döndü.

— "Bir çift mâsum eldiven bunlar," dedi. "Teşekkür ederim, Bay Gardener. Açık sözlülüğünüzü takdir ediyorum. Şimdi müsaade ederseniz, diğerlerini olduğu gibi sizi de arıyacağım."

Nigel bu araştırmayı büyük bir endişeyle seyretti. Alleyn'in ne aradığını bilmiyordu. Mamafih Müfettiş, aktörün üzerinde bir şey bulamadı.

Alleyn, "İşte hepsi bu kadar, Bay Gardener," diye mırıldandı. "Gidebilirsiniz."

Aktör, "Müsaade ederseniz, Stephanie'yi bekliyeceğim," dedi. "Evvelâ benim sizi görmemi istemişti..."

— "Tabiî, tabiî... Yalnız sizden Bayan Vaughan'ı sahnede beklemenizi rica edeceğim."

Nigel arkadaşına usulca sordu. "Ben de geleyim mi, Felix?"

— "Teşekkür ederim, dostum... Fakat biraz yalnız kalmak istiyorum." Müteredditbir tavırla Müfettiş'in yüzüne baktıktan sonra dışarı çıktı.

Nigel telâşla, "E, söyle bakalım Alleyn?" diye sordu.

— "Ne söyliyeyim Nigel? Fazla bir ilerleme kaydedemedik. Senin şu defter nerede?"

Genç gazeteci, "Felix'in söylediklerini yazamazdım," diye mırıldandı.

Alleyn umulmayan bir yumuşaklıkla, "Üzülme dostum," dedi. "Böyle olacağını biliyordum." Sonra Detektif'e döndü. "Söylenenlerin hepsini yazdın mı, Fox?"

Detektif Fox içeriden cevap verdi, "Evet, yazdım Şef" ve bir iki saniye sonra da oda kapısında belirdi.

Alleyn, "Felix Gardener'in söylediklerini Fox yazdı," diye izah etti. "Zira benim aklımda her şey kalmaz."

— "Allahım, ne adamsın sen Alleyn!..."

Alleyn, "Eve gitmek istiyor musun, Nigel?" diye sordu.

Genç gazeteci kaşlarını kaldırdı. "Ne o, beni başından atmak niyetindesin, galiba?"

— "Öyle bir niyetim yok. İstiyorsan kal." Sonra detektife döndü. "Fox gardırop memurlarıyla konuştun mu? Yani şu baba kızla, demek istiyorum."

— "Evet... Trixi, yani kız hüngür hüngür ağlayıp, kimseye bir şey yapmadığını söyledi. 'Bay Surbon bana asılmaya çalıştı, ama ben Bobo'yu seviyorum,' diye hıçkırdı. Babası Bill de hemen hemen aynı şeyleri söyledi. Kızma Arthur Surbon yüzünden çatmış zannederim..." Fox hafifçe yüzünü buruşturdu. "Maktulün ahlâk sahibi bir insan olmadığı anlaşılıyor. Kız da biraz flörtçü gibi... Babasıyla konuşun isterseniz, Şef. Pek iyi bir adama benziyor. Kızını da çok sevdiği belli... Sahne karardığı zaman da koridordalarmış, sonra birlikte gardırop odasına gitmişler..."

Alleyn başını salladı. "Pekâlâ, onlarla da konuşurum. Şimdi de Stephanie Vaughan'ı görelim bakalım. Onunla daha evvelden konuşmalı ve kendisini bir an önce eve göndermeliydim."

Fox, "En sona kalmayı kendisi istedi," dedi. "Demin giyinme odasından elbiselerini alıp gardıroba götürdüm. Değişeceğini söyledi. Fakat daha hazır değil galiba."

Detektif Fox'un halinden, Stephanie Vaughan'ı diğer artistlerden çok üstün tuttuğu anlaşılıyordu. Alleyn bir an ona dikkatle baktıktan sonra hafifçe tebessüm etti.

Fox şüpheyle, "Niye gülüyorsunuz?" diye sordu.

— "Bir şey yok canım, hemen kızma! Söylediklerimi yaptın mı?"

— "Evet... Howard Melville'nin yardımiyle Bailey sahneyi istediğiniz gibi tanzim etti... Yani sahne şimdi üçüncü perdenin başındaki gibi... Eldivenlere gelince... Onları bulamadık."

Alleyn bir an düşündü. "O halde Bayan Stephanie Vaughan giyininceye kadar biz de eldivenleri arayalım." Hep birlikte sahneye döndüler. Felix Gardener dar koridorda bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Onlara aldırmadı bile. Nigel aktörün yanına gitti. Onu teselli etmek için bir şeyler söylemeye çalıştı. Fakat Gardener ona sanki kendisini tanımıyormuş gibi, camdan gözlerle bakıyordu.

Nigel kekeledi. "Her şey düzelecek, Felix!"

— "Ne düzelecek?"

— "Alleyn katili muhakkak bulacak. Şimdi artık masumlar yanlışlıkla hapse atılmıyorlar."

Felix Gardener, "Benim onu mu düşündüğümü zannediyorsun?" diye mırıldandı. Bunun üzerine, gazeteci aktörü yalnız bırakarak Alleyn'in yanına döndü. Müfettiş gözlerini kıs-

mış, yeniden tanzim edilmiş olan sahneyi süzüyordu. Küçük yazı masası yerindeydi. Susan Max'ın koltuğu da öyle.

Bailey, "Sandalyelere varıncaya kadar her şeyi yerli yerine koyduk," dedi. Ona yardım etmiş olan üniformalı iki polis bir kenara çekilmiş bekliyordu. Sahneyi tanzimde kendisine fikir veren genç aktör Howard Melville orada değildi. Evine gitmiş olmalıydı.

Alleyn, "Bir şey eksik," diye mırıldandı.

Bailey başını salladı. "Sanmıyorum, efendim. Bay Melville her şeyin tamam olduğunu söyledi."

— "Bir şey eksik... Renkli bir şey..." Müfettiş gazeteciye dönmüştü. "Nigel, o sahnede bir yerde renkli bir şey vardı... Kırmızı bir şey."

Nigel birdenbire, "Tabiî," diye haykırdı. "Susan Max'ın örgüsünü koyduğu çanta... Koltuğun kenarına asmıştı onu."

Alleyn gazetecinin omuzuna vurdu. "Aferin dostum. Gel şimdi şu çantayı bulalım."

Aramaya başladılar. Üniformalı polislerden biri de eşyaların durduğu odaya koştu.

Alleyn mırıldanıyordu. "Hay Allah! Nerede o çanta? O sahnede koltuğun kenarında asılıydı. Sonunda da Susan Max örgüsünü içine tıktı, fakat çantayı almadı."

Nigel yorgun yorgun, "Çanta o kadar mühim mi?" diye sordu.

— "Ne dedin, anlamadım?"

— "Çanta o kadar mühim mi, dedim."

Alleyn başını salladı. "Yoo... Sadece sahneyi güzelleştirmeye çalışıyordum," diye gülümsedi.

Gazeteci hiddetle dudağını ısırdı.

Bu sırada üniformalı polis de tekrar sahnede belirmişti. "Aradığınız bu mu, efendim?" Elinde büyük, kırmızı bir çanta vardı.

— "Tamam!" Alleyn memura doğru uzanarak çantayı aldı. Elini içine daldırdı. Evvelâ renkli bir örgü çıkardı... Sonra tekrar çantayı karıştırmaya başladı. Yüzü birdenbire ifadesizleşivermişti. Onu gayet iyi tanıyan adamları heyecanla öne doğru eğildiler.

Alleyn, "İçinizde bir şey kaybetmiş olanınız var mı?" diye alay etti, Nigel'e gözünü kırptı, sonra da etrafına bakındı. Diğerleri nefeslerini tutmuş bekliyorlardı... Müfettiş elini çantadan öyle süratle çıkardı ki, Nigel ve memurlar irkildiler.

Alleyn, "Bulduk," dedi. Bir çift gri eldiveni muzaffer bir tavırla sallayıp duruyordu.

9

Stephanie Vaughan'ın Omuzu

NİGEL HİDDETLE, "Buraya bak, Alleyn," diye homurdandı. "Bu kadarı da fazla artık. Bence Susan Max çok iyi bir kadıncağız."

Müfettiş ilk defa kahkahayla gülmeye başladı. "Bana ne kızıyorsun? Eldivenleri çantaya ben koymadım ki?"

— "Her halde Susan Max da koymadı."

Alleyn başını salladı. "Bu olabilir. Sahne karanlıkken katil eldivenleri çantaya tıkıverdi her halde. Bizim katil çok zeki... Çok, çok zeki... Ve son derecede de ahlâksız... Şunu da ilâve edeyim, bizim katil iyi de rol yapıyor."

Nigel düşünceli düşünceli, "Öyle," dedi. "Bizim karşımızda soğukkanlılığını muhafaza edebildiğine göre, müthiş bir sanatkâr olmalı."

Alleyn eldiveni Fox'a doğru uzatarak, "Şunu bir kokla," dedi.

Detektif Fox başını salladı. "Puro kokuyor... Ayrıca losyon da kokuyor... Hay Allah, ben bu kokuyu kimde duydum?"

— "Bay Jacob Saint'de."

— "Tamam! Tamam!"

Alleyn, "Güzel bir koku bu," diye mırıldandı. "Hususî bis losyon. Fakat Bay Saint'in bu kadar dalgın olması, eldivenlerini de buralarda kaybedivermesi biraz tuhaf... Evet, çok tuhaf." Eldivenleri Detektif Fox'a verdi.

Nigel de merakla Alleyn'e bakıyordu. Fox birdenbire, "Peki Jacob Saint bu eldivenleri ne zaman kaybetti?" dedi. "Bu gece geldiği zaman eldivenleri yoktu. Bunu gayet iyi biliyorum. Zira beni kenara iterken parmağındaki yüzük elime battı."

Alleyn, "Doğru," diye mırıldandı. "Yüzüğü de pek kocaman değil mi? Tam batacak gibi! Bak!"

Sol eldivenin küçük parmağını gösteriyordu. Bunun dibi şişmiş, deri orada iyice genişlemişti. "Yüzüğün yaptığı yer." Fox'a baktı. "Jacob Saint perde açılmadan evvel kulisteymiş... Piyes başlarken de locasına dönmüş."

Nigel, "Üçüncü perde başlarken tekrar buraya mı geldi dersiniz?" diye sordu.

— "Bilmem ki... Bunu öğrenmeli... Fox, Bailey, kapıcı nerede?"

— "Hangi kapıcı?"

— "Sahne kapısına bakan ihtiyar adam."

Fox, "Biz geldiğimiz zaman öyle bir kimse yoktu," dedi. "Her halde perde açıldıktan sonra o da evine gitti."

— "Hayır... Cinayetten sonra biz sahneye geçerken o da tiyatrodaydı..." Alleyn başını salladı. "Bu hoşuma gitmedi işte. Onu bulmamız lâzım. Neyse... Artık sıra Bayan Stephanie Vaughan'a geldi. Kendisini yalnız görmek istiyorum, Fox. Burada da yapılacak başka iş kalmadı zaten... Baş parmağa dikkatle baktın mı?"

Fox ağır ağır, "Evet," dedi. "Beyaz bir leke var."

— "Öyle... Kurşunların üstünde de gene beyaz bir madde var. Tahlilden sonra ikisinin de aynı olup olmadığı anlaşılır."

Fox, "Peki bu madde ne olabilir?" diye sordu.

— " Boya, Fox, boya... Ben Stephanie Vaughan'la konuşurken siz de onun giyinme odasına bir bakıverin. Belki orada da böyle bir boya vardır... Numune almayı da unutmayın... Fox, haydi git Bayan Vaughan'a hürmetlerimi bildir ve kendisini burada beklediğimi söyle."

Fox ile Bailey çıktılar. Biraz sonra gardırop odasının dışına nübetçi olarak dikilmiş olan üniformalı polis içeri girdi. Alleyn'e baktıktan sonra sahne kapısına doğru yürüdü. Müfettiş derhal polisin peşinden gitti, ona Nigel'in duyamadığı bir şeyler söyledikten sonra döndü.

— "Nigel" dedi. "Stephanie Vaughan'ın söyliyeceklerini yazar mısın?" diye sordu.

Gazeteci, "Yazarım tabiî," diye cevap verdi. "Ne konuşacağınızı merak ediyorum doğrusu..."

— "Teşekkür ederim dostum. İşte Stephanie Vaughan da geliyor zaten."

Nigel hemen dışarı süzülerek eski yerine oturdu. Kapıyı daha aralık bıraktığı için, şimdi sahneyi de kolaylıkla görebiliyordu.

Stephanie ağır ağır sahneye girdi, elbisesini değiştirmiş, arkasına kürk kabını almıştı. Makiyajım çıkardığı için yüzü renksiz ve yorgundu. Artık rol yapmaktan da vazgeçmişti anlaşılan. Ciddî, vakur ve biraz da soğuktu.

Nigel, "Eski Stephanie gitmiş, yerine bir başkası gelmiş," diye düşündü.

Genç kadın hafif bir sesle, "Beni istetmişsiniz," dedi.

Alleyn mırıldandı. "Gönderdiğim haber sizde böyle bir tesir bıraktıysa, özür dilerim."

— "Neden böyle söylüyorsunuz? Tahkikatı siz idare etmiyor musunuz?"

Müfettiş gülümsedi. "Oturmaz mısınız?" diye sordu.

Stephanie bir koltuğa çöktü... Kısa bir sessizlik oldu. Sonra genç kadın, "Bana ne sormak istiyordunuz?" diye mırıldandı.

— "Sadece birkaç sual... Birincisi: Üçüncü perdenin başında, sahne karartıldığı zaman neredeydiniz?"

— "Giyinme odamda, elbisemi değiştiroyordum. Sonra Felix'in yanına gittim."

— "Yanınızda başka biri var mıydı? Yani kendi giyinme odanızdayken..."

— "İşlerime bakan kız vardı."

— "Hep yanınızda mıydı?"

— "Bundan neyi kastettiğinizi anlıyamadım?"

— "Sahne karanlık olduğu müddetçe devamlı olarak yanınızda mıydı, demek istedim."

Genç kadın başını salladı. "Odadan sahne ışıklarının yanıp yanmadığı gözükmüyor ki, Müfettiş bey."

Alleyn, "Fakat," dedi. "Sahnedeki konuşmalar her halde duyuluyordu."

— "Belki duyulabilirdi... Fakat dinlemedim."

— "Siz giyinme odasından çıktığınız zaman, Bay Gardener hâlâ içeride miydi?"

— "Hayır. O önce çıktı, ben onun giyinme odasında kaldım. Felix benden evvel sahneye çıkıyordu."

— "Peki siz ne zaman çıktınız?"

— "Birinci perdenin ilk sahnesi sona erdiği zaman."

— "Nigel'le ben sizin giyinme odanızdan ayrıldıktan sonra ne oldu?"

Bu sualin genç kadını şaşırttığı belliydi. Nigel onun irkildiğini gördü. Fakat konuşmaya başladığı zaman aktrisin sesi gayet sakindi.

— "Siz çıktıktan sonra çirkin bir hâdise cereyan etti," dedi.

Alleyn, "Zaten biz oradayken başlamıştı," diye mırıldandı. "Ne oldu?"

Stephanie yorgun bir tavırla arkasına yaslandı, kürk kapı omuzundan kaydı. Sonra canı yanmış gibi, hafifçe yüzünü buruşturarak tekrar doğruldu, kapını da boynuna doğru çekti.

Alleyn, "Omuzunuza bir şey oldu galiba," dedi. "Elinizi omuzunuza doğru uzattınız, sonra da vazgeçtiniz."

— "Arthur Surbon omuzuma vurdu."

Müfettiş hayretle, "Ne dediniz?" diye bağırdı.

— "Surbon sağ omuzuma vurdu."

— "Görebilir miyim?"

Stephanie kapını açtı, yan dönerek omuzunu gösterdi. Nigel bile oturduğu yerden genç kadının omuzundaki çürüğü görebiliyordu. Alleyn eğildi, fakat bereli omuzuna dokunmadı.

— "Peki Felix Gardener ne yaptı?"

— "O yanımızda değildi... Meseleyi size ortasından anlatmaya başladım, Bay Alleyn. Siz giyinme odasından çıktıktan sonra Felix'e de gitmesini söyledim. Tabiî o gitmek istemedi. Arthur Surbon'la yalnız başıma konuşmam lâzımdı. Onun için ısrar ettim. Bu, Felix'in pek hoşuna gitmedi, fakat mecburen odadan çıktı."

— "Sonra?"

Stephanie içini çekti. "Sonra Arthur Surbon'la kavga ettik. Ama fısıltı halinde... Evvelce de gene böyle sessiz sessiz kavga ettiğimiz olmuştu. Ben artık buna alışmıştım... Arthur Surbon kıskançlıktan âdeta çıldırmıştı. Beni tehdit etti, durdu. Sonra da ağlamaya başladı. "Genç kadın yüzünü buruşturdu. "Onun bu halini o zamana kadar hiç görmemiştim."

Alleyn, "Sizi neyle tehdit etti?" diye sordu.

Stephanie sakin sakin, "Beni rezil edeceğini söyledi," dedi. "Felix'in benimle evlenmesine mâni olacağını ima etti... Biliyor musunuz, öldürülen Felix olsaydı, bu kadar şaşmazdım. Zira Arthur Surbon bu gece tam cinayet işleyecek haldeydi. Bence o intihar etti."

Müfettiş gözlerini kısarak genç kadına baktı. "Demek böyle düşünüyorsunuz. Arthur Surbon bunu yapacak kadar cesur muydu?"

— "Bilmiyorum... Ama yapabilirdi. Felix'in cinayetle itham edileceğini ve cezalandırılacağını umuyordu."

Alleyn, "Size vurduğu zaman Surbon nerede duruyordu?" diye sordu.

— "Anlıyamadım?... Ha, şey... Ben, siz odadan çıktığınız zamanki yerimdeydim... Yani sandalyede oturuyordum. O da karşımdaydı... Aramızda çok az bir mesafe vardı."

Müfettiş, "O halde sol eliyle vurmuş olmalı," dedi.

Stephanie Vaughan düşündü. "Hayır... Katîyetle bilmiyorum... Korkarım hangi eliyle vurduğunu pek hatırlıyamıyacağım, Bay Alleyn. Belki siz aynı şekilde hareket ederseniz, hatırlarım. Yalnız omuzuma çok şiddetle vurmayın lûtfen."

Alleyn, genç kadının tam karşısına geçip, sağ kolunu şöyle bir salladı. Nigel Müfettiş'in elinin Stephanie'nin boynuna geldiğini gördü.

Alleyn, "Görüyorsunuz ya, sağ eliyle vurmuş olsaydı, eli yüzünüze gelirdi," dedi. "O halde omuzunuza sol eliyle vurmuş olacak... Fakat garip bir vuruş tarzı bu."

Stephanie, "Sarhoştu," diye mırıldandı.

— "Evet... Herkes de bu akşam bunu söyleyip duruyor."

Alleyn aktrisin arkasına geçerek, bu sefer sağ elini genç kadının sağ omuzuna koydu. Nigel birdenbire giyinme odasındaki sahneyi hatırladı: Felix Gardener elini Stephanie'nin omuzuna koymuş, Alleyn'in Edgar Wallace hakkındaki sözlerine kahkahalarla gülmüştü. Genç gazeteci içini çekti...

Alleyn, "Elim tam çürüğün üstünde," dedi. "Canınızı acıtmıyorum ya?..."

— "Hayır."

Müfettiş, "Kürkünüzü yukarı çekeyim," diye mırıldandı. "Biz gibisiniz."

— "Teşekkür ederim."

— "Acaba omuzunuz bu şekilde mi çürüdü, dersiniz?"

Genç kadın başını salladı. "Belki de," dedi. "Arthur Surbon odada sendeleye sendeleye dolaşıp duruyordu."

Müfettiş, "Her halde çok korktunuz," dedi.

Stephanie hafifçe gülerek, "Hayır," diye cevap verdi. "Arthur pek de o kadar korkulacak bir adam değildi. Mamafih Felix'in odadan çıkmış olmasına bayağı seviniyordum... Arthur'u başımdan attıktan sonra Felix'in yanına gittim."

— "Yani yandaki odaya."

— "Evet. Arthur'un omzuma vurduğunu ona söyledim tabiî... Baba Bill, Felix'in yanındaydı, fakat benim içeri girdiğimi görünce hemen dışarı çıktı. Felix'e, Arthur Surbon'u başımdan savdığımı söyledim."

— "Felix Gardener ne dedi?"

Aktris eliyle anlaşılmaz bir işaret yaptı. "Arthur'un ayyaş ve ahlâksız bir adam olduğunu, fakat bir bakıma ona acıdığını söyledi. 'Bırak, sayın Arthur Surbon'la ben konuşayım,' dedi. 'Seni bu kadar rahatsız etmesi doğru değil... Artık aklını başına toplasın!' "

Müfettiş, "Bay Gardener çok kızmış mıydı?" diye sordu.

Stephanie, "Hayır," dedi. "Bu hâdisenin o kadar mühim olmadığını o da biliyordu. Sonra her ikimiz de böyle çirkin sahnelerden, kavgalardan nefret ederiz. Zaten pek az konuşabildik. O sırada Felix'in sahneye çıkma sırası gelmişti. Yanımdan ayrıldı. Hatırladığıma göre, sahne hâlâ karanlıktı...

Sigaranız var mı, Müfettiş bey? Acaba bir sigara içebilir miyim?"

Alleyn, "Affedersiniz," dedi. "Bunu önceden düşünmeliydim."

Stephanie, Müfettiş'in tabakasından bir sigara aldı, sonra da yakması için bekledi. Genç Müfettiş eğilerek sigarayı yaktı. Bu sırada aktrisin parmakları Alleyn'in eline değmişti. Bir an birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Sonra Stephanie arkaya yaslandı. Onun yanındaki sandalyeye oturan Alleyn de bir sigara yaktı. Nigel bu manzarayı, o garip bakışmayı hayretle seyretmişti. Şimdi Stephanie ile Alleyn sessiz sedasız sigaralarını içiyorlardı. Müfettiş son derecede sakindi, Stephanie ise heyecanlıydı.

Nihayet genç kadın samimî bir tavırla, "Her hangi bir kimseden şüpheleniyor musunuz?" dedi. "Rica ederim, bana söyleyin."

Alleyn mırıldandı. "Bu sualinize cevap vereceğimi zannetmiyorsunuz ya?"

— "Neden olmasın?"

— "Çünki herkesten şüphe ediyorum da ondan. Herkes yalan söylüyor, rol yapıyor."

Stephanie hayretle kaşlarını kaldırdı. "Ben de mi? Ben de mi yalan söylüyor ve rol yapıyorum?"

Alleyn ciddî bir tavırla, "Bilmiyorum," dedi. "Nasıl bilebilirim?"

Genç kadın, "Benden bu kadar çok nefret ediyorsunuz demek?" diye fısıldadı.

Alleyn çabucak, "Öyle mi zannediyorsunuz?" dedi. "Siz hiç bilmece halleder misiniz, kuzum?"

— "Bazan. Neye sordunuz?"

— "İstediğiniz kelimeyi bulamadığınız zaman sinirlendiğiniz olur mu?"

— "Evet, olur."

— "O kelimeden âdeta nefret eder misiniz?" Aktris, "evet" mânasına başını salladı.

— "İşte bir polis de ancak böyle bir şey hissedebilir. Onun başka hisler duymasına müsaade yoktur. Bulamadığı kelimelere sinirlenir, bulduklarına karşı da acayip bir sevgi duyar."

Stephanie hafifçe, "Ve ben, o bulamadığınız kelimelerdenim," dedi.

Alleyn sakin sakin cevap verdi. "Bilâkis... Sizin ne olduğunuzu biliyorum."

— "Sigaram bitti Müfettiş bey... Bana soracak başka sualiniz var mı? Hayır, başka sigara istemem."

Müfettiş Alleyn, "Bir tek şey daha öğrenmek istiyorum," dedi. "Elinizi uzatır mısınız?"

Genç kadın iki elini birden uzattı. Nigel, Müfettiş'in Stephanie'nin ellerini hafifçe tutarak yüzüne doğru götürdüğünü görünce pek şaştı. Alleyn aktrisin ellerini avucunda çevirdi. Gözlerini kapamıştı, udakları neredeyse kadının parmaklarına dokunacaktı. Stephanie ellerini çekmek için hiçbir hareket yapmadı, fakat yüzü artık eskisi kadar renksiz değildi. Nigel onun hafifçe titrediğini zannediyordu. Müfettiş birdenbire Stephanie'nin ellerini bırakıverdi.

— "Demek koku olarak 'Chanel 5' kullanıyorsunuz, Bayan Vaughan?... Teşekkür ederim."

Stephanie Vaughan oldukça neşeli bir tavırla, "Elimi öpeceğinizi zannetmiştim," dedi.

Alleyn gayet sakindi. "Haddimi bildiğimi zannediyorum, Bayan Vaughan. Güle güle... Bay Gardener sizi bekliyor."

— "Allaha ısmarladık. Adresimi almıyacak mısınız?"

— "Verirseniz memnun olurum."

Stephanie adresini söyledikten sonra biraz da hayretle, "Ne o?" dedi. "Adresimi yazmıyacak mısınız, Bay Alleyn?"

— "Buna hiç lüzum yok, Bayan Vaughan... Güle güle."

Genç kadın bir an dikkatle Müfettiş'i süzdü. Sonra da sesini çıkarmadan ayağa kalkarak koridora doğru yürüdü. Nigel onun, "Felix, burada mıydın?" dediğini duydu. Sonra ayak sesleri de kesildi.

Alleyn telâşla, "Nigel," diye seslendi. "Onun adresini yazdın ya?"

Gazeteci, "Seni tilki seni," diye arkadaşiyle alay etti.

— "Neden, tilki oluyor muşum?"

— "Ne bileyim? Giyinme odasındayken Stephanie Vaughan'dan hiç hoşlanmadığını zannetmiştim."

Alleyn güldü. "Bayan Vaughan da öyle zannetmişti."

Nigel, "Ama," diye ilâve etti. "Şimdi bundan emin değilim."

Müfettiş başını salladı. "Bayan Vaughan da emin değil."

— "Muhterem Müfettiş bey, bu sinsice bir oyun mu?"

— "İyi bildiniz, Bay Nigel Bathgate."

Nigel hafifçe tebessüm etti, sonra da merakla, "Peki Alleyn," dedi. "Stephanie'nin omuzundaki çürükle neden o kadar meşgul oldun? Ondan ne mâna çıkardın?"

— "Tahmin edemedin mi?"

— "Hayır... Tabiî kadının omuzunu okşamak için bir bahane arıyor idiysen o başka."

Alleyn, "İstersen öyle de düşünebilirsin," diye cevap verdi.

Nigel, "Saçmalıyorsun," dedi. "Neyse... Ben artık eve gidiyorum."

Müfettiş gülümsedi. "Ne tesadüf! Bendeniz de öyle. Bu harikulâde, eğlenceli gece için de size teşekkür ederim."

— "Rica ederim, bir şey değil... Beni mahcup ediyorsunuz..." Sonra esneyerek ilâve etti. "Alleyn, dostum, biliyor musun, şimdi evde bir de yazı yazacağım?"

Alleyn birdenbire şüpheleniverdi. "Ne yazısı?"

— "Gazeteme bu cinayeti yazacağım tabiî... İşi yakından gören yegâne gazeteci benim."

Müfettiş homurdandı. "Buraya bak, yazıyı sabahleyin evvelâ bana getireceksin."

Nigel, "Alleyn, rica ederim," diye itiraz edecek oldu.

— "Getireceksin! Senin o, heyecanlı yazılara meraklı, korkunç akşam gazetesinde çalıştığını unutmuştum..."

— "Fakat müsaade et, hiç olmazsa bir iki satır yazayım."

— "Yazını evvelâ bana Scotland Yard'a getirirsen olur. Sevgili katilimizin ne olup bittiğini anlamasını istemiyorum."

— "Pekâlâ, dediğin gibi olsun."

Alleyn adamlarını topladı ve yavaş yavaş dışarı çıktılar. Elektrikler söndürüldü.

Müfettiş karanlıkta, "Son karartma," diye mırıldandı.

Unicorn tiyatrosu derin bir sessizliğe bürünmüştü. Bomboş binalara girenlerin kapıldığı o isimsiz, acayip korku Nigel'i bir an titretti. Genç gazeteci, "Artık sıra ölmüş aktörlerde," diye düşündü. "Şimdi onlar sahneye çıkacak ve unutulmuş piyeslerden sahneler oynayacaklar." Yukarıda bir yerde bir şey gıcırdadı...

Nigel," Gidelim," dedi.

Alleyn el fenerini yaktı. Koridordan ilerleyerek kapıya geldiler. Nigel önden dışarı çıkarak gecenin serin ve temiz havasını içine çekti.

Birdenbire arkasından koridorda kalan Alleyn'in sesi aksetti. "Bir dakika! Şuraya bakın!"

Hepsi döndüler.

Müfettiş'in el lâmbasından çıkan kuvvetli ışık kapının yanındaki küçük hücre gibi bir yeri aydınlatmıştı. Kapıcı oradaydı. Adamın başı arkaya düşmüştü, gözleri de kapalıydı.

Nigel, "Aman Yarabbi!" diye haykırdı. "Zavallı ölmüş mü?"

Alleyn, "Yok canım," dedi. "Uyuyor." Sonra kapıcıya döndü. "Kalk dostum, kalk... Perde çoktan kapandı... Bütün oyuncular da evlerine gittiler!"

10

Ertesi Gün

ERTESİ sabah saat dokuzda Nigel'in yazısı hazırdı. Genç adam sevinçle ellerini oğuşturduktan sonra matbaaya telefon ederek vaziyeti bildirdi. Yazı İşleri Müdürü de, sırf o mevkide olanlara has hiddetle karışık bir sevinçle gazeteyi baskıya vermeyip, Nigel'in yazısını alıncaya kadar bekleyeceğini vadetti. Sabah gazeteleri tiyatrodaki cinayeti büyük manşetlerle bildiriyorlardı. Fakat hâdise hakkında pek fazla bir şey bilmedikleri de anlaşılıyordu. Nigel derhal Scotland Yard'a giderek arkadaşını aradı. Allahtan Müfettiş Alleyn o sabah ters tarafından kalkmamıştı. Fazla aksilik etmedi. Nigel makalesinde, Felix Gardener'in faciada oynadığı korkunç rolü belirtmiş, fakat aktörün bu işte suçu olmadığına da bilhassa işaret etmişti. Alleyn buna ne itiraz etti, ne de bazı yerlerin çıkarılmasını istedi. Genç gazeteci, Arthur Surbon, Felix Gardener ve Stephanie Vaughan arasındaki münasebetin üstünde pek durmamış, sadece Felix'le genç prima donna'nın nişanlandıklarını açıklamıştı.

Müfettiş Alleyn, "Neyse umduğumdan daha iyi," diye alay etti. "Makalenin çıkmasına müsaade ediyorum. Sen şimdi gazeteye mi gidiyorsun?"

Nigel hemen, "Burada kalmama müsaade edersen, gitmem," dedi. "Buraya bir çocukla geldim. Bırakırsan, yazıyı gazeteye onunla yollıyacağım."

Alleyn güldü. "Ömür adamsın Nigel... Pekâlâ, yazını çocuğa ver de gel. Madem Sherlock Holmes'liğe başladık, bari bizim de bir Dr. Watson'umuz olsun."

Nigel, "Kendi kendini de methetmesen olmaz," diye takıldı. "Şimdi geliyorum."

Çocuğu gönderdikten sonra hemen Alleyn'in odasına döndü. Müfettiş telefonda konuşuyordu.

— "Pekâlâ," diyordu. "Sizinle yirmi dakika sonra görü-

şürüm!" Telefonu kapayarak Nigel'e döndü. Homurdanmaya başlamıştı. "En sevmediğim şey, bu karakterdeki adamlardır."

— "Kim bu?"

— "Jacob Saint'in uşaklarından biri... Buraya Saint hakkında bazı şeyler açıklamaya gelmiş... Böyle adamları hiç sevmem."

— "Nasıl biri acaba?"

Alleyn başını salladı. "Bekle... Elbet görürsün."

Nigel, "Merak etme," dedi. "Bekliyeceğim. Bir yere gitmek niyetinde değilim... Tahkikat ne âlemde Alleyn?"

Müfettiş mırıldandı. "Berbat."

Genç gazeteci müteredditbir tavırla, "Öğrendiklerimi sıraya koymaya çalıştım," diye başladı. "Kendime bir dosya bile yaptım."

Alleyn yüzünü buruşturdu. "Senin, dosyanın ne olduğunu bildiğini bile zannetmiyorum ya, neyse... Şunu bir görelim bakalım."

Nigel çantasından daktiloyla yazılı birtakım kâğıtlar çıkardı. "Bunlar dün akşam senin için yazdığım notlar."

— "Teşekkür ederim, Nigel. Şimdi bana hulâsanı göster. Ben hulâsa işini pek beceremem, onun için belki seninki işime yarar."

Gazeteci şüpheyle Müfettiş'in yüzüne baktı, fakat Alleyn gayet ciddîydi. Piposunu yakarak Nigel'in hulâsasını okumaya başladı.

UNİCORN CİNAYETİ

Vaziyet:

Surbon, Gardener tarafından piyeste kullanılan tabancayla öldürüldü. Sahne Müdürü ve Bobo'ya göre, bir tanesi bozukça olan sahte kurşunlar, Surbon tabancayı doldurmadan biraz evvel sahnedeki yazı masasının çekmesine konmuştu. Suflör yerinde görülen kumlardan da bunun doğru olduğu anlaşılıyordu.

Alleyn başını kaldırıp, "Sağ çekmede de kum bulmuşlar," dedi.

— "Öyle mi? O halde George Simpson sahte kurşunları hakikaten o çekmeye koydu demektir.

Baş Müfettiş okumaya devam etti:

Bobo ile George Simpson suç ortağı değilse ve yalan söylemiyorlarsa, perde açılmadan sahte kurşunların sağ çekmeye konulduğu bir hakikat demektir. O halde katil sahne ka-

rartıldığı sırada veya ondan hemen önce kurşunları değiştirmiştir. Sahne dört dakika karartılmıştır. Katilin eldiven kullandığı anlaşılmaktadır. Sahte kurşunları sağ çekmeden almış, bunların yerine hakikilerini koymuştur. Sonra da sahte kurşunları sol çekmeye atmıştır. Bir çift gri erkek eldiveni sahnede bir koltuğun kenarında asılı duran çantanın içinde bulunmuştur...

Bilindiği gibi Arthur Surbon sahnede kurşunları sağ çekmeden almış ve tabancayı doldurmuştur. Son sahnede ise Gardener silâhı onun elinden almış ve her zaman olduğu gibi Surbon'un kalbine doğru tutup tetiği çekmiştir.

Fırsat

Kulistekiler kurşunları değiştirebilirlerdi.

Sahnedekiler ise bu işi daha da kolaylıkla yapabilirlerdi. Bunlar da Susan Max, Janet Emerald, Arthur Surbon ve bir de Sahne Müdürü George Simpson'dur. Mamafih karanlıkken her hangi bir kimse de yazı masasına yaklaşarak, kurşunları çabucak değiştirmiş olabilir. Stephanie Vaughan, Barclay Crammer, Howard Melville ve Dulcie Deamer bu sınıfa dahildir.

Sebep

Yukarıdaki şahısları tek tek alalım:

Janet Emerald

Sahnedeydi. Arthur Surbon'la münakaşa etmişti. Hem Susan Max ve hem de George Simpson onun yazı masasına ellerini dayadığını görmüşler. Sorguya çekilirken yalan söyledi. Cinayet sebebi: Belli değil. Fakat Surbon'la kavga etmiş. Sonra Arthur Surbon'un amcası Jacob Saint'le de fazla ahbap.

Susan Max

Sahnedeydi. Eldivenler bulunan çanta yanında duruyordu. Sahne aydınlıkken masanın yanına gitmedi. Sebep: Bilinmiyor.

George Simpson

Sahnedeydi. Sahte kurşunları çekmeye koyan o. Sahne karartıldığı zaman tekrar masanın yanına gitmiş olabilir. Tuhaf bir şahit. Sebep: Bilinmiyor.

Bobo

Sahte kurşunları George Simpson'a veren o. Karanlıkta masanın yanına gitmiş olabilir. Cinayetten sonra şüpheyi çe-

kecek şekilde hareket etti. Yukarıda saklandı ve avizeyi aşağı attı. Sahte kurşunların ikinci çekmede olduğunu görmemizi istemiyordu. Sebep: Trixi ile nişanlı. Arthur Surbon ise kıza sulanmış. Biraz anormal. Harb dolayısiyle.

Stephanie Vaughan

Karartma esnasında giyinme odasındaymış. O sırada Trixi'nin de yanında bulunduğunu söylüyor. Fakat kızın odadan ne zaman çıktığını hatırlamıyor. Daha sonra Felix Gardener' in odasına gittiğini ve sahne aydınlanıncaya kadar orada kaldığını iddia ediyor. Cinayet sebebi: Arthur Surbon kendisine deli gibi âşıktı ve onu tehdit ediyordu. Arthur Surbon'un bir sırrını Felix Gardener'e açmaya kalkmasından korkmuş olabilir. Gardener'le nişanlı...

Felix Gardener

Tetiği çeken o. Tabanca kendisinin. Karartma esnasında sahneye yakın bir yerde olduğunu itiraf ediyor. Karanlıkta birinin ayağına bastığını da söyledi. Bobo'nun değiştirdiği esas kurşunları da o temin etmiş. Cinayet sebebi: Arthur Surbon' un Stephanie Vaughan'ı tehdit etmesi.

Barclay Crammer)
Dulcie Deamer) Müfettiş Fox'un raporuna bakılması...
Howard Melville)

Alleyn tekrar başını kaldırdı. "Haberin yok mu? Sahne karartıldığı zaman Howard Melville, Barclay Crammer'in yanında, yani onun giyinme odasındaymış. Ondan önce de Melville sahnedeymiş. Odası Barclay Crammer'inkinin yanında olan Dulcie Deamer de onların sesini duymuş. Bunları senin hulâsanın altına ilâve edelim." Sonra tekrar kâğıtları okumaya devam etti.

Trixi

Stephanie Vaughan'ın giyinmesine yardım ediyormuş. Fakat Fox'a karartma esnasında babasiyle gardırop odasında olduğunu söylemiş, Stephanie'nin yanından çıktıktan sonra oraya gitmiş olabilir. Cinayet sebebi: Arthur Surbon tarafından iğfal edilmiş olması ihtimal dahilinde, Babasının duymasından korkmuş olabilir. Bobo ile sözlü...

Baba Bill

Trixi'nin babası. Fox'a kıziyle gardırop odasında olduğunu söylemiş. Kıziyle evvelâ koridorda karşılaşmış. Cinayet sebebi: Arthur Surbon, kızı Trixi'nin peşinden ayrılmıyormuş.

Kapıcı

Yaşlı bir adamcağız. Bu işle alâkası yok gibi.

Jacob Saint

Tiyatronun sahibi. Piyesten evvel kulise gelmiş. Arthur Surbon'un amcası. Aktörle sarhoş olduğu için münakaşa etmiş. Çantada bulunan eldivenlerin onun olması ihtimali var. Gardener de ayağına basan kimsenin bir losyon sürmüş olduğunu hatırlıyor. Saint de pahalı bir koku kullanıyor zaten. Cinayet sebebi: Bilinmiyor. Belki rol dolayısiyle Arthur Surbon'la kavga etmelerinin bununla bir alâkası vardır.

Diğerleri

Cinayet sırasında hepsi de gardırop odasındalarmış.

Notlar

Jacob Saint sahneye geldiği zaman Janet Emerald'ın, "Onu senin öldürdüğünü söyleyemezler," gibilerden bağırması.

Kadının kendi hareketleri hakkında da yalan söylemesi.

Bobo'nun şüpheyi çekecek şekilde hareket etmesi.

Acaba Stephanie Vaughan doğruyu söylüyor muydu?

Saint karartma esnasında tekrar sahneye girdi mi?

İlk geceki partide Barclay Crammer'in Arthur Surbon' dan nefret ettiği belliydi.

Aynı şekilde Arthul Surbon'la amcası Jacob Saint'in de birbirleriyle pek fazla konuşmadıklarını, aralarında bir soğukluk olduğunu farketmiştim...

Nigel'in hulâsası birdenbire, burada sona eriyordu. Alleyn kâğıtları masasının üstüne bıraktı. Takdirkâr bir tavırla, "Yazdıklarının hepsi de doğru," dedi. "Hattâ insana bazı fikirler de veriyor... Eğer sen polis olsaydın, şimdi ne yapardın, Nigel?"

Genç gazeteci omuzlarını kaldırdı. "Bilmem ki..." diye mırıldandı.

— "Sahi mi? Dur öyleyse, ben sana ne yaptığımızı anlatayım: "Jacob Saint'in karanlık mazisini aydınlatmaya çalışıyoruz."

— "Vay, enteresan bir mevzua girmişsiniz."

— "Evet. Enteresan bir adam bu Saint. Bana bu hususta yardım edebilirsin."

— "Ben mi? Nasıl?"

— "Sen gazeteciliğe başlıyalı ne kadar oldu?"

— "Cambridge'den çıkınca gazetede çalışmaya başladım."

Alleyn kendinden on yaş küçük olan Nigel'i âdeta bir baba şefkatiyle süzdü. "Yani, henüz bir sene oluyor."

Gazeteci telâşla atıldı. "Bir sene üç ay," diye düzeltti.

— "O halde altı sene önceki beyaz zehir rezaletinden ve 'Morning Express' gazetesinde çıkan makaleden haberin yok. Jacob Saint gazeteyi dâva etti ve beş bin sterlin de tazminat aldı."

Nigel hayretle ıslık çaldıktan sonra bir an düşündü. "Öyle bir şeyi hatırlar gibiyim."

— "Hatırlanmıyacak gibi bir rezalet değildi. Gazetedeki makalede Jacob Saint'in beyaz zehir kaçakçılığı sayesinde zengin olduğu açıkça ima ediliyor ve, 'İsteyenlere, memleketimizin tanınmış tiyatro kırallarından birinin idare ettiği bir şebeke tarafından, kokain ve eroin temin edilmektedir,' deniliyordu. Makalede daha buna benzer bir sürü itham vardı. Söylediğim gibi Jacob Saint hemen gazete aleyhine dâva açtı... Dâvayı da kazandı. Bu işten pek yüzünün akıyla değilse bile gene de muzaffer çıktı. Fakat bu arada bir şey daha öğrenildi. Makale neşredildiği sırada Morning Express'in muharrirlerinden biri izine çıkmıştı. Jacob Saint'i rezil eden o makale de, gazeteye o muharririn ismiyle gönderilmişti... Daktiloyla yazılmıştı ve altında da muharririn imzası vardı. Fakat Jacob Saint gazeteyi ve muharriri dâva ederken garip bir hakikat de ortaya çıktı. Makaleyi yazan muharririn kendisi değildi, böyle bir yazıdan haberi bile yoktu. Ve adamcağız makalenin altındaki imzanın sahte olduğunu da ispat etti. Yani anlıyacağın, biri Morning Expres'e güzel bir oyun oynamış, gazetenin başına bir hayli de dert açmıştı. Yazının gönderildiği zarf tetkik edildi. Bu, Cambridge yakınlarında bir yerden postaya verilmişti. Makaleyi yazanı bulmaya çalıştılar, ama bu kabil olmadı. Yazıyı bastığı için de Morning Express mahkûm oldu. Jacob Saint hazretleri fena halde kızmıştı tabiî. Çünki iddiasına göre çok şerefli bir adamdı. Namusuna sürülen leke temizlenmeliydi..." Müfettiş alaylı alaylı güldü.

— "Peki bunu bana neden anlatıyorsun?"

Alleyn kelimelere basa basa tekrarladı. "Makale Cambridge yakınlarında bir yerden postaya verilmişti."

Nigel hiddetle haykırdı. "Yani makaleyi Felix Garder'in yazdığını mı ima etmek istiyorsun?"

— "Felix Gardener mi dedin?... Peki Nigel, Felix dostumuz altı sene önce neredeydi?"

Nigel endişeyle Müfettişi süzüyordu. Sonra istemeye is-

temeye, "Cambridge Üniversitesi'ne yeni girmişti her halde," dedi. "O benden birkaç sene büyüktü..."

— "Demek öyle."

— "Buraya bak, Alleyn. Kafanın içinde ne var söylesene?"

— "Belirli bir şey düşünmüyorum, dostum. Makaleyi o zaman okumuştum. Tam üniversitenin birinci veya ikinci sınıfında bir çocuğun yazacağı bir şeydi bu... Muharririn genç ve tecrübesiz olduğu o kadar belliydi ki."

— "Peki... Sonra?"

Alleyn, "Şunu söylemek istiyorum," diye mırıldandı. "Belki Felix Gardener bize bu hususta biraz malûmat verebilir."

Nigel rahat bir nefes aldı. "Bütün mesele bu muydu?... Ben de makaleyi onun yazdığından şüphe ettiğini sanmıştım."

Müfettiş onu şöyle bir süzdü. Sonra da ağır ağır, "Aynı sene," dedi. "Arthur Surbon Cambridge Üniversitesi'nden kovulmuştu."

Nigel hayretle kaşlarını kaldırdı. "Arthur Surbon üniversiteden mi kovulmuştu?"

Alleyn, "Evet," diye cevap verdi. "Şimdi meseleyi anladın mı?"

— "Yani... Yani makaleyi Arthur Surbon mu yazmış olabilir demek istiyorsun?... Evet... O halde Arthur, amcasının pek çok sırrını biliyordu... Bu da sevgili Jacob Saint'in pek hoşuna gitmiyordu her halde."

— "Evet... Bu mümkün tabiî." Alleyn piposunu yaktı. "Yalnız bir tek mesele var: Bütün bunlar altı sene önce oldu."

Nigel başını salladı. "Olsun. Belki Arthur Surbon altı seneden beri amcasına şantaj yapıyordu."

— "Evet, bu da olabilir."

Telefon çaldı ve Müfettiş çabucak âhizeyi kaldırdı. "Alo... Evet. Kim?... Ha, onu hemen yukarı gönderin lûtfen..." Telefonu kapadıktan sonra Nigel'e döndü. "Gelen adam belki işimize yarar."

— "Kim bu?"

— "Demin sana bahsettiğim adam. Jacob Saint'in uşaklarından biri."

— "Ha... Şu müzevvir!"

Alleyn içini çekti. "Evet... Böyle şeylerden nefret ederim. Yüzüne bakarken, onun namına ben utanacağım."

— "Sahi mi? İstersen ben odadan çıkayım."

Müfettiş, "Hayır, hayır," dedi. "Sen bir sigara yak ve hep burada çalışıyormuşsun gibi de bir tavır takın. Sen bu sabah Felix Gardener'i gördün mü?"

Nigel, "Görmedim," diye cevap verdi. "Biraz sonra ona telefon edeceğim... Zavallı Felix... O bu felâketin tesirinden kolay kolay kurtulamıyacak."

— "Her halde. Onun yerinde sen olsaydın kurtulabilir miydin?"

Genç gazeteci hafifçe irkildi. "Asla unutamazdım! Ama ben her halde biraz da polisin beni katil zannedip zannetmediğini de düşünür, endişelenirdim. Halbuki onun, buna aldırdığı yok. Bütün düşündüğü, tetiği kendisinin çekmiş ve böylece de Arthur'u öldürmüş olması."

Alleyn dikkatle onun yüzüne bakıyordu. "Mâsum bir insanın öyle hareket etmesi tabiî değil mi?"

Nigel sevinçle haykırdı. "Onun mâsum olduğunu düşünmen hoşuma gitti."

Alleyn, "Ben de çok konuşuyorum," diye mırıldandı. Tam o sırada kapı vuruldu. Müfettiş sabırsız bir tavırla, "Giriniz," dedi.

Kapı açıldı ve eşikte uzun boylu, zayıf ve insanı rahatsız edecek derecede yakışıklı bir adam belirdi. Yüzü biraz fazla renksiz, gözleri biraz fazla iri ve dudakları da biraz fazla yumuşaktı. Kapıyı âdeta müşfik denilebilecek bir tavırla kapadıktan sonra, sessiz sedasız bekledi.

Alleyn, "Günaydın," dedi.

— "Günaydın, efendim."

— "Beni Arthur Surbon'un katli meselesi için mi görmek istediniz?"

— "Sizin beni görmek isteyeceğinizi tahmin ettiğim için müracaat ettim, efendim."

Alleyn kaşlarını kaldırdı. "Neden?"

Uşak dönüp Nigel'e baktı. Müfettiş bu hareketi görmemezlikten geldi tabiî. "Evet?"

Adam dudaklarını yaladı. "Şunu öğrenmek istiyorum, efendim. Arthur Surbon'la Bay Jacob Saint arasındaki münasebet—"

Alleyn uşağın sözünü kesti, "Anlıyorum... Buraya ifade vermeye geldiniz. Öyle değil mi?"

— "Hayır, hayır! Sadece bir şey sormaya geldim. Kirli işlere karışmak istemem, doğrusu... Diğer taraftan... Geçenlerde bir hâdise oldu... Belki bu polisin işine yarar diye düşündüm. Onun için geldim."

Alleyn sert sert, "Eğer polisten bir şey saklıyorsanız," dedi, "Bu sizin için hiç de iyi olmaz. Diğer taraftan vereceğiniz malûmat için para alacağınızı sanıyorsanız—"

— "Aman, rica ederim efendim."

— "Yani rüşvet vermek âdetinde değiliz, demek istiyorum."

Uşak hiddetli bir tebessümle, "Çok açık sözlüsünüz, efendim," diye homurdandı. Bir an düşündü, sonra endişeyle Müfettiş'e baktı. Dudağını yaladı, yutkundu. "Anlatacağım sadece ufak bir hâdiseydi," dedi.

Alleyn, "O halde anlatın da dinleyelim," diye cevap verdi. "Nigel, lûtfen not alır mısın?"

Genç gazeteci hemen yerinden kalkıp masanın yanındaki sandalyeye oturdu.

Alleyn, "Anladığıma göre Bay Jacob Saint'in yanında çalışıyorsunuz," dedi.

— "Evet, efendim. Daha doğrusu çalışıyor idim."

— "İsminiz?"

— "Joseph Mincing. Otuz üç yaşındayım..." Uşağın birdenbire açıksözlülüğü tutuvermişti anlaşılan. Adresini de söyleyiverdi.

Alleyn başını salladı. "Güzel... Şimdi o hâdiseyi anlatın bakalım."

— "Şu piyes başlamadan bir ay önce oldu bu, efendim... Yani mayısın yirmi beşinci günü... Buna bilhassa dikkat ettim. Bay Arthur Surbon, Bay Jacob Saint'i görmeye geldi. Kendisini kütüphaneye götürdüm ve ben de holde bekledim. Bay Surbon amcasiyle kavga etti... Konuşmalarının bir kısmını ben de duydum." Uşak birdenbire mahçup bir tavırla sustu.

Alleyn, "Sonra?" dedi.

Uşak, dudaklarını yaladıktan sonra, "Bay Arthur Surbon'un yüksek sesle amcasının ,'Mortlake'ye neden para verdiğini biliyorum,' dediğini işittim," diye devam etti. "Zaten münakaşa onun bu sözleri üzerine başladı, efendim. Bay Saint bu lâflara fena halde kızdı. Evvelâ pek bağırmadı. Mamafih Bay Saint sesini yükseltmediği zaman bile söylediklerı kolayca duyulur. Bay Arthur Surbon meydan okur gibi birkaç defa, 'Bunu yapacağım,' dedi. 'Bunu yapacağım...' Bay Saint evvelâ çok hiddetlendi ve Bay Surbon'a çıkıp gitmesini söyledi. Fakat daha sonra kendini toplayarak Bay Arthur Surbon'a, 'Otur da konuşalım,' dedi. Ondan sonra da alçak sesle görüşmeye başladılar."

— "Fakat buna rağmen siz ne söylediklerini duydunuz."

— "Hepsini değil, efendim. Yalnız Bay Jacob Saint'in, 'Artık bu piyesteki rolleri değiştiremem, fakat bundan sonrakinde baş rol senin,' dediğini duydum. Onun üzerine münakaşa yeniden alevlendi, fakat sonunda Bay Arthur Surbon

buna razı oldu. Sonra Bay Jacob Saint, 'Öldüğüm zaman her şeyim senin olacak,' diye mırıldandı. Zannedersem vasiyetnamesini çıkarmış yeğenine gösteriyordu. 'Yalnız Janet Emerald'a da bir şeyler bırakıyorum,' dedi. 'Tabiî sen ondan evvel ölürsen o zaman bütün servetim de Janet'e kalır!"

Alleyn, "Vasiyetnameye baktıklarını nereden anladınız?" diye sordu.

— "Daha sonra Bay Jacob Saint, Bay Arthur Surbon'la dışarı çıktığı zaman vasiyetnamenin yazı masasının üstünde olduğunu gördüm, efendim."

— "Tabiî vasiyetnameyi de okudunuz?"

Uşak rahatsız rahatsız kımıldandı. "Sadece şöyle bir göz attım, efendim. Zaten vasiyetnameyi evvelce de görmüştüm. Zira Bay Saint vasiyetnameyi bir hafta önce hazırlamış, şoförle ben de altına şahit olarak imza atmıştık. Vasiyetname gayet basitti. Her sene Bayan Janet Emerald'a ikibin sterlin verilecek geri kalan her şey de Arthur Surbon'un olacaktı. Fakat Bay Arthur Surbon öldüğü takdirde de her şey Bayan Janet Emerald'a kalacaktı."

— "Başka ne oldu?"

— "Bay Saint vasiyetnameyi yeğenine gösterdikten sonra vaziyet düzeldi. Dostça konuşmaya başladılar. Bay Arthur Surbon gelecek piyesteki baş rol kendisine verilir verilmez amcasına bir mektub iade edeceğini söyledi. Bir iki dakika sonra da evden çıkıp gitti."

Alleyn sordu. "Siz altı sene evvel de Bay Saint'in yanında mıydınız?"

— "Evet... O zamanlar işim sadece gümüşleri parlatmaktı."

— "Peki Mortlake o zamanlar Bay Saint'i görmeye gelir miydi?"

Uşak hayretle Müfettişe baktı. "Evet efendim, gelirdi."

— "Fakat son zamanlarda pek gelmiyor galiba?"

— "Sık sık gelmiyor, efendim."

Alleyn bir an durdu sonra birdenbire, "Jacob Saint sizi niye kovdu?" diye sordu.

— "Anlamadım efendim?"

— "Artık Bay Saint'in yanında çalışmadığınızı söylemiştiniz ya... Neden çıkarıldınız? Onu soruyorum."

Uşak, "Bunda kabahat benim değildi," diye homurdandı.

Alleyn başını salladı. "Ya... O halde Bay Saint'den öc almak istiyorsunuz."

— "Bunda da haklıyım!" Uşağın soluk çehresi birdenbire kızarıvermişti.

Alleyn, "Peki, Bay Mincing, eski patronunuzun doktoru kim?"

— "Doktoru mu?"

— "Evet."

— "Şey... Sir Everard Sim, efendim."

Alleyn, "Doktor son zamanlarda çağırıldı mı?" diye sordu.

— "Doktor muntazaman Bay Saint'i muayeneye gelirdi efendim."

— "Teşekkür ederim. Bize söyleyecek başka bir şeyiniz var mı? Yani alâka çekici başka hâdiseler oldu mu?"

Joseph Mincing bir an düşündü sonra katî bir tavırla, "Hayır," dedi.

— "Pekâlâ. Şimdi lâtfen dışarıda bekleyin. İfadeniz yazılacak, siz de imzalıyacaksınız."

— "Teşekkür ederim, efendim."

Uşak usulca kapıyı açtı. Bir an eşikte durarak ağır ağır, "Bay Saint," diye mırıldandı. "Bay Jacob Saint, Bay Arthur Surbon'dan öyle nefret ediyordu ki..."

Sonra dışarı çıkarak kapıyı arkasından yavaşça kapadı.

11

Nigel'in Polis Hafiyeliği

ALLEYN, "Ne şirin adam, değil mi?" diye homurdandı. Bay Nigel, şurada bir yazı makinası var... O solucan gibi kargacık burgacık yazılarını lûtfen o makinada, okunabilecek bir hale koy."

Genç gazeteci, "Başüstüne Alleyn," dedi. "Kuzum bu Mortlake kim?"

— "Senelerden beri aklımızdan çıkmayan, ele geçirilmesi güç bir centilmen bozuntusu... Jacob Saint, Morning Express gazetesini dâva ettiği sıralarda onun ismi pek geçmedi, ama herkes Mortlake'nin bu işle alâkası olduğunu biliyordu. Bu muhterem Bay Mortlake Amerikalı... Arkadaşları kendisini 'Dumancı' veya 'Dalgacı' diye çağırırlar."

Nigel, "Vay, vay, vay," diye haykırdı. "Jacob Saint'in vaziyeti hiç de parlak gözükmüyor."

— "Haklısın dostum. Haydi, sen şimdi 'Uşak Güzeli' Bay

Joseph Mincing'in ifadesini yazmaya başla bakalım."

Nigel yazı makinasının gürültüsü arasında bir ara başını kaldırdı. "Eğer Arthur'u Jacob Saint öldürdüyse," dedi. "O zaman bu zat temsil esnasında tekrar kulise geldi demektir."

— "Fakat kapıcı onun ikinci defa gelmediğine yemin ediyor..." Alleyn sönmüş olan piposunu tekrar yakmaya çalışıyordu. "Dün gece sen taksi ararken ben de onunla konuştum."

— "Belki o sırada gene uyuyordu."

Alleyn omuzunu silkti. "Adam ısrarla, 'Uyuyordum,' dedi. Bilmem artık. Arthur Surbon öldürüldükten sonra biz sahneye giderken o da ayaktaydı. İddiasına göre bizden sonra küçük hücresine çekilmiş... Kapıdaki polis ise onun diğerleri ile beraber kuliste olduğunu zannediyormuş."

— "Madem hücresindeydi, öyleyse neden kapıdaki polisle konuşmadı? Bu biraz garip değil mi?"

— "Ben de öyle düşündüm, kendisine de sordum. 'Herkesle konuşmayı sevmem,' dedi."

Nigel merakla Alleyn'e baktı. "Peki uşağa, Jacob Saint'in doktorunun adını neden sordun?"

Müfettiş lâkayt bir tavırla, "Neden mi?" dedi. "Sevgilisi Jacob Amca'nın sıhhatte olup olmadığını merak ettim de ondan..."

— "Haydi yalancı sende!"

— "Doğru söylüyorum. Bana Jacob Saint'in kalbi varmış gibi geldi. Yanakları çok kırmızı."

Nigel hiddetle yazısına döndü. Biraz sonra da, "Tamam," diye mırıldandı. "Yazı bitti."

Alleyn zile bastı, kapıda beliren memura, "Joseph Mincing orada mı?" diye sordu. "Hani demin konuştuğum adam."

— "Evet efendim."

— "Bunu okutup imza ettir. Sonra da bırak gitsin."

Memur kâğıtları alarak süratle dışarı çıktı.

Alleyn, Nigel'e döndü. "Dinle dostum. Hakikaten bize yardım etmek ister misin?" diye sordu. Gazeteci, evet, mânasına başını salladı." O halde bahsettiğim makaleye ismi konulan muharririn kim olduğunu bul... Onunla iyice konuş, ağzını ara. Unicron Tiyatrosu cinayetine ismi karışan şahıslarla bir alâkası olup olmadığını tahkike çalış. Onun Arthur Surbon'u ve Felix Gardener'i tanıyıp tanımadığını öğren. Belki evvelâ biriyle ahbap olmuş, sonra da diğeriyle tanışmıştır...

Genç gazeteci içini çekti. "Pekâlâ... Eski gazeteleri karıştırıp muharririn ismini bulurum."

— "Altı sene önceki gazetelerde ismi vardı tabii. Bilhassa dâva sırasında da adamdan çok bahsedildi..."

Bu sırada kapı açılmış, içeriye parmak izi mütehassısı Bailey girmişti.

— "Meşgul müsünüz Şef?" diye sordu.

Alleyn, "Eğer Unicorn Tiyatrosu meselesinden bahsedeceksen, değilim," dedi.

Bailey, "Evet ondan bahsedeceğim," diye başını salladı. Alleyn'in işareti üzerine bir sandalye çekerek oturdu. Nigel sessiz sedasız bekliyordu.

Bailey, "Kurşunların üstünde görülen beyaz madde tahlil edildi," diye başladı. "Bu Stephanie Vaughan'ın makiyaj için kullandığı beyaz bir boya. Zaten şişeyi de aktrisin odasında bulduk. Bir kısmı dökülmüştü. Diğer artistler de beyaz boya kullanıyor, fakat Miss Vaughan'ınki hususi surette yapılmış. Yaptırdığı eczacı ile konuştum."

— "Eldivenin parmağındaki boya da aynı mı?"

Bailey, "Evet," dedi. "Fakat bu işi aklım almadı, Şef, Stephanie Vaughan, Surbon'u neden öldürdü? Halbuki ben katilin Janet Emerald olduğunu zannediyordum."

— "Bu zannının sebebini öğrenebilir miyim, Bailey?"

Bailey hiddetle homurdandı. "Kadının dün gece tiyatrodaki halini görmediniz mi? Giyinme odasına girmeye kalktı... Bir sürü yalan söyledi' Demin hepsinin verdiği ifadeleri tekrar okudum. Kadının katil olduğuna büsbütün inandım."

Alleyn, "Arthur Surbon'un ölümüyle Janet Emerald'ın zenginleşme imkânı da daha artıyor," diye mırıldandı. "Surbon ortadan kalktığı için artık Jacob Saint'in bütün serveti ona kalacak. Ve—" Bir an sustu. "Jacob Amca sık sık bir kalb mütehassısına muayene oluyor. Muhakkak ki, doktorun söylediklerinden hiçbirini de yapmıyor. Ne o Bailey, gözlerin faltaşı gibi açıldı."

— "Nasıl açılmasın Şef?... Belki de Janet Emerald, Jacob Saint'in eldivenlerini çaldı. Adamla fazla samimî olduğu malûm. Belki Jacob Saint yeğeniyle konuştuktan sonra kadının odasına geldi. Janet de fırsattan istifade eldivenleri çaldı. Sonra bu eldivenleri ve kurşunları yazı masasının bir çekmesine koydu. Üçüncü perdenin başında zaten sahnedeydi. Yazı masasına yaklaştı ve ellerini oraya dayıyarak bekledi. Sahne karartılır karartılmaz, hemen eldivenleri giyerek kurşunları değiştirdi... Eldivenleri masanın yanında bırakması doğru olmayacaktı. Bunları Susan Max'ın çantasına tıktı. Yani cinayetin Jacob Saint'in üstüne yıkılmak istendiği hemen anlaşılacaktı, onun için bunları kolay bulunmayacak bir

yere saklamaya çalıştı... Saint'in eldivenlerini kasten almıştı tabiî. Adamın yeğeniyle geçinemediğini biliyordu... Jacob Saint, Arthur Surbon'un katili diye yakalanacak ve asılacak böylece bir taşla iki kuş vurmuş olan Janet Emerald da paralara konacaktı."

Alleyn, "Buraya kadar fevkalâde," dedi. "Peki, ama eldivenlerin üstüne Stephanie Vaughan'm boyasını neden sürdü? İşi büsbütün karıştırmak için mi?"

Bailey, "İşte hikâyenin yegâne oturmayan tarafı da o ya," diye itiraf etti. "O boya olmasaydı, iş tamamdı."

Nigel birdenbire, "Dinleyin! Beni dinleyin!" diye haykırdı.

Alleyn, "Hişşt," dedi. "Susun. Arkadaş mühim bir lâf edecek galiba!..."

— "Alayı bırak şimdi... Beni dinleyin! Stephanie Vaughan, Arthur Surbon'un omuzuna nasıl vurduğunu gösterdi. Belki boya da aktörün eline o zaman sürüldü... Hayır, olmadı... Uymuyor."

Müfettiş, "Neticede Nigel bu işe daha yeni başladı Bailey, mazur görülebilir," diye gülümsedi.

Bailey de müsamahakâr bir tavırla gazeteciye baktı. "Olabilir, hepimiz hata yaparız."

Nigel mahcubiyetten kıpkırmızı kesilmişti. Çabucacık bir sigara yaktı. Sonra da ağır ağır, "Bana kalırsa boyayı Arthur Surbon döktü," diye mırıldandı.

Alleyn başını salladı. "Evet, bu kabil."

O sırada Detektif Fox içeri girdi.

Alleyn, "Ah," dedi. "İşte Bobo'nun hayranı da geldi."

Fox, Nigel'e gülümsedi. "Günaydın, Bay Nigel Bathgate. Evet, bu katilin Bobo olduğundan eminim. Yüzde yüz eminim. Bir kere o avize meselesi var. Sonra Bobo sahte kurşunların sol çekmede olduğunu biliyordu. Haklı olarak Arthur Surbon'dan da nefret etmekteydi... Her şey mükemmelen uyuyor."

Alleyn, "Peki ya eldivenler?" diye sordu.

Fox hemen, "Jacob Saint eldivenleri sahnede unttu," dedi. "Bobo da onları bulup kullandı."

— "Pekâlâ... Yalnız şunu öğrenmek isterim: Bayan Stephanie Vaughan'ın beyaz boyası Jacob Saint'in kaybettiği ve Bobo'nun bulduğu eldivenlere nasıl bulaştı?"

Detektif Fox homurdandı. "Demek boya Stephanie Vaughan'ınmış? İyi ya Jacob Saint kadının odasına gitmiştir."

Alleyn, "Aman Allah'ım Saint'in de gitmediği yer kalmamış," diye mırıldandı. "Hayır Fox, [illegible] göre o be-

yaz boya yüze sürüldükten sonra kuruyor ve beyaz pudra gibi duruyormuş. Eğer Saint piyesten önce Stephanie Vaughan'ın odasına gitse ve orada da boya eldivenine sürünseydi, bu üçüncü perdeye kadar çoktan kururdu... Ve kurşunlar değiştirildiği zaman eldivenlerden kovanlara bulaşmazdı. Pertavsızla bakıldığı zaman boyanın kurşunlara ıslakken sürülmüş olduğu anlaşılıyordu."

Nigel, "Aynı şey Felix için de varit," dedi. "Stephanie Vaughan'ın söylediğine göre Felix hemen bizim arkamızdan onun yanından ayrılmış. Daha sonra da Stephanie'nin değil, Felix'in odasında konuşmuşlar."

Alleyn ağır ağır döndü. "'Bak bu doğru... Demek ki sahne karardığı zaman Stephanie Vaughan'ın odası boştu."

Fox, "Anladım," dedi.

Nigel içini çekti. "Maalesef ben anlıyamadım."

— "Sahi mi? Çok fena... Maalesef ben de bunu sana izah edecek değilim. Şimdi yapılacak şey tekrar Bay Jacob Saint'i görmek. Zaten Jacob Amca da bizi ziyaret edebileceğini söylemişti. O halde, ben de kendisini buraya davet ederim. Haydi Nigel, sen de git dediğim işi yap."

Nigel, "Olmaz," diye itiraz etti. "Jacob Amca'yı ben de görmek istiyorum."

— "Haydi dostum, sana ne diyorsam onu yap lûtfen."

Nigel, Alleyn'i iknaa çalıştı. Fakat Müfettiş, "Çabuk git," diye ısrar etti. Bir taraftan da Genç gazeteciyi sinirlendiren bir tavırla gülüp duruyordu. "Aksi takdirde seni kendi elimle dışarı atarım."

Nigel içini çekti. Fox'la Bailey'in tebessümlerine aldırmadan Alleyn'in odasından çıktı.

Matbayaa giderek altı sene evvelki gazeteleri karıştırdı. Jacob Saint'in açtığı dâvada ismi geçen Ed Ford isimli bir gazeteciydi. Nigel'in de oldukça iyi tanıdığı bu adam, şimdi haftalık bir mecmuanın yazı işleri müdürlüğünü yapıyordu. Nigel hemen Ed Ford'a telefon etti ve onunla gazetecilerin uğrak yeri olan küçük bir barda buluşmayı kararlaştırdı.

Ed Ford saat tam on birde bara geldi. Bir müddet bira içerek, Nigel'le şundan bundan konuştular. Sonra genç gazeteci sözü o meşhur dâvaya getirdi.

Ed Ford, "Unicorn Tiyatrosu'ndaki cinayeti sen takip ediyorsun, değil mi?" diye sordu.

— "Evet... Polis Müfettişi Alleyn'i iyi tanırım. Gece onunla tiyatroya gitmiştik. Cinayeti de gözlerimizle gördük. Bu benim için fevkalâde bir fırsat. Alleyn de yazılarımı kontrol ediyor... Mamafih bunda da haklı tabiî..."

Ed Ford, "Alleyn ne harikulâde adamdır!" dedi. "Bir tahkikatında ben de vardım..." Ondan sonra Nigel'e uzun uzun geçmişteki bir cinayeti, Müfettiş'in esrarı nasıl çözdüğünü anlattı.

Ed Ford, nefes almak için sustuğu zaman Nigel, "Seni gelip görmemi Alleyn istedi," diye atıldı. "Jacob Saint'in dâva açmasına sebep olan o mahut makaleyi yazanı tanıyıp tanımadığını merak ediyor. Hani senin yazdığın zannedilen o makaleyi..."

Ed Ford'un cevabı genç gazeteciyi bir hayli şaşırttı. Zira adam, "Ben," dedi. "O makaleyi Arthur Surbon'un yazdığını zannediyordum."

— "Sahi mi? Bu fevkalâde bir şey! Peki makaleyi onun yazdığını nereden anladın?"

Ed Ford kafasını kaşıdı. "Elimde bir delil yok tabiî. Fakat Arthur Surbon'u tanırdım. Ona bir de mektup yazmıştım. İmzamı her halde o mektuptan kopye etti. Üstelik Jacob Saint'in yeğeniydi, amcasının içyüzünü de her halde herkesten iyi biliyordu."

Nigel, "Fakat," dedi. "Arthur bunu neden yaptı? Onu amcası okutuyor, cep harçlığını veriyor, her şeyini o temin ediyordu."

— "Öyle... Buna rağmen Jacob Saint'le Arthur Surbon katîyen geçinemezlerdi. Üstelik Surbon her zaman borç içindeydi. Tabiî biliyorsun, o zamanlar Arthur'un soyadı Surbon değildi... Asıl adını kullanıyordu. "Gazeteci içkisinden bir yudum aldı." Arthur Simes... Jacob'un da asıl soyadı Simes'di tabiî... Arthur, Cambridge Üniversitesi'nde fazla tutunamadı ve sonunda üniversiteden kovuldu. İşin içyüzünü pek iyi bilmiyorum, ama zannederim Arthur müthiş bir rezalete karıştı. Onun üzerine amcası kendisinin artist olmasına yardım etti. Seninki de soyadını hemen değiştirip, Arthur Surbon olup çıktı."

— "O makale için kendisine para verildi miydi acaba?"

— "Verilmedi tabiî ...Nereden verilecek?... Benim ismimi kullanmıştı."

— "Madem para da almadı, o halde amcasının aleyhindeki o makaleyi neden yazdı?"

Ed Ford omuzunu silkti. "Ne bileyim ben... Mamafih Arthur Surbon son derecede kindar bir gençti... Ta Cambridge'deyken alkolik olmuştu, durmadan içerdi."

Nigel, "Peki Jacob Saint makaleyi yeğeninin yazdığından hiç şüphe etmedi mi?" diye sordu.

— "Bilâkis, Jacob Saint imzaya mahsus sahte denildiği-

ni, makaleyi benim yazdığımdan emin olduğunu iddia etti, durdu. Fakat kanuni cihetten bu o kadar mühim değildi. Gazete makaleyi basmıştı, onun için de suçlu addediliyordu. Allahtan benim yazıyla hiçbir alâkam olmadığına inandılar. Makale tam benim üslûbumda değildi, fakat gene de muvaffak olmuş bir taklit sayılabilirdi."

Nigel, "Felix Gardener'le tanışır mısın?" diye sordu.

Ed Ford, "Hayır," dedi. "Neden sordun?"

— "Felix benim arkadaşımdır da... Bu cinayet onu mahvetti!"

— "Anlıyorum... Fakat polis her halde ondan şüphe etmiyor?"

Nigel, "Şüphe etmediklerinden eminim," diye mırıldandı. "Fakat Surbon'u Felix vurdu. Zavallı bunu düşündükçe çıldıracak gibi oluyor."

— "Bunda haklı... Sana verebileceğim malûmat bu kadar, Nigel. Bilmem işine yaradı mı?"

Nigel, Ed Ford'un omuzuna dostça bir yumruk atarak, "Yaradı tabiî," dedi. "O dâva sırasında Felix de Camridge Üniversitesi'ne yeni girmişti her halde," dedi. "Acaba o bana bu hususta malûmat verebilir mi? Belki Arthur'la, Cambridge'deyken tanışmıştı."

— "Olabilir... Sen Felix Gardener'le bir konuş, ben de matbayaa döneyim artık"

— "Çok teşekkür ederim, Ford."

Ed Ford gülümsedi. "Bir şey değil. Gene görüşürüz..." Eliyle Nigel'i selâmlıyarak, bardan ayrıldı.

Nigel ne yapacağını bilmiyordu. Öğrendiklerini Alleyn'e mi tekrarlamalıydı? Yoksa bu ferahlatıcı haberi evvelâ Felix Gardener'e mi anlatmalıydı? En sonunda aktörü görmeye karar vererek, telâşla bir taksiye atladı.

Felix Gardener apartımanındaydı. Pencerenin önünde durmuş, boş gözlerle sokağa bakıyordu, yüzü bembeyazdı. Nigel içeri girince irkilerek döndü.

Sonra, derin bir nefes alarak, "Nigel," dedi. "Sen miydin?"

Genç gazeteci, "Benim dostum, merhaba!" diye tebessüm etti.

Felix odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Bir ara gelip Nigel'in önünde durdu. "Dinle... O-o cinayetten dolayı beni tevkif edecekler! Dün gece hiçbir şey düşünemiyordum... Gözümün önünden Arthur'un vurulduğu andaki hali, yüzünde beliren o ifade gitmiyordu... Fakat daha sonra kendi halim aklıma geldi... Ne olacağını biliyorum! Beni katil su-

çuyla tevkif edecekler!... Mâsum olduğumu da ispat edemiyeceğim! Nasıl ederim? Sonra... Sonra... Beni asacaklar Nigel!"

Gazeteci, "Saçmalama, Allah aşkına!" dedi. "Senin onu öldürdüğünü neden zannetsinler? Sen artık iyice sapıtmaya başladın!"

— "Alleyn'in bana o sualleri neden sorduğunu da biliyorum... Kurşunları benim değiştirdiğimi zannediyor."

Nigel, "Hiç de öyle zannetmiyor!" diye haykırdı. "O başka bir ip ucunun peşinde. Ben de zaten onun için seni görmeye geldim."

— "Affedersin!" Felix Gardener bir koltuğa çökerek elini gözlerine bastırdı. "Bir budala gibi hareket ettiğimin farkındayım... Söyle bakalım, nedir anlatacakların?"

Gazeteci, "Jacob Saint'in bundan altı yıl önce açtığı iftira dâvasını hatırlıyor musun?" diye sordu.

Gardener hayretle başını kaldırdı. "Bunu sorman çok garip! Biraz evvel benim de aklıma o dâva geldi."

— "Âlâ... Şimdi iyice düşün bakalım... O zamanlar Arthur Surbon'u tanır mıydın?"

— "Ben Cambridge Üniversitesi'ne girdikten kısa bir müddet sonra o kovuldu. Başka başka kolejlerden geldik. O zamanlar soyadı da Simes'di... Evet, onunla üniversitedeyken tanışmıştık."

— "Jacob Saint'in dâva açmasına sebep olan yazıyı hatırlıyor musun? O makaleyi Arthur Surbon mu yazdı dersin?"

Felix Gardener düşündü. "Tabiî o sıralarda bilhassa üçüncü sınıftakiler bu meseleden uzun uzun bahsetmişlerdi. Ama ben pek iyi hatırlıyamıyorum."

Nigel, "Makaleyi gönderen altına gazetenin muharrirlerinden birinin imzasını atmıştı," dedi. "Fakat sonradan imzanın sahte olduğu, muharririn o yazıyla hiçbir alâkası bulunmadığı meydana çıkmıştı. Makale Cambridge yakınında bir yerden postaya atılmış..."

— "Şimdi hatırladım..." Aktör bir an sustu. "Arthur Surbon'un o makaleyi yazdığını zannetmiyorum. Neticede o da altın yumurtlayan kazı öldürmek istemezdi her halde... Onu tahsil ettiren amcasıydı, cep harçlığını da amcası veriyordu. Onun aleyhinde yazı yazıp da ne kazanacaktı?"

— "Fakat daha o zamandan amcasiyle katîyen geçinemiyormuş."

— "Evet, bu doğru... Bunu duyduğumu hatırlıyorum. Zaten Arthur Surbon ne yaptığını bilmez bir adamdı. O zamanlar da kavga çıkarır, herkesi rahatsız ederdi."

Nigel, "Peki, Cambridge Üniversitesi'nden niye kovuldu?" diye sordu.

— "Bunun birkaç sebebi vardı... Bir kadın meselesi... Sonra... Eroin çeken bir gurupla alâkası olduğu anlaşıldı. Korkunç bir rezalet oldu."

Nigel, "Eroin ha!" diye mırıldandı.

Felix Gardener, "Evet," dedi "Jacob Saint bunu öğrenince fena halde kızdı tabiî. Arthur'u mirasından mahrum etmeye bile kalktı... Bu rezaleti ört bas edeceklerdi belki... Fakat seninki tuttu bu sefer de bir çiftçinin kızını iğfal etti. Neticede mektepten de kovuldu tabiî... Bütün bunların ne faydası var şimdi?"

Nigel elini aktörün omuzuna koydu. "Anlamıyor musun? Eğer Arthur Surbon o makaleyi yazdıysa, o zaman amcasının sırlarını da biliyordu demektir... Belki de Jacob Saint'e senelerden beri şantaj yapıyordu."

— "Yani onu Jacob Saint mi?— Hayır, hayır!"

Gazeteci, "Dostum," dedi. "Muhakkak ki biri Arthur Surbon'u öldürdü. Ama kim?"

Felix Gardener içini çekti. "Öyle... Bazan onun, bunu kendisinin yaptığını, yani intihar ettiğini düşünüyorum. Arthur Surbon benim asılmamı isterdi her halde." Aktörün yüzünde korku dolu bir ifade belirmişti. Şu anda yüzünde içinde korkunç resimler olduğunu bilmesine rağmen, dayanamıyarak babasının kitabını karıştıran, küçük bir çocuk hali vardı.

Nigel için çekti. "Böyle düşünceleri kafandan at, Felix. Polisin senden şüphe ettiği yok." Bunu söylerken, bir taraftanda içinden, sözlerinin doğru çıkması için dua ediyordu. "Arthur Surbon'un Cambridge'deki arkadaşlarının isimlerini hatırlıyor musun?"

Felix Gardener kaşlarını çatarak düşündü. "İğrenç, ahlâksız bir arkadaşı vardı... Neydi onun adı?... Dur bakayım... Gaynor... Başkası da aklıma gelmiyor. Gaynor bir, iki sene evvel bir uçak kazasında öldü."

— "Öldü mü? O halde onun bize bir faydası dokunmıyacak! Aklına başka şeyler gelirse hemen bana haber ver lûtfen. Ben artık gideyim!" Aktörün omzuna vurdu. "Dostum, sen de Allah aşkına biraz aklını başına topla!"

Felix Gardener içini çekti. "Çalışırım," diye mırıldandı.

— "Şimdilik, Allaha ısmarladık! Uşağı çağırma, ben kapının nerede olduğunu biliyorum."

— "Güle güle, Nigel..." Aktör ilerliyerek, gazetecinin çıkması için oda kapısını açtı. O sırada Nigel koltuğun yanına

düşmüş olan sigara tabakasını almakla meşguldü. Bu yüzden de, birdenbire eşikte beliren Stephanie Vaughan onu görmedi.

Genç kadın heyecanla, Felix Gardener'e, "Sevgilim," diyordu. "Seni görmem lâzımdı. Eğer sana sorarlarsa—"

Aktör, "Nigel Bathgate ile tanışıyorsun değil mi," diye hemen onun sözünü kesti.

Ve Stephanie Vaughan ancak o zaman gazetecinin farkına vardı. Güzel yüzü sapsarı oldu. Yutkundu. Nigel onu daha müşkül bir duruma sokmamak için tek kelime söylemeden odadan çıktı...

12

Arthur Surbon'un Apartmanı

NİGEL tekrar Scotland Yard'a dönerken, Londra'nın büyük saati de on ikiyi vuruyordu. Müfettiş Alleyn içeride çok meşguldü. Gazeteciyi içeri almayıp Alleyn'in oda kapısının yanındaki bir koltuğa oturttular. Bir müddet sonra kapı açıldı ve içeriden akseden kükreme ve homurtulardan Nigel, Jacob Saint'in Müfettiş'le konuşmakta olduğunu anladı.

Jacob Amca, "İşte bütün bildiklerim bu kadar," diye gürlüyordu. "İstediğiniz kadar araştırın, soruşturun, bundan başka bir şey öğrenemiyeceksiniz! Ben basit bir adamım, Bay Allen—"

Müfettiş nazik nazik, "Hiç zannetmiyorum, Bay Saint," diyordu.

— "Bu buz gibi nükteleriniz de canımı sıkıyor... Bir cinayet karşısındasınız! Biraz ciddî olmasını öğrenin!"

Jacob Saint homurdanarak koridora çıktı. Dik dik Nigel'e baktı, ama tanımadı. Söylene söylene uzaklaşıp gitti. O sırada kapıda beliren Alleyn, "Merhaba, Nigel" dedi. "Gel bakalım."

Genç gazeteci öğrendiklerini sevinç içinde, bağıra bağıra anlatmamak için kendini güç tutuyordu. Nihayet güç belâ, lâkayt bir tavır takınarak duyduklarını Müfettiş'e tekrarladı. Alleyn onu büyük bir dikkatle dinledi.

Nigel'in sözleri bitince, "Ed Ford'un tahmini doğru olabilir," dedi. "Arthur Surbon garip bir insandı. O makaleyi

yazıp, altına Ford'un imzasını atmış ve amcasına sözüm ona sinsice bir darbe indirdiği için de kendi kendisini tebrik etmiş olabilir. Onun bir hafta önce Jacob Saint'e şantaj yapmaya kalktığını öğrendik. Evet, Arthur amcasını açıkça kızdırmak istememekle beraber, böyle sinsice bir iş yapmış olabilir.

Nigel, "Fakat," dedi. "Jacob Saint dâva sırasında makaleyi Ed Ford'un yazdığını iddia etmiş."

— "Tabiî... 'Yeğenim yaptı,' diyecek değildi ya... Neticede Arthur, amcasının sırlarını her hangi bir gazeteciden daha iyi bilecek vaziyetteydi. Muhakkak ki Jacob Saint de, herkesin mânalı mânalı başını sallıyarak, 'Makaleyi yeğeni yazdığına göre, muhakkak ki, o ithamların çoğu doğru,' demelerini istemezdi. Onun için Arthur Surbon'dan şüphe ettiyse bile bunu kimseye belli etmedi... Evet... Bir bakıma Ed Ford'un fikri hiç de yabana atılacak gibi değil."

— "Fakat buna inanmış gibi bir halin de yok."

— "Tam mânasiyle inanmış değilim tabiî..."

Nigel içini çekti. "Felix de senin gibi düşünüyor. O da Arthur Surbon'un o makaleyi yazmış olabileceğine inanmıyor."

— "Ne? Sen Felix Gardener'le de konuştun mu?"

Nigel, "Evet," dedi. "Âsabı iyice bozuk. Senin kendisini tevkif edeceğinden şüpheleniyor."

Alleyn düşünceliydi. "Demek o da makaleyi Arthur Surbon'un yazdığını zannetmiyor?"

Gazeteci, "Öyle," diye cevap verdi. "Üstelik bunun kendisinin lehinde olacağını da biliyor. Yani makaleyi Arthur Surbon yazmışsa, o zaman muhakkak ki, katil de Jacob Saint' dir. Tabiî bu Felix için iyi bir şey olur... Mamafih, Felix de, galiba o makalenin bu cinayetle alâkası olabileceğine inanmaya başladı."

Alleyn, "Sen aktörün sözlerini bana tekrarlasana," dedi. "Ne dediğini iyice bilmeliyim."

Nigel, Felix Gardener'in sözlerini hatırladığı kadar tekrarladı. Sonra da istemeye istemeye Stephanie Vaughan'ın apartmana gelişini anlattı.

Alleyn, "Demek Stephanie sözlerini bitiremedi?" diye mırıldandı.

— "Evet... Felix'e bir şey tembih edecekti, ama ne, anlıyamadım,"

Alleyn, "Tahmin edemez misin?" dedi.

— "Hayır... Nereden edeceğim?"

— "Düşün, oğlum. İyice düşün bakalım,"

Nigel hiddetle homurdandı. "Aman Allah aşkına, şu ilk

mektep öğretmeni gibi konuşmaktan vazgeç lûtfen."

Alleyn kendi kendine konuşur gibi, "Cambridge Üniversitesi'nde olanları iyice öğrenmeli," diye mırıldandı.

Nigel sordu. "Arthur Surbon'un intihar etmiş olması kabil mi?"

Müfettiş katî bir tavırla, "Hayır," dedi. "Onda o cesaret yoktu! Felix Gardener'in Cambridge'deki eroinci gurup hakkında söylediklerinin ne kadar mühim olduğunu hissediyorsun her halde."

Nigel şaşkın şaşkın, "Bundan da Arthur Surbon'un amcasının işlerini iyi bildiği anlaşılıyor," dedi.

O sırada Alleyn saatine bakıyordu. "Gitmem lâzım artık," dedi.

— "Nereye gideceksin?"

— "Sevgili Arthur'un apartmanına."

— "Ben de gelebilir miyim?"

Müfettiş bir an düşündü. "Bilmem ki," dedi. "Sen bu meselede pek bitaraf değilsin."

— "Neden? Felix dolayısiyle mi?"

— "Evet... Mamafih istiyorsan gelebilirsin. Fakat bir şartla tabiî. Orada bulduklarımızdan, daha doğrusu bulacaklarımızdan kimseye bahsetmiyeceksin."

— "Bahsetmem. Bu hususta sana söz veriyorum, Alleyn."

— "Yemin eder misin?"

— "Ederim."

— "Pekâlâ... O halde gel evvelâ yemek yiyelim, oradan da apartmana gideriz."

Alleyn'in evinde yemek yedikten sonra Surbon'un apartmanına gittiler. Kapıda bir polis nöbet bekliyordu.

Alleyn memurdan aldığı anahtarı kilide soktu ve sonra Nigel'e dönerek, "Burada ne bulacağımızı aşağı yukarı tahmin ediyorum," dedi. "İğrenç bir mesele bu. Bu işe karışmasan daha iyi olmaz mıydı dostum?"

Nigel sabırsızca, "Sen de nutuk çekmekten çok hoşlanıyorsun," diye söylendi. "Bu işe ben çoktan karıştım bile..."

— "Pekâlâ... Gel bakalım..."

Kapıyı açtı. İçeri girdiler.

Arthur Surbon'un dairesinde dört oda, bir mutufak ve bir de banyo vardı. Aktörün odalardan birini kullanmadığı belliydi. Buraya bir iki eski eşya, bavul ve sandıklar konulmuştu.

Arthur Surbon'un küçük yatak odasına şöyle bir göz atan Müfettiş içini çekerek telefona gitti ve Scotland Yard'dan Fox'un veya Bailey'in gönderilmesini istedi.

Oturma odası yeni, lüks ve bir hayli de gösterişli eşyalarla döşenmişti. Büfenin üstünde koskocaman bir tablo vardı. Bir divana uzanmış çıplak bir kadın resmiydi bu. Yerlere ve kanapenin üstüne mor ve turuncu satenden yastıklar atılmıştı. Alleyn yüzünü buruşturdu.

— "İşe buradan başlıyalım bari... Şu yazı masasına bak... İnsanın midesi bulanıyor."

Cebinden bir deste anahtar çıkardı, bunlardan birini seçerek çekmenin kilidine soktu.

Nigel, "Arthur'un anahtarları mı bunlar?" diye sordu.

— "Evet..."

Çekmeyi açtı. Ağzına kadar kâğıt doluydu bu. "Vay, vay, vay! Nigel, yardım et de şunları bir intizama sokalım. Faturaları bir tarafa ayır... Mektupları da öyle... Ne bulursan oku ve nazarı dikkatini çeken bir şey olursa bana hemen haber ver. Bir dakika... Surbon'un hususi mektuplarını bana verirsen daha iyi olur. Haydi bakalım... Faturaları tarih sırasına göre diz, olur mu?"

Çekmede bir sürü fatura vardı. Bunları mağazalardan gelen şikâyet ve sonra da protesto mektupları takip ediyordu. Yarım saat sonunda Nigel bir şey keşfetti.

— "Alleyn. Bir sene evveline kadar Arthur borçlarını vaktinde ödiyemiyormuş. Burada bir sürü protesto mektubu var. Hepsinde de onu dâva edeceklerini yazıyorlar... Sonra... Geçen sene, birden adam bütün borçlarını ödemiş..." Elindeki kâğıtları işaret etti. "Arkasından da, yeniden bir sürü borca girmiş... Mağazalar da onu tekrar protestoya başlamışlar. Bu borçları henüz ödiyememiş... Galiba Jacob Saint ona senede muayyen bir para veriyordu."

Alleyn, "Jacob Saint, yeğenine para vermediğini söyledi," dedi. "Arthur'un Cambridge'deki borçlarını ödemiş, tiyatrolarından birinde küçük bir rol vermiş ve ona bir daha maddi veya mânevi bir şekilde yardım etmiyeceğini de söylemiş."

— "Sahi mi? Fakat bu fatura ve mektuplardan anlaşıldığına göre Arthur senede bir bütün borçlarını ödüyormuş."

— "Borçlarını son defa geçen sene mi temizlemiş? Pekâlâ ne kadar vermiş?"

— "Bir dakika!"

Nigel bir kâğıt bularak acele acele hesap yaptı, söylendi, küfretti ve en sonunda muzafferane bir tebessümle, "İki bin sterlin, Alleyn," dedi. "Bunu geçen mayısta vermiş... Bu mayısta gene o kadar borcu birikmiş."

Alleyn, "Elinde tuttuğun nedir?" diye sordu.

— "Arthur'un banka defteri... Dur bakayım... Geçen se-

ne... Mayıs... Evet... Alleyn, Alleyn! Geçen sene, mayısın yirmi beşinde bankaya iki bin sterlin yatırmış."

Müfettiş düşünceli düşünceli çenesini kaşıdı.

— "Bu şantaj parasına benziyor... Arthur şantajla birinden para sızdırmış."

— "Öyle görünüyor."

— "Her halde Jacob Saint'i olmalı... Arthur'un şantajla Saint'den para kopardığına eminim."

— "Olabilir tabii"

— "Ne o? Buna ihtimal vermiyorsun galiba."

— "Böyle bir şey demedim, ama... Şey, bak Fox da geldi."

Detektif Fox haberi fazla heyecanlanmadan dinledi.

Alleyn, "Onun aklı hâlâ Bobo'da," dedi. "Bir Bobo'dur tutturmuş gidiyor. Biz kendi işimize bakalım."

Biraz sonra Fox, "Arthur Surbon kendisine gönderilen her mektubu saklamış galiba," diye homurdandı. "Şunları Step adlı biri yazmış."

Alleyn bağırdı. "Ne? Step mi? Ver bakayım. Çabuk!"

Mektup destesini alarak pencerenin önüne gitti. Yüzünde garip bir ifade belirmişti. Mektupları çabucak okuyor, bitirdiklerini de pencerenin kenarına bırakıyordu.

Birdenbire, "Şu Arthur Surbon hakikaten büyük bir ahlâksızmış!" diye homurdandı.

Nigel, "Felix de o fikirde," dedi.

— "Hanımefendi de aynı kanaati besliyor."

— "Hanımefendi mi? Hangi hanımefendi?..."

Alleyn başını salladı. "Stephanie Vaughan, demek istiyorum."

— "Step... Stephanie... Şimdi anladım." Nigel çok şaşırmıştı. "Demek mektuplar Stephanie'den ha!"

Müfettiş yorgun bir tavırla gazeteciyi süzdü. "Nigel... Nigel... Zekânla beni şaşırtıyorsun," diye mırıldandı.

Fox,"Bu mektuplarda işe yarayacak bir şeyler var mı bari?" diye sordu.

— "Neler yok, neler... Cinayet tahkikatı sırasında insan türlü şeylerle karşılaşıyor... Mektuplar tam Stephanie Vaughan'ın yazacağı gibi şeyler... Daha doğrusu ilk mektuplar öyle... Heyecan, zarafet, sevgi dolu." Alleyn'in kaşları çatılmıştı. "Kadın sonradan Arthur Surbon'un içyüzünü anlamaya başlamış olacak. Zira bir şeyden korktuğu belli. Ama buna rağmen yine de zarif ve hoş... Bir hafta öncesine... Hayır iki gün öncesine kadar da böyle devam ediyor..." Müfettiş mektupları pencerenin kenarından aldı. "Ondan sonra da Arthur Surbon'a kısa pusula yazmış... Birinde, 'Bu işe artık son ve-

relim, Arthur,' diyor. 'Müteessirim. Fakat ben çok değiştim...' Altına da imzasını atmış... Bu pusulayı iki gün önce yazmış, diğerini ise dün sabah... O daha da başka."

Fox, "Demek hem Felix Gardener ve hem de Arthur Surbon'la alâkası varmış," dedi. "Fakat bu mektupların bize faydası dokunacak mı?"

Alleyn, "Korkarım ki dokunacak," diye cevap verdi. "Neyse... Araştırmalarımıza devam edelim."

Nihayet çekmedeki kâğıtları bitirebildiler. Alleyn onları kullanılmayan odaya götürdü. Araştırma tekrar başladı. Polisler son derece dikkatli ve titizdi. En sonunda eski bir dolabın içinde bir bavul buldular. Nigel, perdeleri kapıyarak elektiriği yaktı. Oda bir hayli karanlıktı. Zaten saatler de geçmiş, akşam yaklaşmıştı. Alleyn bavulu açtı. Bunun içi de bir sürü mektup doluydu. Kadınlardan gelmiş, bir kısmı fazlaca samimi mektuplar... Bunlar da Arthur'un ne kadar ahlâksız olduğunu ortaya koymaktan başka hiç bir işe yaramadı.

En dipte ise katlanmış iki eski gazete vardı. Alleyn hemen bunların üstüne atıldı, dikkatle açtı. Fox'la Nigel ise onun omzunun üzerinden merakla bakıyorlardı. Manşeti okudular. "KOKAİN!" Bunun altında da, "Keyif verici zehir temin eden bir şebekenin içyüzü," yazılıydı.

Gazete 'Morning Express'di tabii!...

Nigel "O meşhur makale," diye haykırdı. "Bak en altta da Ed Ford'un klişe halinde elyazısiyle imzası var!"

— "Evet gördüm... Acaba Ed Ford'un her makalesinin altına böyle imzasını koyarlar mıydı?"

Nigel, "Evet," dedi. "Morning Express'in âdetidir. İsmi matbaa harfleriyle yazmaz, böyle imza koyar."

Alleyn başını salladı. "Bundan gayet güzel kopye çekilebilir. Belki de makaleyi yazan şahıs, Morning Express'in bundan evvelki sayılarından birini aldı... Ed Ford'un sütununun bulunduğu sahifeyi açtı ve adamın imzasını kopye etti. Ondan sonra da bunu Jacob Saint hakkındaki yazısının altına geçiriverdi..."

Fox, "Belki makaleyi Arthur Surbon yazmadı," diye söze karıştı. "Fakat ne olursa olsun muhakkak ki, bu mesele onu yakından ilgilendiriyordu."

Alleyn dalgın dalgın başını salladı. "Öyle..." dedi. Sonra makaleyi okumaya başladı. "Meçhul muharririn, yazıda Jacob Saint'i kastettiği gayet belli... Bir de öbür gazete var... Her halde onda da dava hakkında bir yazı çıkmış olacak."

— "Evet, Şef... Öyle..."

— "Hımm... Şimdi de gidip Arthur'cuğun yatak odasına

bakalım. Küçük, madenî, kilitli bir kutu bulmamız lâzım... Şöyle sağlam bir kutu..."

Yatak odası son derece süslüydü ve öd ağacı kokuyordu. Alleyn, "Öööö... Ne iğrenç!..." diye yüzünü buruşturarak, koştu, bir pencere açtı. Tekrar araştırmaya başladılar. Fox banyoyu tetkik etmekle meşguldu. Dolapta bir enjektör buldu. Nigel de çekmede bir ikincisini keşfetti. Bunun yanında da küçük bir paket vardı.

Alleyn, "Beyaz zehir," dedi. "Demek eski huyundan vazgeçmemiş... Öyle olduğunu tahmin etmiştim zaten. Ver bakayım..." Paketi dikkatle tetkik etti. "Evet... Ta kendisi..."

Detektif Fox, "Adamda her türlü suç varmış," diye söylenerek tekrar banyoya döndü.

Alleyn, "Şu Fox'a bayılıyorum," dedi. Sonra araştırmalarına devam etti. "Bu çekmelerde bir şey yok... Ya sevgili Arthur'un elbiseleri... Cepleri boş... A, bu da nesi?"

Bir mektup daha bulmuştu. Ama bu bayağı bir şeydi, pembe bir kâğıda yazılmıştı.

Bay Surbon,

Artık benimle konuşmayın. Yaptıklarımdan utanıyorum. Babam da şüpheleniyor ve bana çok kızıyor. Sonra Bobo çok iyi bir insan. Ona her şeyi açıkça anlattım. Beni affetti. Fakat bana bir daha yan baktığınızı gördüğü takdirde sizi fena yapacağını söylüyor. Onun için bana bir daha bakmayın. Hürmetler ederim.

Trixi

Not: Onlara o küçük paketleri aldığımı söylemedim. Ama bir daha bunu da yapmıyacağım T.

Nigel, "Bu mektup Detektif Fox'u memnun edecek," diye güldü. "Zavallı Bobo..."

— "Öyle... Demek paketleri gidip Trixi alırmış. Kızla tekrar konuşmalı."

Alleyn bir sandalyeyi gardırobun önüne çekerek, üstüne çıktı. Tepedeki rafın arkasında neler olduğunu görmeye çalışıyordu.

Birdenbire, "Tamam, tamam," diye haykırdı.

Nigel hemen müfettişin yanına koştu. Alleyn deriden yapılmış bir şapka kutusunun arkasından bir şey çıkardı. Küçük, madenî bir kutuydu bu."

— "İşte bunu arıyorduk," dedi.

13

Kutuda Ne Var?

NİGEL, "Arthur'un böyle bir kutusu olduğunu nereden anladın?" diye sordu.

Alleyn sandalyeden indi. Elini cebine atarak çok ince, çelik bir zincire takılı küçük bir anahtar çıkardı.

— "Bunu Arthur'un boynunda bulduk," dedi. "Onun, üzerine sakladığı bu anahtarın böyle bir kutuya ait olabileceğini düşündüm. Bu kutuları bir tek fabrika yapar ve anahtarları da gayet bellidir... Şimdi şunu açalım bakalım."

Küçük anahtarı kilide sokarak iki defa çevirdi. Kilit çıtırdadı ve Alleyn kutunun kapağını açtı.

Nigel, "Yine mi kâğıtlar?" dedi.

— "Evet... Bir dakika."

Alleyn kutuyu tuvalet masasının üstüne koydu. Sonra da cebinden iki tane cımbız çıkararak bunlarla en üstteki mavi kâğıdı çekti aldı. Dikkatle açarak, üzerine eğildi. Nigel onun memnun memnun, "Ah," diye içini çektiğini duydu.

— "Ne var? Nedir o?"

Alleyn, "Bak," dedi. "Yalnız elini sürme."

Ve gazeteci baktı... Kâğıda iki kelime tekrar tekrar yazılmıştı: Ed Ford... Ed Ford... Ed Ford...

Alleyn hiç bir şey söylemeden odadan çıktı, biraz sonra da bavulun dibinde buldukları gazeteyle döndü. O sırada Fox da odaya girmişti. Müfettiş gazeteyi açarak mavi kâğıdın yanına koydu... Makalenin altındaki imza ile mavi kâğıttakiler birbirinin aynıydı.

Nigel, "Peki bu kâğıdı bu kadar sene neden saklamış?" diye sordu.

Fox başını salladı. "İnsanlar son derece garip mahlûklar... Bu kâğıdı da kendini beğenmişliğinden sakladı her halde..."

Alleyn, "Ama bu sefer değil, Fox..." dedi. "Bu defa sebep başka."

Mavi kâğıdın altında ise bir mektup vardı. En altta im-

za yerine sadece bir "M." harfi yazılmıştı. Mektup, Azizim Bay Saint," diye başlıyordu.

Alleyn, "Vay, vay, vay," dedi. "Bizim sevgili uşak Joseph Mincing aklıma geldi. O bundan bahsetmişti... Mortlake'nin Jacob Amca'ya yazdığı mektup bu." Okumaya başladı.

Azizim Bay Saint,

Borcumu ödemek için beş yüz sterlinlik bir çek gönderiyorum. Mallar kararlaştırdığımız şekilde satıldı. Bilhassa Şantuk satışları çok iyi... Fakat gelecek haziranda dostumuz Mr. Charles geldiği zaman keten satışlarının da artacağını umuyorum.

Saygılarımı sunarım,
M.

Alleyn'in gözleri parlıyordu. "Fox, dostum, bu Mortlake'nin mektubu... Bu sözlerin ne mânaya geldiğini de bilmen lâzım. Geçenlerde yakaladığımız kokainmanın söylediğini hatırlıyor musun?"

Detektif, "Tabiî hatırlıyorum," dedi. "Şantuk eroin, keten de kokain."

— "Aferin... 'Dostumuz Bay Charles'e gelince... O da geçenlerde beş seneye mahkûm olan kaçakçı Carlos... Elbet, Mortlake de yakında elimize düşer... Neyse, biz şimdi işimize bakalım... Demek Arthur Surbon, Jacob Saint'e bu mektupla şantaj yapıyordu!"

Fox başını salladı. "Görünüşe bakılırsa vaziyet Jacob Saint'in aleyhine tabii... Fakat Trixi'nin mektubu da benim haklı olduğumu gösteriyor."

Nigel alay etti. "İkiniz de memnun olun öyleyse."

— "Müsaade et de biz de biraz sevinelim, Nigel..." Alleyn dikkatle kutuya bakıyordu. "Bunun içinde başka bir şey yok."

Alleyn kâğıtları gene cımbızlarla tutarak katladı ve Fox'un uzattığı cilâlı, tahtadan bir kutuya koydu. Sonra madenî kutuyu da kapayarak rafa yerleştirdi.

— "Fox, kâğıtları Bailey'e ver, parmak izlerini alsın. Burada yapacak iş kalmadı... Gidip Stephanie Vaughan'la konuşacağım..." Bir an müteredditi bir tavırla durdu. "Hayır, daha iyisi ona telefon edeyim."

Yatağa oturarak çenesini kaşıdı. Yüzünde sıkıntılı bir ifade belirmişti. Sonra telefon rehberini açarak aktrisin numarasını buldu... "Vazife vazifedir," der gibi omuz silkerek, telefona uzandı.

Nigel'le Fox sessiz sedasız onu seyrediyorlardı.

— "Alo... Bayan Stephanie Vaughan evde mi?... Kendisiyle konuşabilir miyim?... Ben Müfettiş Alleyn."

Kısa bir sessizlik oldu. Alleyn parmağıyle telefonun üstüne belirsiz bazı şekiller çizip duruyordu.

— "Alo... Bayan Vaughan siz misiniz? Rahatsız ettiğim için özür dilerim. Size Arthur Surbon'un apartmanından telefon ediyorum. Onun kâğıtlarını tetkik etmek niyetindeydik, fakat bunun çok vakit alacağını anladık. Bazı mektuplar var..." Sustu. "Evet... Bunların hoş şeyler olmadığını anlıyorum. Burada bulunursanız daha iyi olur tabiî. Lüzumunda size de bazı şeyler sorarız. Teşekkür ederim, çok naziksiniz. Ben apartmandan hemen ayrılacağım, kapıyı da kilitliyeceğim tabiî. Fakat bi gece dokuzda tekrar gelmek niyetindeyim. Siz de o saatte burada olabilir misiniz? İsterseniz uğrayıp sizi de alayım... Ya? Pekâlâ... Dokuzda görüşürüz o halde... Allaha ısmarladık." Telefonu kapayarak, "Saat kaç?" diye sordu.

Nigel, "Beş," dedi.

— "Fox, o kâğıtları al, Scotland Yard'a götür ve Bailey'e ver. Kapıda bekleyen memura da gidebileceğini söyle."

Fox hayretle, "Gidebileceğini mi?" diye mırıldandı.

— "Evet... Onun yerine başkasını da gönderme. Ben burada kalacağım nasıl olsa."

Nigel sordu. "Saat dokuza kadar mı?"

— "Evet... Hoş belki daha erken ayrılırım."

Gazeteci, "Benim yapabileceğim bir şey var mı?" dedi.

— "Evet... Git tekrar Felix Gardener'i gör... Ona, polisin o mahut makaleyi Arthur Surbon'un yazdığına inandığını söyliyebilirsin. Ama sakın daha başka şeyler de açıklama. Aktöre sor bakalım, Surbon'un Cambridge Üniversitesi'ndeki hayatı hakkında bize daha fazla malûmat verebilir mi? Hatırladıklarının hepsini anlatsın... Belki bazı şeyleri gizliyordur... Onun çok sinirli olduğunu söylemiştin. Kendisinden şüphe ettiğimizi zannederse, tabii o zaman Surbon'u iyi tanımadığını söyler"

Nigel, Fox'un peşinden koridora çıktı.

Nigel'in evi yakındı. Köşeyi dönerken apartmanına doğru süratle yürümeye başladı. O sırada yanından ağır ağır bir taksi geçti. Nigel evvelâ şoförün müşteri aradığını zannederek başını salladı, sonra da birdenbire arabanın içinde birinin olduğunu farketti. Bir kadındı bu. Sokak lâmbası kadının çehresini bir an aydınlattı... Ve Nigel, Stephanie Vaughan'ı tanıdı. Aktris gazeteciyi görmemezlikten geldi ve araba

yine ağır ağır uzaklaştı. Nigel dönerek taksinin arkasından bir müddet baktı.

— "Stephanie galiba Alleyn'in sözlerini yanlış anladı," diye düşünüyordu. "Surbon'un apartmanına gidiyor." Fakat taksi o binanın önünde de durmadı. Köşeyi dönerek gözden kayboldu.

Nigel yüksek sesle, "Garip," dedi. "Çok garip."

Apartmanına geldiği zaman elektriği yakarak küçük oturma odasına geçti. Bir an ne yapacağına karar veremedi. "Gidip bir yerde yemek yesem... Fakat hiç de aç değilim..." diye düşündü.

Birdenbire telefon çalmaya başladı. Nigel söylenerek âhizeyi kaldırdı.

Felix Gardener'di telefon eden. Genç aktör telâşla, "Nigel?" dedi. "Seni muhakkak görmem lâzım. Bu sabah senden bir şey sakladım. Cambridge hâdisesi hakkında bütün bildiklerimi anlatmadım... Budalalık ettim tabiî. Seni hemen görebilir miyim?"

Nigel sevinçle, "Evet," diye cevap verdi. "Evet, görebilirsin."

— "Haydi, hemen gel öyleyse!"

Gazeteci telefonu kapadığı zaman sevinçten uçuyordu. Banyoya koşarak yüzünü gözünü yıkadı, gömleğini değiştirdi, saçlarını taradı. Alleyn'e haber vermek için de Surbon'un apartmanına telefon etti. Fakat cevap veren olmadı... Nigel bir müddet bekledi. Sonra telefonu kapadı. Demek ki Alleyn de apartmandan ayrılmıştı. Müfettiş'i daha sonra tekrar aramaya karar vererek şapkasını kaptığı gibi dışarı fırladı. Bir taksiye atlıyarak Felix Gardener'in adresini verdi. Sonra da rahat bir nefes alarak arkasına yaslandı ve gözlerini kapadı.

Ve ancak o zaman Alleyn'in ne kadar zeki olduğunu düşünebildi. Felix Gardener'in Arthur Surbon'un Cambridge macerası hakkında daha fazla malûmat verebileceğini çok önceden anlamıştı.

Birdenbire gazetecinin aklına bir şey geldi. Evvelâ bu pek vuzuhsuz bir fikirdi. Sonra berraklaştı, berraklaştı ve Nigel gözlerini açarak doğruldu. "Tamam," diye fısıldadı. "Tamam... Şimdi anladım... Yarabbi ne budalaymışım..." Sonra anlayışlı bir tavırla başını salladı. "Zavallı Felix! Zavallı dostum!"

14

Felix Gardener Mâziyi Hatırlıyor

FELİX GARDENER, "Sana bu meseleyi hemen açmak istiyorum, Nigel," dedi. "Kusura bakmazsın değil mi? Bu yükü üstümden atmalıyım... Al şu içkiyi... Şuraya otur..."

Nigel onun eskisinden daha az sinirli ve endişeli olduğunu görerek âdeta sevindi. Aktörün halinden bir şey hakkında katî kararını vermiş olduğu anlaşılıyordu.

Felix, "Mesele şu," diye başladı. "Bu sabah beni görmeye geldiğin zaman pek kendimde değildim. Biliyor musun, dün gece sabaha kadar gözlerimi kırpmadım... Arthur Surbon'u öldürmüş olduğumu aklım almıyordu... Dehşetle titriyordum... Sonra da o dehşetin yerini korku aldı. Arkadaşın Alleyn'in benden şüphe etmesinden korkmaya başladım. Böyle bir korkunun ne feci bir şey olduğunu tahmin edemezsin, Nigel. Belki asıl katil o anda benim kadar korkmuyordu. Kendi kendime, 'Suçsuz old' ğumu katîyen ispat edemiyeceğim,' diyordum. Bayağı paniğe kapılmıştım. Senin bütün söylediklerine rağmen polisin benden şüphelendiğini zannediyordum."

— "İşte bunda yanılıyordun."

— "İnşallah öyledir, Nigel. O anda korkmakta haklı olduğumu düşünüyordum. Düşünüyordum diyorum, halbuki doğru dürüst düşünecek halde bile değildim. Hele sen o iftira dâvasından bahsetmeye başlayıp, Arthur Surbon'u Cambridge'den tanıyıp tanımadığımı sorunca, 'Hah,' dedim. 'Alleyn, Nigel'i buraya bu sualleri sorsun diye gönderdi. Ondan hiçbir şey saklamıyacağımı biliyor!' Bilmiyorsun o anda ne kadar fena oldum." Nigel'in bir şeyler söylemek istediğini görünce, "Dur, dostum," diye elini kaldırdı. "Bırak anlatayım... Onun için sana o zaman yalan söyledim... Arthur Surbon'u üniversitedeyken iyi tanımadığımı anlattım. İşte bu doğru değildi. Bir müddet, kısa bir müddet Cambridge'de onunla arkadaşlık ettim... Fakat çok geçmeden onun ne iğrenç bir mahlûk olduğunu anladım ve kendisiyle selâmı sabahı kestim. Ben Arthur Surbon'dan küçüktüm ve bir hayli

de aptaldım galiba... Neyse..." İçini çekti. "İlk tanıştığımız sıralarda Arthur beni bir eroin partisine davet edince bayağı sevindim... Bence bu çok enteresan, son derecede hoş bir maceraydı."

Nigel, "Aman Yarabbi!" dedi.

— "Evet... O partiye gittim... Feci bir şeydi bu. Bir daha da öyle toplantılara adımımı atmadım. Partide fazla eroin kullanmadım... Veya her şeye rağmen akıllı bir tarafım vardı... Neyse... Ertesi sabah kendi kendimden tiksindim tabii... 'Bunu gidip, Arthur'un yüzüne de haykıracağım,' dedim. 'Bir daha benimle konuşmaya kalkmasın!' Görüşmeye gittiğim zaman Arthur eroinin tesirinden hâlâ kurtulamamıştı. İleri geri konuşmaya başladı. Amcası hakkında da bazı şeyler söyledi... Sonra... Sonra Stephanie Vaughan'dan bahsetti." Felix Gardener durdu. Bir an tereddüt etti, sonra, "Stephanie'yi Üniversite'ye gelip 'Othello'da oynadığını görmüştüm," diye mırıldandı. Halinden genç kadına deli gibi âşık olduğu belliydi. "Eğer sana onu ilk gördüğüm andan itibaren sevdiğimi söylersem, belki inanmazsın... Fakat... Hakikat bu! Arthur Surbon, Stephanie ile ne kadar samimî olduklarını anlatmaya, pis pis öğünmeye başladı. İşte o zaman ondan nefret ettim, Nigel... Ondan tiksindim. Sonra Arthur aktör olacağını, amcasının kendisine baş roller vereceğini söyledi. Yılışık yılışık gülerek de, 'Bizim amca bey de,' dedi. 'Benim hiçbir şey bilmediğimi zannediyor... Halbuki ben onun nasıl zengin olduğunu öğrendim... Jacob Amca beyaz zehir satmakla meşgul!" Felix bir sigara yaktı. "Arthur amcasının metreslerini de saydı döktü tabiî. Stephanie o kadar mâsum halliydi ki... Onun o iğrenç heriflerle ahbaplık ettiğini duyunca çılgına döndüm. O zaman çok gençtim tabiî, Nigel. Bir hayli de tecrübesizdim. Jacob Saint o anda bana ahlâksızlık ve fenalık timsali gibi gözüktü. Bir kâbus görüyordum âdeta. Ne Arthur ve ne de ben normal haldeydik. Her halde bunda eroinin de dahli vardı. Arthur bana istediği takdirde amcasına müthiş bir darbe indirebileceğini söyleyince, onu hemen teşvik ettim. 'Amcam borçlarımı ödemeye yanaşmıyor,' dedi. 'Ama elimde öyle bir silâh var ki, ondan istediğim kadar para koparabilirim... Belki gazetelerden birine imzasız bir makale yazarım!' Ben heyecanla böyle yapması için onu iknaa çalıştım... 'Yaz,' dedim. 'Yaz da o yılanın başını ez!' Sonra birdenbire Arthur'u neden görmeye gitmiş olduğumu hatırladım. Ona bir daha eroin filân çekmiyeceğimi, beni partilerine davet etmemesini söyledim. O, bu sözlerime pek aldırmadı. Makaleyi nasıl yazacağını düşünüp duruyordu. Yanından ayrıldım ve o günden sonra da

kendisiyle ahbaplık etmedim. Bir müddet sonra makale gazetede çıkınca onu Arthur'un yazmış olduğunu anladım tabiî. Bir kere de o beni bularak ağzımı aramaya kalktı. Kendisine bir hayli sert bir tavırla sırrını kimseye açmak niyetinde olmadığımı söyledim. Hakikaten bugüne kadar da bundan kimseye bahsetmedim."

Nigel, "Peki bunları bana anlatmaya neden karar verdin?" diye sordu.

Felix hemen cevap vermedi. Bir an durdu. Sonra ağır ağır, "Polisin, Surbon'un mazisini aydınlatmaya çalışacağını anladım," dedi. "Tabiî o zaman benim de kendisiyle ahbaplık ettiğim ortaya çıkacaktı."

Nigel merhametle başını salladı. "Fakat esas sebep bu değil. Sen polisin başka birinin peşinde olduğunu zannediyorsun. İçkisinden bir yudum aldı. "Öyle değil mi? Arthur Surbon'un Jacob Saint'e şantaj yaptığını öğrenmedikleri takdirde, başka birinden şüphe edeceklerinden korkuyorsun."

— "Sana şerefim üzerine yemin ediyorum, Nigel. Arthur Surbon'u ben öldürmedim. Stephanie de öldürmedi. Bir şey var... Fakat onu sana anlatamam. Yalnız şuna inan: Biz suçlu değiliz!"

— "Sana inanıyorum, dostum."

Felix Gardener derin bir nefes aldı. "Oh... Biraz olsun rahatladım... Gel, Nigel, beraber yemek yiyelim."

Yemek pek nefisti, şarap da öyle... Yemekte birçok şeylerden bahsettiler, bazan cinayetten de lâf açtılar. Fakat artık aralarında o eski çekingenlik kalmamıştı.

Bir ara Nigel, "Tiyatro ne âlemde?" diye sordu.

— "Piyesi mi kastediyorsun? İnanır mısın Nigel, Jacob Saint hâlâ 'Yılan ve Fare'yi oynatmak niyetindeydi."

— "Sahi mi söylüyorsun?"

— "İnanılacak şey mi bu? Polisin işi biter bitmez temsiller tekrar başlayacak. Tabiî ben oynamayı reddettim. Stephanie de öyle. Diğerleri de bu işten pek hoşlanmadılar, fakat 'Hayır,' da demediler... Onun üzerinde Jacob Saint baş rollere başkaları çıktığı takdirde piyesin beğenilmeyeceğinden endişelenmeye başladı. 'Ya gazeteler de aleyhte yazarsa?' dedi. Gelecek hafta yeni bir piyesin provaları başlayacak."

— "Sen ne yapacaksın, Felix?"

— "Bekliyeceğim... Londra'da tiyatro çok..." Aktör yüzünü buruşturdu. "Söylediklerine göre bu hâdise alâkayı büsbütün çekmiş... Güya bu felâket şöhretimi arttırmış. Lüzumsuz merhametle iğrenç bir tecessüsün sebep olduğu bir şey bu... Gel, içeriye geçelim."

Salona giderek şöminenin önüne oturdular.

Sokak kapısı çalındı ve biraz sonra aktörün uşağı elinde bir zarfla içeri girdi.

— "Bu şimdi geldi efendim."

Felix Gardener zarfı yırtarak içindeki mektubu çıkardı. Nigel bir sigara yakmış odada dolaşıyordu. Tam Gardener'in ağabeysinin resminin önünde durmuş, dikkatle bakarken aktörün hiddetle haykırdığını duydu.

— "Allah, Allah! Bu da nesi şimdi?"

Nigel hayretle döndü. Aktör elindeki kâğıdı ona uzattı. Gazeteci büyük bir hayretle, daktiloyla yazılmış şu satırları okudu:

Mesleğin ve canın kıymetli mi? Eğer kıymetliyse başkalarının işine burnunu sokma, yoksa her ikisinden de olursun. Maziyi unut, aksi takdirde bu defa sadece ayak acısiyle yakanı kurtaramazsın!

Nigel'le Felix şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar.

Nigel, "Peki, ama senin ayağın acıyor mu?" diye sordu.

Aktör başını salladı. "Yoo!..." dedi. Sonra ikisi de aynı anda haykırdılar. "Tabii! Karanlıktaki adam bu!"

Felix, "Evet," diye tekrarladı. "Unutmuştum... Karanlıkta biri tiyatronun kulisinde ayağıma basmıştı.

— "Jacob Saint gibi kokan biri."

— "Öyle zannetmiştim, ama emin değilim."

Nigel, "Felix," dedi. "Bu mektup şaka değil. Bu işi Alleyn'e haber versek iyi olur."

— "Bırak Allah aşkına!"

— "Öyle söyleme... Alleyn'in bunu bilmesi lâzım. Müsaade edersen ona telefon edeyim."

— "Bu saate onu nerede bulacaksın?"

Nigel bir an duraklıyarak düşündü. Belki de Alleyn nerede olduğunu açıklamasını istemezdi. Hoş bakalım Müfettiş hâlâ ölen aktörün apartımanmda mıydı?

Telefona giderek, Arthur Surbon'un numarasını çevirdi, sonra da arkadaşına, "Belki de Alleyn henüz evine dönmemiştir," dedi.

Telefon çaldı çaldı ve Alleyn gene cevap vermedi. Gazeteci nedense biraz endişelenmişti. Alleyn neredeydi? Surbon'un apartımanına tekrar gitmekten vaz mı geçmişti?

Felix Gardener, "Evde yok mu?" diye sordu.

Nigel mırıldandı. "Yok... Neyse Alleyn'e sonra telefon ederim. Sen şu kâğıdı ver de bir daha bakayım."

Ondan sonra bir saat kadar aktörle mektup hakkında konuştular. Felix mektubu Jacob Saint'in göndermiş olacağına pek ihtimal vermiyordu.

Nigel, "Korkmaya başladıysa pekâlâ gönderir," dedi. "Eğer katil o ise—"

Aktör başını salladı. "Fakat onun katil olduğunu pek zannetmiyorum... Bu mektubu o yazdıysa bile, her halde katil olduğu için değil, kendisi hakkında bir şeyler biliyorsam onları demin yaptığım gibi açıklamıyayım diye, yazmıştır."

— "Jacob Saint senin bir ara Arthur Surbon'la arkadaşlık ettiğini biliyor muydu?"

— "Evet... Cambridge'deyken Arthur beni amcasiyle tanıştırmıştı. Daha sonra Jacob Saint beni bir piyeste gördü ve tanıdı. Onun kumpanyasına girmemin bir sebebi de bu. Şimdi düşünüyorum da bu hiç de hoş bir şey değil. Hele Arthur, amcasının beni takdir etmesine fena halde kızmıştı. Hep kendisi sayesinde yükseldiğimi söyler dururdu. Yarabbi, ne çirkin meslek bu! Aktörler hakkında söylediklerimi hatırlıyor musun, Nigel?"

— "Evet."

— "Dün gece nasıl hareket ettiklerini gördün. Arthur'un cesedi daha ortadan kalkmamıştı ki, hepsi rol kesmeye başladılar... Stephanie hariç tabii."

Nigel merakla arkadaşının yüzüne baktı. Alleyn'in, Stephanie Vaughan sahneden ayrıldıktan sonra müstehzi bir tavırla, "Ne dramatik çıkış değil mi?" dediğini hatırlamıştı. Ya kadının daha sonra Müfettiş'le konuşurken takındığı tavırlar... Sanki Alleyn'in başını döndürmek istermiş gibi bir hali vardı genç kadının... Alleyn de bir müddet onun tesirine kapılmaktan kendini alamamıştı.

Felix Gardener birdenbire, "Acaba Stephanie bu gece ne yapıyor?" dedi. "Gidip kendisini görmek istiyordum. Fakat o bana telefon edeceğini söyledi."

Nigel dayanamıyarak, "Stephanie neden o kadar çok korkuyor?" diye sordu. Aktör sapsarı kesildi. Tekrar sabahki halini alıvermişti. Uzun bir sessizlikten sonra Felix Gardener ağır ağır, "Tabii korkuyor," dedi. "Surbon'un onu tehdit ettiğini, Müfettiş Alleyn'in bildiğinin farkında... Zaten dün gece giyinme odasındayken vaziyet anlaşılmayacak gibi değildi. Stephanie, Arthur'e pek aldırmazdı. Benim de şimdiye kadar onun Stephanie'ye bir şey yapabileceği aklıma gelmemişti. Fakat bu sabah Stephanie bana omuzunu gösterdi... Ben odadan çıktıktan sonra Arthur ona vurmuş! Ahlâksız köpek! Eğer bunu bilseydim—"

Nigel, "İyi ki bilmiyordum," dedi. "Neyse... Arthur öldü artık."

— "Stephanie bana Alleyn'in omuzundaki çürüğü gördüğünü söyledi. Müfettiş'in kendisinden şüphelendiğini sanıyor. Bilirsin çok sinirlidir zaten, bu hâdise büsbütün âsabını bozdu."

Nigel, arkadaşından ayrılıp küçük apartımanına döndüğü zaman saat on buçuk olmuştu. Çok yorgundu. Fakat yazı yazması da lâzımdı, bu işi sabaha bırakmayı istemiyordu. İçini çekerek yazı makinasının başına geçti, bir kâğıt taktı. Biraz düşündükten sonra yazmaya başladı.

UNİCORN CİNAYETİ

Yeni ip uçları

Jacob Saint İftira Dâvası Gözden Geçiriliyor

Çalışırken bir taraftan da Müfettiş Alleyn'i düşünüyordu. Felix'den öğrendiklerini ona anlatmalı, o imzasız mektubu haber vermeliydi. Dayanamıyarak ayağa kalktı. "Alleyn evine dönmüştür artık," diyerek telefona gitti.

15

Heyecanlı Bir An

NİGEL'le Fox apartmandan çıkıp kapıyı kapadıktan sonra, Alleyn bir an kımıldamadan durdu. Onların ayak seslerinin uzaklaşışını dinledi. Fox'un kapıdaki polisle konuştuğunu duydu. Daha sonra gazeteci ile Detektif'in sesi sokaktan aksetti.

O anda Alleyn'in yüzünü görenler genç adamın fena şeyler düşündüğünü, hiç hoşlanmadığı, hattâ tiksindiği bir işi yapmaya hazırlandığını anlardı.

Alleyn saatine baktı, içini çekerek elektriği söndürdü ve pencereye gitti. Fakat perdeleri açmıyarak, tülün arkasından dışarıyı seyretmeye koyuldu. Fox'la Nigel gideli beş altı dakika olmuştu. Sokağın başında bir taksi belirdi ve ağır ağır

ilerlemeye başladı. Apartmanın önünden geçerken Alleyn arabanın içinde birinin bulunduğunu farketti. Hem bu meçhul yolcu taksinin içinde yere diz çökmüş, kendini göstermeden Arthur Surbon'un katını gözetlemeye çalışıyordu. Müfettiş Alleyn kıs kıs güldü. En yakın telefon kulübesinin nerede olduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Taksi köşeyi dönerek kayboldu. Alleyn de pencereden çekildi ve tabakasını çıkardı. Sonra sigara içmekten vazgeçerek tabakayı tekrar cebine attı. Birkaç dakika daha geçti... Sonra birdenbire karyolanın baş ucundaki telefon canlanıverdi... Durmadan çalıyordu... Müfettiş tekrar güldü. Gidip yatağa oturdu. Ellerini de ceplerine sokmuştu. Telefon yirmi defa çaldı, sonra birden susuverdi. Genç Müfettiş tekrar pencereye gitti. Sokak çok sessizdi... Onun için Alleyn köşeden gelen bir kadının topuk seslerini ta uzaklardan duydu. Birdenbire pencereden çekilerek, bir şeyler mırıldandı. Üzüldüğü belliydi. Sonra da alçak karyolanın altına süzüldü. Yerin darlığından yüzükoyun yatmak mecburiyetinde kalmıştı. Pembe taftadan yatak örtüsünün uçlarını hiddet ve tiksintiyle bir kenara itti. Ondan sonra da sessiz sedasız beklemeye başladı.

Biraz sonra apartımanın kapısına bir anahtar sokuldu... Hafif bir çıtırtı oldu. Sonra derin bir sessizlik... Misafir ayakkabılarını çıkarmıştı her halde. Çünki Alleyn onun yaklaştığını topuk sesinden değil, hafif, pek hafif bir hışırtıdan anladı. Oda kapısının tokmağı yavaşça döndü. Müfettiş sokak lâmbasından akseden solgun ışıkta kapının yavaş yavaş açıldığını duydu... Sessizlik tahammül edilecek gibi değildi. Birdenbire telefon çalmaya başladı... Somyenin gıcırtısından Alleyn misafirin yatağın üstüne oturduğunu anlamıştı. Telefonun cırlak sesi de iyice boğuklaşmıştı. Yeni gelen üstüne bir şey kapamıştı her halde. Nihayet telefon tekrar sustu.

O sırada Nigel de apartmanında âhizeyi yerine bırakıyor ve şapkasını alarak Felix'e gitmek üzere evden çıkıyordu.

Alleyn misafirin rahat bir nefes aldığını duydu. Neredeyse Müfettiş de ayni şeyi yapacaktı. Somye tekrar gıcırdadı ve ziyaretçi ayağa kalktı. Halının üzerinde çekilen bir sandalyenin çıkardığı hafif bir gürültü duyuldu. Gardırobun kapağı gıcırdıyarak açıldı. Sessizlik... Sonra telâşlı hışırtılar...

Alleyn hafifçe öksürdü. "Elektriği yaksanız daha iyi olur, Bayan Stephanie Vaughan!" dedi.

Genç kadın haykırmadı. Fakat onun nefesini tutmasından bağırmamak için kendisini zorladığı o kadar belliydi ki...

Sonra cesaretini toplıyarak, "Kimsiniz?" diye fısıldadı.

Alleyn alay etti. "Ben kanunum!"

— "Siz! Siz ha!"

— "Evet. Lûtfen elektriği yakın, Bayan Vaughan. Yakmamanız için bir sebep yok. Düğme kapının hemen yanında." Birden aksırdı. Sonra da tatlı tatlı, kendi kendine, "Çok yaşa, Alleyn," dedi.

Oda şimdi pembe bir ışığa bürünmüştü. Alleyn karyolanın altından başını çıkardı.

Stephanie Vaughan bir eli elektrik düğmesinde donmuş gibi duruyordu. Diğer elinde ise o madenî kutu vardı. Gözleri korkmuş bir çocuğunki gibi iri iri açılmıştı. Gene de harikulâde güzeldi...

Alleyn karyolanın altından dışarı süzülerek, ayağa kalktı.

— "Yatağın altındaki toz da dayanılacak gibi değil..."

Genç kadın elini elektrik düğmesinden çekti, omuzları düştü. Tam yere yığılırken Alleyn onu kucakladı. Kutu büyük bir gürültüyle bir kenara fırladı.

Müfettiş, "Olmaz," dedi. "İşte bu olmaz. Siz öyle aklına esince bayılıveren kadınlardan değilsiniz, Bayan Vaughan. Sinirleriniz çelik gibi... Onun için bu bayılma rolünden vazgeçin. Bayılmak şöyle dursun, kalbiniz her zamanki gibi normal atıyor."

Stephanie Vaughan, "Sizin kalbiniz de aksine," diye fısıldadı. "Deli gibi çarpıyor."

Alleyn onu yere bırakarak, dirseğinden tuttu. Sonra sert bir sesle, "Oturun lûtfen," dedi.

Aktris geri çekildi ve Alleyn'in uzattığı bir koltuğa düşercesine oturdu.

— "Ne olursa olsun, beni hakikaten korkuttunuz, Bay Alleyn." Dikkatle Müfettiş'in yüzüne bakıyordu. "Ne budalalık ettim! Bunun bir tuzak olduğunu anlamalıydım... Tuzak olduğu da o kadar belliydi ki."

— "Evet. Bu tuzağa düşmenize ben de şaştım. Sizi taksi de gördüğüm zaman muvaffak olduğumu anladım. Sonra işi emniyete almak için buraya telefon ettiniz... Kimse cevap vermeyince de apartımanın boş olduğuna kanaat getirdiniz. Demek Arthur Surbon size bu apartımanın anahtarını vermişti."

— "Anahtarı kendisine iade edecektim..."

— "Sahi mi? Arthur Surbon'un nesini beğendiğinizi anlıyamıyorum doğrusu... İyi seçmesini bilmiyorsunuz."

— "Belki, ama her zaman değil... Hem sonra bana karşı bu şekilde hareket etmenizin sebebini anlıyamıyorum. Arthur Surbon'un apartımanma neden gelmiyeyim? Bunu telefonda bana siz teklif etmediniz mi?"

— "Evet... Saat dokuzda benimle birlikte gelmenizi söyledim. Böyle erken erken, yalnız başınıza ve gizlice değil. O kutuda ne arıyordunuz?"

Stephanie çabucak, "Mektuplarımı," dedi.

— "Mektuplarınız o kutuda değil."

— "O halde mektuplarımı verin bana. Emin olun, mektuplarımın Arthur'un ölümüyle hiç— hiç alâkası yok."

Müfettiş, "Mektuplarınızı okudum," dedi.

Stephanie Vaughan birdenbire sarardı. "Hepsi— hepsini de mi?"

— "Evet... Hattâ dün yazdığınız pusulayı da."

— "Peki ne yapacaksınız? Beni tevkif mi edeceksiniz? Ama burada yalnızsınız."

Müfettiş omuzunu kaldırdı, "Benimle mücadele edip, bir rezalet çıkaracağınızı zannetmiyorum. Sizi sürükliyerek dışarı çıkarmak istesem, siz de bağırıp çağırarak tepinseniz, yüzümü tırmalasanız, her halde hoş bir manzara olmaz."

— "Öyle... İkimiz de böyle bir şeyi istemeyiz her halde..."

Birdenbire Stephanie Vaughan ağlamaya başladı. Ne hıçkırıyor, ne de çirkin bir şekilde yüzünü buruşturuyordu. Bilâkis... Yüzü gene zarafetini muhafaza ediyordu. Sadece gözleri doluyor ve yaşlar yanaklarından süzülüyordu. Genç kadın bir an mendiliyle yüzünü örttü.

Sonra da, "Üşüyorum," diye mırıldandı.

Alleyn yatağın örtüsünü çekerek Stephanie'ye verdi. Fakat örtü genç kadının elinden kaydı ve aktris ne yapacağını bilmezmiş gibi bir tavırla müfettiş'e baktı. Onun üzerine genç adam hiç sesini çıkarmadan örtüyü yerden alarak Stephanie'nin omuzlarına koydu, Bacaklarını da iyice sardı. Tam doğrulacağı sırada kadın ceketinin yakasına yapıştı.

— "Bana bakın lûtfen," dedi. "Dikkatle bakın. Bende katil hali var mı?"

Alleyn onun bileklerini tutarak ellerini çekmek istedi. Fakat Stephanie, genç adamın yakasını bir türlü bırakmak istemiyordu.

— "Emin olun, Bay Alleyn," diye haykırdı. "O pusulada yazdığımı yapacak değildim. Ben sadece Arthur'u korkutmak istiyordum. Beni tehdit etti... Ben... ben de onu korkutmak istedim."

Genç müfettiş, "yakasını kadının elinden zorla kurtararak doğruldu.

Stephanie, "Bileğimi acıttınız," diye mırıldandı.

— "Beni buna mevbur ettiniz. Bu işi daha fazla uzatmasak iyi olur."

— "O halde müsaade edin vaziyeti izah edeyim. Söylediklerimi dinledikten sonra da gene suçlu olduğuma karar verirseniz, o zaman hiç sesimi çıkarmadan sizinle birlikte Scotland Yard'a giderim."

— "Konuşmak mecburiyetinde değilsiniz—"

— "Biliyorum. Fakat her şeyi anlatmam lâzım. Rica ederim oturun ve beni dinleyin. Kaçacak değilim. Kapıyı kitleyin isterseniz."

Alleyn oda kapısını kitleyip anahtarı da cebine koydu. Sonra da yatağın üzerine oturarak bekledi.

Nihayet Stephanie, "Arthur Surbon'u altı seneden beri tanırım," diye anlatmaya başladı. "Bir piyeste oynamak için Cambridge'ye gitmiştim... Othello piyesinde... Desdemona rolünü bana vermişlerdi. Sanat hayatına yeni atılmıştım, çok da gençtim. Arthur ise... Arthur ise o seneler bayağı yakışıklıydı... Zaten onda daima kadınları cezbeden bir şey vardı. Bunu pek anlıyabileceğinizi zannetmiyorum. Arthur beni Felix'le tanıştırdı. Fakat onu pek iyi hatırlamıyorum bile. Felix o günden beri beni bir daha unutmadığını söylüyor..." İçini çekti. "Arthur benden hoşlanıyordu. Beni amcası Jacob Saint'le tanıştırdı ve bu sayede mesleğimde hakikaten emin adımlarla ilerlemeye başladım. O senenin sonunda sahneye konulan bir piyeste ikimize de rol verildi. Arthur bana çılgınca âşık olmuştu. Hayır, bu onun hislerini ifadeye kâfi değil. Ben onun bütün dünyasıydım. Benden başka hiçbir şeyle alâkadar olamıyordu. Bana gelince... Arthur beni garip bir şekilde cezbediyordu... Ve böylece—" Bir an sustu. "Sonra... Sonra Arthur bana evlenme teklif etti. Hem de kaç defa... Fakat ben evlenmek istemiyordum... Bir müddet sonra da Arthur'un ne iğrenç bir mahlûk olduğunu anladım. Amcasından müthiş nefret ediyordu. Hattâ Cambridge'deyken bir makale yazdı ve amcasını rezil etmeye çalıştı. Her halde hatırlayacaksınız, Jacob Saint bu makalenin neşredildiği gazete aleyhine dâva bile açtı. Fakat adam makaleyi Arthur'un yazdığına hiçbir zaman ihtimal veremedi. Zira yeğeni her şeyini ona borçluydu. Atrhur bana bunları ve diğer ahlâksızlıklarını bir bir anlatırdı. Buna rağmen beni gene de cezbediyordu. Sonra Felix'le karşılaştım ve..." Eliyle zarif, mânalı bir işaret yaptı. Sahnede sık sık tekrarladığı hareketlerinden biriydi bu. "O günden itibaren Arthur'le alâkamı kesmeye çalıştım," diye devam etti. "O beni korkutuyor... Felix'e... Bazı şeyler söyleyeceğini ima ediyor, tehditler savuruyordu." Durdu ve sesinin tonu değişerek, "Felix tamamiyle bambaşka bir tip," dedi. "Garip bir şekilde... müsamahakâr... Bir makıma hiç de müsamahakâr

değil. Bilhassa şeref meselelerinde... Eğer Arthur ona bazı şeyleri söyleseydi... Çok korkuyordum. Kalkıp New York'a gittim, o mektupları da o sırada yazdım. Fakat döndüğüm zaman hâlâ Arthur'un pençesinde olduğumu gördüm. Dün... Yarabbi dün değil de seneler önceymiş gibi geliyor bana... Dün bana geldi. Kavga ettik tabiî. O yanımdan ayrıldıktan sonra da onu korkutmaya karar vererek... O— o pusulayı yazdım."

— "Evet... 'Yakamı bırakmadığın takdirde, seni ortadan kaldıracağım,' demişsiniz."

— "Yarabbi! Fakat o satırları, onu öldüreceğim, mânasına yazmadım. Sadece Jacob Saint'e giderek, o makaleyi yeğeninin yazdığını söyliyeceğimi ima ediyordum. Saint hakikati öğrendiği takdirde, Arthur hiçbir tiyatroda rol alamazdı."

Alleyn, "Arthur Surbon senelerden beri Jacob Saint'e şantaj yapıyordu," dedi. "Her halde bundan haberiniz var."

Stephanie Vaughan dondu kaldı.

Alleyn, "Bilmiyor muydunuz?" diye sordu.

— "Hayır... Arthur bundan bana hiç bahsetmedi."

Aktris genç adama üzüntüyle bakıyor ve biraz evvel onun sıktığı bileklerini oğuşturuyordu. Birdenbire içinden gelmiş gibi elini uzattı.

"Bana acımıyor musunuz?" diye fısıldadı.

Derin bir sessizlik oldu. Bir müddet her ikisi de ne kımıldadılar, ne de konuştular. Sonra Alleyn birdenbire genç kadına yaklaşarak elini tuttu ve avuçlarına aldı. Bir an böyle düşünceli düşünceli durdu. Sonra, "Siz kazandınız," dedi.

Stephanie eğildi ve yanağını Alleyn'in parmaklarına sürdü. Sonra diğer eliyle üstündeki örtüyü yere itti.

— "Dün gece... Dün gece bir ara elimi öpeceğinizi zannetmiştim." Genç kadının sesi boğuklaşmıştı.

— "O halde bu gece—" Alleyn Stephanie'nin elini uzun uzun öptü. Odaya çöken derin sessizlikte sokaktan geçen bir adamın ayak sesleri duyuluyordu. Bu Stephanie'nin kendisini toplamasına sebep olmuştu. Elini çekerek ayağa kalktı.

— "Sizi tebrik ederim, Bay Alleyn."

— "Neden o?"

— "Beni tevkif etseydiniz, müthiş bir hata yapmış olurdunuz. Gitmeme müsaade edecek misiniz?"

— "Eğer gitmeniz lâzımsa, evet."

— "Lâzım... Yalnız bana bir şey söyler misiniz? Benden niçin şüphe ettiniz?"

— "Sahte kurşunlara, kullandığınız beyaz boyadan bulaşmıştı."

Genç kadın sakin bir tavırla, "Fakat bu garip," dedi. "Boya şişesi tuvalet masamın üstünde dururdu... Dün gece Arthur benimle kavga ederken şişeyi devirdi..." Bir an düşünceli düşünceli Alleyn'e baktı ve sonra çabucak, "Bundan da katilin benim odama girdiği anlaşılıyor değil mi?" diye sordu.

— "Evet... Cinayetten biraz önce odanız boştu. Siz Felix Gardener'in yanına gitmiştiniz. Yani onun giyinme odasına..."

— "Hayır, bu yanlış. Belki o odama girmiştir. Yok, girmedi... O sırada sahneye çıkmıştı. Şişeyi Arthur devirdi. Boya üstüne başına da sıçradı tabii. Kurşunları çekmeye koyduğu zaman elindeki boya bunlara da bulaştı. Tabancayı doldurduğu zaman da baş parmağında hâlâ boya vardı her halde. O artık her şeyin sona erdiğini anlamıştı. İntihar etmek, böylece Felix'i de katil olarak astırmak istiyordu. Belki de benim boyamı mahsus kullandı... Bu tam da Arthur'un yapabileceği bir şey."

Alleyn, "Acaba tahmininiz doğru mu?" diye mırıldandı.

— "Tabiî doğru."

Genç Müfettiş, "O halde vaziyeti bir de bu zaviyeden mütalâa etmeli," diye mırıldandı. Fakat ne söylediğinin pek farkında değil gibiydi. Müthiş bir arzuyla Stephanie'ye bakıyordu. Sanki sadece bakmakla doyamıyacakmış gibi de bir hali vardı.

Aktris, "Artık gideyim," dedi. "Mektuplarımı alabilir miyim? Yoksa onları da delil olarak saklıyacak mısınız?"

— "Alabilirsiniz?"

Alleyn oturma odasına giderek mektupları getirdi ve bunları ciddî bir tavırla Stephanie'ye verdi. Genç kadın mektuplara dikkatle baktı.

— "Bir tanesi eksik."

— "Zannetmiyorum."

— "Emin olun, bir mektup eksik! İçeride kalmadığından emin misiniz?"

— "Bütün bulduklarımız bunlar."

Stephanie endişeyle etrafına bakındı. "Onu da bulmalıyım. Muhakkak burada bir yerdedir. Bilhassa o mektubu Felix'e göstereceğini söyliyerek beni tehdit etmişti."

— "Her yeri aradık. Her halde Arthur Surbon o mektubunuzu yakmış olmalı."

— "Hayır, hayır." Stephanie'nin gözleri endişeyle büyümüştü. "Yakmadığından eminim. Müsaade edin de bir de

ben arayayım. Onun mektuplarını nereye sakladığını bilirim." Telâşla bütün odaları araştırmaya başladı.

Bir ara durup dikkatle Alleyn'e bakarak, "Yoksa siz—" diye kekeledi.

— "Sizi temin ederim, mektuplarınızın hiçbirini ben saklamış değilim."

Genç kadın, "Affedersiniz," diye konuştu ve tekrar kayıp mektubu aramaya başladı. Sonunda içini çekerek mırıldandı. "Burada değil galiba..."

Alleyn, "Bulunduğu takdirde size iade edileceğine emin olabilirsiniz," diye onu boş yere aramaktan vazgeçirdi.

Genç adam, "Telefon edip bir taksi çağırayım mı?" diye sordu.

— "Hayır, hayır... Şu köşeye kadar yürür, oradan bir araba çeviririm... Böylesi daha iyi."

— "Ben de sizinle gelebilir miyim?"

— "Hayır... Burada 'Allaha ısmarladık,' diyelim daha iyi." Hafifçe güldü. "Buradan sizinle birlikte çıkamam... Fazla yakışıklısınız, dedikodu olur."

Alleyn, "Birdenbire çok değiştiniz," diye mırıldandı.

— "Öyle mi zannediyorsunuz?... Neyse... Allaha ısmarladık, Alleyn."

— "Güle güle... Stephanie..." Müfettiş Alleyn dayanamamış ve genç kadına küçük ismiyle hitap etmişti. Aktrise dikkatle bakıyordu. "Stephanie... Eğer polis olmasaydım—"

— "Evet?"

— "Şey... Hiçbir şey değil... Lûtfen anahtarı bana verin."

— "Bu apartımanın anahtarını mı?" Stephanie durakladı. "Anahtarı nereye koydum acaba? Kaybettim galiba... Tabiî, beni öyle korkuttunuz ki, ne yaptığımı şaşırdım."

Alleyn, "Boynunuzdaki zincirin ucunda olmasın?" dedi.

Zinciri çekti ve anahtarın bunun ucunda sallandığını gördü. Stephanie sapsarı olmuştu. Müfettiş zinciri genç kadının boynundan çıkardı. Tabiî bunu yaparken tekrar birbirlerine sokulmuşlardı. Alleyn Stephanie'nin titrediğini farketti.

— "Bitkinsiniz... Ben de sizinle geleyim. Bana hiç olmazsa bu zevki lûtfedin."

— "Hayır... Rica ederim... Allaha ısmarladık..."

Genç Müfettiş kadının elini tuttu.

— "Güle güle... Stephanie."

Stephanie Vaughan, Alleyn'e yaklaştı ve genç adamın gözlerinin içine bakarak tebessüm etti.

Alleyn birden onu kendine çekti. "Ne oluyoruz?" diye fısıldadı. Sesi iyice boğuklaşmıştı. "Nefret ettiğim her şey siz-

de mevcut, Stephanie... Fakat... Buna rağmen... Buna rağmen... Şu halimize bakın... Stephanie... Seni öpebilir miyim?"

Stephanie fısıldadı. "Neden öpmeyeceksin?"

— "Neden mi? Neden mi? Seni öpmemem için bir sürü sebep var..."

Genç kadın, "Halin çok tuhaf," dedi... "Yüzüme ne kadar da dikkatle bakıyorsun..."

Alleyn kollarını genç kadının belinden çözerek geri çekildi. Birdenbire resmileşivermişti. "Lûtfen gidiniz," diye mırıldandı.

Stephanie bir an ona hayretle baktı, sonra dönerek odadan çıktı...

Alleyn pencereyi açarak dışarı sarktı. Biraz sonra Stephanie Vaughan apartımandan ayrılmış, köşeye doğru yürüyordu. Aynı anda binanın yanındaki dar geçitten bir adam süzüldü. Durarak bir sigara yaktı ve ağır ağır genç kadının arkasından yürümeye başladı.

Alleyn pencereyi dikkatle kapadıktan sonra elektriği söndürdü. Kapıya doğru yürürken ayağına hâlâ yerde duran madenî kutu çarptı. Eğilerek alıp açtı... Birdenbire neşeli bir tebessüm yüzünü aydınlattı. Kutuyu koltuğunun altına sıkıştırarak apartımandan çıktı.

Tam o sırada telefon tekrar çalmaya başlamıştı.

16

Resmî Soruşturma

ALLEYN evine döndükten biraz sonra Nigel ona telefon etti.

Gazeteci, Müfettiş'in sesini duyar duymaz, "Oh," dedi. "Seni nihayet yakalayabildim."

Alleyn, "Arthur Surbon'un apartımanından ayrıldıktan yirmi dakika sonra bana telefon ettin mi?" diye sordu.

— "Evet... Nereden biliyorsun?"

— "Telefonun çaldığını duydum da."

— "Öyleyse niye cevap vermedin?"

Alleyn hafifçe güldü. "Yatağın altındaydım da ondan..."

— "Ne? Söylediklerinden bir mâna çıkaramadım. Bu telefon bozuk galiba."

— "Neyse, bırak şimdi onları. Beni niye aradın?"

— "Felix'le konuştum. Beni kendisi çağırdı. Tahminin doğruymuş."

— "Bunu şimdi telefonda konuşmamız doğru değil. Yarın tam dokuzda Scotland Yard'a gel."

Nigel, "Pekâlâ," dedi. "Allah rahatlık versin öyleyse."

Alleyn de yorgun yorgun, "Sana da, dostum," diye cevâp verdi. "İyi uykular."

Telefonu kapayarak hemen yatak odasına geçti...

. . . . . .

Ertesi sabah Nigel tam dokuzda Scotland Yard'a gitti. Yanında makalesi ve bir de çocuk vardı.

Alleyn, "Bu da âdet halini almaya başladı," diyerek yazıyı okudu. Okuma işi bitince, Nigel de bunu çocukla gazeteye gönderdi.

Sonra, "Dinle, Alleyn," dedi. "Sana söyleyeceklerim mühim."

Felix Gardener'in itiraflarını, o imzasız mektup meselesini anlattı. Sonra da kâğıdı Müfettiş'e verdi. Alleyn daktiloyla yazılmış satırları dikkatle okudu.

— "Sana Cambridge'deki rezalet hakkında malûmat verdiği iyi oldu, Nigel," dedi. "Acaba bunu bana tekrarlar ve ifadesini de imzalar mı?"

Gazeteci, "Zannederim," diye cevap verdi. "Anladığıma göre, o ilk sersemlikten kurtulduktan sonra senin kendisinden şüphe etmenden korkmaya başlamış. Daha sonra da... Hani Stephanie Vaughan onun apartımanına gelip de ona bir şey tembih etmeye çalışmıştı ya... İşte ondan sonra da kendini unutup genç kadın için endişelenmeye başlamış. Zaten hakikati de sırf onun için söylemeye karar vermiş. Bu suretle senin Stephanie'den şüphe etmekten vazgeçeceğini düşünmüş..." Nigel bir sigara yaktı. "Tabiî anlattıklarının hem Jacob Saint ve hem de kendisinin aleyhine olduğunu biliyor. Mamafih Saint'in yeğenini öldürmüş olabileceğini de pek zannetmiyor. O, Arthur Surbon'un intihar ettiği kanaatinde."

Alleyn ciddî bir tavırla, "Jacob Saint hazretleri de aynı fikirde," diye cevap verdi. Sonra eğilerek zile bastı.

Kapıda beliren memura, "Bana Detektif Fox'u gönderin," dedi.

Fox gelinceye kadar da Felix Gardener'e gönderilen tehdit mektubunu tetkik etti.

— "E, Fox? Ne dersin? Bizim katil, şimdi de edebiyatla meşgul olmaya başladı. Mektuplar yazıyor artık... Vaziyet yavaş yavaş berraklaşıyor, değil mi dostum?"

Nigel, "Sahi mi?" diye bağırdı.

— "Sahi ya... Fox dinle bak... Bu mektubu dün gece saat sekiz buçukta bir haberci Felix Gardener'in apartımanına bırakmış. İşte zarf da burada. Hususi haberci temin eden bütün müesseselere adam gönder. Mektuptaki parmak izlerini al... Tabiî bunun üstünde Gardener'in ve bir de 'meçhul biri'nin parmak izleri olacak."

Fox merakla sordu. "Bu meçhul biri de kim?"

— "İtimat ettiğimiz, cinayet işleyebileceğini aklımızdan bile geçirmediğimiz biri... Çok kişiden şüphe ettik, fakat ondan asla! Bize yardım etmek istermiş gibi davrandı... Fikirleri ve sevimli hareketleriyle bizi kandırdı. Bu meçhul şahsın ismi—" Bir an durdu.

Fox, "Vallahi bilemedim," diye mırıldandı.

Alleyn başını salladı. "İsmi: Nigel Bathgate!" dedi.

Nigel hiddetle ayağa fırladı. "Terbiyesiz sen de! Bu da şaka mı?" Sonra Fox'un hayret dolu çehresini görerek sustu. "Özür dilerim, Müfettiş Alleyn. Ama Jacob Saint gibi ben de şakalarınızdan her zaman hoşlanmıyorum. Fox'a döndü. "Evet, mektupta benim parmak izlerim var... Ama her tarafta değil... Sadece kenarından tuttum..."

Fox ciddî bir tavırla, "Demek bu defa da sizi yakalıyamadık," dedi. Sonra da bütün vücudu sessiz kahkahalarla titremeye başladı. "Bir ayna olsa da yüzündeki ifadeyi bir görseniz, Bay Bathgate."

Alleyn, "Eh," dedi. "Bugünkü soğuk şakamı da yaptım ve biraz ferahladım. Artık çalışabiliriz. Fox listene bir bak... Tiyatrodaki eşyalar arasında bir daktilo makinası var mı?"

— "Evet. Birinci ve üçüncü perdede bir Remington kullanılmış."

— "Nerede duruyor bu?"

— "Sahneye konmadığı zaman, aksesuarın bulunduğu odada. Zannedersem gece temsil bittikten sonra, ilk perdenin dekorları hazırlanıyor. Böylece ertesi gece geldikleri zaman her şeyi yerli yerinde buluyorlar. Belki lâzım olur diye daktilo makinasındaki parmak izlerini aldık. Tuşlarda Felix Gardener'in parmak izleri var, yanlarda da Bobo'nun. Bu izler, her halde makinayı odadan alıp sahneye götürürken kalmış olacak."

— "Parmak izi meselesinden o kadar çok bahsedildi ki, artık bugün en aptal katil bile eldiven giyiyor... Makinayı en son sahnede kim kullanmıştı?... Tamam, hatırladım. Felix Gardener. Bana mektubun bir kopyesini çıkar, sonra da onu parmak izleri için Bailey'e ver, Fox. Bailey makinaya da tekrar baksın." İçini çekti. "Şimdi de Resmî Soruşturma için hazırlanmalı. Neyse ki, Sorgu Hâkimi efendi bir adamdır."

Fox, "Çok şükür ki öyle," diye mırıldandı.

Nigel sordu. "Ne demek istiyorsunuz?"

Alleyn, "Bazıları," dedi. "Üstlerine vazife olmadığı halde âdeta tahkikatı idareye kalkarlar. Böylece işleri büsbütün karıştırırlar. Fakat bu hâkim çok mâkuldur, işimizin çabuk biteceğinden eminim."

Nigel ayağa kalktı. "Ben de gazeteye gideyim... Felix gelip beni oradan alacak. Soruşturmaya da beraber gideceğiz. Avukatını da çağırdı zannederim."

— "Duyduğuma göre mahkemede bugün bir sürü avukat bulunacak. Jacob Amca da o iftira dâvasında kendisine vekâlet eden Phillips'i tutmuş. İşler gitgide kızışıyor demektir."

Nigel kapıda durarak, "Biz nerede—" diye söze başladı.

Alleyn, "Mahkemede buluşuruz, tabiî," dedi. "Şimdilik güle güle..."

. . . . . .

Nigel gazetede birkaç saat kaldı, cinayetle ilgili şahısların kısa biyografilerini yazdı. Yazı İşleri Müdürü'nün, gönderdiği makalelerden pek memnun kaldığı belliydi... Fakat bunu ona göstermemeye çalışıyordu. Nigel'in yazıları bittiği sırada Felix Gardener de yanında genç, fakat son derecede ciddî bir adamla gazeteye uğradı. Birlikte çıkıp küçük bir bara gittiler. Birer kadeh konyak ısmarladılar. Nigel durmadan nükte yapıp arkadaşını neşelendirmeye çalıştıysa da, pek muvaffak olamadı. Avukat onu ciddî nazarlarla süzüyor, son derecede sinirli ve endişeli olan Felix ise dalgın dalgın düşünüyordu. Konyaklarını bitirdikten sonra bir taksiye binerek mahkemenin yolunu tuttular.

Soruşturma, salonu tıka basa doldurmuş olan meraklıları bir hayli sukutu hayale uğrattı. Polis tahkikatı hakkında pek az malûmat verildi. Alleyn tiyatroda olanları kısaca anlattı. Hâkim kendisine gayet nazik muamele ediyordu. Kadın dinleyiciler ise hayran hayran genç adamı süzüyorlardı. Nigel de arkadaşını seyretmekteydi. Genç Müfettiş'in yerine kendisi heyecanlanıyordu.

Alleyn tabancayı ve kurşunları tarif etti. Eldiven ve beyaz boya meselelerini anlattı. Bu arada bütün oyuncuların da ifadelerini imzalamış olduklarını söyledi.

Nigel'in bundan haberi yoktu tabiî... Bir an endişeyle, "Eyvahlar olsun," diye düşündü. "Benim, söylediklerini bir bir yazdığımı öğrenince kimbilir ne kadar kızdılar..."

Alleyn tiyatroda olanları anlatmasına rağmen, ondan sonra yapılan tahkikat hakkında bir şey açıklamadı. Hakikaten mâkul bir insan olan hâkim de onu zorlamaya kalkmadı.

Müfettiş'ten sonra Felix Gardener çağırıldı. Aktör'ün rengi iyice uçmuştu. Fakat buna rağmen sakin bir tavırla konuştu. Tabanca'nın ağabeysinin olduğunu itiraf etti. Kurşunları da, sahtelerini yapması için "Bobo"ya verdiğini anlattı.

Hâkim, "Cinayetten evvel Bayan Stephanie Vaughan'ın odasına gittiniz mi?" diye sordu.

— "Evet... Müfettiş Alleyn'in de söylediği gibi birinci perdeden evvel bir gazeteci arkadaşla birlikte Bayan Stephanie Vaughan'ın yanına gittik... Fakat ondan sonra o giyinme odasına bir daha girmedim."

— "Tuvalet masasının üstündeki devrilmiş beyaz boya şişesini de gördünüz mü?"

— "Hayır görmedim,"

— "Bay Gardener, tetiği çektiğiniz sahneyi tarif eder misiniz?"

Gardener anlatmaya başladı. Yüzü büsbütün bembeyaz kesilmişti. Sesi de iyice titriyordu. Sözlerini bitirdiği zaman ellerini birbirine kenetliyerek bekledi.

— "Ne olduğunu hemen anladınız mı, Bay Gardener?"

— "Hemen anladığımı zannetmiyorum... Tabancanın gürültüsü beni şaşırtmıştı... O anda, 'Suflör yerinden patlatılan yalnız barut dolu kovanlardan biri yanlışlıkla tabancaya konmuş,' diye düşündüm... Âni bir düşünceydi bu tabiî..."

— "Oyuna devam ettiniz mi?"

Felix Gardener hafif bir sesle, "Evet," dedi. "Mihaniki bir tarzda... Daha sonra vaziyeti anlamaya başladım... Ama oyuna devam ettik..."

— "'Ettik,' dediniz. Başka biri daha var mıydı?"

Aktör bir an tereddüt etti, sonra mırıldandı. "Bayan Vaughan da sahnedeydi."

Memurlardan biri bir çift gri eldiven çıkardı, seyirciler memnun memnun içlerini çektiler... Neyse soruşturma bir şeye benzemeye başlamıştı.

— "Bunlar sizin mi?"

— "Hayır..." Felix Gardener'in yüzünde hayret dolu bir ifade belirmişti.

— "Bunları daha evvel hiç gördünüz mü?"

Aktör, "Hayır," dedi. "Gördüğümü hatırlamıyorum."

Bu defa imzasız tehdit mektubu ortaya çıkarıldı. Felix Gardener bunu nasıl aldığını anlattı. 'Ayak acısı' kelimelerini de biraz isteksiz bir tavırla izah etti.

Hâkim, "Karanlıkta ayağınıza basan şahsı tanıdınız mı?" diye sordu.

Aktör tereddüt etti, sonra da bir şeyler sorar gibi Alleyn'e baktı. Fakat genç Müfettiş'in yüzü tamamiyle ifadesizdi. "Şey... Tanır gibi oldum... Fakat bu katî bir teşhis değildi... Yani karanlıkta şahsı tam mânasiyle tanıyamadım."

— "Peki, o şahsın kim olduğunu zannettiniz?"

— "Buna cevap vermem lâzım mı, efendim?"

Felix Gardener tekrar Alleyn'e baktı.

Hâkim, "Bundan Müfettiş Alleyn'e bahsettiniz tabiî," dedi.

— "Evet, efendim. Fakat katî olarak bilmediğimi de söyledim."

— "Kimin ismini söylediniz?"

— "İsim vermedim. Müfettiş Alleyn bana o şahıs ayağıma bastığı zaman, belli bir koku duyup duymadığımı sordu. Ben de öyle bir koku duyduğumu zannettiğimi söyledim."

— "Yani bir nevi parfüm kokusu mu duydunuz?"

Felix Gardener başını salladı. "Evet efendim."

— "Peki, bu kokuyu kim kullanır?"

Aktör yutkundu. Sonra yavaşça, "Bay Jacob Saint," dedi.

Saint'in avukatı hiddetle ayağa fırlayarak itiraz etmeye başladı. Hâkim onunla konuştuktan sonra tekrar Felix Gardener'e döndü.

— "Bu kadar, Bay Gardener. Teşekkür ederiz."

Ondan sonra Stephanie Vaughan sorguya çekildi. Genç kadın son derecede şık, zarif ve vakurdu. Berrak bir sesle ve gayet sakin bir tavırla konuştu. Alleyn'in beyaz boya hakkında söylediklerini tasdik ettikten sonra, boya şişesini Arthur Surbon'un devirdiğini anlattı. Sonra da, "Bay Surbon'un intihar ettiğinden eminim," diye ilâve etti.

Jüri âzaları onu hayran hayran süzdüler, fakat bu intihar meselesine pek inanmadıkları da hallerinden belliydi.

Stephanie Vaughan'ı diğerleri takip etti. Barclay Crammer kalbi kırılmış, üzülmüş yaşlı bir adam rolünü gayet güzel oynadı. Janet Emerald ise o gün sanatının şahikasına erişti... Aklına gelen her rolü yaptı. Fakat Susan Max'la kendi

ifadesi arasındaki tezatlar, ortaya dökülür dökülmez de hüngür hüngür ağlamaya başlıyarak, "Aklım hiç başımda değil," diye feryad etti. Hâkim onu buz gibi nazarlarla süzdükten sonra, kendisinin hiç de işe yaramayan bir şahit olduğunu bildirdi.

Bayan Dulcie Deamer her zamanki genç, samimî ve çekingendi. Cinayetle alâkası olmayan birtakım şeyler söyledi... Sesini titretmeyi de unutmadı. George Simpson ve Susan Max bildiklerini doğru dürüst anlattılar. Bobo'da ise tam bir katil hali vardı. Ve öyle beceriksizce konuştu ki, yerine dönerken herkes, "Katil muhakkak bu!..." diye fısıldaşmaya başladı.

Trixi'nin ise çok korkunç olduğu halinden belliydi. "Ben masumum," dedi durdu. Hâkim ona oldukça şefkatle muamele etti.

— "Arthur Surbon'u iyi tanıdığınızı söylüyorsunuz. Yani kendisiyle çok mu samimiydiniz?"

Zavallı Trixi, "Bir bakıma öyle de denebilir," diye mırıldandı.

Babası hürmetkâr ve sakindi. Fakat zavallı aynı zamanda acınacak haldeydi. Kapıcının ise aksiliği tutmuştu. Suallere kısa kısa cevaplar verdi. Kendisine o gece sahne kapısından kimlerin girdiği sorulunca da yaşlı adam Nigel Bathgate, Roderick Alleyn ve Jacob Saint'inki de dahil olmak üzere kulise geçmiş olan herkesin ismini verdi.

— "Peki kulise girenler arasında bu eldivenleri giymiş olan bir kimse var mıydı?"

Kapıcı sıkıntılı bir tavırla, "Tabiî, tabiî," diye homurdandı.

— "Kimdi bu şahıs?"

— "Bay Jacob Saint!"

Hâkim, "Emin misiniz?" diye sordu.

— "Tabiî eminim... Emin olmasaydım söylemezdim."

Kapıcıdan sonra, Jacob Saint halkın fısıltıları arasında şahit mevkiine geçti. Tiyatronun sahibi olduğunu anlattı. Gece kulise yeğeni Arthur Surbon'la konuşmaya gitmişti. Eldivenleri de orada bir yerde unutmuştu. Nerede olduğunu da bilmiyordu. Evet, Janet Emerald'ın odasına da gitmişti. Fakat o sırada eldivenlerinin yanında olduğunu zannetmiyordu. Galiba onları sahnede unutmuştu.

Jacob Saint'le Arthur Surbon arasındaki anlaşmazlıktan katiyen bahsedilmedi. Bu da Nigel'i bir hayli şaşırttı tabiî.

Nihayet hâkim vaziyeti hulâsa etti. İntihar ihtimali üzerinde de durdu, fakat buna pek inanmadığı da sözlerinden

anlaşılıyordu. Jüriye talimat verdi ve onlar da hakikaten yirmi dakika sonra beklenilen malûm kararı verdiler. "Arthur Surbon meçhul şahıs veya şahıslar tarafından katlolunmuştur."

Mahkemeden çıkarken Nigel hemen Alleyn'in yanına koştu. Önlerinde de Janet Emerald'la Jacob Saint yürümekteydi. Kadın müfettişin arkasında olduğunu hisseder hissetmez hiddetle döndü ve Alleyn'in koluna yapıştı. "Müfettiş Alleyn!"

Alleyn durakladıyarak Janet Emerald'ın yüzüne baktı.

— "Bütün bunlar sizin işiniz..." Kadının alçak sesle konuşmasına rağmen, hiddet ve nefretten titrediği, kendini de güç tuttuğu belliydi. "Bana o şekilde muamele etmesini, hâkime siz söylediniz! Neden o kadar kişinin içinde beni seçti? Neden bana hakaret etti? Niçin öyle şüpheyle süzdü? Neden Felix Gardener serbes bırakıldı? Evet, o neden tevkif edilmiyor? Arthur Surbon'u Gardener öldürdü! Rezalet bu! Rezalet!" Sesi yükselmeye başlamıştı. Yanlarından geçmiş olan birkaç kişi durarak döndüler ve Alleyn'le Janet Emerald'ı seyretmeye başladılar.

Jacob Saint telâşla, "Janet," dedi. "Çıldırdın mı sen?"

Kadın başını çevirerek Saint'e baktı, sonra da insanın tüylerini diken diken eden bir şekilde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Jacob Saint onu kolundan tutraka çabucak oradan uzaklaştırdı.

Alleyn düşünceli düşünceli aktrisin arkasından bakıyordu.

— "Hayır, Bay Jacob Saint," diye mırıldandı. "Bayan Emerald deli değil... Sadece kindar... Budalalık derecesinde kindar..."

Sonra o da, onların peşi sıra yürüdü.

17

Gardener'in Apartmanı

NİGEL, akşam üzeri, soruşturma hakkında bir yazı yazdı. Açıklanmamış olan bir sürü vaka vardı ortada. Mahkemede bunlardan neden bahsedilmemişti acaba? Jacob Saint'in iftira dâvasından hiç söz açılmamış, Arthur Surbon'un öldü-

ğü gece sarhoş olduğuna dair bir tek kelime bile söylenmemişti. Ya aktörün Stephanie'yi tehdit edişi? Kadının giyinme odasına gidişi? Jüri de fazla sual sormaya kalkmamıştı. Verdikleri karar doğruydu tabiî, Arthur Surbon meçhul şahıs veya şahıslar tarafından öldürülmüştü... Şimdi polisin vazifesi de bu meçhul katil veya katilleri bulmaktı... Alleyn' in bu güdük soruşturma neticesinden çok memnun olduğu belliydi. Lüzumsuz yere elindeki kozları açıklamak zorunda kalmamıştı!...

Nigel cinayeti düşündü... Artık o Arthur Surbon'u, Jacob Saint'in öldürdüğüne iyice inanmıştı. Fakat... Cinayetten evvel adam tekrar kulise girmemişti... Piyes esnasında yerinden ayrılmamıştı. Kapıcı da onun ikinci defa içeri girmediğine yemin ediyordu. Nigel birdenbire heyecanla doğruldu. Saint, piyesi bir locadan seyretmişti. Hem de sahneye en yakın olan locada... Belki sahne karartıldığı zaman yerinden usulca kalkmış ve koridora çıkmıştı. Koridorun en ucunda da doğrudan doğruya sahneye açılan bir kapı vardı. Evet, Nigel ile Tiyatro Müdürü Stavely telefona giderlerken kapı kilitliydi. Fakat kapının anahtarını almak Jacob Saint için o kadar kolay bir şeydi ki... Saint perde açılmadan evvel locasında oturmuş ve herkese görünmüştü. Sonra da elektrikler kararır kararmaz, biraz önce açtığı kapıdan içeri süzülmüştü. Tabiî karanlıkta Felix'le çarpışmış ve aktörün ayağına da basmıştı. Kurşunların yerini değiştirmiş ve geldiği yoldan yerine dönmüştü. Sahne aydınlandığı zaman Jacob Saint gene locasında oturuyordu...

Nigel o kadar heyecanlandı ki, hemen Scotland Yard'a telefon etti. Alleyn çıkmıştı, fakat saat dörtte dönecekti. Nigel de dört buçukta Müfettiş'i görmeye geleceğini söyledi.

Gazeteci telâş ve heyecanından yerinde duramıyordu. Evet, katilin kim olduğu gün gibi aşikârdı. Bu buluşunu Felix Gardener'e söylemeye karar verdi. Arkadaşına telefon etmedi. Hemen apartımandan dışarı fırladı. Oraya kadar yürüyecek aktörü bulduğu takdirde de onunla konuşacaktı. "Evde değilse," dedi. "O zaman da biraz dolaşır, sonra Scotland Yard'a giderim... Zaten hava almaya ihtiyacım var."

Felix Gardener'in apartmanının bulunduğu Sloane sokağı hakikaten kibar ve temizdi. Köşedeki çiçekçiden bir karanfil alarak yakasına takan Nigel koşmak, şarkı söylemek, kahkahalar atmak istiyordu. Sokak diğer günlere nazaran bir hayli kalabalıktı. Apartmanın yanındaki mağazanın vitrinine hayran hayran bakan bir adamı merhametle süzdü. Zavallı, kılığından görmüş geçirmiş bir insan olduğu ne kadar

da belliydi. Onun yanından koşar adımlarla geçti... Islık çalarak apartımana girdi... Kapıcıya gülerek selâm verdi... Asansöre binmeden merdivenleri ikişer ikişer çıktı...

Felix Gardener'in dairesinin kapısı açıktı. Nigel zile basmaya lüzum görmiyerek küçük hole girdi. Buradan salona geçiliyordu. Gazeteci neşeyle seslenmek için ağzını açtı ve sonra olduğu yerde donmuş gibi kaldı...

Bir kadın sesi duymuştu...

Kadın, "Eğer bunu yaptıysam," diye haykırıyordu. "Senin için yaptım... Senin için yaptım, Felix. En büyük düşmanın oydu... Oydu!"

Nigel, Gardener'in ağır ağır, "İnanamıyorum," dediğini işitti. "Buna inanamıyorum... İnanamıyacağım da..."

Kadın birdenbire gülmeye başladı.

Sonra da kahkahaları arasında boğulur gibi, "Boş yere yapmışım!..." diye inledi. "Boş yere... Fakat... Zararı yok... Pişman değilim. Anladın mı? Pişman değilim... Çünki bu bahaneyle senin buna lâyık olmadığını anladım."

Âni bir paniğe kapılan Nigel ne yaptığını bilmeden geri dönüp sokak kapısını büyük bir gürültüyle kapadı. Sonra da kendi kulaklarına bile yabancı gelen acayip bir sesle, "Felix! Felix! Evde misin?" diye seslendi.

Âni ve derin bir sessizlik oldu. Sonra ayak sesleri kapıya yaklaştı ve salonun eğişinde Felix Gardener belirdi.

— "A, Nigel, sen misin?"

Nigel ona değil, omuzunun üzerinden salona baktı. Stephanie Vaughan biraz ilerideki bir koltuğa oturmuş, ayak ayak üzerine atmıştı. Bütün güzelliği üstünde olan genç kadın mendilini dudaklarına götürmüş, öylece duruyordu.

O da, "A, Nigel Bathgate'ymiş," dedi. Sesi sakin ve hattâ neşeliydi. Gazeteci *Yılan ve Fare*'nin ilk sahnesini hatırladı. Stephanie orada da aynı vaziyette oturuyor, aynı neşeli halle konuşuyordu... Kadın büyük bir sanatkârdı doğrusu.

Felix Gardener, "Evvelce tanışmıştınız, değil mi?" diye mırıldandı. Stephanie'ye bakmıyordu.

Nigel de kendini toparlıyarak bir şeyler söyledi, hattâ kadının uzattığı eli bile sıktı.

Sonra da aktöre, "Bir iki dakika için uğradım," dedi.

Stephanie Vaughan neşeli bir kahkahayla başını salladı. "Bir iki dakika için uğramadığınızdan eminim, Bay Bathgate. Felix'le konuşup, içki içmeye ve açık saçık hikâyeler anlatmaya geldiniz. Ben erkeklerin başbaşa kaldıkları zaman nelerden bahsettiklerini gayet iyi bilirim... Zaten benim gitmem lâzım... Onun için siz kalın."

Âni ve zarif bir hareketle ayağa kalktı. Nigel'in gözlerinin içine bakarak o meşhur çarpık tebessümüyle güldü.

— Felix'e söyleyin, sizi bana muhakkak getirsin... Sizden hoşlandım, Nigel Bathgate... Duydunuz mu? Felix sizi bana muhakkak getirsin."

Aktör, "Bu senin çantan mı?" diye sordu. Sonra koltuktan aldığı şık bir çantayı kadının yanındaki alçak masaya bıraktı. Nigel, onun Stephanie'ye yaklaşmak, ona dokunmak istemediğini anlamıştı. Aktör gidip kapıyı açtı, Stephanie de gene neşeli neşeli konuşarak dışarı çıktı. Aktör de onu takip etti ve kapıyı da dikkatle kapadı. Nigel genç kadının sesini duydu. Stephanie bir şeyler mırıldanıyordu. Sonra da sokak kapısı şiddetle kapandı.

Tekrar salona döndüğü zaman genç aktörün yüzü bembeyazdı. "İyi ettin de geldin, Nigel," dedi. "Berbat haldeyim."

Öyle olduğu da aşikârdı. Şöminenin önündeki koltuğa düşercesine oturdu. Gazeteci onun sıtmaya tutulmuş gibi titrediğini farkederek, "Felix," diye atıldı. "Bir doktora gitsen."

— "Hayır... Hayır... Bu geçirdiğim feci şokun son kalıntıları... Merak etme dostum, kendime gelirim. Biraz sonra gidip yatayım diyorum... İki gecedir doğru dürüst uyuyamadım."

— "Hakikaten biraz uyusan iyi olur. Meselâ hemen şimdi yatsan... Sana iki aspirin, bir kadeh dolusu viski veririm... Ondan sonra da çıkar giderim."

— "Hemen gitme, canım... Biraz konuşalım... Yeni haberler var mı?"

Her ikisi de Stephanie Vaughan'dan bahsetmemeye çalışıyorlardı. Nigel, Jacob Saint hakkındaki düşüncelerini hatırladı. Nasıl da heyecanlanmıştı? Katil Saint'di ha?... Gazeteci acı acı güldü.

— "Acaba Felix, Stephanie'nin sözlerini duyduğumdan şüphe ediyor mu?" diye de kendi kendine sordu. Buna pek ihtimal vermiyordu. Arkadaşının aklına böyle bir şey gelmemişti her halde. Kendisinin de dediği gibi o feci şokun tesirlerinden hâlâ kurtulamamıştı. Nigel kendini zorlayarak şundan bundan bahsetmeye çalıştı. Konuşulacak mevzu bulmak da ne kadar zordu? O zamana kadar aktörlerle pek ahbaplık etmemişti. Halbuki şimdi birden onların arasına karışıvermişti. Hem de farkına varmadan. Genç adam, oyuncuların etrafını sardıklarını, onu sahneye koydukları garip, çok garip bir piyesi seyretmeye zorladıklarını düşünüyordu. Üstelik bu oyunu hem seyrediyor ve hem de aktörlerin arasına

karışıp onlarla birlikte beceriksiz beceriksiz oynamava çalışıyordu.

Felix Gardener'in sesi Nigel'i daldığı düşüncelerden uyandırdı.

Aktör birdenbire, "Bugün mahkemede iyi konuştu değil mi?" diye sordu.

— "Kim?"

— "Stephanie tabii."

— "Evet, evet."

Nigel'in sesindeki tuhaflık aktörün dikkatini çekmişti. Gözlerinde saklayamadığı bir ıstırapla arkadaşına baktı.

— "Nigel," dedi. "Nigel... Dinle... İkimiz de suçlu değiliz. Sana şerefim üzerine yemin ettim... Sen de bana inandığını söyledin."

Gazeteci üzüntüyle mırıldandı. "Evet... Biliyorum."

— "Fakat artık— artık inanmıyorsun galiba?"

— "Sen onun suçsuz olduğundan emin misin, Felix? Yani Stephanie—"

Aktör acı acı güldü, "Demek sen de şüphelenmeye başladın? Ah Nigel, Stephanie'nin ne kadar fedakâr bir kadın olduğunu bir bilsen!"

Gazeteci, "Bana her şeyi açıkça anlatamaz mısın?" diye sordu.

Felix Gardener, "Anlatamam! Anlatamam!" diye haykırdı. "Stephanie hakkında bir tek kelime bile söyleyemem..." İçini çekti. "Hoş seni de haksız bulamam, Nigel. Vaziyet hem Stephanie'nin ve hem de benim aleyhimde. Ama yapacak bir şey yok... Alleyn benim, intihar faraziyeme ne dedi?"

Nigel, "Onun da bana fazla bir şey söylediği yok ki," diye homurdandı.

Felix Gardener birdenbire heyecanlanıvermişti. "Soruşturmada jüri yanlış karar verdi. Arthur Surbon intihar etti! Ben kendim gidip Alleyn'i göreyim... Onun buna inanması—" Birdenbire sustu. "Arthur Surbon'un intihar ettiği meydanda... Alleyn'in bunu anlaması lâzım."

— "Ben gideyim artık, Felix... Rica ederim sen de yat uyu."

— "Uyumak mı?" Felix dudağını büktü. "Uyku... Uyku... Neyse, gene aktörlüğüm tuttu!... Güle güle, Nigel."

— "Allaha ısmarladık, dostum. Zahmet etme, ben çıkarım."

Nigel merdivenlerden düşünceli ve üzüntülü bir çehreyle indi. O eski neşesi tamamiyle uçmuştu tabiî.

Şimdi korkunç bir meseleyle karşı karşıyaydı, karar ver-

mesi lâzım geliyordu. Duyduğu o konuşmayı Alleyn'e anlatmalı mıydı?... Bu meseleyi düşünmemeye çalıştı. Fakat ne yaparsa yapsın kafasından da atamadı. Hâdiseyi Alleyn'e anlatmadığı takdirde ne olacaktı? Stephanie'ye deli gibi âşık olan Felix, Jacob Saint'in cinayetle itham edilmesine razı olacak mıydı? Sevdiği kadına bir şey olmasın diye mâsum bir adamın cezalandırılmasına göz mü yumacaktı? Alleyn'in kendisi hakkındaki sert sözlerini hatırlayan Nigel içini çekti... Evet, o daha ziyade kendisini düşünüyor, bu işin içinden ıstırap duymadan sıyrılmaya çalışıyordu. Dişlerini sıkarak Hyde Park'a doğru yürüdü. Parkın köşesine geldiği zaman da kararını vermişti. Bildiklerini Alleyn'den saklamaya hakkı yoktu. Evet, Müfettiş'e her şeyi söyleyecekti... Fakat o zaman kalleşlik etmiş olmıyacak mıydı?

Kalbi ıstırapla burkularak bir taksiye bindi.

— "Scotland Yard'a çek..." dedi.

Oraya vardığı zaman saat henüz dört olmamıştı. Fakat Müfettiş Alleyn odasındaydı, Nigel'i de görebilirdi. Gazeteci hemen yukarı çıktı.

Alleyn, "Merhaba Nigel," dedi. "Nen var senin? Yoksa gene katili mi keşfettin?"

Gazeteci âdeta yalvarır gibi, "Allah aşkına, Alleyn," diye mırıldandı. "Benimle alay edip durma... Bu defa sana teorilerimden değil, bir hakikatten bahsedeceğim."

Müfettiş kaşlarını hafifçe kaldırdı. "Otur bakalım, otur. Bir sigara yak..."

Gazeteci derin bir nefes aldı. "Alleyn... Bunları sana anlatmak bana çok ağır geliyor... Feci bir şey bu... Sen her şeyi olduğu gibi görmeye alışmışsın... Bu benim için o kadar kolay değil. Kendimi seninle açıkça konuşmaya zorluyorum!... Biliyorum, bu biraz melodrama kaçtı... Ama hakikat böyle... Yani... Ben katilin kim olduğunu biliyorum... Bir kadın o."

Alleyn'in sesi boğuklaşıvermişti. "Ne demek istiyorsun Nigel? Bana ne anlatacaksın? Demin bir hakikatten bahsedeceğini söyledin... Bahset bakalım..." Birdenbire susasak daha sakin bir tavırla, "Affedersin, Nigel," dedi. "Bugünlerde bütün aksiliğim üstümde. Kusura bakma."

Nigel yutkundu. "Birinin bir şeyi itiraf ettiğini duydum..."

Alleyn bir an bekledi, sonra masasından bir kalem aldı. "Ne zaman?"

— "Bugün... Bir saat kadar evvel."

— "Nerede?"

— "Felix'in apartmanında."

— "Pekâlâ... Anlat bakalım."

— "Anlatayım da bu işkence bitsin. Felix'in apartımanının kapısı açıktı. Zili çalmadan içeri, hole girdim. Salondan sesler geliyordu. Bir kadın, 'Eğer yaptıysam,' dedi. 'Bunu senin için yaptım, Felix. O senin en büyük düşmanındı.' Sonra—" Nigel alnında beliren ter tanelerini sildi. "Sonra Felix, 'İnanamıyorum,' diye mırıldandı. 'İnanamıyorum...' Onun üzerine kadın korkunç bir sesle gülmeye başladı. 'Boş yere yapmışım!' dedi. 'Ama pişman değilim. Anladın mı? Pişman değilim... Bu bahaneyle senin buna lâyık olmadığını anladım.' Sonra... Sonra ben sokak kapısını gürültüyle kapadım ve içeri seslendim... Felix hole çıkarak beni salona aldı... O da oradaydı..."

— "O?"

— "E—evet... Stephanie Vaughan."

Alleyn, "Olamaz!" diye haykırdı.

— "Benim böyle bir meselede yanılacağımı veya yalan söyliyeceğimi zannetmiyorsun ya? İnan ki, ömrüm oldukça sesleri kulağımdan gitmeyecek."

Müfettiş sessiz ve düşünceli oturuyordu. Uzun müddet ağzını açmadı. Bunu farkeden Nigel endişeyle onu süzmeye başladı. Alleyn'in yüzü tamamiyle ifadesizdi. Sanki gizli bir el yüzünden her şeyi silivermişti.

Sonra ağır ağır, "Fakat Nigel," dedi. "Bu katî bir delil değil... 'Eğer yaptıysam senin için yaptım. O senin en büyük düşmanındı.' Belki de Stephanie Vaughan, Felix Gardener'e Arthur Surbon'u tehdit ettiğini ve bu yüzden de adamı intihara sürüklediğini söyledi... Hattâ belki de Arthur Surbon'dan değil de tamamiyle başka bir şahıstan bahsediyorlardı."

— "Eğer Felix'in yüzündeki ifadeyi görseydin, bunları düşünmezdin."

— "Ne demek istiyorsun?"

Nigel sadece, "Felix bitkin," dedi. "Mahvolmuş o!"

Alleyn homurdandı. "Mahvolmuş o! Mahvolmuş o! Sen de tıpkı onlara benzedin. Yakında rol yapmaya da başlıyacaksın. Barclay Crammer de bugün mahkemede 'mahvolmuş adam' rolündeydi... Budala..."

Nigel ayağa kalktı. "Benim anlatacaklarım bu kadar, Alleyn. Bunlara katî birer delil nazariyle bakmamana da memnun oldum... Üzerimden ne ağır bir yük kalktı bilemezsin."

Alleyn dikkatle Nigel'e baktı. Yüzünde bir antika seyreden ve bunu pek de eğlenmesini bulan bir adamın hayran ve şaşkın ifadesi vardı. "Üstüm," dedi. "Eğer Diyojen fıçısiyle dolaşırken sana çarpsaydı, yüzüne şöyle bir bakar ve 'Bul-

dum!' diye haykırırdı. Sonra da fıçısını şarapla doldurup sabaha kadar içerdi."

Nigel rahat bir nefes aldı. "Yani bu sözlerinle beni meth mi ediyorsun?"

— "Galiba. Şimdi anlat, sen salona girdikten sonra ne oldu?"

— "Sorma... Öyle feci haldeydim ki... Buna rağmen hepimiz tatlı tatlı konuştuk. Stephanie hakiki bir sanatkâr doğrusu. İyi rol yaptı."

— "İnanırım."

— "Kendisini ziyaret etmemi de söyledi, Alleyn." Gazeteci hafifçe titredi.

Alleyn ayağa kalktı. "Dinle Nigel. Bir daha onları gidip görmiyeceksin. Anladın mı?"

— "Evet... Ama sana ne oluyor?"

— "Ben yanında olmadıkça onları ziyarete gitmiyeceksin. Sen yazılarını yaz, bu işlere de burnunu sokma."

— "Bütün fedakârlığımın karşılığı bu mu?"

— "Nigel... Sana hakikaten minnettarım... İçinde bulunduğun vaziyetin müşküllüğünü de anlıyorum." Dostça bir tavırla tebessüm etmeye başlamıştı. "Fakat rica ederim, söylediklerimi yap. Mükâfat olarak sana bir haber de vereceğim?"

— "Nedir haber?"

— "Okuyucularına Jacob Saint'in tevkif edildiğini, fakat hangi suçla itham edildiğinin henüz bilinmediğini müjdeleye bilirsin."

18

Tevkif

ALLEYN, Nigel'in hayretten ağzının bir karış açıldığını memnuniyetle gördükten sonra, "Daha doğrusu," diye devam etti. "Jacob Saint henüz tevkif edilmiş değil. Fakat biraz sonra gidip o işi de halledeceğim. Gelmek ister misin?"

— "Hem de nasıl? Hem de nasıl?" Nigel'in gözleri parlamaya başlamıştı. "Gazeteye telefon edeyim de?... Bu haberi yetiştirmem lâzım."

— "Tabiî... Fakat sana söylediğime başka bir şey ilâve

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI İSTANBUL KÜTÜPHANESİ

etme. Yalnız Yazı İşleri Müdürü'ne haber ver, yirmi dakika kadar beklesin. Olur da Saint'i tevkif edemeyiz. O zaman tekrar telefon edersin, onlar da yanlış haber basmamış olurlar. Bak, ben ne iyi adamım değil mi?"

Genç gazeteci, "Öyle," dedi. Hemen telefonu açıp haberi verdi. Yüzündeki mesut tebessümden karşıdakilerin iyice şaşırdığı anlaşılıyordu.

Alleyn, "Benim gözcüden haber gelir gelmez, yola çıkarız," diye gülümsedi. "Aman, Nigel, kelepçe almamı bana hatırlat. Çok heyecanlıyım."

Nigel, "Beş dakika önce, çenene yumruk atmışım gibi bana şaşkın şaşkın bakıyordun," dedi. "Birdenbire ne oldun böyle?"

— "Bir şeyi hatırladım... Bir hâdiseyi... Düşündüm, taşındım... Budalalıktan vazgeçmeye karar verdim."

— "Jacob Saint'i cinayetten dolayı mı tevkif edeceksin?"

— "O kadarını sorma artık."

Kapı vuruldu ve içeriye Detektif Fox girdi.

— "Bizim memur telefon etti. Saint hazretleri Unicorn Tiyatrosu'ndaki bürosundalar... Merhaba, Bay Bathgate."

Alleyn, "Haydi öyleyse," diye haykırdı. "Yola çıkalım."

Nigel atıldı. "Kelepçeleri unutma."

— "Nigel dostum, sen olmasaydın ben ne yapardım acaba. Fox, kelepçeleri aldın mı?"

— "Aldım, aldım... Hava serinledi, Şef. Pardesünüzü giyseniz iyi olur."

Alleyn pardesüsünü telâşla giyerek, "İşte tevkif müzekkeresi de burada," diye mırıldandı. Şapkasını siyah saçlarının üzerine dikkatle yerleştirdi.

Sonra da, "Şık mıyım?" diye sordu. "İnsanın birini tevkif ederken muhakkak şık olması şarttır." Kapıyı açarak koridora çıktı. Nigel'le Fox da onun peşi sıra giderlerken, şişman Detektif gazeteciye usulca, "Bu cinayet meselesi onu bir hayli üzdü, Bay Bathgate," dedi. Bunları söylerken Fox'da, bakıp büyüttüğü çocuklardan bahseden sevimli bir lâla hali vardı.

Kapıda büyük bir arabayla, iki sivil ve bir de üniformalı polis onları bekliyordu. Otomobile bindikten sonra Alleyn, "Unicorn Tiyatrosu'na" dedi.

Araba ilerlerken Fox da homurdanıyordu. "Allah kahretsin! Tiyatronun kapısında birkaç gazeteci bekliyor." Sonra hafifçe kızararak, "Affedersiniz Bay Bathgate," dedi.

Alleyn, "O halde," diye cevap verdi. "Biz de tiyatronun arkasındaki sokağa girelim. Kapılardan biri oraya açılıyor za-

ten. Salondan geçer ve büroya kolayca gireriz. Nigel sen evvelâ in, tiyatronun ön kapısına giderek meslekdaşlarınla şöyle bir konuş... Sonra da gayet lâkayt bir tavırla sahne kapısına doğru yürü..." Müfettiş cebinden bir kart çıkarmış ve üstüne bir şeyler karalamaya başlamıştı. "Bunu sahne kapısındaki polise gösterirsen seni içeri bırakır. Seninle büronun önünde buluşuruz... Arkadaşlarına güzel bir hikâye anlat..."

Nigel heyecanla, "Anlatırım... Sen merak etme!" diye bağırdı.

Alleyn, Fox'a, Nigel'in Felix Gardener'in apartımanında duyduklarını anlattı. Fox da bunları dinlerken gazeteciyi macera düşkünü bir çocuğu seyrediyormuş gibi bakıyordu.

Araba dar sokaklara daldı, köşeler döndü ve bir yerde Fox şoföre durmasını söyledi.

Alleyn, "Nigel," dedi. "Sen şimdi şu sokaktan hemen tiyatronun önüne çık... Biraz sonra tekrar görüşürüz..."

Nigel yan sokaktan koşmaya başladı. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Son süratle köşeyi döndü ve hemen yavaşladı. Artık lâkayt bir tavırla yürüyordu. Tiyatronun ön kapısına yaklaştı. Siyah cam ve çelikten yapılmış kübik gişenin önünde hakikaten iki gazeteci beklemekteydi. Onları tanıyan Nigel yanlarına yaklaşarak neşeli bir tavırla, "Ne haber?" diye sordu.

Gazetecilerden biri terbiyeli terbiyeli, "İyilik," dedi. "Ya sende?"

Nigel güldü. "Benim bir komedi artisti ile randevum var... Sahne kapısına giden şu dar geçidi görüyor musunuz?... Gözlerinizi oradan ayırmayın... Zira biraz sonra sizi alâkadar eden bir şey göreceksiniz."

Gazeteciler şüpheyle, "Ne oluyor?" diye sordular. "Tabiî polistekiler arkadaşın... Her şeyi haber alıyorsun!"

— "Dediğimi yapın, görürsünüz."

Nigel onların yanından ayrılarak gene lâkayt bir tavırla yan kapıya doğru yürüdü. Oradaki polis genç gazeteciyi görür görmez hemen kaşlarını çattı. Onu geri çevirmeye hazırlandığı belliydi. Fakat Alleyn'in, Nigel'e verdiği kartı okuyunca vaziyeti değişiverdi. Gülümsüyerek kapıyı açtı.

— "Şu merdivenlerden çıkacaksınız, efendim."

Nigel dönüp gazetecilere şöyle bir baktıktan sonra çabucak içeri girdi. Kalın halılarla kaplı olan merdivenlerden birinci mevki sigara salonuna çıkılıyordu. Alleyn, Fox ve iki sivil polis oradaydılar. Nigel'in tanımadığı biriyle konuşuyorlardı.

Adam, "On beş dakika önce geldi," diyordu. "Ben yukarıdaydım... Fakat kapıdaki memur tembihliydi. Onu içeri bı-

raktı... Saint beni görünce şöyle bir süzdü. Polislerin tiyatrosundan ne zaman çıkacaklarını, kendilerini ne vakit rahat bırakacaklarını sordu... İçeride bir sürü mektup olduğunu, onlara cevap vermesi lâzım geldiğini de söyledi... Birtakım bahanelerle onu burada tuttum... Tabiî Jacob Saint tuzağa düşer düşmez aşağıdaki memur Scotland Yard'a telefon etti." Adam gülümsedi. "Jacob Saint şimdi şu koridorun ucundaki büroda."

Alleyn, "Âlâ," dedi. "Gelin bakalım."

Fox, "Tabancanız var mı, Şef?" diye sordu.

— "Hayır... Senin tabancan olduğunu biliyorum, Fox... Nigel, sen en arkadan gel."

Uzun koridordan sessiz ilerlediler. Nigel çok heyecanlanmıştı. Senelerden beri tanıdığı, arkadaşlık ettiği bu adamlar birdenbire değişivermişler, tam polis olmuşlardı.

Birdenbire çelik çerçeveli bir kapının önünde durdular. Nigel birinin içeride dolaştığını duyuyordu.

Alleyn kapıya bir kere vurduktan sonra tokmağı çevirdi. Süratle içeri girdi, diğerleri de peşinden girdi. Fox'un sağ eli cebindeydi.

Nigel onların omuzlarının arasından Jacob Saint'i gördü. Adamın ağzında bir puro, başında da şapkası vardı. Kapıya doğru dönmüş, içeri giren küçük gurupu süzüyordu.

— "Ne oluyor?" dedi.

Diğerleri yana çekildiler ve Alleyn adama yaklaşarak, sakin bir tavırla, "Bay Saint," dedi. "Cebimde sizin için bir tevkif müzekkeresi var."

Jacob Saint anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı. Alleyn bekliyordu.

Tiyatro Kıralı boğuk bir sesle, "Çıldırmışsınız siz," diye bağırdı, "Arthur'u ben öldürmedim... Orada değildim... Locamda piyesi seyrediyordum..."

Alleyn başını salladı. "Sözlerinize devam etmeden evvel sizi neyle itham ettiğimi öğrenmeniz daha doğru olur."

Jacob Saint koltuğuna oturarak arkasına yaslandı. Çabucak baktı ve elini usulca çekmeye doğru uzattı.

Fox birdenbire, "Kımıldamayın, Bay Saint," dedi. "Sizi vurmak istemem."

Unicorn Tiyatrosu'nun sahibi istemiyerek elini koltuğun kenarına dayadı. "Beni neyle itham ediyorsunuz bakayım?"

— "Beyaz zehir satmak suçuyla... Fox, ithamı tekrarlayıver... Ben kelimelerin hepsini hatırlıyamıyorum..."

Fox sanki bu sözleri bekliyormuş gibi hemen başladı. Yüzüne ciddî bir ifade gelmiş, sesi de gayet monotonlaşmış-

tı. Onda ezbere şiir okuyan bir talebe hali vardı şimdi. Jacob Saint ise dikkatle dinliyor ve küçük parmağının tırnağını kemirip duruyordu.

Fox başladığı gibi gene birdenbire susuverdi. Onun üzerine Saint, "Rezalet bu!" diye kükredi. "Buraya bak, Alleyn! Ne yaptığını biliyor musun sen? Beni tevkif ettiğin takdirde rezil olacaksın! İşinden de atılacaksın, tabiî!"

Müfettiş Alleyn tatlı tatlı gülümsedi. "O zaman da bu bana bir ders olur... Gelin, Bay Saint, gidelim."

Jacob Saint elini ağzından çekerek yakasına götürdü... Ağır ağır kalktı ve yan döndü.

Nigel ne olduğunu anlıyamadı. Alleyn birdenbire atılıp Saint'in kolunu yakalamıştı. Adamın kalın parmaklarının arasında bir kâğıt vardı.

Müfettiş, "Kâğıt yemenize katiyen müsaade edemeyiz, Bay Saint," dedi.

Jacob Saint çıldırmıştı âdeta, Alleyn'in üzerine atıldı. Boğuşmaya başladılar. Koltuk devrildi... İki erkek masanın üstüne yuvarlandılar... Mürekkep şişesi yere düştü... Nigel, Saint'in açık renk kareli pantolonuna mürekkep sıçradığını gördü... Sonra diğer iki memur atılarak adamı tuttular. Alleyn, Saint'in bileğini yakalamış bırakmıyordu. Jacob Amca'nın vücudu gerilmiş, bütün adaleleri meydana çıkmıştı... Sonra birdenbire kendini bırakıverdi.

Alleyn haykırdı. "Biriniz şu koltuğu düzeltin."

Kavga esnasında ne yapacağını bilemeyip, şaşkın şaşkın bakınan Nigel hemen yerinden fırladı. Alleyn'in istediğini yaptı.

Genç Müfettiş, "Onu koltuğa yavaşça oturtun," dedi. "Şimdi kendinize gelirsiniz Bay Saint... Biriniz şu pencereleri açın, lûtfen."

Jacob Saint arkasına yaslanmış, hareketsiz duruyordu. adamın kıravatını çıkararak yakasını açtı. Saint'in boynunda bir damar şiddetle atmaktaydı. Alleyn onun kemerini de gevşettikten sonra geri çekilerek, bir an adama baktı. Sonra dönerek telefonu açtı ve bir numara çevirdi.

— "Scotland Yard mı? Ben Müfettiş Alleyn. Adlî tabibi hemen Unicorn Tiyatrosu'na yollayın. Kendisine söyleyin... Kalb krizi... Anlaşıldı mı? Yukarı gelsin... Kapıdaki memur ona yolu gösterir. Derhal... Teşekkür ederim." Telefonu kapadı.

— 'Siz dışarı çıksanız iyi olur... Belki kalabalıktan da sıkılıyordur... Fox, sen kalır mısın?"

Diğer üç memur dışarı çıktılar... Nigel ise karanlık bir

köşeye çekildi. Alleyn'in kendisini görüp dışarı atmaması için de dua ediyordu.

Fox yavaşça, "Kalb krizi mi?" diye sordu.

— "Öyle gözüküyor. Mamafih biraz sonra kendine geleceğini zannediyorum." Bir an sessiz, sedasız Saint'in mosmor çehresine baktılar. Alleyn vantilâtörü çalıştırarak adama yaklaştırdı. Saint'in seyrek saçları uçmaya başladı. Tiyatro kıralı ağır ağır gözlerini açtı. Bu gözler kan çanağı gibiydi.

Alleyn, "Konuşmayın," dedi. "Doktor neredeyse gelir."

İlerleyerek bir sandalye çekti ve Saint'in ayaklarını bunun üstüne yerleştirdi. Sonra adamı hafifçe öne çekti. Saint hemen hemen arkası üstü yatıyor gibi bir duruma geçti.

Alleyn adamı tekrar dikkatle süzdükten sonra pencerenin önüne gitti. Nigel onun elindeki kâğıdı ışığa doğru tuttuğunu gördü. Müfettiş pencereden dışarıya eğilip kâğıdı iyice tetkik etti ve sonra da cebine koydu.

Biraz sonra koridordan sesler aksetti. Kapı açıldı ve Adlî tabip içeri girdi. Adam hemen Saint'in yanına giderek, üzerine eğildi. Onun şişman, beyaz bileğini tuttu, nabzını buldu ve sakin bir tavırla saatine baymaya başladı. Sonra ciddî ciddî çantasını açtı, hazırlıklı gelmişti anlaşılan. Saint'e hemen bir iğne yaptı. Tiyatro kıralı ağzını açtı, bir şey söyleyecek oldu, sonra vazgeçti... Bütün bunlar bir iki dakika içinde oluvermişti.

Doktor çantasını kaparken Saint, "Şimdi daha iyiyim," diye fısıldadı. Hâlâ güçlükle nefes alıyordu.

Adlî tabip ,"Öyle zannederim," dedi. "Burada biraz daha istirahat edersiniz. Sonra sizi rahatsız edilmeyeceğiniz, sakin bir yere götürürüz."

Dönerek Allyen'le diğer memurlara baktı.

— "Bay Saint'i biraz yalnız bırakmamız daha doğru olur." Sonra âdeta koşarak dışarı çıktı. Alleyn ve diğerleri de peşinden. Odada yalnız Fox kalmıştı. Nigel koridorun ucuna doğru yürüyen gurupun arkasından gidiyor ve konuşulanları dinlemeye çalışıyordu.

Doktor, "Kalb," dedi. "Hem de çok tehlikeli... Adam bir hayli hasta. Doktoru kimmiş, biliyor musunuz?"

Alleyn başını salladı. "Sir Everard Sim."

— "Ya... Onu çağırtmanız doğru olur. Saint'i tevkif mi ettiniz?"

— "Evet."

— "Hımm... Bu, meseleyi güçleştirecek... Ben bir can kurtaran getirtir ve onu beklerim. Bana bir iki memur bı-

rakın... Sir Everard'a da ben telefon ederim. Saint feci vaziyette, fakat iyileşecek."

Alleyn, "Âlâ," dedi. "Demek siz burada kalacaksınız? Ben de Fox'u bırakırım. O icabeden şeyleri yapar."

Doktor birdenbire, "A," diye bağırdı. "Az kalsın unutacaktım. Scotland Yard'dan haber gönderdiler. Biri sizinle muhakkak konuşmak istiyormuş. Dur bakayım ismi neydi? Hah, Bobo... Bobo bu cinayet meselesi hakkında sizinle hemen görüşmek istiyormuş... Başkalarına bir şey söylemeye yanaşmamış... İlle de sizi görecekmiş."

Nigel hayretle, "Bobo," dedi. "Allah, Allah!"

Alleyn güldü. "Günaydın Nigel... Neyse uyandın artık. Deminden beri sesin sedan çıkmıyordu. Sen de burada fazla kalma... Haydi bakalım... Ben Scotland Yard'a dönüyorum."

Nigel yavaşça geri çekildi, fakat biraz sonra Alleyn'in otomobiline binmekten de kendini alamadı. Müfettiş buna itiraz etmedi. Genç adamın düşünceli bir hali vardı. Ancak Scotland Yard'a yaklaşırken gazeteciye döndü.

— "Nigel," dedi. "Senin gazete çıkmış mıdır? Yani Jacob Saint'in tevkif edildiği duyuldu mu?"

— "Evet... Gazeteye telefon edip haberi durdurmalarını söylemedim... Onun için Saint'in tevkif haberi her halde basıldı. Bunu bütün Londra duymuştur artık." Sonra da mütevazı bir tavırla ilâve etti. "Ne harikulâde değil mi?"

Alleyn, "Bütün Londra duymuştur artık," diye mırıldandı. "Evet sebebi bu olmalı."

Yard'da da Nigel Alleyn'in peşinden ayrılmadı tabiî. Müfettiş hemen Bobo ile konuşan memuru buldurdu.

— "Bobo'nun elinde gazete var mıydı?"

— "Evet efendim."

— "Hangi gazeteydi bu farkettin mi?"

Memur farketmişti, hemen ismini söyledi. Nigel gururla gülümsedi. Bobo'nun elindeki kendi gazetesiydi.

Memur cebinden bir kâğıt çıkardı. "Bunu Bobo yazdı, efendim. Tekrar geleceğini de söyledi."

— "Teşekkür ederim..."

Nigel, gene ümitli bir tavırla Alleyn'in peşi sıra Müfettiş'in odasına kadar gitti. Alleyn kapıda durarak terbiyeli terbiyeli gazeteciye baktı.

— "Ben de içeri girebilir miyim, Bay Bathgate? Yoksa yalnız kalmayı mı arzu ediyorsunuz?" diye sordu.

Sonra ikisi birden gülerek odaya girdiler.

Odaya girer girmez Alleyn çekmeden bir dosya çıkara-

rak, masanın üstüne koydu. Bunun yanına da Jacob Saint'den aldığı kâğıtla Bobo'nun puslasını bıraktı.

Nigel hemen, "O nedir?" diye sordu.

— "Dosya... Hani senin de bir dosyan vardı ya, bu da onun gibi bir şey... Unicorn Cinayeti'nin dosyası."

Gazeteci masaya yaklaştı. "Şimdi de bu yeni delilleri dosyaya koyacaksın demek?"

Alleyn sahte bir telâşla, "Kâğıtları oradan okuyabiliyor musun?" dedi. "Yoksa sana doğru iteyim mi?"

Nigel hiç sesini çıkarmadı.

Alleyn, "Saint'den zorla aldığım kâğıt nedir biliyor musun?" diye başladı. "Mortlake'den gelen ikinci bir mektup. Bu seferki daha açıkça yazılmış... Maalesef Jacob Amca'mız artık yakasını elimizden kurtaramıyacak... Bobo'nun pusulasına gelince—" Birdenbire durakladı.

— "Evet?"

— "Al oku..."

Nigel pusulayı kaparcasına aldı. Bobo biçimsiz bir yazıyla şunları yazmıştı:

Cinayeti kimin yaptığını biliyorum... Yanlış adamı yakaladınız. Jacob Saint katil değil... Onu tevkif etmemeliydiniz. O mâsum. Hürmetler

Bobo

Nigel, "Bu da ne demek?" dedi.

Alleyn'in yüzünde garip bir ifade belirmişti. "Şu demek," diye mırıldandı. "Bobo biraz sonra katili ziyaret edecek."

19

Nigel'e İhtar

ALLEYN yalvarır gibi, "Rica ederim," dedi. "Durmadan sual sorup da beni rahatsız etme. Burada oturmak istiyorsan, sesin çıkamsın. Benim bir sürü işim var." Zile bastı, şapkasını çıkararak astı. Piposunu yaktı ve koltuğuna oturdu.

Bir an düşündü, sonra telefonu açarak, "Detektif Boys'u istiyorum," dedi. "Allo... Boys, sen misin? Bobo'yu kim ta-

kip ediyor? Tom mu? İyi... Nöbeti ne zaman değişecek? Çeyrek saat sonra mı? Âlâ... Peki Tom telefon etti mi?... Sahi? Neredeymiş? Ya... Anlıyorum. Çok teşekkür ederim."

Zili çaldığı için, kapıda beliren adama da, "Bobo ile konuşan memuru bana gönderiverin," diye emretti.

Memur bir dakika sonra Müfettiş'in karşısında âdeta hazırol vaziyetinde bekliyordu.

Alleyn, "İsmin nedir?" diye sordu.

— "Naseby, efendim."

— "Güzel... Naseby, sana bir iş vereceğim. Tom'u tanıyorsun değil mi?"

— "Evet, efendim."

— "O Bobo'yu takip ediyor... Hani biraz evvel buraya gelip seninle konuşan adamı... Hem Tom ve hem de Bobo şu anda bir kahvedeler..." Alleyn bir kâğıda bir şeyler yazdı. "Bu adresteler... Hemen bir taksiye atlayıp oraya gidecek ve Bobo kahveden çıkıncaya kadar bekleyeceksin. Sonra da tesadüfmüş gibi yanından geçecek ve birdenbire kendisini tanımış gibi duraklayacaksın. 'A, hatırladım!' diyeceksin. 'Siz bugün Scotland Yard'a gelmiştiniz değil mi? Ben de şimdi işten çıktım.' Kendisiyle ahbaplık etmeye çalışacaksın... Fakat sakın şüphesini uyandırma. Ona pusulasını bana verdiğini, fakat tekrar Scotland Yard'a gelmesinin hiç işe yaramıyacağını söyle. Müfettiş Alleyn'le Bay Bathgate'yi konuşurken duydum,' de. 'Senin için biraz anormal diyorlardı... Müfettiş Alleyn katili yakaladığından emin. Bana da sen Scotland Yard'a geldiğin takdirde atlatmamı, seni görmek istemediğini, kaybedecek vakti olmadığını söyle!' Yani onda kendisiyle ve anlatacaklariyle hiç alâkalanmadığımız intıbaını uyandır. Hattâ istersen onun dışarı çıkmasını bekleme de sen içeri gir... Kendisine bir şeyler ikram et... Saint'in asılacağına inandığını söyle... Onun ağzından lâf almaya kalkma. Sadece Unicorn Cinayeti meselesine artık kapanmış nazariyle baktığımıza kendisini inandır. Ondan sonra da bırak gitsin... Ha, Tom biraz sonra dönecek... Yerini başka bir memura bıraktıktan sonra tabiî... Yeni memura Bobo'yu gözden kaybetmemesini söyle... Onu elden kaçırdığı takdirde kendisini öldürürüm! Ancak Bobo yattıktan sonra peşini bıraksın... Ama o zaman da Yard'a telefon etsin ve yerine gönderilecek memuru da beklesin... Ondan bilhassa Bobo'nun gittiği yerlerin adresini istiyorum... Ne kadar malûmat toplarsa bizim için o kadar iyi."

— "Peki efendim... Ben derhal kahveye gidiyorum." Sonra emirleri çabucak tekrarladı.

Alleyn, "Tamam," dedi. "Haydi bakalım... İşini bitirince gene buraya gel!" Memur çıktıktan sonra da, "Zeki bir adam," diye mırıldandı. Ondan sonra "Haberci" temin edilen yerler hakkındaki raporu okudu.

Felix Gardener'e gönderilen imzasız mektup bu tip bir büroya bırakılmıştı.

Scotland Yard'dan memurlar o bürodakileri sıkı sıkı sorguya çekmişlerdi tabiî. Fakat hiç kimse meçhul şahıs hakkında fazla bir malûmat verememişti.

Adam telâşla büroya girmiş ve zarfı masanın üstüne bırakarak derhal gönderilmesini istemiş, habercinin parasını da ödememişti.

Sırtında pardesü, başında şapka, boynunda atkı ve elinde de eldivenler vardı.

Tekrar tekrar, "Çabuk gönderilsin," demişti. "Ha, şu da çocuğun bahşişi..."

Boyu? Ortaydı...

Sesi? Pek akıllarında kalmamıştı.

Sakalı veya bıyığı var mıydı? Zannetmiyorlardı.

Zayıf mıydı? Pek değildi galiba...

Alleyn raporu bir kenara fırlatarak, "Gel de adamı bu tariften bul," diye homurdandı.

Sonra içini çekerek Bailey'i çağırttı. Parmak izi mütehassısı içeriye girdiği zaman gayet şaşkındı. Halinden bir şeye çok hayret ettiği anlaşılıyordu.

— "Şu daktilo makinası, Şef," diye başladı. "Garip bir iş bu... O imzasız mektup tiyatrodaki makinada yazılmış, bunu katî olarak tesbit ettik... Biliyorsunuz, cinayet gecesi makinayı tetkik etmiş ve üzerinde sadece Felix Gardener'le Bobo'nun parmak izlerini bulmuştuk. Gardener makinayı piyeste kullanmıştı, parmak izlerinin olacağı da tabiîydi. Emriniz üzerine gidip makinaya tekrar baktık. Fakat şimdi 'O' harfi hariç hiçbir tuşun üzerinde parmak izi yok. 'O' harfinin üzerinde ise gene Felix Gardener'in parmak izi var... Evvelâ bu meselenin içinden çıkamamıştım... Fakat şimdi aklıma bir şey geldi."

— "Evet? Nedir, Bailey?"

— "Biz parmak izlerini aldıktan sonra yazı makinası tiyatroda eşyaların durduğu malzeme odasına konuldu. Bildiğiniz gibi herkes o sırada gardırop odasındaydı... Jacob Saint hariç tabiî... O da sonra geldi... O halde Jacob Saint eşya odasına gitmiş ve imzasız mektubu yazmış olabilir. Kapılar kapalıydı. Onun için bir şey de duymadık. Zaten o mektubu yazmak da çok vakit almaz... Makinaya kâğıt takılıydı

biliyorsunuz... Mektubu yazdı ve sonra da katlayıp cebine koydu. Siz üzerini daha evvelce aramıştınız. Onun için tekrar aranması ve mektubun ortaya çıkması ihtimali de yoktu... Evet, Jacob Saint mektubu yazdı, tuşları çabucak sildi. Fakat 'O' harfi yanlarda, onun için onun üstündeki parmak izi kaldı."

Nigel, "Malzeme odası nerede?" diye sordu.

— "Sahne kapısından girilen koridorun en ucunda... Orası tam mânasiyle kapalı bir oda da değil. Bir kere yandaki çift kapılar sahneye açılıyor, dipteki küçük bir kapı da arkadaki avluya... Zaten orada avluya açılan kapı dolu... Kapıcının hücresini geçtikten sonra iki kapı daha var. Oradan da avluya çıkılabilir. Onun için cinayet gecesi Jacob Saint makinanın bulunduğu yere kolaylıkla girebilmiştir." Yüzünde muzafferane bir tebessüm belirmişti. "Adam evvelâ o Janet Emerald denilen kadınla bizim çocukların önünden geçip, eve gidiyormuş gibi sahne kapısından çıkmıştır. Sonra avluya geçip, o küçük kapıdan eşya odasına girmiştir... O sırada sahneye açılan çift kapılar nasıl olsa kapalıydı. Elektriği yakmış, mektubu yazmış, tuşlarını da sildikten sonra tekrar dışarı çıkmıştır. Tabii kadın onun ne yaptığını bildiği için dışarıda beklemiş... Bir nevi gözcülük etmiştir."

Alleyn, "Demek hâlâ Janet Emerald'ın peşindesin," dedi.

Nigel ise Jacob Saint ve locanın yanındaki kapı hakkındaki teorisini hatırlamıştı. Bunu çekine çekine anlattı. Bailey, onu belli etmemeye çalıştığı bir hayranlıkla dinliyordu. Alleyn'in çehresi ise gene ifadesizdi.

Gazetecinin konuşması bitince, "Bu mümkün," diye mırıldanarak Bailey'e döndü. "Senin faraziyene gelince... Buna göre, o makinada herkes kolaylıkla mektup yazabilirdi. Daha doğrusu herkes değilse bile içlerinden bazıları avludan, eşyaların bulunduğu odaya rahatça girebilirlerdi... Meselâ George Simpson... Bir dakika düşün... Sahne kapısına en yakın olan kimdi?... Oradan kolaylıkla kim çıkabilirdi?"

Bailey hayretle Müfettiş'e baktı. Sonra da birdenbire haykırdı. "Tabiî! Kapıcı!".

Nigel de ağır ağır, "Kapıcı mı?" dedi.

Alleyn ilâve etti. "Halbuki adamcağız o sırada horul horul uyumaktaydı."

Nigel'le Bailey, Müfettiş'e şaşkın şaşkın bakakaldılar.

Alleyn, "Neyse..." dedi. "Mesele katî olarak halledilmedi, ama... İşler yolunda... Vaziyet iyice aydınlandı..."

Bailey umulmadık bir tarzda müstehzileşiverdi. "Siz memnunsunuz ya... Bu da bizim için kâfi."

— "İmzasız mektupta kimin parmak izleri var?"

— "Felix Gardener'le, dostumuz Bay Nigel Bathgate'nin."

— "Peki, ya Arthur Surbon'un apartımanında bulduğumuz mavi kâğıtta?... Hani şu üzerinde sahte imzalar olan kâğıt..."

— "Bol miktarda Surbon'un parmak izleri var... Bir de daha eski, belirsiz birtakım izler görülüyor... Onların fotoğraflarını aldırttım, büyüttürüyorum... Büyütülmüş fotoğrafları görmedikçe bir şey söyleyemem..." Başını salladı. "Hoş belki onlar da Surbon'undur."

— "Eğer öyleyse bana hemen haber ver, Bailey... O fotoğrafları ben de görmek isterim."

— "Peki, Şef."

Bailey kapıya doğru giderken Alleyn, "Ha," dedi. "Her halde duydun... Kurşunlar meselesinde yeni bir şey çıkmadı... Londra'daki bütün silâh satan yerlerin sahipleri, tezgâhtarları hepsi hepsi sorguya çekildi."

— "Biliyorum, efendim... Bilmem bu karmakarışık mesele nasıl hallolunacak?..." Başını sallıyarak düşünceli düşünceli odadan çıktı.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Nigel, "Alleyn," dedi. "Bobo'yu sıkıştıramaz mısın? Belki karanlıkta kimin masaya gittiğini sana söyler."

— "Bunu tecrübe edebilirim tabiî. Fakat o şahsın kim olduğunu bilmediğini söyliyecektir... Hatırlıyorsun ya, o gece de 'Belki bir erkeğin karanlıkta hareket ettiğini gördüm... Hoş belki de o bir kadındı...' gibi lâflar etti. O öyle kolay kolay konuşacak adamlardan değil."

— "Fakat şimdi mâsum birini tevkif ettiğinizi zannediyor. Belki Jacob Saint'i kurtarmak için bildiğini söyler."

Alleyn mırıldandı. "O da katili kurtarmaya can atıyor."

Nigel, "Yani katil aslında Saint mi demek istiyorsun?" diye haykırdı. "Anlıyorum... Peki, ya Stephanie Vaughan? Alleyn, onun sesini duysaydın... Yarabbi! Ne korkunç şeyler bunlar!... Fakat Alleyn, bana cinayeti Stephanie işlemiş gibi geliyor."

— "Nigel, beni dinle... Yarın gazeteden izin alıp Londra haricinde bir yere gider misin?... Sana bir iş var da!"

Gazeteci hayretle Müfettiş'e baktı. "Ne biçim iş bu?"

— "Senin Wycombe'ye gidip Septimus Carewe adlı bir adamı bulmanı istiyorum."

Nigel hiddetle, "Beni başından atmak istediğin anlaşılıyor," diye haykırdı. "Septimus Carewe ha? Güleyim bari... O isimde birinin olmadığından eminim. Bu ismi sen uydurdun."

— "Gidersen iyi olur."

— "Peki sen yarın ne yapacaksın? Bunu sorabilir miyim?"

Alleyn, "Ben," dedi. "Yarın Unicorn Tiyatrosu'nda bir piyesi sahneye koyacağım."

— "Ne demek istiyorsun?"

— "Artistlerin ve memurların hepsi, bu mesele halledilinceye kadar, şehirden uzaklaşmadıklarını bildirmek için, her gün evlerinin civarındaki karakollara müracaat etmek mecburiyetindeler. Kendilerine yarın sabah saat on birde Unicorn Tiyatrosu'nda olmaları bildirildi. Cinayet gecesi cereyan eden hâdiseleri tekrarlamaya çalışacağım."

— "Evvelce, başka hâdiselerde yaptığın gibi mi?"

— "Evet... Ama bu seferki şartlar biraz değişik. Bu defa tahminlerimin doğru olup olmadığını anlamak için bu işi yapacağım... Evvelce ise bu oyunu katili itirafa zorlamak için oynardım. Evet, yarın temsil var... Tabiî oyuncular, rol kesmeye başlayıp her şeyi alt üst etmezlerse..."

— "Ben de orada olacağım."

— "Senin tiyatroya gelmeni istemiyorum, Nigel."

— "Neden?"

— "Bu pek de hoş bir şey değil... Ben cinayet tahkikatlarından nefret ederim... Bunlar ekseri tüyler ürpertici bir şekilde sona erer."

— "Bundan evvelki cinayet tahkikatlarında da bulundum... Hiç de fena olmadım... Bu seferkine de dayanabilirim."

— "Gelmemen daha iyi olur, Nigel."

Nigel hiddetle, "Senin kadar da aksi ve inatcı adam hiç görmedim," diye homurdandı.

Bu sırada Fox içeri girmişti.

Alleyn, "Merhaba," dedi. "İşler yolunda mı?"

— "Evet... Jacob Amca yatağa yatırıldı... Doktoru da getirtildi..."

Alleyn gülümsedi. "Nigel'e yarın sabah tiyatroya gelmesini istemediğimi anlatıyordum. Bana fena halde kızdı."

Fox, gazeteciye döndü, "Müfettiş Alleyn haklı, Bay Bathgate... Siz artık bu işe karışmayın... Bilhassa bugün istemeden duyduklarınızdan sonra..."

— "Yani Stephanie Vaughan'ın bana zehirli çikolatalar yutturacağını mı zannediyorsunuz?"

Alleyn'le Fox birbirlerine baktılar.

Nigel hiddetle, "Pekâlâ," dedi. "Ben gidiyorum."

Alleyn neşeli, "Güle güle, dostum," diye cevap verdi.

Nigel sokağa çıkar çıkmaz, çocuk gibi hareket etmiş olduğunu düşündü ve bu yüzden de Alleyn'e büsbütün kızdı. Hızla yürümeye başladı... Karnı fena halde acıkmıştı... Bir Macar lokantasına girerek yemek yedi. İstemediği halde bir de puro içti... Düşündükçe büsbütün hiddetleniyordu.

Birdenbire kızgın kızgın, "Allah kahretsin!" diye haykırdı. "Yarın ben de tiyatroya gideceğim..."

Yandaki masada oturanların kendisine hayretle baktıklarını farketti. Utancından kıpkırmızı kesildi.

Hemen hesabını ödeyerek lokantadan çıktı ve küçük apartımanına gitti.

. . . . . .

O akşam Müfettiş Alleyn de Scotland Yard civarında bir lokantada yalnız başına yemek yedi. Saat sekizden sonra tekrar odasına dönerek Unicorn Cinayeti dosyasını çıkardı, bunu Detektif Fox'la beraber iyice inceledi. Bu iş tam iki saat kadar sürdü... Daha sonra Naseby gelerek raporunu verdi.

Bobo'yu görmüş ve istenileni de yapmıştı. Adamcağız bir hayli üzülmüştü... Naseby'den ayrılır ayrılmaz da hemen telefon kulübelerinden birine koşmuştu. Peşinde gene Tom vardı tabiî. Yerine başkasının gönderilmesini, nöbetini devretmeyi istemiyordu.

Alleyn ve Fox tekrar dosyanın üzerine eğildiler. Yavaş yavaş son üç gün içinde cereyan eden hâdiseleri birbirine bağlamaya başlamışlardı. Alleyn konuştu... Uzun uzun konuştu ve... Fox dinledi. Bir ara da arkasına yaslanarak âmirini uzun uzun süzdü.

Alleyn, "Ne dersin?" diye sordu.

Fox ağır ağır, "Evet..." dedi... "Ben de aynı fikirdeyim." Bir an düşündükten sonra ilâve etti. "Çetin cinayet meselelerinde ya hiç sebep bulamayız veya öldürüleni ortadan kaldırmaya can atan bir sürü insan buluruz... Bu hâdisede de öyle... Arthur Surbon, Jacob Saint'e şantaj yapıyordu... Arthur Surbon, Stephanie Vaughan'ı tehdit ediyor, kadını canından bezdiriyordu... Arthur Surbon, Trixi'yi iğfal etmişti. Bobo kıskançlıktan deli olacaktı. Çünki Surbon sözlüsünün namusunu lekelemişti... Kızın babası için de vaziyet aynı... Arthur Surbon öldüğü için Janet Emerald, Jacob Saint'in bütün servetine konacak... İtiraf edeyim, işin başından beri her birinden teker teker şüphelendim."

Alleyn, "Biliyorum," diye mırıldandı. "Ben de öyle... Şimdi dinle, Fox. Bu meselede bir iki şey var, bunlar da es-

rarı çözmemiz için anahtar vazifesi görecek... Birincisi Arthur Surbon'un sahte imzaların bulunduğu kâğıdı saklamış olması... Ed Ford... Ed... Ford... Ed Ford... Ed Ford... Bu kolay izah edilecek bir şek değil... Bir sürü tahminde bulundum, fakat bu kâğıt meselesi hiç birine uymadı... Aynı şekilde daktilo makinasındaki parmak izleri de mühim... Bir de buna Stephanie Vaughan'ın, dün gece Arthur Surbon'un apartımanında yaptıklarını ilâve et... Kadın neden mektuplarından birinin eksik olduğunu söyliyerek bunu aramam için ısrar etti?" Bir an susup içini çekti. "Sana şunu da söyliyeyim, Fox. Ben o madenî kutunun içine boş bir kâğıt parçası koymuştum. Ben gûya kayıp mektubu aramak için odadan çıkınca, Stephanie Vaughan hemen o kâğıdı kutudan aldı... Neden? Çünki o kâğıdı aradığı vesika zannetmişti..."

— "Aradığı vesika hangisiydi peki? Mortlake'nin mektubu mu, yoksa o sahte imzalar mı?"

— "Mortlake'nin mektubu değil tabiî... Stephanie, Saint'i kurtarmak için kendisini öyle tehlikeye atar mı?"

— "Demek ki imzaların peşindeydi?"

— "Zannederim. Şimdi buna, Nigel'in bugün duyduğu konuşmayı ilâve et..."

Fox ağır ağır, "Bay Nigel Bathgate'nin duyduğu konuşma," dedi.

— "Evet..."

— "Anlıyorum... Evet, Şef... Bana siz esrarı çözdünüz gibi geliyor. Fakat mahkeme için kâfi değlil var mı?"

— "Cambridge Üniversitesi'ne birini gönderdim, tahkikat yapıyor... Bakalım neler öğrenecek. Hoş, o muvaffak olmasa bile yarın ben gene düşündüğümü yapacağım."

— "Fakat o tiyatroda olmayacak..." Fox eliyle hafif bir işaret yaptı. "Jacob Saint'i kastediyorum tabiî," dedi.

— "E, ne yapalım, Fox? Artık Jacob Amca rolüne de sen çıkarsın!"

Telefon çalmaya başlamıştı. Allcyn uzandı.

— "Allo... Evet... Nerede? Peki, kapıdaki adamlarımız?... Ya?... Anlıyorum. Hemen oraya dön ve eğer çıkarsa kendisini durdur. Hayır, hayır içeriye yalnız başına girme. Oradan ayrılalı kaç dakika geçti? Anlıyorum... Haydi, çabuk git."

Müfettiş telefonu kapıyarak ayağa fırladı. "Fox! Hemen Unicorn'a gidelim."

— "Şimdi mi?"

— "Evet! Çabuk... Olanları sana yolda anlatırım..."

20

Ve Bobo Sahneden Çıkar

ARABA süratle ilerliyordu.

Alleyn, "Naseby, Bobo'nun yanından ayrıldıktan sonra," dedi. "Tom adamın peşine takılmış tabiî... Bobo'nun girdiği telefon kulübesinin yanına kadar sokulmuş... Bobo iki yere telefon etmiş... O çıkar çıkmaz da Tom hemen kulübeye dalıp santraldan numaraları istemiş... Fakat oradaki budala, numaraları bir türlü bulamamış... Onun üzerine Tom tekrar dışarı fırlayıp Bobo'nun arkasına takılmış. Adam bir müddet sokaklarda dolaşmış... En sonunda da Unicorn Tiyatrosu'na doğru yürümeye başlamış. Tom da peşinden... Nihayet Bobo tiyatronun arkasındaki bir sokağa sapmış... Bir müddet etrafa bakındıktan sonra koşarak Unicorn'un arkasındaki avluya dalmış... Tom biraz beklemiş, sonra o da binaya sokulmuş... Arkada küçük bir pencere açıkmış... Tom evvelâ içeri girmeyi düşünmüş... Fakat tiyatro zifiri karanlıkmış... Ne yapacağını bilemediği için bana telefon etmeye karar vermiş. Fakat önce tiyatro kapısındaki memurlarımızdan birini bulup meseleyi ona anlatmış. Bu suretle vakit kaybetmiş tabiî. Memur da üniformalı bir polis bulmuş ve onu Tom'un gördüğü o küçük pencereye göndermiş... Sonra tom... Allah Tom'u korusun, zira benim elimden çekeceği var!... Evet sonra Tom, âdeta bir seyahate çıkmış ve sokak sokak dolaşarak telefon aramış." Sesinin bütün sakinliğine rağmen çok hiddetli olduğu bellidi. "Kimbilir o küçük pencere ne kadar zaman nöbetçisiz kaldı... En aşağı beş dakika... Ve beş dakikada da türlü şeyler olabilir."

Fox, "Şef," dedi. "Bobo muhakkak tiyatrodaki işini beş dakikada bitirememiştir. Onun içeri dalıp, tekrar koşarak çıkmış olması imhkânsız."

Alleyn, "Evet," diye mırıldandı. "Tom'a da hak vermiyor değilim. Muhakkak ki düdüğünü çalıp diğer memurları çağırmak istemedi... Doğru da yaptı tabiî... O zaman Bobo'yu kaçırırdı... Her şey de meydana çıkardı... Hah, geldik... Bizimkiler de yetişmişler..."

Arabadan çabucak indiler. Tiyatronun arkasındaki sokakta bir otomobil vardı. Alleyn bunun içindeki altı memura bazı emirler verdi. Ayrılacak ve tiyatronun kapılarından birer birer gireceklerdi. Oradaki nöbetçiler yerlerinden ayrılmayacaklardı.

Alleyn, "Tiyatroda ne bulacağımızı bilmiyorum," dedi. "Fakat sahneye bilhassa dikkat etmemiz lâzım. Dördünüz koltukların arasından ilerleyip orkestra yerinin arkasında beklesin. Mecbur kalmadıkça el fenerlerinizi kullanmayın. İki kişi de sahne kapısından girsin... Ben veya Detektif Fox emir vermedikçe sakın kendi başınıza bir şey yapmaya kalkışmayın... Eğer biriyle karşılaşırsanız, hemen yakalayın. Anlaşıldı mı?"

— "Evet, efendim."

— "Haydi öyleyse... Gel bakalım Fox."

Otomobilden indikleri yer tiyatrodan oldukça uzaktaydı. Karanlığa karışarak duvar diplerinden ağır ağır ilerlediler ve nihayet avluya açılan küçük bahçe kapısının önünde bir an durdular... Etraf derin bir sessizliğe gömülmüştü.

Unicorn'un yüksek damı, koyu mavi semaya doğru yükseliyordu. Sokak gayet tenhaydı... Uzaklardaki kalabalık caddelerden, arada sıra da bir korna sesi aksediyordu, o kadar. Kuledeki saatin on biri vurduğunu duydular.

Biraz ileride, o küçük pencerenin hemen yakınında bir adam hareketsiz duruyordu. Alleyn o yanına gelinceye kadar bekledi.

Müfettiş yavaşça, "Tom," dedi. "Sen misin?"

— "Evet, Şef... Affedersiniz... Galiba büyük bir hata yaptım..."

— "Bu tam mânasiyle senin kabahatin değil... Fakat nöbeti devretmen için gönderdiğimiz memuru da yanına alsaydın iyi olurdu. Bobo'nun içeriye girdiğinden emin misin?"

— "Evet, efendim. Bu kapıdan ayrılıp memurun yanına gitmek mecburiyetinde kaldım... Sonra size telefon da etmem lâzımdı... Fakat buna rağmen kapıdan sekiz dakikadan fazla ayrılmadım."

— "Burada bekle... Ben düdük çalmadıkça da yerinden kımıldama. Haydi gel, Fox."

Alleyn ile Fox avluda dikkatle ilerlemeye başladılar. Burası çöp doluydu... Şişeler, tahta parçaları... Nihayet küçük pencereye yaklaştılar. Evvelâ Alleyn yavaşça içeri süzüldü, sonra da Fox. İkisi de ayakkabılarını çıkararak bir müddet etrafı dinlediler. Gözleri yavaş yavaş karanlığa alışıyordu. Küçücük bir odaydı burası. Biraz ileride de bir kapı vardı...

Açık bir kapı... Alleyn bir kedi çevikliğiyle kapıdan çıktı, Fox da peşindeydi. Birbirlerine bakıp başlarını salladılar. Giyinme odalarının bulunduğu koridora çıkmışlardı. Dikkatle ilerlediler... İşte şu, Felix Gardener'in odasının kapısıydı... Şu yıldızlı da Stephanie Vaughan'ın... İleriden hafif bir ışık aksediyordu. Anlaşılan Bobo sahnedeki lâmbalardan birini yakmıştı. Alleyn duvara sürüne sürüne yürüdü. Birdenbire elini kaldırarak durdu. Sahneden garip bir ses geliyordu... Devamlı bir hışırtı...

Fox fısıldadı. "Dekor," dedi... "Asılı."

— "Belki."

Alleyn biraz daha ilerleyerek sahneyi görebileceği bir noktada tekrar durdu. Sahnedeki ışık gayet zayıftı, hiçbir şey gözükmüyordu. Fox'la Alleyn birkaç dakika beklediler. Muhakkak ki, diğer memurlar da tiyatroya girmiş, karanlıkların arasında onlar gibi hareketsiz duruyorlardı... Onlar gibi... Bobo gibi...

Nihayet Alleyn sahneye süzüldü. Adamlarının gölgesini göreceklerini biliyordu. Netekim bir iki dakika sonra biri koluna dokundu.

— "Arkada kimse yok efendim... Burada da öyle."

Müfettiş tekrar dolaşmaya başladı... Suflör yeri... Diğer koridor... Hayır, hiçbir yerde bir hareket, bir ses yoktu...

Alleyn tekrar sahneye döndü. O hışırtı hâlâ devam ediyordu. Birbirine sürten iki kumaşın çıkardığı sese benziyordu bu. Birdenbire Alleyn sesin yukarıdan geldiğini farketti. Belki de Bobo gene yukarıya çıkmış, tekrar kafalarına bir şey indirmeye hazırlanıyordu. Fakat Bobo da o hışırtının duyulmasını, orada olduğunun anlaşılmasını ister miydi?

Alleyn sahnenin tam ortasında durup yüksek sesle, "Fox," dedi. "Neredesin?"

— "Buradayım, Şef." Fox suflör yerinin yakınında bekliyordu.

— "Bu demir merdivenden elektrikçilerin plâtformuna çık... Eğer buradaysa bile bir yere saklandı... Onun için bütün elektrikleri yak... Bobo ile saklambaç oynayacak halim yok."

Fox merdivenden ağır ağır çıktı. Karanlıkta memurlardan biri hafifçe öksürdü...

Şık... Şık...

Salon aydınlandı... İki memur koltukların arasında duruyorlardı. Diğer ikisi de daha aşağıda...

Şık... Şık...

Sahnede birdenbire gündüz oldu âdeta.

Gözleri kamaşan Alleyn yüzünü buruşturdu. İki sivil polis ellerini gözlerine siper ederek kulisten ona doğru ilerlediler.

Fox, "Bu kadar ışıkta, görünmeyen adam bile görülür," diye seslendi. Sonra ağır ağır aşağı indi.

Alleyn ve diğer memurlar birer sigara yakmışlardı. Baş Müfettiş hâlâ o hışırtıyı dinliyordu... Bu hışırtıya arada sırada bir gıcırtı da karışmaktaydı.

Fox, "Temsil olmadığı zaman, tiyatro korkunç bir yer," diye mırıldandı.

Alleyn başını salladı. "Öyle... Sanki bir şeyler beklermiş gibi bir hali var." Birdenbire sigarayı yere atarak söndürdü. "Sen burada dur, Fox. Ben yukarı çıkacağım."

— "Yağma yok!... Affedersiniz, şef... Fakat adam belki yukarıda bekliyordur... Kafanıza bir şey indirmekten de kaçınmaz."

— "Zannetmiyorum... Ama istersen sen de peşimden gelebilirsin." Alleyn duvara muvazi olarak yükselen öbür demir merdivenden çıkmaya başlamıştı... Yavaş yavaş bazı piyeslerde gök vazifesi gören büyük perdenin kıvrımları arasında kayboldu. Fox da onun peşinden çıkıyordu.

Diğer polisler başlarını arkaya atmış onlara bakıyorlardı. Alleyn'in ayakları görünmez olmuştu artık. Merdiven ise hafifçe titriyordu.

— "Bir dakika, Fox."

Alleyn'in sesi boş tiyatroda garip akisler yaptı. Detektif Fox durakladı. Perde titredi, yavaş yavaş sarkmaya başladı. Artık o garip hışırtı duyulmaz olmuştu. Alleyn'in duvarı takip eden madenî balkon gibi kısma çıktığı yukarıdan akseden bazı gürültülerden anlaşılıyordu.

Birdenbire bir kâğıt buruşturuluyormuş gibi bir ses duyuldu ve o büyük perde uçarak yere indi... Dekorlardan müthiş bir toz bulutu yükseldi... Anlaşılan Alleyn perdeyi tutan ipleri çözmüştü.

Tozlar yatıştıktan sonra tekrar başlarını kaldıran adamlar bir çift ayak gördüler. Eski, yırtık lâstik ayakkabılar giymiş iyi ayak... Bu ayaklar bir sağa dönüyordu, bir sola... Perde indiği için artık kumaşa sürütüp hışırdamıyorlardı... Fakat Bobo'nun morarmış boynundaki ipin bağlı olduğu tahta kiriş hâlâ gıcırdamaktaydı...

21

Cüret

DETEKTİF Fox kendi tâbiriyle, kötü manzaralara alışıktı. Fakat Bobo'nun cesedini görür görmez, merdivende sendeledi. Az kalsın aşağı yuvarlanıyordu.

— "Bobo," dedi. "Demek ki katil Bobo'ydu."

Alleyn, "Yukarıya gel, Fox," diye seslendi.

İki polis bir an demir balkonda durup cesede baktılar. Sonra Fox eğilerek Bobo'nun eline dokundu.

— "Ceset hâlâ sıcak, Şef."

Alleyn mırıldandı. "Peşine taktığımız Tom, Scotland Yard'a telefon etmeden biraz evvel öldü her halde."

Demir parmaklıkları yakalamış, sanki gözlerini Bobo'nun mosmor yüzünden alamıyormuş gibi bir tavırla bakıyordu. "Buna mâni olabilirdim," dedi. "Buna mâni olabilirdim... Evet... Bugün akşam üzeri tevkif etmeliydim..."

Fox ağır ağır, "Buna nasıl mâni olabilirdiniz?" diye sordu. "Önceden bil—"

Alleyn kükredi. "Küstahlık bu! Zavallı Bobo..."

— "Onun gibiler kolaylıkla intihar eder."

— "İntihar mı? Onu da nereden çıkardın? Cinayet bu! Gel de bak!"

Alleyn merdivenlere doğru giderek cep fenerini yaktı. Garip bir şeyle de, "Süpürülmüş," diyordu. "Süpürülmüş Fox..." Sonra görünmeyen birine hitap eder gibi, "E, güzelim," diye mırıldandı. "Seni yakaladım artık."

Fox hayretle, "Anlıyamadım," dedi.

— "Merdivenler süpürülmüş... Bobo'nun asılı olduğu yere yakın kısımlar temizlenmiş... Halbuki balkonun diğer taraflarında bir karış toz var. Zavallı Bobo'nun intihar etmeden etrafı derleyip topladığını zannetmiyorsun ya?" Başını salladı. "Katil daktilo makinasını pek güzel temizlemişti... Burasını da öyle... Evet, sevgili katil aklı sıra iz bırakmadı... Kartvizitini unutsaydı, bu hâdisenin bir cinayet olduğunu bu kadar güzel anlatamazdı... Cesedi indirin Fox... Ben biraz daha burada kalacağım..."

. . . . . .

Biraz sonra zavallı Bobo sahnede yerde yatıyordu.

Fox'un düdüğü üzerine dışarıdakiler de içeri girmişlerdi. Zavallı Tom'un yüzü bembeyazdı, alnında ter damlacıkları parlıyordu.

Artık aşağı inmiş olan Alleyn'e yaklaşarak, "Bu benim kabahatim, efendim," diye inledi. "Buna ben sebep oldum."

Alleyn, "Hayır," dedi. "Zavallı Bobo kendi ayağiyle tuzağa düştü..."

— "Peki, ama katil bunu, bu işi nasıl yaptı?"

Müfettiş Alleyn, "Şöyle," diye başladı. "Farzet ki, ben birini öldürdüm ve sen de bunu biliyorsun. Ben evvelâ buraya geldim. Yukarı çıkıp, iplerden birini kirişe bağlayıp, ucuna da bir ilmek yaptım... Sonra tekrar aşağı indim... Bu sırada sen geldin... Gayet sinirli ve endişeliydin. Takip edildiğini, fakat polisin elinden kurtulduğunu söyledin... Konuşmaya başladık... Birdenbire ben, "A,' dedim. 'Biri geliyor... Yakalanacağız... Gel... Çabuk, yukarı çıkalım!' Tabiî evvelâ ben merdivenleri tırmandım... Balkona da evvelâ ben çıktım... Peşimden de sen geliyordun... Sen tam balkona doğru çıkarken ben hazır ilmiği boynuna geçiriverdim, sana da bir tekma attım... Oldu bitti..."

Fox boğuk boğuk, "Köpek!" dedi.

— "Öyle... Ha, şunu da unutmayalım... Yukarısı toz içindeydi, ayak izlerimin kalacağını biliyordum... Onun için yukarıya bir yere bir de süpürge koymuştum... Sen, daha doğrusu Bobo havada sallanırken ben de balkonun o kısmını ve merdivenleri güzelce süpürdüm..."

Tom'un rengi bu defa yemyeşil olmuştu.

— "O iş bittikten sonra da arka pencereden çıkarak uzaklaştım... Zira Tom, sen henüz avluya başka bir memur göndermemiştin... Göndermek üzereydin..." Alleyn içini çekti. "İşte böyle."

Fox, "Katil Jacob Saint olamaz," dedi. "Bobo da değildi... Tahmininizin doğru olduğu anlaşılıyor..."

— "Ondan şüphe etmiyordum zaten."

— "Şimdi ne yapacağız, Şef?"

— "Bu tiyatroda çalışanların ve oynayanların hepsinin de peşinde birer memur vardı değil mi?"

— "Evet."

— "O halde onlarla bir konuşalım..."

— "Peki... Ben hemen Scotland Yard'a [illegible]..."

Sahne gene ilk cinayet sırasındaki gibi memurlarla doluydu... Fotoğraflar alınıyor, Adlî tabip Bobo'yu muayene ediyordu...

Alleyn koridordan yaklaşan Fox'a, "Ne oldu?" dedi.

— "O binayı göz altında bulunduran memur geliyor."

— "Peki, Cambridge'den ne haber?"

— "Orada çalışan uşaklardan biri hâdiseyi hatırlıyormuş. Bizim çocuk onu da alıp getirecek... "Şef, morg arabası da geldi."

— "Âlâ..."

Bobo'nun cesedini tam gece yarısı tiyatrodan alıp götürdüler.

Alleyn içini çekerek, "Hamlet'in Polonius'u öldürdüğü zaman neler hissettiğini anlıyorm," diye mırıldandı.

Fox, "Shapespeare," dedi. "Ben öyle şeyler okumam doğrusu."

Adlî tabip ise sahnenin ortasında durmuş son derecede ciddî bir tavırla Shakespeare'den bir parça okuyordu. Doktorun sanat aşkı kabarmıştı anlaşılan. Fox bir an onu hayretle seyrettikten sonra başiyle koridora işaret etti. "Beklediğimiz memur geldi, Şef."

Alleyn'in yüzündeki yorgun ifade hemen siliniverdi. Koyu renkli gözleri pırıl pırıl parlamaya başladı.

Şişman, iri yarı bir genç olan sivil polis, Müfettiş'in önünde durarak hürmetkâr bir tavırla, "Beni istemişsiniz efendim," dedi.

— "Evet... Bana neler olduğunu anlat."

— "Pek fazla bir şey olmadı efendim... Karşıdaki bahçede bir sıraya oturarak binayı göz hapine aldım. O şahıs bütün gün evdeydi, hiç dışarı çıkmadı.

— "Bundan emin misin?"

Memur kıpkırmızı kesildi.

— "Evet efendim."

— "Peki gelen giden?"

— "O binada oturan kimseler gelip gittiler tabiî. Fakat alâkadar olduğunuz kimse çıkmadı. Arada sırada da pencereden bakıyordu."

— "Bunun en son ne zaman farkına vardın?"

Genç memur muzaffer bir tebessümle, "Ona çeyrek kala efendim," dedi. "O şahıs en son o zaman pencereye geldi..."

— "Peki ondan sonra binadan kimler çıktı?"

— "Gene epey çıkan oldu, efendim. Ekserisini tanıdım. O binada oturan kimselerdi."

— "Peki tanımadıkların?"

— "Bir kadını tanıyamadım, efendim. Çamaşırcıya benziyordu... Onun arkasından da iki hizmetçi kız çıktı... Daha evvel de yaşlı bir bey vardı... Smokin giymiş, sırtına da bir pelerin almıştı. Topallıyordu. Kapıcı kendisine bir otomobil çağırdı... Tabiî fırsatını bulunca kapıcıyla konuştum. Fakat adam biraz aptal... Çamaşırcının hangi daireye geldiğini bilmiyordu... Hizmetçilerin birinci kattan olduklarını söyledi... Daha doğrusu öyle zannediyordu... Yaşlı adam için de, 'Her halde en üst kattakilerde yemekteydi,' dedi..."

— "O kadar mı?"

— "Hayır, efendim... Onlardan sonra oraya bir genç geldi... Spor ceket giymiş, kumral saçlı bir genç."

Alleyn heyecanla, "Bıyığı da var mıydı?" diye sordu. "Yakasına karanfil takmış mıydı?"

— "Evet, efendim."

Alleyn dudağını ısırdı. Fena halde meraklandığı belliydi. "O genç tekrar dışarı çıktı mı?"

— "Evet efendim, bir iki dakika sonra çıkarak uzaklaştı... Bu kadar, efendim. Onu çeyrek geçe de yerimi diğer bir arkadaşa bırakarak oradan ayrıldım. O hâlâ nöbette..."

— "Teşekkür ederim..."

— "Şey... Bir hata mı yaptım acaba efendim?"

— "Evet... Katili mâsum bir insan zannettin..." Sonra genç memurla, onun arkasında üzüntülü bir tavırla beklemekte olan Tom'a baktı. "Öyle somurtup durmayın... Bu meselede yanılıp, hata yapmıyanımız yok." Fox'a döndü. "Ben telefona gidiyorum..."

— "Tevkif müzekkeresini mi hazırlatacaksınız?"

— "Hayır... Yarına gene oyun oynamak niyetindeyim... Şu Cambridge'li uşak da gelse, keyfim tamam olacak."

Alleyn bekleme salonundan geçerek gişenin arkasındaki odaya girdi. Duvarlar resim doluydu. Bir sürü güzel kadın Müfettiş'e âdeta mânalı mânalı tebessüm ediyor, bir kısmı da üzüntüyle onu süzüyorlardı. En ortada, açık bir pencerenin önünde duran bir kadının resmi vardı. Şahane bir şeydi bu... Altına da sadece, "Stephanie Vaughan" yazılmıştı. Alleyn numarayı çevirdikten sonra dönerek resme bakmaya başladı.

O kadar dalmıştı ki, telefonda bir ses uykulu uykulu, "Allo," deyince bayağı irkildi.

— "Allo... Zannedersem sana artık ziyaretlerdn vazgeçmeni söylemiştim."

— "A... Sen misin?"

Alleyn hiddetle, "Evet benim ya..." dedi.

— "O kadar kızma canım! Aklıma bir şey gelmişti. Kimseyi görmedim, hizmetçiler bile evde değildi... E, sende ne var ne yok? İşler iyi mi?"

— "Hem de nasıl! Bugün Unicorn'da biri daha öldürüldü!"

— "Ne, ne dedin?"

Alleyn, "Haydi, sen git yat," dedi ve telefonu da hemencecik kapadı.

Stephanie Vaughan'ın resmine uzun uzun baktıktan sonra da içini çekerek dışarı çıktı.

22

Son Perde

UNİCORN TİYATROSU'nun kapıcısı başını kaldırıp saate baktı: 10.45... Homurdanarak başını salladı... Bu sırada Müfettiş Alleyn, Fox ve birkaç sivil memur içeri girmişlerdi.

Alleyn kapıcıya dostane bir tavırla selâm verdikten sonra adamlariyle birlikte koridordan süratle geçerek sahneye gitti. Tom ve Bailey kendisini orada beklemekteydiler.

Alleyn, "Her şey hazır mı?" diye sordu.

— "Evet efendim."

Müfettiş başını kaldırıp baktı. Bir gece evvel indirdiği perde tekrar yukarı çekilmiş ve bağlanmıştı.

Tom, "Dinlemek ister misiniz Şef?" dedi.

Birdenbire hepsi sustular. Perdenin yukarısından bir ses geliyordu... Bir hışırtı... Ve sonra bir gıcırtı...

Alleyn başını salladı. "Âlâ... Giyinme odalarının kapıları açıldı mı?" Evet açılmış ve sahne de hazırlanmıştı. Büyük kadife perde de kaldırılmıştı. Boş sıralar karanlıkta kalıyor ve pek iyi de gözükmüyordu. Alleyn etrafa göz gezdirirken koridordan telâşlı ayak sesleri aksetti ve sonra Bay George Simpson sahneye girdi. Adam evvelâ gülümsiyerek Müfettiş'i selâmladı. Sonra da sahnedeki dekoru farkederek durakladı. Birdenbire sapsarı olmuştu. Zira sahne Arthur Surbon'un tabancayı doldurduğu zamanki gibi tanzim edilmişti.

Alleyn, "Bay Simpson," dedi. "Sahne Müdürlüğü yapma-

ya çalışıyordum, ama beceremedim galiba. Şuraya bir göz atar mısınız? Eksik bir şey olmasın."

George Simpson sahnenin ortasında durarak etrafına bakındı. "Ha—hayır. Her şey yerli yerinde..."

— "Güzel... Sizi buraya toplamamın sebebini diğerleri de gelince anlatacağım."

— "Bir kısmı dışarıdalar."

— "İyi... Onları da çağırtalım öyleyse..." Bu sırada koridorun ucunda bir memur belirmişti. Elinde de bir kart tutuyordu.

Alleyn seslendi. "O kart da nesi?"

— "Sizin kartınız, efendim. Bir genç gazeteci var ya, efendim? Bunu o verdi. Kendisi de salona geçti..."

Müfettiş kartı alarak baktı. Bu, bir gün evvel Jacob Saint'in tevkif edileceği zaman Nigel'in tiyatroya girebilmesi için yazdığı karttı. Anlaşılan gazeteci işine yarar düşüncesiyle de bunu atmamıştı.

Alleyn bir an hiddetle dudağını ısırdı. Etrafına bakındı, sonra da ağır ağır sahnenin kenarına doğru yürüdü. "Bay Nigel Bathgate!" diye bağırdı.

Şimdi koca tiyatroda çıt çıkmıyordu.

Müfettiş mecburen yalan söyledi. "Sizi görüyorum, Bay Bathgate.

Koltukların arasından Nigel'in sesi yükseldi. "Benim bulunduğum tarafa bakmıyorsun bile..."

— "Buraya gel, Nigel."

— "Hayır gelemem!"

— "Rica ediyorum!"

İnatçı bir sessizlik oldu ve sonra Alleyn nazik bir tavırla "Bay Simpson," dedi. "Lûtfen salonun ışıklarını yakın."

Sahne Müdürü çabucak demir merdivenden çıktı... Biraz sonra salon ışığa boğulmuştu. Nigel öndeki sıralardan birinde mahçup bir tavırla oturmaktaydı. Alleyn elini salladı ve gazeteci de istemeye istemeye ayağa kalkarak sahneye yaklaştı.

Müfettiş, "Seni buradan zorla çıkartabilirim," diye homurdandı. "Fakat bunu yapmıyacağım..." Bir an Nigel'i süzdü. "Bunu yapmıyacak, sadece kartın üstüne bir şey ilâve ederek sana vereceğim. Ondan sonra hâlâ kalmak istersen, kalabilirsin."

Kartın arkasına çabucak bir şey yazdıktan sonra bunu gazeteciye attı. Nigel yazılanı okudu... Bir an donmuş gibi kaldı... Sonra başını kaldırdı. Alleyn'le bir müddet bakıştılar. Sonra gazeteci, "Yanılıyorsun," diye fısıldadı.

— "Hayır."

— "Fakat—" Nigel duraklıyarak dudağını yaladı ve sonra, "Hiç bir sebep yok ki..." dedi.

—"Bilâkis, çok sebep var!"

Gazeteci başını salladı. "O halde kalacağım."

— "Sen bilirsin... Lûtfen elektrikleri söndürün, Bay Simpson."

George Simpson sinirli sinirli, "Hepsi de geldiler, Müfettiş Alleyn," dedi.

Alleyn memurlardan birine işaret etti. "Dışarıdakileri çağırın..." Ve böylece 'Yılan ve Fare' piyesinin oyuncuları sahnede son defa toplandılar. Evvelâ Stephanie Vaughan ve Susan Max geldi, arkadan da Dulcie Deamer'le Janet Emerald. Onları Felix Gardener takip etti, genç adamın yüzü gene bembeyazdı. İçeri en son Barclay Crammer'le Howard Melville girdi. Onlarda giyotine gönderilen iki Fransız asılzadesi hali vardı âdeta. Oyuncular yarım daire halinde dizilip gözlerini merakla Müfettiş'e diktiler.

Alleyn, "Sizi buraya topladığım için özür dilerim," diye başladı. "Fakat cinayet hakkında bir teorimiz var, bunun doğru olup olmadığını anlamak içinde üçüncü perdenin birinci sahnesinin ilk dakikalarını olduğu gibi tekrarlamanız lâzım... Yani sahne karartıldığı zaman olanları tekrarlıyacaksınız... Mamafih oyuna perde arasından başlamamız daha da doğru olur. Meselâ Bay George Simpson sahte kurşunları çekmeye koyduğu andan itibaren..."

George Simpson endişeyle, "Fakat herkes burada değil," dedi. "Bobo gelmedi..."

Alleyn kaşlarını kaldırdı. "Ya... Pekâlâ tecrübeyi onsuz da yaparız. Trixi ile Baba Bill burada mı?"

George Simpson giyinme odalarına doğru baktı. Hakikaten baba-kız endişeli bir tavırla orada beklemekteydiler.

Müfettiş, "Güzel," dedi. "Başlıyabiliriz... Sizden bütün ricam o akşam yaptığınız bütün hareketleri tekrarlamanız!"

Barclay Crammer hafifçe öksürerek öne doğru bir adım attı. "Bilmem ki Bayan Stephanie Vaughan'la Bay Felix Gardener ne derler?"

Stephanie hemen atıldı. "Benim bir itirazım yok."

Gardener, "Benim de öyle," dedi.

Barclay Crammer elini kalbine koydu. "O halde ben de bu korkunç komediyi oynamaya hazırım... Zavallı Arthur'un intikamını belki bu suretle alırız." Neredeyse salona doğru dönüp selâm verecekti. Nigel de oturduğu yerden onu alkışlamamak için kendini güç tutuyordu. Alleyn, Felix Gardener'

le göz göze geldi. Aktörün ona göz kırpmak istermiş gibi bir hali vardı.

Alleyn, "Pekâlâ," dedi. "Şimdi lûtfen hepiniz giyinme odalarınıza gidiniz... Her şey o geceki gibi olacak... Sadece elektrikleri söndürmiyeceğiz... Bayan Susan Max, Bay Arthur Surbon, Bayan Janet Emerald ve Bay George Simpson'un perde açılmadan evvelki konuşmaları da aynen tekrarlanacak... Şimdi buyurun..."

Hepsi sessiz sedasız giyinme odalarına doğru yürüdüler. Alleyn, "Son perdeyi bildirin lûtfen," dedi.

Memurlardan biri koridora gitti. "Son perde!... Son perde!..." diye bağırmaya başladı.

İlk gelen Susan Max oldu. Kadın sahnedeki koltuğa oturduktan sonra çantasından yününü çıkararak örmeye başladı. Onu Janet Emerald takip etti. Aktris somurtkan bir tavırla gidip pencerenin önünde durdu.

Alleyn yavaşça, "Orada sanki Surbon'la konuşuyormuşunuz gibi yapın," dedi.

George Simpson suflör yerinden çıkarak küçük yazı masasına gitti.

Alleyn seslendi. "Haydi, Bayan Emerald!"

— "Ne— ne söylediğimi hatırlamıyorum."

Susan Max sakin sakin, "Kurşunlar hakkındaydı," dedi.

Janet Emerald kekledi. "Ben— ben o kurşunları unutuvereceksin diye korkuyorum, George."

Sahne Müdürü, "Unutur muyum hiç," diye cevap verdi.

— "George buraya gel. Bu halının yeri iyi değil."

— "Neden, Susan?"

— "Kapının açılmasına mâni oluyor."

— "Şöyle?... Daha iyi mi şimdi?"

Susan Max, George Simpson'a seslendi. "Gel de şu eşarbı ölçeyim."

Alleyn. "Tamam. Siz de o sırada Arthur Surbon hakkında konuşuyordunuz, Bayan Emerald," dedi.

— "Bu... bunu yapamıyacağım. Ko... korkunç bir şey bu!"

— "Bayan Emerald, lûtfen!"

Kadın, George Simpson'a doğru yürüdü. "A— Arthur sarhoş, George. Korkuyorum."

— "Fakat rolünü mükemmel yapıyor."

— "Burada da ,'onu kolayca öldürebilirim,' demişsiniz."

— "O— onu k— ko— kolayca öldürebilirim.'

Sonra George Simpson seslendi. "Yerlerinize... Hazır olun... Salon ışıkları sönsün... Sahneyi karartın... Perde!"

Alleyn sahnenin kenarına çekilmişti. Oradan giyinme odalarını görebiliyordu. Howard Melville bir kapıdan çıkarak koridordan aşağı yürüdü. Stephanie Vaughan da odasından çıktı ve Felix Gardener'in kapısına vurdu. Aktör, "Giriniz," diye seslendi. Stephanie içeri süzüldü. Bu sırada Baba Bill' de dışarı çıktı. Koridorda kızı Trixi ile karşılaştı. İkisi beraberce gardırop odasına doğru yürümeye başladılar.

Felix Gardener kendi odasından çıktı, sahneye doğru yavaşça ilerledi. Bir an durdu, irkildi. Eğilerek ayağını oğuşturdu.

Bütün bunlar bir, bir buçuk dakika içinde olup bitmişti.

Sahnede ise diğerleri rollerini monoton seslerle tekrarlayıp duruyorlardı.

George Simpson seslendi. "Işıklar..."

Alleyn de ilerledi. "Tamam... Herkes sahneye gelsin lûtfen."

Biraz sonra gene hepsi Müfettiş'in karşısına dizilmişlerdi.

Alleyn, "Çok teşekkür ederim," dedi. "Bu tecrübenin sizin için ne kadar üzücü bir şey olduğunu biliyorum... Şimdi vaziyeti izah edeyim: Bütün bunlardan, o gece üç kişinin kurşunları değiştirmiş olabileceği anlaşılıyor. Bay George Simpson, Bobo ve Bay Jacob Saint..." Janet Emerald bir şey söyliyecek oldu fakat Müfettiş'in kendisini dik dik süzdüğünü görünce sustu. "Bay Jacob Saint locasındaydı. Fakat şuradaki kapıdan sahneye girmiş ve kurşunları değiştirmiş olabilirdi." Eliyle memurlardan birine işaret etti. Adam gösterilen kapıya gitti ve açtı... Hepsi irkildiler... Zira kapı kulakları sağır edecek derecede gıcırdamıştı. Alleyn devam etti. "Sesten de Jacob Saint'in sahneye girmemiş olduğu anlaşılıyor... O halde geriye kim kaldı?" Bir an onları süzdü. "Bay George Simpson ve Bobo ile alâkalı teori şu: O, karanlıkta kurşunları değiştirdikten sonra birdenbire ortadan kayboldu... Işıklar yandığı zaman da gözükürlerde yoktu... Nereye gitmişti? Yukarı tabii... Bunu da gene hareketlerle gösterelim. Bay Simpson Bobo'nun rolünü siz oynar mısınız?"

George Simpson dudaklarını yaladı. "O— o kadar yüksek yere çıkamam."

Alleyn, Barclay Crammer'in iri cüssesine, sonra da Howard Melville'nin yemyeşil çehresine baktı. Bıkkın bir tavırla içini çekerek Felix Gardener'e döndü. "Siz bize yardım eder misiniz?"

Aktör yavaşça, "Tabiî," dedi.

Müfettiş, George Simpson'a "Bay Gardener'in rolünü oynamaya sinirleriniz tahammül eder mi?" diye sordu.

Sahne Müdürü cevap veremedi. Howard Melville atıldı. "İsterseniz ben oynayayım."

— "Teşekkür ederim... Fakat bu küçük sahneyi Bay George Simpson'un oynamasını istiyorum. Haydi Bay Simpson."

Sahne Müdürü sesini çıkarmadan dönerek, Felix Gardener'in odasına gitti.

Alleyn, Felix dönmüştü. "Haydi, başlayın!" dedi. Aktör başını sallayarak küçük yazı masasına yaklaştı. Kurşunları değiştiriyormuş gibi yaptı. Sonra durarak Alleyn'e döndü. Müfettiş koridora doğru seslendi, "Çıkın artık, Bay Simpson."

Giyinme odasının kapısı açıldı ve Sahne Müdürü gözüktü. Adamın yüzü hâlâ sapsarıydı. Sahneye doğru yürüdü. Felix Gardener de ona doğru bir iki adım attı, ayağına basar gibi yaptı ve merdivene giderek yukarıya tırmanmaya başladı.

— "Ta yukarı kadar çıkayım mı?"

— "Evet. Lûtfen."

Felix Gardener tırmanmaya devam etti. Şimdi bütün gözler ona dikilmişti. Konuşmuyorlardı... Birdenbire o garip hışırtıyı farkettiler. Felix Gardener'in başı perdenin arkasında koybulmuştu, şimdi sadece onun ayak seslerini duyuyorlardı. Birdenbire aktör acı acı bağırdı.

George Simpson, "Aman Yarabbi!" diye haykırdı.

Felix Gardener'in aşağıya inmeye çalıştığını gördüler. Bir ara eli kaydı, az kalsın yuvarlanıyordu. Demir parmaklığa sarılıp doğruldu.

Korkunç bir sesle, "Alleyn," diye bağırdı. "Müfettiş Alleyn!"

Alleyn haykırdı. "Ne var? Ne oldu?"

— "Burada!... Kendini asmış! Bobo! Bobo! Burada!"

Yüzündeki dehşet ifadesi hepsinin kanını dondurmuştu.

Fox, Bailey ve Tom merdivene doğru gittiler.

Alleyn, "Aşağı gelin," dedi.

Felix Gardener sendeleyerek aşağı indi... Tam yere altı basamak kala başını çevirdi ve memurların kendisini beklediğini gördü... Acı acı bağırdı... Dudakları gerilmiş, dişleri meydana çıkmıştı. Ağzının kenarından salyalar akıyordu.

Alleyn, "Oradakinin Bobo olduğunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu.

Felix Gardener ayağını kaldırıp Müfettiş'in yüzüne müthiş bir tekme attı... Daha doğrusu atmaya çalıştı. Fox, atik davranıp aktörü ayak bileklerinden yakalayıverdi.

Alleyn başını salladı. "Bobo'ya attığınız tekme yetişmedi mi?" diye bağırdı.

23

Piyesten Sonra

HERKES DAĞILMIŞTI... Şaşkın, uykuda gezer gibi yürüyerek dışarı çıkmışlardı. Şimdi tiyatroda sadece Alleyn, Stephanie Vaughan ve Nigel Bathgate kalmıştı. Yüzü hâlâ bembeyaz olan gazeteci koridorun başında duruyordu. Karşısında da Alleyn vardı.

Müfettiş, "Nigel," dedi. "Bundan sonra sen, sen ol da polislerle arkadaşlık etme."

Nigel mırıldandı. "Ben öyle düşünmüyorum."

Alleyn ona şöyle bir baktı. "Çok iyisin..." Bir an durdu, sonra, "ondan hiç şüphe etmemiş miydin?" diye sordu.

— "Hayır. Evvelâ katilin Jacob Saint olduğunu zannediyordum. Sonra da—" Nigel sahneye doğru baktı.

Stephanie Vaughan bir koltuğa oturmuş, derin derin düşünüyordu.

Alleyn, "Nigel," dedi. "Sen bir yere git beni bekle... Biraz sonra gelirim..."

Gazeteci koridordan ilerledi, Alleyn de dönerek Stephanie Vaughan'ın yanına gitti. Yavaşça, "Uyanın artık," diye mırıldandı.

Genç kadın başını kaldırıp ona baktı. "Hiç... Hiçbir şey hissetmiyorum."

Alleyn bir an aktrisin elini tuttu. "Elleriniz buz gibi... Şokun tesiri bu... Ellerinizi ne zaman tutsam soğuk... Bu da şaşılacak bir şey değil tabiî... Bir taksi çağırtayım mı?"

— "Hemen istemem. Evvelâ biraz kendime gelmem lâzım." Genç kadın bir an düşünceli düşünceli ellerine baktı sonra da, "Ta başından beri," diye fısıldadı. "Benim ne yapmaya çalıştığımı biliyordunuz her halde?"

— "Tam mânasıyla değil. Fakat omuzunuzdaki çürüğü Arthur Surbon'un yaptığını söylediğiniz zaman şüphelerim uyandı. Çünki o anda Surbon size hakarete başladığı zaman Felix Gardener'in bir elinin omuzunda nasıl durduğunu hatırladım... Dayanamamış, omuzunuzu olanca kuvvetiyle sıkmıştı."

Stephanie titredi... "Daha o zaman onun feci bir şey yapacağından korkmuştum."

— "Size bir şey söyliyeyim mi? Felix Gardener sizi tanımamış da olsaydı, bu cinayeti gene işlerdi."

— "Biliyorum... Arthur Surbon'u benim yüzümden öldürmedi." İçini çekti. "Çok zekisiniz... Bütün oyunlarıma rağmen beni yendiniz... Ona ne yapacaklar?"

— "Bilmem... Muhakeme edilecek tabiî... Fakat bunları düşünmeyin. O ahlâksız ve vicdansız bir adamdı. Bir katil... Daha ötesi yok bunun... Siz de kendisini sevmiyorsunuz. Rol yapmayın Kendi kendinizi aldatmaya da çalışmayın! Felix Gardener'den, onun cinayet işlediğini anladığınız an nefret ettiniz. Onu sevmiyorsunuz artık."

— "Doğru..."

Stephanie birdenbire hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Fakat bu defa yüzü öyle güzel değildi. Zira o anda rol yapmıyordu. Alleyn ciddî ciddî genç kadına baktı ve Stephanie elini uzatınca da cebinden mendilini çıkararak avucuna koydu. Aktrisin hıçkırıkları yavaşladı, yavaşladı ve nihayet durdu.

Alleyn, "Size bir taksi bulayım," dedi.

Stephanie ağır ağır ayağa kalktı. "Hayır... Biraz yürüyeceğim. Eğer... Eğer beni görmek isterseniz... Nerede oturduğumu biliyorsunuz,"

— "Evet..." kendi kendine konuşur gibi yavaşça mırıldandı. "Zavallı yavrum."

Genç kadın elini uzattı ve Alleyn de hafif bir tereddütten sonra Stephanie'nin parmaklarının ucundan öptü. "Geçecek," dedi. "Her şey geçecek, siz de kendinize geleceksiniz Stephanie."

Stephanie gülümsemeye çalıştı. "Allaha ısmarladık, Alleyn..." Sonra dönerek süratle uzaklaştı. Genç adam ise yüzünde garip bir ifadeyle sahnenin ortasında durmuş onun arkasından bakıyordu.

Nigel onu orada buldu. "E, Alleyn, anlat bakalım," dedi.

Müfettiş ağır ağır döndü. "Neyi anlatayım?"

— "Her şeyi, her şeyi. Başından sonuna kadar..."

— "Pekâlâ, dinle öyle ise..." Alleyn içini çekerek bir koltuğa oturdu ve bir de sigara yaktı. Nigel de karşısına geçti. "Cinayet vakalarında polisler evvelâ daima en aşikâr, en bariz şeyleri tahkik ederler. Bu işte de en bariz şey Felix Gardener'in tabancasının tetiğini çekmiş olmasıydı. Bu yüzden evvelâ onu tetkik ettim. Başka biri kurşunları değiştirir ve ondan sonra her şeyi şansa bırakır mıydı? Zira belki Felix Gardener tetiği hiç çekmez veya daha evvel çeker ve Arthur

Surbon'u da vuramazdı... Fakat Felix Gardener katil idiyse, o zaman onun için böyle bir tehlike varit değildi... Ondan sonra ikinci bir şey daha düşündüm... Bu cinayet aktörleri alâkadar ediyordu... Ve Felix Gardener müthiş bir aktördü. Onun için adamın bütün o ıstırap ve şaşkınlık rollerine inanmamaya karar verdim. Sonra... Dikkat edersen odaları sahneye en yakın olan bir o ve bir de Stephanie Vaughan vardı.

"Tabiî o sırada yalnız onu değil, diğerlerini de tetkik ediyordum. Fakat Felix Gardener karartma esnasında Stephanie Vaughan'ı kendi odasında bırakıp dışarı çıkmıştı... O zaman kadının boş olan odasına girip Jacob Saint'in eldivenlerini giymiş ve sonra da sahneye gidip kurşunları değiştirmiş olabilirdi. Onun 'ayağa basma' hâdisesinin bir masal olduğundan şüphe ettim. Bu yüzden de bir koku duyup duymadığını sordum. Hemen tuzağıma düştü. Bir koku duyduğunu söyledi. Tabiî ondan sonra Felix Gardener'le ciddî surette meşgul olmaya başladım... Ertesi günü Felix Gardener sana o makale meselesini açıkladı. Ama bizim o hâdiseyi bildiğimizi öğrendikten sonra... Tabiî sana o makaleyi Arthur Surbon'un yazdığını söyledi. Ben, 'Peki, o makaleyi ya kendisi yazmışsa?' diye düşündüm. Arthur Surbon'un apartımanında o sahte imzalarını bulduktan sonra da bundan büsbütün emin oldum. Demek ki, Arthur Surbon, Felix'e şantaj yapıyor, onu, hakikati Jacob Saint'e açıklamakla tehdit ediyordu. Saint makaleyi Felix Gardener'in yazdığını öğrendiği takdirde ne olacaktı? Saint onu mahvedecekti tabiî. Felix Gardener bir daha hiçbir yerde sahneye çıkamıyacaktı... İstikbali, bütün ümitleri sönecekti... Onun üzerine Cambridge'ye memur gönderdim. Üniversitedeyken Felix Gardener'in işlerine bakan uşağı bulduk. Adam Arthur Surbon'un, Felix Gardener'i o makaleyi yazmakla itham ettiğini duymuştu. Üstelik aktör öyle iddia ettiği gibi eroin partilerine de yalnız bir defa gitmemişti... Bilâkis sık sık devam etmişti. Stephanie Vaughan'ı o zaman görüp âşık olduğu doğruydu. Eroinle beslenmişti bu aşk. Ve sonunda da Felix Gardener dayanamayıp o makaleyi yazmıştı. Cambridge meselesini katî olarak dün gece öğrendim, fakat söylediğim gibi Felix'den daha önceden şüphelenmeye başlamıştım. Beyaz boyaya gelince... Katilin eline bu boya Stephanie Vaughan'ın odasında bulaşmıştı... Oraya da sadece Felix Gardener girmiş olabilirdi. Başkaları odaya girmeye kalksalardı koridorun aşağısında Baba Bill'le kızına raslarlardı. Bobo katildi diyelim... O zaman onun sahneden geçip, Stephanie'nin odasına girmesi için bir sebep yoktu. George Simpson için de aynı şeyi söyleyebiliriz."

Nigel, "Demek," dedi. "Felix, Stephanie'nin odasına geçti. Saint'in eldivenlerini giydi ve o sırada da boyaya bulaştı. Sonra da sahneye koşup kurşunları değiştirdi... Peki, ama o tehdit mektubu ne olacak?"

— "Katilin ilk büyük hatası... Felix Gardener karanlıkta ayağına bastıklarını söylemeye karar vermişti. Bunu daha inanılır hale sokmaya da çalışacaktı tabiî. O mektubu cinayet gecesi sahnede yazdı. Fakat sonra aranılacağını anlayınca, götürdü eşya odasında kâğıtların arasına sakladı. Daha sonra da gene oradan aldı. Fakat aklına, sana sahnede sadece 'O' harfine bastığını söylediği gelmişti. Onun için oturup 'O' harfi hariç diğer tuşların parmak izlerini sildi... Lâkin geç kalmıştı, zira Bailey makinadaki izleri çoktan almıştı... Fakat bizim Bailey makinayı ikinci defa tetkik ettiği zaman tuşların tertemiz olduğunu gördü. 'O' hariç tabiî. Eğer Bailey fazla çalışkanlık edip, parmak izlerini çok evvelden almasaydı, Felix Gardener'in işi daha rast gidecekti."

Nigel, "Ya Stephanie Vaughan'ın itirafı?" diye başladı.

— "Stephanie'nin itirafı! Kadın Felix'e, sadece Arthur Surbon'un apartımanına gittiğini, sahte imzalı kâğıdı almaya çalıştığını, fakat benim kendisini yakaladığımı anlatıyordu... Aklı sıra beni kandırdığını ve benim, yani Felix'in 'en büyük düşmanının kendisini kollarına aldığını söylüyordu." Birdenbire sustu. Nigel ise hayretle ona bakıyordu. Uzun bir sessizlik oldu.

Sonra gazeteci mırıldandı. "Ya Bobo?"

— "Bobo... O zavallı, karanlıkta Felix Gardener'i görmüştü. Fakat o ahlâksız herifi ortadan kaldıran katili ele de vermek niyetinde değildi. Jacob Saint tevkif edilince vaziyet değişti. Bana o notu yazdı, sonra da Felix Gardener'e telefon etti. Felix Gardener de burada buluşmalarını söyledi... Sonra benim memuru kandırmak için yaşlı, topal bir adam kılığına büründü. Makiyajla şahsiyet değiştirme sadece detektif romanlarında görünen bir şeydir, bunda öyle kolay kolay muvaffak olunmaz. Fakat Felix Gardener hakikaten harikulâde bir aktördü. Bunu da başardı... Sonra buraya gelip, Bobo'yu öldürdü..." Alleyn içini çekti. "Biz Bobo'nun cesedini indirdik ve yerine uzunca, içi dolu bir çuval bağladık... Fakat Felix Gardener'in tuzağımıza düşeceğinden gene de emin değildik..."

— "Ne demek istiyorsun?"

— "Felix Gardener merdivenlerden çıkarken o hışırtı ve gıcırtıyı duydu. Sonra perdeye bir şeyin süründüğünü de gördü. Daha yukarıya çıkıp bakmadı... Bakmak istemiyor-

du... Gözünün önünde son derecede canlı bir tablo vardı zaten... Yüzü mosmor kesilmiş, ayakları perdeye sürülen Bobo... Onun üzerine orada sallananın bir çuval olduğunu bilmeden dehşete kapılmış, şaşalamış bir adam rolü yaptı. 'Bobo! Bobo kendini asmış!' diye feryadı bastı." Alleyn başını salladı. "Peki Felix Gardener onun Bobo olduğunu nereden tahmin etmişti? Bobo'nun asılarak öldüğünü, nereden biliyordu? Çünki zavallıyı kendisi asmıştı da ondan!" Genç müfettiş arkadaşının yüzüne dikkatle baktı. "Onun merdivenlerden nasıl indiğini gördün. Bana da Bobo'ya yaptığı gibi tekme atmak istedi..."

Nigel boğuk bir sesle, "Evet," diye fısıldadı. "Yüzündeki ifadeyi de gördüm..." Sonra, "Peki, ama merdivenden çıkmaya neden razı oldu?" dedi.

— "Reddedemezdi. Ben zavallı Simpson'dan şüphe edermişim gibi bir tavır takınmıştım. Onun için Felix kendini bir an emniyette hissetti."

Gazeteci mırıldandı. "Bir hiç yüzünden iki kişiyi öldürdü."

— "Bir hiç yüzünden mi? Bu onun için bir hiç değildi, Nigel. Arthur Surbon her şeyi açıkladığı takdirde, Saint onu mahvedecekti... Üstelik Felix, Arthur Surbon'a habire para veriyordu. Bir şantajcıyı doyurmak kolay iş değildir, Nigel. Hele şantajcı üstelik eroinman olursa. Muhakkak ki, Arthur Surbon eroin almak için bir hayli para harcıyordu. Bunu da Felix Gardener'den sızdırıyordu tabiî... Sonra... Sonra Arthur Surbon, Stephanie Vaughan'a, Felix hakkında bir sürü şeyler anlatıp, kadının ondan soğumasına da sebep olabilirdi... Bilmem Felix, Stephanie'ye ne dereceye kadar açıldı. Muhakkak ona bazı şeyler anlattı. Kadın da Arthur Surbon'un apartımanına gidip kâğıdı almaya uğraştı. Stephanie hakikaten çok cesur bir kadın."

Nigel uzun uzun genç müfettişin yüzüne baktı. Sonra, "Onu çok beğeniyorsun değil mi?" diye sordu.

Alleyn ayağa kalkarak sahnenin kenarına doğru yürüdü. "Evet... Aktris olduğunu unuttuğu zamanlar," dedi. Sesi gayet sakindi.

— "Tuhaf adamsın."

— "Öyle mi zannediyorsun?... Haydi, gel yemek yiyelim. Sonra da Scontland Yard'a döneriz."

Gazeteci başını salladı. "Yemek yiyecek halde değilim."

— "Yemeye çalış..."

Birlikte kapıya doğru yürüdüler. Alleyn, "Biliyor musun," dedi. "Bu vakanın çok enteresan bir tarafı vardı?"

— "Sahi mi? Neydi o?"

— "Ömrümde ilk defa bir cinayeti, gayet rahat bir koltukta oturarak seyrettim... Bunun için de sana müteşekkirim, Nigel."

SON

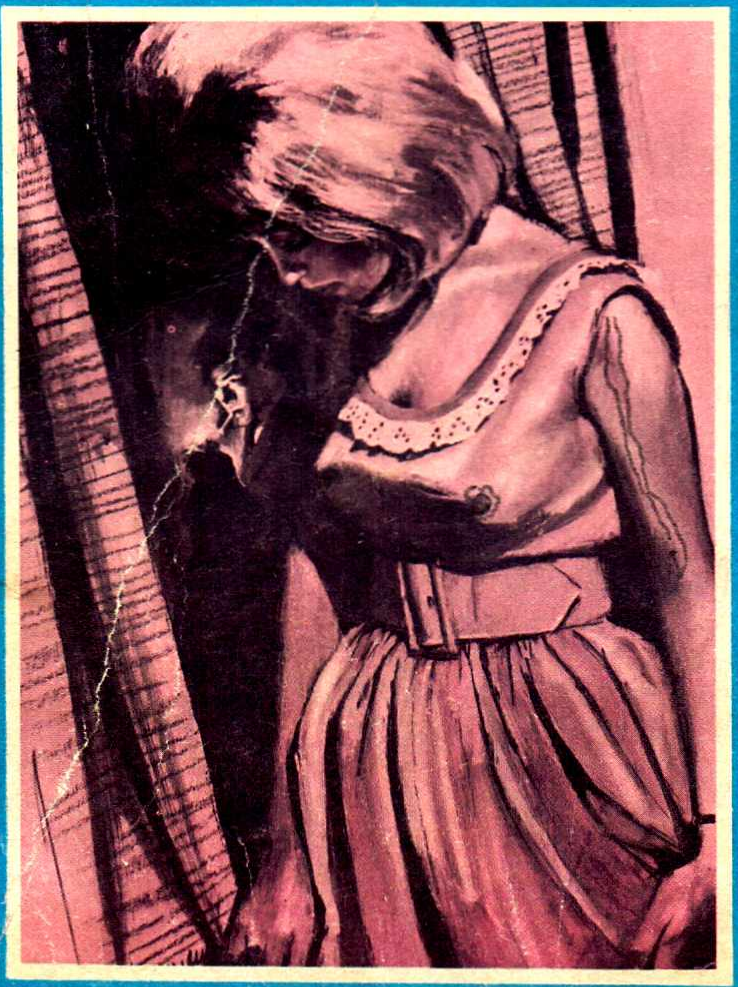

Kim Öldürdü?

Tiyatroda, sahnede piyes oynanırken bir aktör vuruldu... Ortada artistler dahil, şüpheli birçok insan vardı.
Polis bir taraftan katili ararken, bir taraftan da onun yeni bir cinayet işlemesini önlemeye çalışıyordu...

3 LİRA